

แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร

CITY FARM IN THE RESIDENTIAL DESIGN APPROACH, BANGKOK

T123282

จิตรชนก สุขสมบูรณ์
CHIDCHANOK SUKSOMBOON

เจ.พ.
๒๕๕๔๗

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน, เดือน, ปี.....

b.1243726 ๔
i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2555

KMITL-2012-AR-M-003-031

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CITY FARM IN THE RESIDENTIAL DESIGN APPROACH, BANGKOK

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2012

KMITL-2012-AR-M-003-031

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2012

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร
CITY FARM IN THE RESIDENTIAL DESIGN APPROACH, BANGKOK
นักศึกษา นางสาวชิตชนก สุขสมบูรณ์
รหัสประจำตัว 53620205
ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
รองศาสตราจารย์จันทน์ เพชรานนท์	
รองศาสตราจารย์อรรถพร เพชรานนท์	
รองศาสตราจารย์กฤษฎา อินทรสถิตย์	
รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สโลมาน	
อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 29 พฤษภาคม 2555 เวลา 9.00 น.
สถานที่สอบ ห้องวิจัยปริญญาโท คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์บุญสนอง รัตนสุนทรากุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร
นักศึกษา	นางสาวชิตชนก สุขสมบูรณ์
รหัสประจำตัว	53620205
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2555
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.จันทนี เพชรานนท์

บทคัดย่อ

เมื่อประชากรโลกเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีการอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองส่งผลให้พื้นที่ทางการเกษตรที่ถูกกลืนหายไปกับการใช้พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยและผลกระทบจากภาวะอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ต่อภาคการเกษตร คือประสบปัญหาทางด้านอาหารที่ไม่สามารถผลิตและขนส่งได้แต่ยังมีการช่วยเหลือด้วยการแจกถุงยังชีพไปยังผู้ประสบภัย ในขณะที่เดียวกันเกิดการรวมกลุ่มของผู้ที่มีแนวคิดที่ต้องการสร้างพื้นที่การเกษตรในเมืองเพื่อที่จะแก้ปัญหาต่างๆ โดยคำนึงถึงเรื่องสุขภาพและการบริโภคมากขึ้น การปลูกผักไว้รับประทานเองหรือการทำเกษตรในเมืองนั้น ไม่เพียงช่วยทำให้เรามีอาหารที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพไว้รับประทานเท่านั้น แต่ยังมีเอื้อต่อระบบนิเวศที่มีประโยชน์อื่นๆ อีกมากมาย โดยวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1.ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ 2.ศึกษาการรับรู้ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง(CITY FARM)ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร 3.ศึกษาถึงความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยรูปแบบต่างๆของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร 4. ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อสรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยใช้วิธีการสังเกตลักษณะทางกายภาพ, ถ่ายภาพ, บันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น(No probability sampling) ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เคยเข้ารับฟังบรรยายอบรมที่กลุ่ม สวนผักคนเมืองของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(ประเทศไทย)จัดขึ้น โดยเลือกจากผู้ที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่างของการปลูกผักสวนครัวโดยรวมจำนวน 11 หลัง โดยแบ่งที่พักอาศัยออกเป็น 3 ประเภท คือ บ้านเดี่ยว,ทาวน์เฮ้าส์ ,และคอนโดมิเนียม แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา จากการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นพบว่า แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศนั้นมีกลุ่มคนที่สนใจแนวคิดดังกล่าวมากมาย เช่น มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) และในส่วนของสังคมออนไลน์แล้วนั้น

กระแสของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ก็ได้รับความนิยมนอย่างมาก โดยมี คุณนคร ลิมปคุปตถาวร ผู้ที่ได้รับฉายา“เจ้าชายผัก”เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ในชมรมเกษตรในเมือง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในศูนย์อบรมของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(ประเทศไทย) ผลการศึกษาวิจัยที่ได้นั้นจะทำให้เราสามารถเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยตามความต้องการอีกด้วย โดยในงานวิจัยนี้ได้ใช้คำว่า “สวนผักคนเมือง” นั้นหมายถึง พื้นที่สวนครัว , พื้นที่เกษตรในเมือง

คำสำคัญ : สวนผักคนเมือง, เกษตรในเมือง, พืชผักสวนครัว, บ้านพักอาศัย, บ้านเดี่ยว, ทาวน์เฮ้าส์, คอนโดมิเนียม

Thesis	City Farm in the residential design approach,bangkok
Student	Ms.Chidchanok Suksomboon
Student ID	53620205
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2012
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Jantanee Bejrananda

ABSTRACT

When more than one half of world's populations evacuate into the cities, It results in the agricultural areas are merged with the residential areas and there were impacts of flood on the agricultural sector in 2011, namely, the food transportation problem which could not be conducted. However, there were still assistances in distributing disaster relief packages to the victims. Meanwhile, there was a conglomeration of people having concepts to create city farms so as to solve a variety of problems, by taking into account more health and consumption. Vegetable growing for self-consumption or city farming not only are insufficient for assisting us in having safety and healthy foods but the city farming which is beneficial to the ecology is also beneficial to link with other dimensions as popular. The objectives of this Research are that (1) according to the study, we can know about city farm concepts and theories, both domestic and abroad, (2) according to the study, we can know about the perception, understanding and accept of city farm concepts, (3) according to the study, we can know about the city people's demands for vegetable garden in residence in a variety of forms, (4) according to the study of physical environment, it can be concluded and recommended as guidelines for city farm in the residential design approach in response to the demands by conducting Qualitative research in the category of the survey research and type of No sampling probability sampling and snowball sampling by taking observation of the physical natures, structured interview, photographing, and study of opinions expressed to the persons who listened to lecture, were trained, or participated in the activities as prepared by the city farm group of the Sustainable Agriculture Foundation (Thailand) by the choice of who received selected as an example of a vegetable garden with a total of 11 households were divided into three categories of residential house, townhouses, and

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

condominiums. The data were analyzed by descriptive. The study found that the initial data. The city farm concept in the group of people who do such a concept, and in the social network, such as the foundation of agricultural sustainability (Thailand) the city farm concept was very popular. Have to MR.Nakorn limpakuppatataworn who has been nicknamed the Prince of vegetables is a transfer of knowledge in the agricultural community in the city. This is one of the centers of the Foundation for Sustainable Agriculture (Thailand) was research that will enable us to provide guidance in designing a vegetable garden in the city's housing needs. *This research use of the word. "City farm" means the area of agricultural gardens, and agricultural areas in the city.*

Keywords: City Farm, urban farming, vegetable gardening, Residence, house, townhouse, condominium.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่เอื้อเพื่อต่อการศึกษา

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นครราชสีมา คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมภายใน
ที่อนุเคราะห์ทุนการศึกษา

ขอขอบพระคุณ รศ.จันทนี เพชรานนท์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ฉัตรชัย อิทร โชติ
รวมถึงคณะกรรมการทุกท่าน ที่ช่วยชี้แนะและให้คำปรึกษา

ขอขอบพระคุณ มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(แห่งประเทศไทย)และที่อาร์ต,พีบู๊,ศูนย์อบรมสวนผัก
บ้านคุณตา สุขุมวิท 62 และพี่ฝ่าย, ศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ และพี่เหม้ม, คุณชูเกียรติ โก
แมน,คุณนคร ลิ้มปยุตถาวร,คุณปิยพงษ์ นุชบงก์ ที่อนุเคราะห์ข้อมูล,คำชี้แนะต่างๆ ,กลุ่มสวนผัก
คนเมืองและกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก(สื่อสังคมออนไลน์ FACEBOOK)และ กลุ่มตัวอย่างทุก
ท่านที่เอื้อเพื่อข้อมูลและสละเวลาให้เข้าทำการสำรวจและสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่ให้แรงสนับสนุนพร้อมกำลังใจมา โดยตลอด ทั้งนี้ต้อง
ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ปรียญาโททุกคนที่ช่วยผลักดันซึ่งกันและกัน ทำให้ผ่านพ้นทุกอย่างมาได้ด้วยดี
ทุกคำชี้แนะและกำลังใจจากทุกๆท่านนั้นส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผ่านพ้นมาด้วยดี

จิตรชนก สุขสมบุญณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
1.7 วิธีการดำเนินงานวิจัย	7
1.8 คำนียามศัพท์	10
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับย่านวัดเกตการาม	11
2.1.1 แนวคิดเกศตรในเมืองในประเทศไทย.....	12
2.1.2 แนวคิดเกศตรในเมืองในต่างประเทศ	16
2.1.3 รูปแบบเกศตรกรรมทางเลือกเพื่อการพึ่งพาตนเอง	18
2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นที่สีเขียว	19
2.2.1 ลักษณะพื้นฐานของบุคคล	20
2.2.2 ทศนคติถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	20
2.2.3 ความต้องการด้านคุณภาพชีวิต	20
2.3 อาคารพักอาศัย	21
2.3.1 อาคารพักอาศัย.....	21
2.3.2 บ้านแถว	21
2.3.3 อาคารชุด.....	21

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4 ผักสวนครัว.....	21
2.4.1. ผักสวนครัว.....	21
2.4.2. ประโยชน์ของการปลูกผักสวนครัว.....	22
2.4.3. การเลือกพื้นที่ปลูกผักสวนครัว.....	24
2.4.4. หลักการออกแบบสวนครัว.....	25
2.4.5. ข้อควรคำนึงในการออกแบบสวนครัว.....	26
2.4.6. รูปแบบการปลูกผักสวนครัวไม้ประดับ.....	32
2.4.7. ข้อควรคำนึงในการออกแบบสวนครัว.....	34
2.5 กรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	51
3.1 วิธีการวิจัย.....	51
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	52
3.4 ตัวแปรที่ศึกษา.....	53
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
3.7 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	64
3.8 แผนงานสำหรับงานวิจัย.....	66
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง(CITY FARM)ทั้งในและต่างประเทศ.....	68
4.1.1 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในต่างประเทศ โดย เปรียบเทียบกับกรณีศึกษา.....	68
4.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ก.....	77
4.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ข.....	84
4.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ค.....	90
4.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ง.....	96
4.6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน จ.....	102
4.7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ฉ.....	109
4.8 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ช.....	115

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.9 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ช	121
4.10 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ฉ	127
4.11 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ญ	133
4.12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ฎ	139
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	145
5.1 สรุปผลการวิจัย	146
5.1.1 สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ.....	146
5.1.2 การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM).....	150
5.1.3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยรูปแบบต่างๆ.....	151
5.1.4 เสนอแนะรูปแบบสวนผักคนเมืองโดยแบ่งตามรูปแบบที่พักอาศัย.....	156
5.2 ข้อจำกัดในงานวิจัย	168
5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	168
บรรณานุกรม	169
ภาคผนวก.....	170
ประวัติผู้เขียน.....	215

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	ฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชผักสวนครัว	31
ตารางที่ 3.1	ตารางแสดงตัวแปรด้านการรับรู้, ความเข้าใจ และยอมรับใน แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM).....	55
ตารางที่ 3.2	ระดับความต้องการพื้นที่, รูปแบบพื้นที่, ตำแหน่งพื้นที่ ของสวนผักคนเมือง	56
ตารางที่ 3.3	ลักษณะทางกายภาพ	59
ตารางที่ 3.4	แสดงตัวแปรประเภทข้อมูลทั่วไป.....	60
ตารางที่ 3.5	แผนภูมิแสดงแผนการทำงานวิจัย (Work Schedule).....	65
ตารางที่ 4.1	ตารางเปรียบเทียบแนวคิดการเกษตรอินทรีย์กับการทำสวนผักคนเมือง ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 หลังคาเรือน.....	69
ตารางที่ 4.2	ตารางเปรียบเทียบแนวคิดการพึ่งพาตนเองกับการทำสวนผักคนเมืองของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 หลังคาเรือน	70
ตารางที่ 4.3	ตารางเปรียบเทียบหลัก Permaculture 7 ประการกับการทำสวนผักของคนเมืองของ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 หลังคาเรือน	71
ตารางที่ 4.4	ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรเน่แวน วิฮูแซน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน.....	74
ตารางที่ 4.5	ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรเน่แวน วิฮูแซน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน	75
ตารางที่ 4.6	ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรเน่แวน วิฮูแซน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน	75
ตารางที่ 4.7	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ก	77
ตารางที่ 4.8	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ข	84
ตารางที่ 4.9	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ค	90
ตารางที่ 4.10	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ง.....	96
ตารางที่ 4.11	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน จ	102
ตารางที่ 4.12	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ฉ	109
ตารางที่ 4.13	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ช	115
ตารางที่ 4.14	ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ซ	121

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ณ	127
ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ณ	133
ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ณ	139
ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปแนวทางการออกแบบสวนผักคนเมือง	152

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 1.2	วิธีดำเนินการวิจัย	7
ภาพที่ 2.1	ผักสวนครัว (ปลูกที่สำนักงานเขตหลักสี่)	22
ภาพที่ 2.2	การปลูกผักสวนครัว ได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	23
ภาพที่ 2.3	ผักสวนครัว ผักสด รสดี สะอาด ปราศจากพิษตกค้างของยาฆ่าแมลง	24
ภาพที่ 2.4	ทฤษฎีสามเหลี่ยม (Basic Triangle)	26
ภาพที่ 2.5	ตัวอย่างวัสดุปูพื้น แบบพื้นแข็ง	27
ภาพที่ 2.6	ตัวอย่างขอบกระเบื้องสูง 10 – 20 เซนติเมตร.....	27
ภาพที่ 2.7	ตัวอย่างขอบกระเบื้องสูง 40 – 50 เซนติเมตร.....	28
ภาพที่ 2.8	ตัวอย่างขอบกระเบื้องสูง 75 – 80 เซนติเมตร.....	28
ภาพที่ 2.9	ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้.....	29
ภาพที่ 2.10	ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้.....	29
ภาพที่ 2.11	ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้.....	30
ภาพที่ 2.12	ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้.....	30
ภาพที่ 2.13	ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัว.....	32
ภาพที่ 2.14	ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัว.....	32
ภาพที่ 2.15	ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัวในแปลง.....	33
ภาพที่ 2.16	ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัวในกระถางตั้งพื้น.....	33
ภาพที่ 2.17	ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัวในกระถางแบบแขวน.....	34
ภาพที่ 2.18	ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับ.....	34
ภาพที่ 2.19	ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับแบบเป็นแปลงหรือสวนหย่อม.....	35
ภาพที่ 2.20	ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับแบบเป็นซุ้มสำหรับบังร่มเงา.....	35
ภาพที่ 2.21	บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	38
ภาพที่ 2.22	ผังบริเวณสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	39
ภาพที่ 2.23	บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	40
ภาพที่ 2.24	บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	40
ภาพที่ 2.25	บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	41

สารบัญญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 2.26 บรรยากาศสวนศาลฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่.....	41
ภาพที่ 2.27 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง.....	42
ภาพที่ 2.28 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง.....	43
ภาพที่ 2.29 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง.....	43
ภาพที่ 2.30 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง.....	44
ภาพที่ 2.31 บรรยากาศสวนครัวใน MpH.....	45
ภาพที่ 2.32 บรรยากาศสวนครัวใน MpH	45
ภาพที่ 2.33 บรรยากาศสวนครัวใน MpH	46
ภาพที่ 2.34 บรรยากาศโครงสร้างใน MpH	46
ภาพที่ 3.1 การแปลงตัวแปรการวิจัย	66
ภาพที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการศึกษา.....	67
ภาพที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการศึกษา.....	67
ภาพที่ 5.1 สรุปแนวคิดเกษตรอินทรีย์.....	146
ภาพที่ 5.2 สรุปแนวคิดการพึ่งตนเอง	147
ภาพที่ 5.3 สรุปแนวคิดของ เรเน่แวน วิวเซน.....	148
ภาพที่ 5.4 แสดงผังที่ตั้งกับทิศทางแสงแดด.....	156
ภาพที่ 5.5 แสดงผังพื้นที่และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์.....	156
ภาพที่ 5.6 แสดงผังพื้นที่.....	157
ภาพที่ 5.7 ทศนิยมภาพที่ 1.....	158
ภาพที่ 5.8 ทศนิยมภาพที่ 2.....	159
ภาพที่ 5.9 ทศนิยมภาพที่ 3.....	160
ภาพที่ 5.10 ทศนิยมภาพที่ 4.....	161
ภาพที่ 5.11 ทศนิยมภาพที่ 5.....	162
ภาพที่ 5.12 แสดงผังที่ตั้งกับทิศทางแสงแดด.....	163
ภาพที่ 5.13 แสดงผังพื้นที่และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์.....	163
ภาพที่ 5.14 แสดงแสดงผังพื้นที่.....	164

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 5.15 ทศนียภาพที่ 1.....	165
ภาพที่ 5.16 ทศนียภาพที่ 2.....	166
ภาพที่ 5.17 ภาพสวนครัวบัวบัต.....	167

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

เมื่อประชากรโลกเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในเมือง ราคาที่ดินจึงสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และยังส่งผลถึงพื้นที่ทางการเกษตรที่ถูกกลืนหายไปกับการใช้เป็นที่เพื่อการอยู่อาศัยที่มากขึ้น รวมไปถึงปัญหาด้านการขาดแคลนอาหารสำหรับคนเมืองจึงเกิดขึ้น (Urban garden Business 2010. 2552)

อีกทั้งในปัจจุบันสถานการณ์ภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดความแปรปรวนของภูมิอากาศ, ฤดูกาล และปริมาณน้ำฝนล้วนมีผลกระทบต่อประเทศไทยไม่ต่างจากประเทศอื่นๆในโลก โดยสังเกตได้จากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในช่วงปีที่ผ่านมา(พ.ศ.2554) ประเทศไทยประสบทั้งภัยแล้ง, พายุ, และน้ำท่วม ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนที่เห็นได้ชัดเจนในระยะสั้นของประเทศไทยนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมาก(ญาติ ศรีมณี.2554) โดยผลกระทบจากภาวะอุทกภัยต่อภาคการเกษตรในปี พ.ศ.2554 มีพื้นที่ทางการเกษตรที่เสียหายโดยประมาณ 8.6 ล้านไร่ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. www.thanonline.com.2554) ในขณะที่เดียวกันเกิดการรวมกลุ่มของผู้ที่มีแนวคิดที่ต้องการสร้างพื้นที่การเกษตรในเมืองเพื่อที่จะแก้ปัญหาต่างๆ เช่น การลดภาวะโลกร้อน ส่งเสริมความมั่นคงทางด้านอาหารเรื่องระบบการขนส่งอาหารที่เหมาะสม รวมไปถึงการรักษาพืชพันธุ์พื้นเมือง โดยส่วนใหญ่ได้คำนึงถึงเรื่องสุขภาพ และการบริโภคตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

การปลูกผักไว้รับประทานในครัวเรือนหรือการทำเกษตรในเมืองนั้น ไม่เพียงช่วยทำให้ประชาชนมีอาหารที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพไว้รับประทานเท่านั้น แต่ทว่าการทำเกษตรในเมืองที่เอื้อต่อระบบนิเวศนั้นยังมีประโยชน์ที่เชื่อมโยง กับมิติอื่นๆซึ่งกำลังเป็นปัญหาระดับชาติและระดับโลกอีกทางหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมมากในต่างประเทศ เช่น การปลูกผักในทำเนียบขาว โดยนางมิเชล โอบามา ภริยาของท่านประธานาธิบดี บารัค โอบามา ของสหรัฐอเมริกา โดยวัตถุประสงค์ของการทำสวนครัวในทำเนียบขาวก็เพื่อต้องการให้แน่ใจว่าครอบครัวของเธอรวมทั้งเจ้าหน้าที่และแขกผู้มาเยือนทำเนียบขาวจะได้รับประทานผักและผลไม้สดๆ (สำนักข่าวไทย. www.news.mcot.net.2553)สำหรับในประเทศไทยเองหากเอ่ยถึง“พืชผักสวนครัว” คนไทยรู้จักกันมาช้านานแต่ด้วยสาเหตุของการพัฒนาในหลายๆด้าน ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่คิดว่าเรื่องการทำสวนครัวเพื่อการบริโภคในครอบครัวเป็นเรื่องไกลตัว และไม่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของตน ซึ่งการปลูกผักสวนครัวเพื่อบริโภคในชีวิตประจำวันนั้นเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่สืบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทอดกันมาอย่างช้านาน และยังก่อให้เกิดประโยชน์ หลายด้าน เช่น ประโยชน์ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน อีกทั้งยังช่วยจัดการทรัพยากรเหลือใช้ ในด้านการพัฒนาชุมชน ได้เป็นอย่างดีและยังมีส่วนช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่สามารถเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของคนในครอบครัวและชุมชนอีกด้วย(มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนแห่งประเทศไทย. 2554) ดังได้กล่าวไว้ในจดหมายเหตุตอนหนึ่งว่า “ชาวสยามเข้าใจการทะนุบำรุงสวน ปลูกผลผลิต และผัก ไม่น้อยกว่าการไถคราดท้องนาปลูกข้าว” จะเห็นว่า สมัยนั้นนิยมปลูกพืชผักสวนครัว จำพวกพริก หอม กระเทียม ถั่วต่างๆ เพื่อบริโภคกันในครัวเรือน(วิเศษฐ คำสุวรรณ. 2551) เมืองไทยเคยรณรงค์ให้มีการทำสวนครัวกันมาแล้วทุกหลังคาเรือน ในครั้งนั้นรัฐบาลถึงกับออกเป็นกฎหมาย ตราเป็นพระราชบัญญัติมีชื่อเรียกว่า “พระราชบัญญัติการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์ เพื่อประโยชน์แห่งครัวเรือน พ.ศ.2482” ระเบียบนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำไปทั่วโลก อันเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่สอง และการทำสวนครัวก็เป็นมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในสมัยนั้น รัฐบาลไทยได้สั่งดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย ทำสวนครัวมาตั้งแต่ พ.ศ.2480 แต่ไม่ค่อยได้ผล กระทั่งปี พ.ศ.2482 พลตรีหลวงพิบูลสงครามจึงบัญชาให้รื้อฟื้น โดยคณะรัฐมนตรีได้ลงมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์” ขึ้น มีการจัดทำหนังสือ “คำแนะนำว่าด้วยการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์” เผยแพร่แจกจ่ายแก่ประชาชนทั่วไป พร้อมกับกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด ทุกจังหวัดเรื่องการปฏิบัติในยามที่ต่างประเทศมีสงคราม

วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2482 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่า อย่างน้อยก็ควรเร่งรัดกวดขัน การงานเหล่านี้คือ ก.การทำสวนครัว ต้องการให้ทำได้ทั่วถึงทุกบ้านเรือนที่พอจะทำได้ และ ควรจะ เริ่มด้วยข้าราชการทำเป็นตัวอย่างชักนำราษฎร ได้ก็ดี พืชผลที่กระทำขึ้นนั้นนอกจากสำหรับกิน สำหรับใช้ในครัวเรือนแล้ว ถ้ารวบรวมกันให้เป็นสินค้าได้ด้วยก็ยิ่งดี” ต่อมาวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2482 กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งอีกฉบับหนึ่งถึงข้าหลวงประจำจังหวัดทุกจังหวัด เน้นถึงความ จำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านต่างๆว่า “ความจริงเรื่องการช่วยตัวเองของชาวนานั้น ไม่เป็นการที่ยาก หรือมีอุปสรรคขัดข้องคั่งที่ชาวชาติอื่นๆ ต้องประสบเลย ประเทศเรามีความอุดมสมบูรณ์ได้เปรียบ ประเทศอื่นๆอยู่มาก” ต่อมาวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2482 กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งถึง คณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัดเรื่องการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์มีเนื้อความโดยย่อว่า “ให้ ข้าราชการลงมือทำเป็นตัวอย่าง หากข้าราชการไม่ทำจะมีความผิดตามกฎหมายว่าไม่เชื่อฟัง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งครูประชาบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พนักงานเทศบาล ฯลฯ”

ในที่สุดรัฐบาลสมัยนั้น ก็ได้ตราพระราชบัญญัติการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์ เพื่อประโยชน์ แห่งครัวเรือน พ.ศ. 2482 ขึ้นมีเนื้อหากำหนดให้เจ้าของบ้านที่มีที่ดินอยู่นอกเขตเทศบาล ต้องมี

หน้าที่จัดทำสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ ตามชนิดที่กรมการอำเภอในเขตนั้นกำหนดไว้ หากไม่ทำตามจะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 12 บาท

จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้เองมีผลทำให้ชาวไทยนิยมทำสวนครัวกันทุกหลังคาเรือนสืบเนื่องจนมาถึงปี พ.ศ.2504 การทำสวนครัวจึงเสื่อมโทรมลง เพราะรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 แปรเปลี่ยนการผลิตเพื่อยังชีพเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก และเปลี่ยนประเทศจากเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรม จนกระทั่งส่งผลให้ประเทศชาติประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคมอย่างรุนแรงเอาเมื่อกำลังเริ่มต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 8 (เมฆ จันทน์ประยูร.2548)

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลในเบื้องต้นพบว่า ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่พักอาศัยในอาคารชุดพักอาศัยเอื้ออาทร ปัญญา-รามอินทรา จำนวน 32 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งหนึ่ง เป็นเพศ หญิง ที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งหนึ่ง มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งหนึ่ง มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ใน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งหนึ่ง ไม่เคยได้ยื่นแนวคิดเกษตรในเมือง กลุ่มตัวอย่าง ส่วนหนึ่ง คิดว่าแหล่งที่มาของแนวคิดเกษตรในเมือง มาจากการเข้ารับการอบรม กลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมด คิดว่าแนวคิดเกษตรในเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ในที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่าง ส่วนหนึ่ง คิดว่าควรปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานในบริเวณหลังบ้าน ระเบียงและคาดฟ้า กลุ่มตัวอย่าง เกือบครึ่งหนึ่ง คิดว่าประเภทของการปลูกผักสวนครัวควรเป็นแบบ กระถาง,แนวตั้ง,แบบแขวน (ภาคผนวก ตารางที่ 1) หลังจากการเก็บข้อมูลในเบื้องต้นแล้วนั้นผู้วิจัยได้พบว่าในที่พักปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างในข้างต้นนั้น ไม่ได้ทำการปลูกผักสวนครัว โดยกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าไม่ทราบขั้นตอนการปลูก ตลอดจนถึงการเลือกเมล็ดพันธุ์ และไม่มีเวลาดูแล ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพิ่มเติมแล้วพบว่า แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศนั้นมีกลุ่มคนที่สนใจแนวคิดดังกล่าวมากมาย เช่น มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) และในส่วนของสังคมออนไลน์แล้วนั้นกระแสของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ก็ได้รับความนิยมอย่างมาก โดยมี คุณนคร ลิ้มปุกปดถาวร ผู้ที่ได้รับฉายา เจ้าชายผัก เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ในชมรมเกษตรในเมือง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในศูนย์อบรมของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) และยังมีแหล่งการเรียนรู้อย่าง สวนผักบ้านคุณตา สุขุมวิท 62 , ศูนย์การเรียนรู้เกษตรในเมืองสุวรรณภูมิ,สวนเกษตรคาดฟ้าที่สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น โดยมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรบนพื้นที่ปูน ตลอดจนขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ฯลฯ จากองค์ประกอบดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นแหล่งที่มาของงานวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาการรับรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนถึงการยอมรับในแนวคิดและความต้องการรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มคนในปัจจุบัน และยังถือเป็นแนวทางใหม่ให้กับผู้ที่สนใจหรือนักออกแบบเพื่อจะนำผลของการวิจัย

ในครั้งนี้ไปใช้เป็นกรณีศึกษาถึงพื้นที่ปลูกผักสวนครัวในที่พักอาศัย ที่ผู้ออกแบบควรตระหนักถึงต่อไปในอนาคต และยังหวังให้เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างจิตสำนึกในการปลูกผักที่ริเริ่มจากจุดเล็กๆ ในครอบครัวตลอดจนถึงการปลูกต้นไม้ใหญ่ต่างๆ ในสังคมเมือง โดยในงานวิจัยนี้ได้ใช้คำว่า “สวนผักคนเมือง” นั้นหมายถึง พื้นที่สวนครัว , การปลูกผักสวนครัวและไม้ดอกไม้ประดับ, พื้นที่เกษตรในเมือง สำหรับกลุ่มปัจเจกบุคคลเท่านั้น เป็นต้น

1.2 คำถามในการวิจัย

1. ผู้อาศัยมีความรู้, ความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) มากน้อยเพียงใด
2. ผู้อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย มากน้อยเพียงใด
3. ผู้อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองเป็นแบบใด (กลุ่ม - เดี่ยว)
4. ผู้อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย บริเวณใดและชนิดใดบ้าง
5. รูปแบบของสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เป็นแบบใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาการรับรู้, ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อสรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จากการศึกษาทำให้ทราบถึง แนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ
2. จากการศึกษาทำให้ทราบถึง การรับรู้, ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย ใน กรุงเทพมหานคร
3. จากการศึกษาทำให้ทราบถึง ความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยรูปแบบต่างๆ ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้สรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการของคนไทยในกรุงเทพมหานคร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้แบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 หัวข้อดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือผู้ที่เข้ารับการอบรมจากศูนย์อบรมของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (แห่งประเทศไทย) ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) และ ศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2554 ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยได้เข้ารับการอบรมไปแล้ว ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน (ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณที่พักอาศัย หลังจากได้เข้ารับการอบรมและผ่านการประเมินจากศูนย์อบรม)
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ทำการศึกษาจากที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยได้เข้ารับการอบรมไปแล้วทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 หลังคาเรือน (ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านพักอาศัยหลังจากได้เข้ารับการอบรมและผ่านการประเมินจากศูนย์อบรม)
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเอกสารทางด้านแนวคิดและทฤษฎีเรื่อง เกษตรในเมือง (CITY FARM), ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นที่สีเขียว, บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ กรณีศึกษาโครงการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย

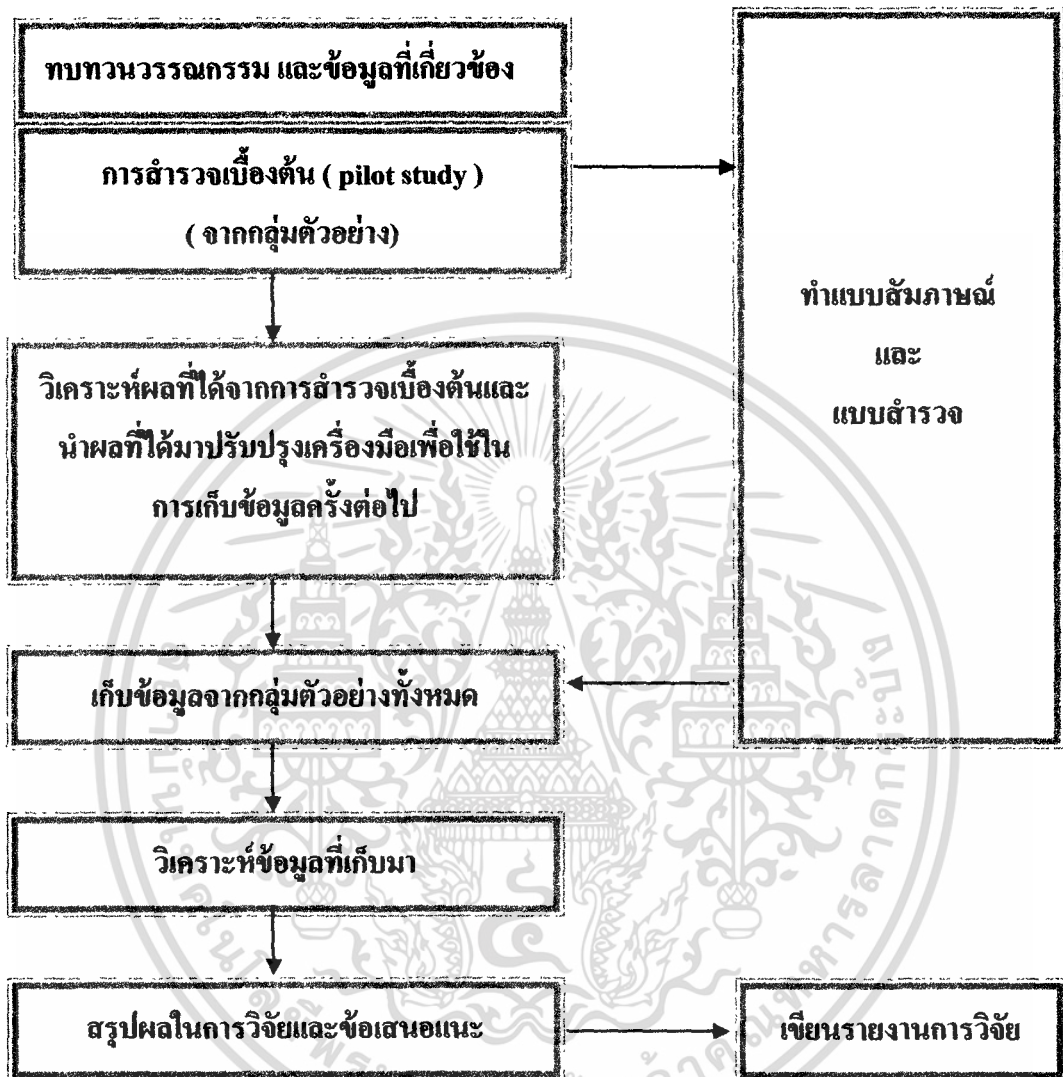
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.8 คำนิยามศัพท์

เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือการทำเกษตรกรรมในพื้นที่เมืองและชานเมือง โดยเน้นการเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองของคนเมือง รวมไปถึงการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานในบ้านพักอาศัย ให้ประชาชนในเมืองได้เรียนรู้วิถีการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง เหลือจากการบริโภคแล้วจึงรวมกลุ่มนำไปจำหน่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ เช่น พื้นที่สีเขียว, สุขภาพ, มลภาวะ, พลังงาน, ความมั่นคงทางอาหาร, การเรียนรู้, การจ้างงาน, การจัดการของเสียในเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการเพิ่มพูนความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อกันระหว่างผู้ผลิต-ผู้บริโภคหรือทุนทางสังคม ฯลฯ (Mougeot) อ้าง โดย ปิยะพงษ์ บุษบงก์ (www.thaicityfarm.com.2554)

สวนผักคนเมืองคือ การปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษในพื้นที่จำกัด โดยคนเมืองที่ไม่มีพื้นฐานทางการเกษตร และผลผลิตในเชิงปริมาณอาจจะไม่ดีเท่าภาคเกษตรในชนบท เพราะมีข้อจำกัดมากมาย อีกอย่างคือปัจจัยการผลิตสวนผักคนเมืองส่วนหนึ่งต้องซื้อมาจากภาคชนบท ทั้งดิน ปุ๋ยที่มีจำกัด แต่สิ่งที่สวนผักคนเมืองพยายามคือ การนำเอาวัสดุที่มีอยู่แล้ว หรือของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ให้เป็นปัจจัยการผลิตเพื่อลดการฟุ้งฟางให้มากที่สุด (คมสัน หุตะแพทย์.2555)

คนเมือง หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง(กรุงเทพมหานคร เป็นต้น) คนเมืองมีหลายระดับ ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงคนชั้นกลาง แต่ความจริงคนเมืองในกรุงเทพฯ มีทั้งคนจน คนค้อย โอกาส คนไร้ที่อยู่อาศัย เป็นต้น (คมสัน หุตะแพทย์.2555)

การปลูกผักสวนครัว เป็นการปลูกผักในที่ว่างขนาดเล็กหรือในภาชนะต่างๆ ตามบริเวณบ้าน เพื่อใช้ผักสดที่ได้สำหรับทำอาหารที่บ้าน มีโอกาสชิมรสชาติผักที่ใหม่และสด มีคุณภาพดี ปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง รวมทั้งยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายประจำวัน สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ การทำสวนครัวยังทำให้เกิดความสุขเพลิดเพลิน มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ และเป็น โอกาสที่สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกันในการช่วยปลูกช่วยดูแล นับเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกต่อครอบครัว ต่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีค่ายิ่ง(ช่อขวัญ วงศ์สุวรรณ.2544)

ผักปลอดสารพิษ และ ผักอนามัย ผักปลอดสารพิษ คือ ผักที่ปลูกขึ้นมาโดยทุกกระบวนการไม่แตะต้องสารเคมีใดๆโดยเด็ดขาด ส่วนผักอนามัย คือ ผักที่ยังคงได้รับสารเคมีบ้าง แต่อยู่ในระดับที่ได้รับการควบคุมให้ใช้อย่างถูกหลักวิชาการ ให้อยู่ในขั้นที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคอาจเป็นการเลือกใช้สารเคมีชนิดที่สลายตัวได้ง่ายในเวลาอันสั้น หรือกำหนดระยะเวลาฉีดพ่นก่อนตัดขาย ให้มีระยะเวลาห่างกันมากพอที่จะทำให้ฤทธิ์ของสารเคมีสลายตัวก่อน ผักทั้งสองประเภทนี้ก็ยังเป็นทางเลือกของคนเพียงกลุ่มเล็กๆเท่านั้น ทั้งนี้เพราะสถานที่ว่างจำหน่ายยังไม่แพร่หลาย และราคาค่อนข้างสูงกว่าผักธรรมดาทั่วไป (เมฆ จันทน์ประยูร.2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Permaculture คือ “ระบบ การวางแผนและออกแบบการเพาะปลูก การจัดการผลผลิตและชุมชนที่มุ่งให้เกิดการใช้แรงงาน ทรัพยากรและพลังงานอย่างเหมาะสม เพื่อความยั่งยืนและเกื้อกูลกันของสิ่งมีชีวิตกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการทำลายความสมดุล หรือก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ คำนี้เป็นคำย่อมาจาก permanent agriculture (การเกษตรแบบถาวร) และ permanent culture (วัฒนธรรมแบบถาวร) (วิทยากร เชียงกุล. www.lanpanya.com.2553)

การพึ่งตนเอง คือ ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองได้นั้น มีทั้งในระดับบุคคล และชุมชน การพึ่งตนเอง ต้องสามารถผันเปลี่ยนไปตามเวลาได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้อง และสมดุลที่มา (www.3armyarea-rta.com.2554)

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กำจัดวัชพืชหรือฮอร์โมนต่างๆ เน้นสร้างธาตุอาหารแก่พืช โดยใช้ปุ๋ยที่มาจากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพ เพื่อให้ดินอุดมสมบูรณ์มีธาตุอาหารแก่พืช โครงสร้างดินสมบูรณ์ อาจมีการใช้หินแร่ธรรมชาติบางชนิดในอัตราที่ควบคุมเพื่อปรับสภาพดิน ซึ่งมีหลักการเช่น เพิ่มธาตุอาหารด้วยปุ๋ยธรรมชาติ คลุมดินด้วยอินทรีย์วัตถุสร้างระบบนิเวศน์ที่สมดุลขึ้นมา เช่นการปลูกพืชหมุนเวียน การควบคุมแมลงด้วยสมุนไพร(ฉันทภูมิ สุกแก้ว และคณะ. 2554)

ที่อยู่อาศัย คือ อาคารบ้านเรือน รวมถึงตึก โรง และแพที่มนุษย์จัดสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ทั้งกลางวันและกลางคืน ภายในที่อยู่อาศัยประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการมีทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย อุปกรณ์และสิ่งที่ใช้สอยที่จำเป็นตามความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และความ เป็นอยู่ที่ดีงามทั้งส่วนตัวและครอบครัวของผู้พักอาศัย (www.yala.ac.th.2554)

อาคารที่พักอาศัย หรือที่พักอาศัย หมายความว่า อาคารซึ่งโดยปกติบุคคลใช้อยู่อาศัยได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นการอยู่อาศัยอย่างถาวรหรือชั่วคราว

บ้านแถว หรือ ทาวน์เฮาส์ หมายความว่า ตึกที่ปลูกติดต่อกันตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป โดยมีฝา ร่วมกันด้านหนึ่งหรือสองด้านขึ้นไปอาจเป็นชั้นเดียวหรือหลายชั้นก็ได้ ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคาร แต่ละคูหา

ตึกแถว หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างติดต่อกันเป็นแถวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไปมีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นคูหา และประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่

ห้องแถว หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไปมีผนังร่วมแบ่ง อาคารเป็นคูหา และประกอบด้วยวัสดุไม่ทนไฟเป็นส่วนใหญ่

บ้านแฝด หมายความว่าอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยก่อสร้างติดต่อกันสองบ้านมีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นบ้าน มีที่ว่างระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับอาคารด้านหน้าด้านหลังและด้านข้าง ของแต่ละบ้าน และมีทางเข้าออกของแต่ละบ้านแยกจากกันเป็นสัดส่วน

อาคารพาณิชย์ หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการพาณิชย์กรรมหรือบริการธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตเทียบ ไม่เกิน 5 แรงม้า

อาคารชุด คือ คอนโด ส่วน อาคารอยู่อาศัยรวมก็คืออพาร์ทเมนต์ หรือหอพักนั่นเอง อาคารชุด อาจจะปรับเปลี่ยนเป็น อาคารอยู่อาศัยรวมได้ และอาคารอยู่อาศัยรวมโดยมากแล้วไม่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอาคารชุดเพื่อขายได้ เพราะกฎหมายควบคุมอาคารชุดมีความเข้มข้นต่างกันมาก (เทศบัญญัติ ของเทศบาล นครกรุงเทพ เรื่อง ควบคุม การก่อสร้าง อาคาร (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2504) (www.freesplans.com.2554)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่รองรับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของคนเมือง ดังนั้นจึงต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนหรือเสนอแนะงานวิจัยนี้ โดยมีรายละเอียดในการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องเกษตรในเมือง (CITY FARM)
 - 2.1.1 แนวคิดเกษตรในเมืองในประเทศไทย
 - 2.1.2 แนวคิดเกษตรในเมืองในต่างประเทศ
 - 2.1.3 รูปแบบเกษตรกรรมทางเลือกเพื่อการพึ่งพาตนเอง
- 2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นที่สีเขียว
 - 2.2.1 ลักษณะพื้นฐานของบุคคล
 - 2.2.2 ทศนคติถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - 2.2.3 ความต้องการด้านคุณภาพชีวิต
- 2.3 อาคารพักอาศัย
- 2.4 ผักสวนครัว
 - 2.4.1 ผักสวนครัว
 - 2.4.2 ประโยชน์ของการปลูกผักสวนครัว
 - 2.4.3 การเลือกพื้นที่ปลูกผักสวนครัว
 - 2.4.4 หลักการออกแบบสวนครัว
 - 2.4.5 ข้อควรคำนึงในการออกแบบสวนครัว
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
 - 2.5.2 การทำไร่ในอาคาร ผันที่กำลังจะเป็นจริง
 - 2.5.3 การปลูกต้นไม้กระถางในออฟฟิศดีต่อสุขภาพ
- 2.6 กรณีศึกษาโครงการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย
 - 2.6.1 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
 - 2.6.2 ผู้ชนะการประกวดสวนผักของคนเมือง (Vegetable Garden in Capital) กรุงเทพฯ
 - 2.6.3 Maison Productive House (Mph) in CANNADA
- 2.7 สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่อง เกษตรในเมือง (CITY FARM)

2.1.1 แนวคิดเกษตรในเมืองในประเทศไทย

ปิยะพงษ์ บุษบงก์ อ้างถึง Mougeot (www.thaicityfarm.com:2554) ที่ได้อธิบายถึงแนวคิดและทฤษฎีเรื่อง เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ การทำเกษตรกรรมในพื้นที่เมืองและชานเมือง โดยเน้นการเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองของคนเมือง รวมถึง เกี่ยวโยงกับเรื่องอื่นๆ เช่น พื้นที่สีเขียว สุขภาพ มลภาวะ พลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร การเรียนรู้ การจ้างงาน การจัดการของเสียในเมือง และการเพิ่มพูนความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อกันระหว่างผู้ผลิต-ผู้บริโภคหรือทุนทางสังคม ฯลฯ

นคร ลิ้มปุกุดถาวร (www.facebook.com/pages/CITY-FARM-NEWS,2554) ได้อธิบายถึงที่มาของแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศไทยว่า สาเหตุหลัก ๆ ก็คือ เรื่องความต้องการในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยการหันกลับมาพึ่งพาตนเองของคนเมืองและเกษตรกรที่อาศัยอยู่ชานเมือง และ ในประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น 3 ยุค ยุคแรกคือ สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 สมัยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ได้ออก พรบ. ให้ประชาชนหันมาทำสวนครัว ยุคที่สองคือ เป็นยุคของกระแสของวิถีการบริโภคอาหารสุขภาพ เกิดขึ้น โดยการนำของชมรมเกษตรธรรมชาติแห่งประเทศไทย และเลมอนฟาร์ม และยุคที่สามคือ เมื่อสองสามปีที่ผ่านมา เกิดจากกระแสของการบริโภคสีเขียว เพื่อการตอบโต้วิกฤติเศรษฐกิจและภาวะโลกร้อน ที่มีผลต่อความมั่นคงทางอาหาร

คมสัน หุตะแพทย์(สารคดี ปีที่ 28 ฉบับที่ 325 มีนาคม 2555) ได้กล่าวถึงสวนผักคนเมืองว่า สวนผักคนเมืองมีองค์ประกอบคือ เป็นการปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษในพื้นที่จำกัด โดยคนเมืองที่ไม่มีพื้นฐานทางการเกษตร และผลผลิตในเชิงปริมาณอาจจะไม่ดีเท่าภาคเกษตรในชนบท เพราะมีข้อจำกัดเยอะ อีกอย่างคือปัจจัยการผลิตสวนผักคนเมืองส่วนหนึ่งก็ต้องซื้อมาจากภาคชนบททั้งดิน ปุ๋ยมีจำกัด แต่สิ่งที่สวนผักคนเมืองพยายามคือ การนำเอาวัสดุที่มีอยู่แล้วหรือของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ให้เป็นปัจจัยการผลิตเพื่อลดการพึ่งพิงให้มากที่สุด เป้าหมายของสวนผักคนเมือง 1.ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (ในปัจจุบันราคาอาหารแพงขึ้นมาก) 2.เรื่องสุขภาพน่าจะเป็นประเด็นหลักทำให้คนเมืองหันมาทำสวนผัก(อาหารที่คนเมืองกินอยู่เป็นประจำบนโต๊ะอาหารเดิมค่อนข้างสูงโดยเฉพาะผัก) ผลตอบสนองอื่นๆจากการทำสวนผักคนเมือง 1.คนในครอบครัว คนในชุมชนหรือคนต่างชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น เพราะ ได้มารู้จักหรือพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเรื่องการปลูกผัก 2.เป็นการก่อกระแสความพยายามจะพึ่งตนเองของคนที่อยู่อาศัยในเมืองค่อนข้างชัดเจนเมื่อเริ่มปลูกผักแล้วจะไม่หยุดแค่นั้น เช่นจะขยายไปสู่การเพาะเห็ด ฯลฯ 3. ด้านสิ่งแวดล้อม เช่นเมื่อก่อน เศษใบไม้แห้ง เศษใบไม้สด ปัจจุบันนี้ก็เก็บไว้นำมาหมักเป็นปุ๋ยหรือน้ำหมักชีวภาพเพราะจำเป็นต้องใช้

๕ คือ ดวงใจไทยทั้งชาติ (<http://3armyarea-rta.com>) ได้อธิบายถึง แนวคิดการพึ่งตนเองว่า การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองได้นั้น มีทั้งในระดับบุคคล และชุมชน การพึ่งตนเอง ต้องสามารถผันเปลี่ยนไปตามเวลาได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้อง และสมดุล หลักการและแนวทางเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ตามหลักทางสังคมวิทยามี 5 ประการ คือ 1. การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี หมายถึง การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัตถุ เช่น เครื่องไม้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม เช่น การจัดวางโครงการ การจัดการ เป็นต้น การรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม 2. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความสามารถในการทำมาหากินเลี้ยงชีพที่มีความมั่นคงสมบูรณ์พอสมควรหรืออย่างมีสมดุล 3. การพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และความสามารถในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เกิดเสื่อมเสียไปจนหมดสิ้น หรือไม่ให้เกิดสมดุลธรรมชาติ 4. การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ หมายถึง การมีสภาพจิตใจที่กล้าแข็ง เพื่อที่สามารถต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ทั้งการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้า การยึดมั่นปฏิบัติตามหลักทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา และ 5. การพึ่งตนเองได้ทางสังคม หมายถึง การที่คนกลุ่มหนึ่งมีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่น มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ให้ดำเนินการใดๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง หรือสามารถหาความช่วยเหลือจากภายนอกเข้ามาช่วย ทำให้ชุมชนช่วยตนเองได้

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทั้งทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นหลักที่การปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์ลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ในขณะเดียวกัน เกษตรอินทรีย์พยายามประยุกต์กลไกและวัฏจักรธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากล ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ-สังคม ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย หลักการเกษตรอินทรีย์ หลักการสำคัญ 4 ข้อของเกษตรอินทรีย์ คือ สุขภาพ, นิเวศวิทยา, ความเป็นธรรม, และการดูแลเอาใจใส่ (health, ecology, fairness and care) (www.th.wikipedia.org.2555)

(ก) มิติด้านสุขภาพ เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องส่งเสริมและสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมของดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก สุขภาวะของสิ่งมีชีวิตแต่ละปัจเจกและของชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกันกับสุขภาพของระบบนิเวศ การที่ผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์จะทำให้พืชพรรณ

ต่างๆ แข็งแรง มีสุขภาพะที่ดี ส่งผลต่อสัตว์เลี้ยงและมนุษย์ที่อาศัยพืชพรรณเหล่านั้นเป็นอาหาร สุขภาพเป็นองค์รวมและเป็นปัจจัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาพที่ดีไม่ใช่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความเป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวม ความแข็งแรง ภูมิคุ้มกัน และความสามารถในการฟื้นตัวจากความเสื่อมถอยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสุขภาพที่ดี บทบาทของเกษตรกรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตในไร่นา การแปรรูป การกระจายผลผลิต หรือการบริโภค ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิต ทั้งปวง ตั้งแต่สิ่งมีชีวิตที่มีขนาดเล็กสุดในดินจนถึงตัวมนุษย์เราเอง เกษตรอินทรีย์จึงมุ่งที่จะผลิตอาหารที่มีคุณภาพสูง และมีคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อสนับสนุนให้มนุษย์ได้มีสุขภาพที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ เกษตรอินทรีย์จึงเลือกที่จะปฏิเสธการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เวชภัณฑ์สัตว์ และสารปรุงแต่งอาหาร ที่อาจมีอันตรายต่อสุขภาพ(www.th.wikipedia.org.2555)

(ข) มิติด้านนิเวศวิทยา เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและรัฐจักรแห่ง ธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น หลักการเกษตรอินทรีย์ในเรื่องนี้ตั้งอยู่บนกระบวนการที่สนับสนุนเกษตรกร อินทรีย์ในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต ดังนั้น การผลิตการเกษตรจึงต้องพึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาและวงจรของ ธรรมชาติ โดยการเรียนรู้และสร้างระบบนิเวศสำหรับให้เหมาะสมกับการผลิตแต่ละชนิด ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการปลูกพืช เกษตรกรจะต้องปรับปรุงดินให้มีชีวิต หรือในการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะต้องใส่ใจกับระบบนิเวศโดยรวมของฟาร์ม หรือในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เกษตรกรต้องใส่ใจกับระบบนิเวศของบ่อเลี้ยง การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่า จะต้องสอดคล้องกับวัฏจักรและสมดุลทางธรรมชาติ แม้ว่าวัฏจักรธรรมชาติจะเป็นสากล แต่อาจจะมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นนิเวศได้ ดังนั้น การจัดการเกษตรอินทรีย์จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขท้องถิ่น ภูมินิเวศวัฒนธรรม และเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม เกษตรกรควรใช้ปัจจัยการผลิตและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้ซ้ำ การหมุนเวียน เพื่อที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ควรสร้างสมดุลของนิเวศการเกษตร โดยการออกแบบระบบการทำฟาร์มที่เหมาะสม การฟื้นฟูระบบนิเวศท้องถิ่น และการสร้างความหลากหลายทั้งทางพันธุกรรมและกิจกรรมทางการเกษตร ผู้คนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริโภคผลผลิตเกษตรอินทรีย์ควรช่วยกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในแง่ของภูมินิเวศ สภาพบรรยากาศนิเวศท้องถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ อากาศ และน้ำ(www.th.wikipedia.org.2555)

(ค) มิติด้านความเป็นธรรม เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องอยู่บนความสัมพันธ์ที่มีความเป็นธรรมระหว่างสิ่งแวดล้อมโดยรวมและสิ่งมีชีวิต ความเป็นธรรมนี้รวมถึงความเท่าเทียม การเคารพ ความ

ยุคธรรม และการมีส่วนร่วมในการปกป้องพิทักษ์โลกที่เราอาศัยอยู่ ทั้งในระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในหลักการด้านนี้ ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิตเกษตร อินทรีย์ในทุกระดับควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรมชาติ ทั้งเกษตรกร คนงาน ผู้แปรรูป ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้า และผู้บริโภค ทุกคนควรได้รับโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนช่วยในการรักษาอธิปไตยทางอาหาร และช่วยแก้ไขปัญหาคาความยากจน เกษตรอินทรีย์ควรมีเป้าหมายในการผลิตอาหารและผลผลิตการเกษตรอื่นๆ ที่เพียงพอ และมีคุณภาพที่ดี ในหลักการข้อนี้หมายถึงการปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสภาพการเลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการ ทางธรรมชาติของสัตว์ รวมทั้งดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของสัตว์อย่างเหมาะสม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคควรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ทั้งทางสังคมและทางนิเวศวิทยา รวมทั้งต้องมีการอนุรักษ์ปกป้องให้กับอนุชนรุ่นหลัง ความเป็นธรรมนี้จะรวมถึงว่า ระบบการผลิต การจำหน่าย และการค้าผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องโปร่งใส มีความเป็นธรรม และมีการนำต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาเป็นต้นทุนการผลิตด้วย(www.th.wikipedia.org.2555)

(ง) มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ การบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ควรจะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ เพื่อปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้คนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสภาพแวดล้อมโดยรวมด้วย เกษตรอินทรีย์เป็นระบบที่มีพลวัตและมีชีวิตในตัวเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ควรดำเนินการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตในการผลิต แต่ในขณะเดียวกันจะต้องระมัดระวังอย่าให้เกิดความเสียดังต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ จะต้องมีการประเมินผลกระทบอย่างจริงจัง และแม้แต่เทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วก็ควรจะต้องมีการทบทวนและประเมินผลกันอยู่เนืองๆ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เรายังไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีพอเกี่ยวกับระบบ นิเวศการเกษตร ที่มีความสลับซับซ้อน ดังนั้น เราจึงต้องดำเนินการต่างๆ ด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ ในหลักการนี้ การดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ การพัฒนา และการคัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในเกษตรอินทรีย์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นใจว่า เกษตรอินทรีย์นั้นปลอดภัยและเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ประสบการณ์จากการปฏิบัติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะสมถ่ายทอดกันมา ก็อาจมีบทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้เช่นกัน เกษตรกรและผู้ประกอบการควรมีการประเมินความเสี่ยง และเตรียมการป้องกันจากนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ และควรปฏิเสธเทคโนโลยีที่มีความแปรปรวนมาก เช่น เทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม การตัดสีใจเลือกเทคโนโลยีต่างๆ จะต้องพิจารณา

ถึงความจำเป็นและระบบคุณค่าของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ และจะต้องมีการปรึกษาหารืออย่างโปร่งใสและมีส่วนร่วม (www.th.wikipedia.org.2555)

2.1.2 แนวคิดเกษตรในเมืองในต่างประเทศ

ปิยะพงษ์ นุชบงก์, 2555 ได้อธิบายในหนังสือ “ปลูกเมือง ปลูกชีวิต: แนวคิดและแนวทางการพัฒนาเกษตรในเมือง” ไว้ว่า คลื่นลูกแรกคือ การล้อมรั้วเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ (แนวคิดเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน) ต่อมา เปลี่ยนจากการผลิตอาหารเองมาเป็นการพึ่งพาอาหารที่เดินทางมาจากที่อื่น ต่อมาเกิดปัญหาเรื่องการผลิตและกระจายอาหารในยามวิกฤติ ต่อมาจึงกลับมาขุดดินทาเกษตร (เช่น ขบวนการนักขุดดิน “diggers” ที่อังกฤษ ช่วงหลังสงครามกลางเมือง 1649-1650) คลื่นลูกที่สอง เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม (ศตวรรษที่ 18) มีการการอพยพแรงงาน (โดยเฉพาะในยุโรป) จึงเกิดเมืองอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เกิดคนจนเมือง มีการแจกพื้นที่เล็กๆ เรียกว่า Allotment ให้คนจนเมืองปลูกอาหารกินเอง (เช่น ที่อังกฤษและเยอรมัน) คลื่นลูกที่สาม ศตวรรษที่ 19 เกิดการตั้งคำถามกับการปฏิวัติอุตสาหกรรม เกิดแนวคิดเรื่อง ‘Garden City’ เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อด้านทานการพัฒนาไปในแนวทางเมืองอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมแบบสุดโต่ง หลังจากนั้นเกิดเมืองที่เป็น Garden City ขึ้นหลายแห่ง (เน้นสร้างและรักษาสมดุลระหว่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และสิ่งแวดล้อม) คลื่นลูกที่สี่ เกิดจากการผลักดันของ IDRC, Canada/ RUAF, the Netherlands/ UN-HABITAT/ UN’s FAO/ การปรับตัวรับวิกฤติของเมืองต่างๆ ทั่วโลก การจัดแบ่งประเภทของเกษตรในเมือง ได้ถูกจัดแบ่งไว้ 4 ประเภทกว้างๆ ดังนี้ 1.ประเภทที่เน้นพึ่งตนเอง 2.ประเภทที่เน้นการตลาดและการกระจายอาหาร 3.ประเภทที่เน้นสร้างกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย 4.ประเภทที่ผสมผสานระหว่างประเภทต่างๆ โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้มากที่สุด คือหัวข้อที่ 1. ประเภทที่เน้นพึ่งตนเอง ซึ่งเกษตรในเมืองจะแสดงบทบาทในการช่วยให้อยู่รอด (subsistence) ยกระดับคุณภาพชีวิต (livelihoods) และลดผลกระทบจากวิกฤติต่างๆ (crisis mitigation) การพัฒนาเกษตรในเมืองประเภทนี้จะมุ่งเน้นไปที่ความมั่นคงทางอาหารระดับครัวเรือน (household food security) การลดการกีดกันทางสังคม (social inclusion) และการยกระดับสิทธิทางอาหาร (right inclusion) ทั้งนี้หากต้องการแจกแจงประเภทที่ละเอียดยิ่งขึ้น สามารถแบ่งได้ด้วยเกณฑ์ 3 เกณฑ์ดังต่อไปนี้ 1.พื้นที่ (area) ,2.การใช้ที่ดิน (land use)และ3.ผู้ที่ขับเคลื่อนและได้ผลประโยชน์ (actor) โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้มากที่สุด คือหัวข้อ 2 การใช้ที่ดิน (land use) ที่เป็นไปได้ทั้ง

ก) ใช้ที่ส่วนรวม อาทิ พื้นที่ส่วนกลางชุมชน ห้องสมุด สำนักงาน ฯลฯ

ข) พื้นที่ส่วนบุคคล

ค) พื้นที่เฉพาะเช่น พื้นที่กันไฟ พื้นที่ริมถนน หรือ บนเกาะกลาง พื้นที่ริมทางรถไฟ

พื้นที่ในสวนสาธารณะ ฯลฯ

ง) พื้นที่ที่ไม่สามารถพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง หรือ ใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ เช่น พื้นที่ต่อเชื่อมไฟฟ้า พื้นที่ใต้สะพาน พื้นที่ใต้ทางด่วนหรือทางยกระดับ ฯลฯ

จ) พื้นที่เอกชนปล่อยรกร้างว่างเปล่า อนุญาตให้ใช้ เป็นดิน(ปิยะพงษ์ นุชบงก์,2555) โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้มากที่สุด คือหัวข้อ ข พื้นที่ส่วนบุคคล

จินันท์ ศรีสถิต (www.nstda.or.th/cc/index.php/2011/02/permaculture) ได้อธิบายถึง หลักของเพอร์มาคัลเจอร์ (Permaculture) ว่าคือ แนวคิดและวิถีเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยคำๆ นี้ เกิดจากการนำคำ 2 คำมาผสมกัน คือ “Permanent” และ “Agriculture” ซึ่งผู้คิดคำดังกล่าว คือ Bill Morrison และ David Holmgren ซึ่งเป็นการออกแบบและ จัดวางพื้นที่การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และ โครงสร้างอื่นๆ ให้สัมพันธ์และเกื้อกูลสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ไม่เอาชนะธรรมชาติด้วยการควบคุมเพื่อให้ได้ตามใจต้องการแต่เป็นความสมดุลและ ยั่งยืน

วิทยากร เชียงกุล(www.lanpanya.com/wash/archives/2914) ได้กล่าวถึงคำว่า permaculture ว่า “ระบบ การวางแผนและออกแบบการเพาะปลูก การจัดการผลผลิตและชุมชนที่มุ่งให้เกิดการใช้ แรงงาน ทรัพยากรและพลังงานอย่างเหมาะสม เพื่อความยั่งยืนและเกื้อกูลกันของสิ่งมีชีวิตกับ ธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการทำลายความสมดุล หรือก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ คำนี้เป็นคำย่อมา จาก permanent agriculture (การเกษตรแบบถาวร) และ permanent culture (วัฒนธรรมแบบถาวร) Permaculture ใช้ 7 หลักการ ซึ่งโดยรวมแล้วคือ ทรัพยากรเป็นสิ่งมีค่าที่มีอยู่อย่างจำกัด ใช้ได้แต่ใช้ ให้คุ้มค่าที่สุด และ ไม่มีของเหลือคือ 1.ใช้อย่างอนุรักษ์คือใช้เฉพาะที่จำเป็น ใช้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น การใช้อย่างอนุรักษ์ไม่ได้หมายถึงการไม่ใช้ 2.ใช้ให้เกิดประโยชน์หลายทาง เช่นน้ำอาบแล้วแทนที่ จะทิ้งไป ก็นำไปรดต้นไม้ หรือลงบ่อน้ำเพื่อเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกต้นไม้ ให้ร่มเงา รักษาดิน ใบไม้ นำไปหมักเป็นปุ๋ย ให้ผล ให้เนื้อไม้ 3.ไม่พึ่งทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ คือไม่ให้ระบบ ไคระบบหนึ่งเป็นจุดตาย เช่นแหล่งน้ำ ก็มีน้ำประปา น้ำผิวดิน น้ำบาดาล และน้ำฝน ถ้าประปาหยุด ไหล ก็ยังพึ่งแหล่งน้ำอื่นๆ ได้ 4.แทรกอยู่ในธรรมชาติ - ในธรรมชาติทุกสิ่งพึ่งพากันและกันทั้งนั้น วิถีชีวิตมนุษย์ก็ทำได้เช่นกัน เช่นเศษอาหารนำไปหมักเป็นปุ๋ย ปุ๋ยนำไปบำรุงต้นไม้ ต้นไม้ให้อาหาร อาหารหลังจากบริโภคแล้ว นำเศษอาหารไปหมักเป็นปุ๋ย เศษใบไม้ ถ้าคิดว่าไม่สวย อย่าเก็บกวาด เพื่อเผาทิ้ง แต่นำเศษใบไม้ไปหมักเป็นปุ๋ย เพื่อไปบำรุงต้นไม้อีกที่ 5.ทำในขนาดที่เหมาะสมคือ สามารถทำงานได้ ด้วยเวลา ทักษะ และเงินที่มี ไม่ทำมากเกินไป หักพอเสียบ้าง ไฟฟ้าถึงจะใช้ไฟ จากการไฟฟ้าได้ แต่ก็ควรหาทางปั่นไฟเอง ถ้าไฟฟ้าดับ ไฟฟ้าที่ปั่นเองเพียงพอสำหรับอะไรบางอย่าง เรา ก็จะพบว่าเราจะใช้ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งก็ควรมองกลับว่าแล้วเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีอยู่ เป็น สิ่งจำเป็นหรือไม่ 6.มีความหลากหลาย คือธรรมชาติพึ่งพากันเสมอ ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงเกษตร เชิงเดี่ยว; แม้แต่สวนดอกไม้ ก็ยังไม่มีความหลากหลายแล้วทำไมจึงควรที่จะปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งเป็น

เรื่องที่น่าลงทุนมีการผลักดันเพื่อ ที่จะสะดวกในการมาขว้างซื้อผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก ทำให้ ต้นทุนค่าขนส่งลดลง; โลกร้อน ลมฟ้าอากาศแปรปรวน ปีแล้งมีศัตรูพืชชนิดหนึ่งรบกวน แต่ปีที่มีน้ำฝนมาก กลับมีศัตรูพืชอีกชนิดหนึ่ง ดังนั้นการปลูกพืชที่มีความหลากหลายจะช่วยให้มีผลผลิต ออกมาสม่ำเสมอ 7.ถ้าผลผลิตดี มีเหลือ ก็แจกจ่าย คือแม่แต่ต้นไม้ ถ้าเพาะมาเพื่อจกเงินเนื้อที่ปลูก ก็ อาจจะนำไปปลูกในชุมชน เป็นการปรับปรุงชุมชนนั้นให้ดีขึ้น

นักส่งเสริมเกษตรอินทรีย์GreenNet(www.greennetorganic.blogspot.com) ได้กล่าวถึง 12 หลักการออกแบบเกษตรกรรมที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม (The 12 Permaculture design principles)ว่า แนวคิดนี้ใช้ในสังคม องค์กร เศรษฐกิจ และอื่น ๆ โดยจะเน้นไปที่หลักการสำคัญของเพอร์มาคัลเจอร์ ว่าหลักการเหล่านี้ใช้ได้ สถานการณ์ที่หลากหลาย โดยแยกเป็นแต่ละบทดังนี้ 1.สังเกตและสัมพันธ์ 2.เกี่ยวและเก็บพลังงาน 3.รับผลผลิต 4.ใช้การควบคุมตัวเองและยอมรับผลสะท้อนกลับ 5.ใช้และเห็นคุณค่าของทรัพยากรหมุนเวียนและบริการทางระบบนิเวศ 6.ไม่ผลิตของเสีย 7.ออกแบบจากจุดประสงค์สู่รายละเอียด 8.ผสมผสานแทนที่การแยก 9.ใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เล็กและช้า 10. ใช้และเห็นคุณค่าของความหลากหลาย 11.ใช้และเห็นคุณค่าของขอบเขต 12.ใช้และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สร้างสรรค์ ในแต่ละบททำให้เราเข้าใจถึงหลักการและนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน ดังนั้นทั้งโลกจำเป็นต้องกลับมาสู่การพึ่งตัวเองโดยอาศัยพลังงานที่ยั่งยืนเป็นหลักการปรับตัวสู่เศรษฐกิจที่ใช้พลังงานน้อยก็เป็นอุปสรรคที่ใหญ่ หลักการออกแบบเพอร์มาคัลเจอร์สามารถเป็น เครื่องมือที่ดีในการปรับตัวถ้าเราเริ่มปรับตัวเร็ว ขณะที่ยังมีพลังงานฟอสซิลอยู่บ้างเราสามารถ ใช้พลังงานฟอสซิลเพื่อพัฒนาอุปทานของพลังงานที่ยั่งยืนในระยะยาว และอาจเข้าถึงที่หมายได้อย่างนุ่มนวล

2.1.3 รูปแบบเกษตรกรรมทางเลือกเพื่อการพึ่งพาตนเอง

เกษตรกรรมธรรมชาติ คือเป็นการทำเกษตรบนพื้นฐานของการสร้างความสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่โดยใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกจัดสรรสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยเน้นถึงเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นสำคัญ แนวคิดเกษตรธรรมชาติจากหลายสำนัก เช่น มาซาโนบุ ฟูกูเอ โกะ โมกจิ ฮาน คิว โซ หลักการจะไม่ต่างกันมากคือ ไม่มีการไถพรวนดิน ไม่กำจัดวัชพืช ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี มีการคลุมดินเป็นต้น

เกษตรผสมผสาน คือ เป็นการ ใช้พื้นที่ทางการเกษตรที่มีอยู่เดิมมาเพิ่มกิจกรรมให้มากกว่าเดิมตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป อาจเป็นการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ เป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากราคาผลผลิตตกต่ำหากปลูกเพียงอย่างเดียว ซึ่งกิจกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่จะต้องผสมเกื้อกูลกัน เช่น ทำนาทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์อยู่ในพื้นที่เดียวกัน

วนเกษตรคือ เป็นการทำการเกษตร โดยคำนึงถึงระบบนิเวศน์ของป่าเป็นสำคัญ เป็นการทำการเกษตรในพื้นที่ป่าโดยให้เกิดการเกื้อกูลกันโดยไม่ทำลายความเป็นป่าไป หรือสร้างให้ธรรมชาติในพื้นที่ใกล้เคียงกับความเป็นป่า ให้มีความหลากหลายทางชีวภาพดังเช่นระบบนิเวศน์ของป่า ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิเช่น ระบบป่าไม้ร่วมกับการทำปศุสัตว์ ระบบเกษตรป่าไม้และปศุสัตว์ รวมถึง ระบบป่าไม้ร่วมกับการทำประมง

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กำจัดวัชพืชหรือฮอร์โมนต่างๆเน้นสร้างธาตุอาหารแก่พืชโดยใช้ปุ๋ยที่มาจากธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพ เพื่อให้ดินอุดมสมบูรณ์มีธาตุอาหารแก่พืช โครงสร้างดินสมบูรณ์ อาจมีการใช้หินแร่ธรรมชาติบางชนิดในอัตราที่ควบคุมเพื่อปรับสภาพดิน ซึ่งมีหลักการเช่น เพิ่มธาตุอาหารด้วยปุ๋ยธรรมชาติ ควบคุมดินด้วยอินทรีย์วัตถุสร้างระบบนิเวศน์ที่สมดุลขึ้นมา เช่นการปลูกพืชหมุนเวียน การควบคุมแมลงด้วยสมุนไพร

เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ เป็นแนวคิดทฤษฎีในการทำการเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีหลักการ ในเรื่องการจัดสรรพื้นที่ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง หลักการนี้เหมาะกับพื้นที่ขนาดเล็ก 10-20 ไร่ มีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลายโดยมีการแบ่งพื้นที่เป็นส่วนๆดังนี้

- 5.1) จัดสรรแหล่งน้ำเพื่อให้ใช้เพียงพอในการทำการเกษตร 30%ของพื้นที่ทั้งหมด
- 5.2) จัดสรรพื้นที่ทำนาให้เพียงพอตลอดปี 30%ของพื้นที่ทั้งหมด
- 5.3) จัดสรรพื้นที่ทำสวน ทำไร่ อาทิเช่น ผัก ผลไม้ สมุนไพร 30%ของพื้นที่ทั้งหมด
- 5.4) จัดสรรพื้นที่สำหรับที่พักอาศัย เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ 10% ของพื้นที่ทั้งหมด

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นที่สีเขียว

ความต้องการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการตอบสนองความต้องการของประชาชนในทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งทางด้านขนาดของพื้นที่ และการจัดการพื้นที่ (ปริญญา จงวิศาล.2553) ประกอบไปด้วย ลักษณะพื้นฐานของบุคคล ทักษะคติถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ความต้องการด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อความต้องการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ลักษณะพื้นฐานของบุคคล

ความต้องการพื้นที่สีเขียวมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเป็นตัวกำหนดความต้องการพื้นที่สีเขียวที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลได้ และสามารถแสดงออกทาง พฤติกรรม ประกอบไปด้วยตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในชีวิตต่าง ๆ (ปริญา จงวิศาล.2553)

2.2.2 ทักษะคติถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ทัศนคติที่มีต่อสิ่งแวดล้อมสามารถก่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ อาจมีผลมากขึ้นอยู่กับความแตกต่าง หรือเป็นปัจจัยของของแต่ละบุคคล ดังนั้นความเป็นปัจเจกจึงสามารถสร้างเหตุผล และแรงจูงใจ ที่ส่งผล ต่อไปยังพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทางเลือกที่แตกต่าง กัน เช่น พฤติกรรมการบริโภค ทัศนคติทางด้านสังคม และการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดการเพิ่มความรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และสร้างเหตุผลในการแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น ถือเป็น การเปิด โอกาสให้มีส่วนร่วม และรับฟังความต้องการของประชาชน หรือเสนอเป็นแนวทางนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม การรับฟังจะมีประโยชน์มากใน การทำความเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนซึ่ง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างทัศนคติถึงการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมให้บรรลุผล ทำให้ประชาชนเกิดความ รู้สึกเป็นส่วนสำคัญ ความต้องการที่ได้มาจากประชาชนจะสามารถสร้างความสนใจ และเสริมหน้าที่ความรับผิดชอบได้ การนำเสนอแนวทางการออกแบบ หรือผลงานออกแบบเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวจะช่วยให้ผู้คนทั่วไปเปิดโอกาสในการยอมรับฟัง และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง (ปริญา จงวิศาล.2553)

2.2.3 ความต้องการด้านคุณภาพชีวิต

ความต้องการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบ่งบอกให้เห็นถึงความ ต้องการมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสามารถเกิดขึ้น ได้ง่ายเมื่อสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นส่งผลกระทบ โดยตรงอย่างมากต่อความรู้สึก การดำเนินชีวิต และชีวิตความเป็นอยู่ การให้ความมั่นคงในการอยู่อาศัย ย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสิ่งแวดล้อมในด้าน กายภาพ เมื่อชุมชนมีความมั่นคงในการอยู่อาศัยแล้ว จะเกิดกำลังใจที่จะดูแลรักษา และปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตนเอง ให้ดีขึ้น เพราะมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ (ปริญา จงวิศาล.2553)

2.3 อาคารพักอาศัย

การแบ่งประเภทของอาคารตามกฎหมายกระทรวง และ เทศบัญญัตินครกรุงเทพฯ โดยแบ่งตามลักษณะและประเภทของอาคารใช้งาน

2.3.1 อาคารพักอาศัย คือ อาคารซึ่งโดยปกติบุคคลใช้อาศัยได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นการอยู่อาศัยอย่างถาวรหรือชั่วคราว (www.civil.rtaf.mi.th.2554)

2.3.2 บ้านแถว หรือ ทาวน์เฮาส์ หมายความว่า ตึกที่ปลูกติดต่อกันตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป โดยมีฝาส่วนกันด้านหนึ่งหรือสองด้านขึ้นไปอาจเป็นชั้นเดียวหรือหลายชั้นก็ได้ ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารแต่ละคูหา (<http://th.wikipedia.org.2554>)

ตึกแถว หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างติดต่อกันเป็นแถวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นคูหา และประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่

ห้องแถว หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไปมีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นคูหา และประกอบด้วยวัสดุไม่ทนไฟเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น “บ้านแถว” แบ่งเป็น “ตึกแถว” กับ “ห้องแถว” แต่ว่าแตกต่างกันตรงที่ ตึกแถวทำจากวัสดุทนไฟ แต่ห้องแถว ทำจากวัสดุไม่ทนไฟ ซึ่งวัสดุทนไฟก็คือ วัสดุก่อสร้างที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง

บ้านแฝด หมายความว่า อาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยก่อสร้างติดต่อกันสองบ้าน มี ผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นบ้าน มีที่ว่างระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับอาคารด้านหน้าด้านหลังและด้านข้าง ของแต่ละบ้าน และมีทางเข้าออกของแต่ละบ้านแยกจากกันเป็นส่วน

อาคารพาณิชย์ หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการพาณิชย์กรรม หรือบริการธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตเทียบไม่เกิน 5 แรงม้า

2.3.3 อาคารชุด คือ คอนโด ส่วน อาคารอยู่อาศัยรวม ก็คือ อพาร์ทเมนท์ หรือหอพักนั่นเอง อาคารชุดอาจจะปรับเปลี่ยนเป็น อาคารอยู่อาศัยรวมได้ และอาคารอยู่อาศัยรวมโดยมากแล้วไม่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอาคารชุดเพื่อขายได้ เพราะกฎหมายควบคุมอาคารชุดมีความเข้มข้นต่างกัน (www.civil.rtaf.mi.th.2554)

2.4 ผักสวนครัว

2.4.1 ผักสวนครัว

อาหารทุกมื้อของคนไทยไม่ค่อยขาดผัก ไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน ทุกคนก็รับประทานผักกันทั้งนั้น ผักของคนไทยมีมากมายหลายชนิด ผักที่คุ้นเคยกับชีวิตประจำวันที่สุดได้แก่ ผักตำลึง

ผักบุ้ง ผักกระเฉด เพราะผักพวกนี้เก็บเอาได้ตามริ้วบ้านหรือตามคูน้ำ นำมาแกงส้มบ้าง แกงจืดบ้าง ซึ่งก็เป็นผักพื้นเมืองที่มีคุณค่าทางอาหารสูง ผักกาดต่างๆ เช่น ผักกาดหัว ผักกาดเขียว ผักกาดขาว กระน้ำ บวบ น้ำเต้า แดงกวา ฟัก ถั่วฝักยาว ก็ล้วนแต่นำมาประกอบอาหารได้ทั้งสิ้น และที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ อาหารเผ็ดๆ ดังนั้น พวกพริก ก็เป็นผักที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่ใช้เป็นอาหาร โดยตรง หรือเป็นเครื่องชูรสควบคู่ไปกับเครื่องชูรสอื่นๆ เช่น พริกไทย โหระพา ตะไคร้ ใบมะกรูด กระเพรา เป็นต้น แต่บางครั้งเราจะได้ยินคำเรียกว่าผัก แต่ไม่ได้เป็นผักก็มี เช่น ผักคอบขวา ซึ่งเป็นวัชพืช ผักปลาบ และผักเป็ด ก็เป็นวัชพืชที่นำมาใช้ทำยา

ภาพที่ 2.1 ผักสวนครัว (ปลูกที่สำนักงานเขตหลักสี่)

การปลูกผักสวนครัว เป็นการปลูกผักในที่ว่างขนาดเล็กหรือในภาชนะต่างๆ ตามบริเวณบ้าน เพื่อใช้ผักสดที่ได้สำหรับทำอาหารที่บ้าน ที่มีคุณภาพดี ปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายประจำวัน การทำสวนครัวยังทำให้เกิดความสุขเพลิดเพลินมีโอกาสดึกซึ้งธรรมชาติ และเป็น โอกาสที่สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เวลา ร่วมกันในการช่วยปลูก ช่วยดูแล นับเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกต่อครอบครัวต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีค่า(ช่อขวัญ วงศ์สุวรรณ: 2544)

2.4.2 ประโยชน์ของการปลูกผักสวนครัว

การปลูกผักรับประทานเองย่อมมีแต่คุณประโยชน์ ไม่มีโทษเพราะได้รับประทานผักสด รสดี เลือกปลูก เลือกเก็บรับประทานตามใจชอบได้ทุกโอกาสตลอดปี การได้รับประทานผักโดยวิธีนี้ย่อมได้อาหารที่มีคุณค่ามีวิตามิน ไปบำรุงร่างกายในราคาถูกและเพียงพอ เป็นการส่งเสริมความสงบสุขในครอบครัว(ช่อขวัญ วงศ์สุวรรณ: 2544)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ประโยชน์โดยตรง พืชผักสวนครัวแต่ละชนิดให้สารอาหารแก่ร่างกายที่แตกต่างกันไป เพื่อบำรุงและสร้างความเจริญเติบโตแข็งแรง นอกจากนี้พืชผักสวนครัวยังเป็นแหล่งรวมวิตามินต่างๆ มากมายตามแต่ละชนิดของพืชผักที่เราเลือกรับประทาน บางชนิดช่วยป้องกันโรคการขาดสารอาหาร บางชนิดช่วยต้านทานโรค บางชนิดช่วยให้ระบบย่อยอาหารดีขึ้น

2. ประโยชน์ทางอ้อม พืชผักสวนครัวเป็นตัวเพิ่มรสชาติให้อาหารน่ารับประทานยิ่งขึ้น เช่น รูปร่าง สี กลิ่นและรส ดังจะเห็นได้ว่าพืชผักเป็นอาหารสำคัญ จำเป็นแก่ชีวิตและร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเราต้องรับประทานหรือใช้เป็นอาหารทุกมื้อ ฉะนั้นควรเลือกรับประทานผักที่ปลอดสารพิษ เพื่อลดความเสี่ยงจากสารเคมี ด้วยวิธีการ

2.1 ปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง วิธีที่ปลูกง่าย เลือกให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ปลูกผักสวนครัวลงในกระถาง ปลูกผักสวนครัวลอยฟ้า หรือปลูกลงแปลงหลังบ้าน

2.2 เลือกรับประทานพืชผักพื้นบ้าน ซึ่งล้วนแต่มีรสชาติและคุณค่าทางอาหาร มีคุณสมบัติทางยาป้องกันและรักษาโรคได้

2.3 เลือกซื้อผักที่ปลอดสารพิษ ให้คุณลากและบรรจุภัณฑ์ หรือส่วนต่างๆ ของพืชที่มีแมลงกัดกิน

2.4 ควรรับประทานพืชผักตามฤดูกาล เพราะไม่ต้องเสี่ยงต่อสารเร่งการเจริญเติบโต หรือยาฆ่าแมลง

2.5 ควรล้างผักให้สะอาดก่อนนำไปประกอบอาหาร เพื่อลดสารพิษที่ปนเปื้อนมากับพืชผัก (วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551)

3. ได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการออกกำลังกายวันละเล็กน้อยอย่างไม่หักโหม ช่วยให้พละทานิยมขบมุขและยังช่วยปรับปรุงสุขภาพจิตให้คลายความตึงเครียดจากงานประจำวันได้เป็นอย่างดี การปลูกผักเป็นการพักผ่อนไปในตัว การที่ได้ปลูกผักเอง โดยใช้เวลาเช้าเย็นเพียงวันละ 10-20 นาที คอยดูแลเอาใจใส่ ตั้งแต่หอยคอมล็ดจนงอก และเก็บเกี่ยวกล้า ดอก และผล รับประทานนั้น เป็นสิ่งที่เพลิดเพลินไม่น้อย ผักหลายชนิดก็เป็นไม้ประดับได้ด้วย

ภาพที่ 2.2 การปลูกผักสวนครัว ได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวชนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ได้รับประทานผักสด รสดี สะอาด ปราศจากพิษตกค้างของยาฆ่าแมลง และสามารถเก็บมาบริโภคได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ช่วยประหยัดรายจ่ายประจำวันจากการที่ไม่ต้องไปซื้อหาจากตลาด ถ้าผลที่ได้มากเกินไป ก็อาจแจกเพื่อนบ้าน ที่เหลือเอาไปขายเป็นรายได้พิเศษ หรือแปรรูปไว้ใช้

ภาพที่ 2.3 ผักสวนครัว ผักสด รสดี สะอาด ปราศจากพิษตกค้างของยาฆ่าแมลง

5. ช่วยทำให้บริเวณบ้านดูสวยงาม ดึกว่าดูปล่อยให้กรุงรังเต็มไปด้วยหญ้าและวัชพืชนานาชนิด
6. หากทุกคนในบ้านมีส่วนช่วยในกิจกรรมอันนี้ ก็จะสอนให้เกิดความร่วมมือในการทำงานที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งตัดกังวลในการเที่ยวเตร่ อันไม่เป็นประโยชน์ออกได้ (ช่อขวัญ วงศ์สุวรรณ: 2544)

2.4.3 รูปแบบของการปลูกผักสวนครัว

แม้ว่าการปลูกผักสวนครัวเป็นงานอดิเรกจะมีประโยชน์มากมายดังที่ได้พรรณามาแล้วข้างต้น แต่ก็เป็นการยากที่จะส่งเสริมให้คนบางประเภทหันมาสนใจทำกันอย่างจริงจัง จังๆ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะคนส่วนมากที่อยู่ในเมืองใหญ่ๆ อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่ค่อยมีบริเวณกว้างขวางนัก บางคนก็อยู่เฟลตที่ไม่มีที่ดินของตนเองแม้แต่น้อย อย่างไรก็ตาม เราก็สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยการดัดแปลงวิธีการปลูกผักสวนครัว ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่น่าพอใจ แบบใดแบบหนึ่ง

1. สวนครัวหลังบ้าน แบบนี้เหมาะสำหรับบ้านที่มีบริเวณพอสมควร ควรเป็นที่ที่มีแสงแดดส่องถึง มีน้ำบริบูรณ์ ควรขุดดินยกร่องเป็นแปลงกว้างประมาณ 1 เมตร เว้นทางเดิน 30-40 เซนติเมตร ความยาวแล้วแต่เนื้อที่ แต่ไม่ควรเกิน 5 เมตร เพื่อสะดวกในการเดินเข้าออก พืชผักที่จะปลูกก็แล้วแต่ความชอบ แต่ควรคำนึงถึงด้านประโยชน์และความสวยงามประกอบด้วย

2. ครัวสวนหย่อม แบบนี้เหมาะสำหรับบ้านที่มีบริเวณเพียงเล็กน้อย แต่ก็พอที่จะจัดทำสวนหย่อมไว้ดูเล่นเพลินๆ ซึ่งอาจใช้พืชผักบางชนิดเป็นพืชประกอบในสวนหย่อมนั้นๆ ได้ พืชผักที่มาปลูก ควรเป็นพืชที่มีอายุค่อนข้างยาว มีทรงพุ่มและสีสนสวยงาม ถ้ามีใบหรือดอกผลสีเข้มหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดูขนาดด้วยก็ยิ่งดี ตัวอย่างเช่น โหระพา กะเพรา แมงลัก พริกขี้หนู ชিং ข่า ตะไคร้ กระชาย มะเขือต่างๆ

3. สวนครัวเลื้อย พันธุ์ไม้เลื้อยก็มีความสวยงามไปอีกแบบหนึ่งมีพืชผักสวนครัวหลายชนิดเป็นพันธุ์ไม้เลื้อยที่สามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับได้ เช่น พวงพิศ แผง แดงกวา ขวบหอม ขวบงู ถั่วพู ถั่วฝักยาว น้ำเต้า มะระ พักทอง โครงสร้างของร้านหรือค้ำนั้น อาจจะออกแบบให้สวยงามหรือเพียงแค่ปล่อยให้เลื้อยขึ้นริมรั้วลวดหนาม หรือหลักไม้ไผ่ก็ได้ เมื่อเริ่มปลูกใหม่ๆ จำเป็นต้องช่วยจัดให้เถาเลื้อยขึ้นหลักและร้าน การเด็ดยอดจะช่วยให้มีกิ่งแตกแยกออกมามาก ทำให้เลื้อยคลุมร้านได้เร็วขึ้น พืชบางชนิด เช่น พักทอง มะระ เมื่อเลื้อยเต็มร้านแล้ว จะเด็ดยอดมารับประทานได้ พืชเหล่านี้หลายชนิดมีความจำเป็นต้องได้รับการผสมเกสรจึงจะติดผล หากเป็นพวกที่มีดอกตัวผู้และตัวเมียแยกกันอยู่ เมื่อไม่มีผึ้งช่วยผสมเกสรจะไม่ติดผลจึงควรช่วยผสมเกสรให้ โดยการนำเอาเกสรจากดอกตัวผู้มาแตะที่เกสรตัวเมีย

4. สวนครัวอากาศ เหมาะสำหรับบ้านที่ไม่มีบริเวณ เช่น ผู้ที่อาศัยตามแฟลต ทาวน์เฮาส์ หรือห้องแถวร้านค้าริมถนน ความจริงสวนครัวอากาศก็คือการปลูกผักในภาชนะที่แขวนธรรมดาๆ และเป็นวิธีการปลูกต้นไม้ประดับที่เป็นที่รู้จักกันดี มีการดัดแปลงเอาภาชนะปลูกธรรมดาๆ ที่ข้างก็เป็นของเหลือทิ้ง บ้างก็มีราคาถูก มาใช้ปลูกพืชผักสวนครัว ตัวอย่างของภาชนะเหล่านี้ได้แก่ กระป๋อง กระทะ กะละมัง โอ่ง อ่าง ยางรถยนต์เก่า หรือพวกวัสดุธรรมชาติที่ราคาถูก หรือไม่มีราคาเลย เช่น กะลามะพร้าว เปลือกมะพร้าว กระบองไม้ไผ่ แต่ถ้าอยากจะใช้ภาชนะขึ้นดีราคาแพง ก็แล้วแต่ความชื่นชอบ นำภาชนะเหล่านี้มาดัดแปลงตกแต่ง มาปลูกแขวนตรงที่มีแสงแดดส่องถึงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับพืชผักที่จะปลูกนั้น ควรเลือกชนิดและขนาดให้พอเหมาะกับภาชนะปลูก และควรจะทำนึ่งถึงหลักมีประโยชน์และสวยงามประกอบไปด้วย ตัวอย่างเช่น พริกขี้หนู โหระพา สะระแหน่ กะเพรา แมงลัก ตะไคร้ หอม ผักชีฝรั่ง ข่า กระชาย หรือแม้แต่มะกรูดที่เก็บกินใบไม้ใช้ลูก ก็ปลูกได้

5. สวนครัวกระถาง สวนครัวแบบนี้ไม่ใช่ของใหม่แต่อย่างใด เพราะคนไทยที่อาศัยอยู่ตามห้องแถว แพลตยน้ำ ชุมชนแออัดที่ไม่มีที่ดินของตนเอง นิยมปลูกผักสวนครัวในกระถางหรือภาชนะอื่นใดสุดแต่จะหาได้ เช่น กะละมัง โอ่ง ไห กระป๋อง หม้อ ฯลฯ ส่วนน้ำที่รดผักก็ได้แก่น้ำใช้ประจำวันที่ต้องทิ้งไปอยู่แล้ว เช่น น้ำข้าวข้าว น้ำล้างผัก น้ำล้างปลา น้ำล้างมือ ในกรณีที่ภาชนะมีรูทะลุมาจนกักไว้ไม่อยู่ควรหาถุงพลาสติกเจาะรูขนาดพอดีกับภาชนะมารองรับใน แล้วจึงหาหินเล็กๆ มาใส่ใช้ปลูกผักสวนครัวตั้งทิ้งไว้ตามนอกชาน หรือบริเวณบ้านพอมีสว่างแดดส่องถึง (ข้อขวัญวงศ์สุวรรณ: 2544)

2.4.4 หลักการออกแบบสวนครัว

สวนครัวสามารถจัดสอดแทรกไว้ได้ทุกพื้นที่ อาศัยเพียงความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคน และลักษณะสภาพแวดล้อมของพื้นที่แต่ละแห่งที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชสวนครัวแต่

ละชนิด รวมทั้งการดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยให้สวนครัวงอกงามและสวยสมบูรณ์อยู่เสมอ หลักการจัดสวนครัว แนวความคิดหลักคือ สามารถจัดสวนได้ทุกพื้นที่ ไม่จำกัดขนาดและตำแหน่ง และไม่จำเป็นต้องปลูกบนพื้นดินเสมอไป นอกจากนี้ยังสามารถทำได้ทุกฤดู (all season garden) แต่เนื่องจากอาจมีพื้นที่จำกัด จึงควรเลือกปลูกเฉพาะพืชที่นิยมนำมาใช้ประกอบอาหาร เช่น พริก ตะไคร้ ใบมะกรูด หรือเรียกว่า “พืชคัมย่ำ” ก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดที่บริโภคได้แทรกในแปลงสวนครัว ช่วยเพิ่มความสวยงามและยังใช้ตกแต่งในงานอาหารได้ด้วย และควรเลือกปลูกพืชสวนครัวชนิดที่มีขนาดใหญ่โต โดยดูให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ส่วนผู้ที่ปลูกพืชแบบอินทรีย์ (organic plants) เพียงคลุมแปลงสวนครัวด้วยมุ้งก็สามารถป้องกันแมลงโดยไม่ต้องฉีดพ่นสารเคมีใดๆ ซึ่งอาจมีสารพิษตกค้างในผักสวนครัวได้

การใช้เส้น สี ผิว ส้ม ผัส มาเป็นองค์ประกอบในการจัดสวน ช่วยให้ภาพของพื้นที่ดูใหญ่ขึ้นหรือเล็กลงได้ การใช้สีอ่อนหรือสีโทนสว่าง เช่น สีขาวจะทำให้พื้นที่ดูใหญ่กว่าสีเข้ม หากมีพื้นที่ขนาดเล็กไม่ความปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่โต เพราะจะทำให้รู้สึกอึดอัดการปลูกต้นไม้ที่มีใบละเอียดช่วยให้ไม่รู้สึกอึดอัดเท่ากับการปลูกไม้กระถางขนาดใหญ่ที่มีใบใหญ่ดูหยาบกระด้าง

ทฤษฎีสามเหลี่ยม (Basic Triangle) เป็นการจัดการองค์ประกอบต่างๆ ให้มีจังหวะสูงต่ำ ทำให้ดูไม่แข็งเป็นแนวตรงหรือเหมือนสวนแบบประดิษฐ์จนเกินไป เราต้องพิจารณาทั้งในแนวระนาบ (แปลน) และแนวตั้ง (รูปด้าน) ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่า การจัดวางองค์ประกอบมักเป็นเลขคู่

ภาพที่ 2.4 ทฤษฎีสามเหลี่ยม (Basic Triangle)

2.4.5 ข้อควรคำนึงในการออกแบบสวนครัว

การออกแบบสวนครัวควรคำนึงถึงเรื่องวัสดุที่ใช้กับงานพื้นแข็งหรืองาน โครงสร้าง เพื่อกำหนดขอบเขตของสวนครัวหรือการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาทำประโยชน์ใหม่ ตำแหน่งและขนาดที่เหมาะสม รวมทั้งความสะดวกในการดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้กำหนดขอบเขตแปลงสวนครัว มีหลายประเภท ดังนี้

1. พื้นแข็ง การจัดสวนครัวใช้พื้นแข็งปูเป็นทางเดิน ซึ่งทำหน้าที่เป็น โครงหลักของสวนเพื่อสะดวกต่อการเข้าดูแลสวน พื้นแข็งช่วยสร้างรูปร่างของแปลงและแบ่งแปลงปลูกพืชแต่ละชนิดให้เป็นสัดส่วน ป้องกันหญ้าขึ้นปะปนในแปลงปลูกพืช นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสวยงาม วัสดุปลูกพืชที่นิยมใช้ คือ แผ่นปูพื้นสำเร็จรูป ซึ่งมีให้เลือกหลากหลายชนิดและหลายขนาดสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือถอดถอนได้ง่าย

ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างวัสดุปูพื้น แบบพื้นแข็ง

2. กระบะปลูก ถ้วยปลูกพืชในช่องที่เว้นไว้ หรือปลูกในกระบะที่ยกขอบสูงขึ้น เพื่อช่วยให้ทำงานในส่วน ได้สะดวกยิ่งขึ้น อาจทำขอบกระบะเป็นนั่งไปในตัวก็ได้ ความสูงของขอบกระบะอาจแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ดังนี้

1) ขอบกระบะสูง 10 - 20 เซนติเมตร ใช้กันขอบเขตแปลงให้เด่นชัด

ภาพที่ 2.6 ตัวอย่างขอบกระบะสูง 10 - 20 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ขอบกระบะสูง 40 – 50 เซนติเมตร เหมาะสำหรับเป็นที่นั่งทำงานได้

ภาพที่ 2.7 ตัวอย่างขอบกระบะสูง 40 – 50 เซนติเมตร

3) ขอบกระบะสูง 75 – 80 เซนติเมตร มีช่องว่างใต้โต๊ะสูง อย่างน้อย 65 เซนติเมตรและกว้าง อย่างน้อย 50 เซนติเมตรเหมาะสำหรับผู้พิการที่นั่งรถเข็น

ภาพที่ 2.8 ตัวอย่างขอบกระบะสูง 75 – 80 เซนติเมตร

ข้อสำคัญ ควรคำนึงถึงการระบายน้ำโดยต้องวางท่อจากกันกระบะเจาะทะลุปลายท่อ ออกมานอกกระบะ ทางเดินปกติควรกว้างอย่างน้อย 30 – 40 เซนติเมตร ทางเดินสำหรับรถเข็นของผู้พิการควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.2 เมตร และบริเวณล้อรถกว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร หากกระบะสูง 40 – 50 เซนติเมตร ทางเดินควรกว้างไม่ต่ำกว่า 60 เซนติเมตร

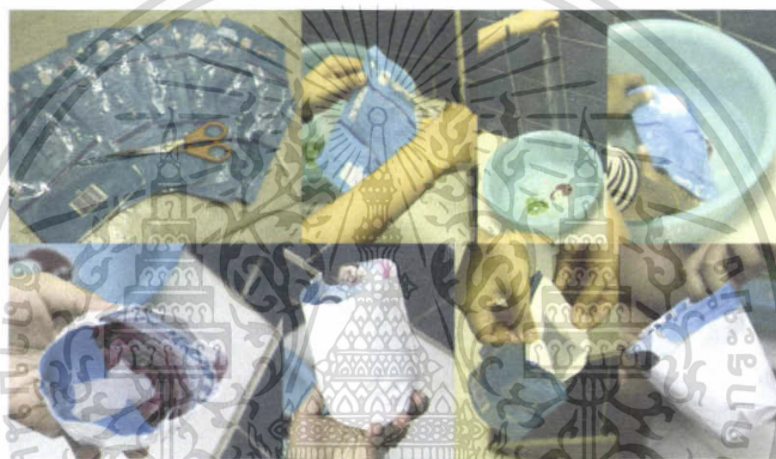
3. การปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้ ถาชนะหรือสิ่งของเหลือใช้นับเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ สำหรับผู้ปลูกผักไม่ว่าจะเป็นถึงกันร้ว หม้อ กระทะ สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาดัดแปลงใช้เป็นภาชนะปลูกหรือองค์ประกอบตกแต่งสวนได้ (ศศิยา ศิริพานิช, เสริมศิริ จันทรเปรม. 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้

2.4.5.1 ตัวอย่างการนำวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นภาชนะปลูกต้นไม้ (ของน้ำยาปรับผ้านุ่มชนิดเดิม)

ภาพที่ 2.10 ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้

1. ใช้กรรไกรหรือมีดคัตเตอร์ตัดที่ขอบบนของของน้ำยาปรับผ้านุ่มชนิดเดิมหลังจากที่ใช้เดิมหมดแล้ว จากนั้นล้างด้วยน้ำเปล่าให้สะอาดประมาณ 2-3 ครั้ง (หากไม่ต้องการของที่มีโลโก้การค้า ให้กลับของจากด้านในออกมาด้านนอก)

ภาพที่ 2.11 ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้

2. พับปากของน้ำยาปรับผ้านุ่มชนิดเดิมเล็กน้อยเพื่อสะดวกต่อการใส่ดินปลูกลงไป (ควรวัดจากก้นซองจนถึงปากของให้มีความลึกไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร) จากนั้นนำกรรไกรหรือมีดคัดเตอร์ตัดเพื่อให้มีรูสำหรับระบายน้ำ เท่านั้นก็ได้ภาชนะปลูกต้นไม้แล้ว

ภาพที่ 2.12 ตัวอย่างการปลูกพืชในวัสดุเหลือใช้

3. นอกจากซองน้ำยาปรับผ้านุ่มชนิดเดิมแล้ว ยังมีวัสดุเหลือใช้ที่มากในครัวเรือนอีกมากมาย เช่น แกนกระดาษชำระ, ซองขนม, กล่องนมหรือกล่องน้ำผลไม้ หรือแม้แต่วัสดุที่ได้รับความนิยมมานานเช่น ขวดน้ำพลาสติก, กล่องใสอาหารพลาสติก หรือ กระเช้าของขวัญปีใหม่ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 ฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชผักสวนครัว

ชนิดพืชผักสวนครัว	ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการปลูก											
	หนาว				ร้อน				ฝน			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
กะหล่ำปลี	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
กะหล่ำดอก	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ผักกาดขาว	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ผักกาดหอม	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ผักกาดเขียวกวาดุ้ง	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
คะน้า	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
คำลิ่ง	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ผักชีไทย	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
บุลู่	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
บวบ	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
มะเขือเทศ	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ถั่วลิ้นเต่า	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
แตงกวา	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ต้นหอม	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
หอมแดง	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
กระเทียม	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ขมิ้น	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
พริกทอง	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
ผักกาดหัว	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←

และพืชที่สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี มีดังต่อไปนี้ ผักบุ้งจีน, ผักบุ้งไทย, ผักกระเฉด, มะนาว, มะกรูด, ขิง, ข่า, ตะไคร้, กระชาย, พริกขี้หนู, มะเขือ, โหระพา, กะเพรา, แมงลัก, ผักชีฝรั่ง, แครอท, กระจับปี่เขียว, สะระแหน่, ขึ้นฉ่าย, มะระจีน, ถั่วฝักยาว ฯลฯ

หมายเหตุ ปลูกได้ ←.....→ ปลูกได้ผลดี ←————→ (วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.6 รูปแบบการปลูกผักสวนครัวไม้ประดับ

พืชผักที่จะนำมาปลูกเป็นผักสวนครัวเป็นไม้ประดับนั้นอาจจะปลูกลงดินเป็นต้นเดียว เป็นกอ เป็นแถว หรือปลูกลงในแปลง แต่ถ้าต้องการปลูกไว้ตกแต่งอาคารก็ควรปลูกลงในกระถาง การปลูกลงในการถางนั้นจะต้องพิจารณาว่าควรใช้กระถางขนาดใด รูปทรงการถางเป็นอย่างไรจึงจะสวยงามและเหมาะสมกับต้นไม้ต้นๆ

ภาพที่ 2.13 ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัว

1. การปลูกต้นไม้ลงในหลุม ก่อนจะปลูกต้นไม้ลงในหลุม จะต้องพิจารณาดูก่อนว่าต้นไม้ที่จะนำมาปลูกเป็นต้นไม้ที่ชอบดินมีลักษณะเป็นอย่างไร เมื่อเลือกต้นไม้ที่ชอบดินและลักษณะดินตามที่ต้องการแล้ว จะต้องมีการเตรียมดินปลูกในหลุมนั้น โดยการขุดตามขนาดของต้นไม้แล้วนำต้นไม้ที่เตรียมไว้ลงปลูกลงในดินผสม ปักหลักแล้วมีต้นไม้ไว้เพื่อถ่วงต้นไม้ลม

ภาพที่ 2.14 ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การปลูkdต้นไม้อในแปลง ก่อนปลูkdต้นไม้อควรทำแปลงขนาดกว้างตามพื้นที่และตามความสะดวกในการดูแลรักษา กำจัดวัชพืชและสิ่งที่ไม่ต้องการออกไป ก่อนที่จะนำต้นไม้อมาปลูkdต้องพิจารณาว่าต้นไม้อที่นำมาปลูkdนั้นปลูkdเป็นแถวติดกันหรือห่างกัน การถอนต้นกล้ามาปลูkdควรใช้ไม้จัดให้มีดินติดมาด้วย อย่าให้รากขาด โดยการรดน้ำให้ชุ่มแล้วใช้ไม้จัดขึ้นมา และควรทำการย้ายกล้ามาปลูkdตอนเย็นหรือช่วงที่อุณหภูมิไม่สูงมากนัก

ภาพที่ 2.15 ตัวอย่างการปลูkdพืชผักสวนครัวในแปลง

3. การปลูkdในกระถาง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

3.1 การปลูkdในกระถางแบบตั้งพื้น ขนาดของกระถางมีหลายขนาดและหลายลักษณะแล้วแต่ความเหมาะสมของพืชที่ปลูkd

ภาพที่ 2.16 ตัวอย่างการปลูkdพืชผักสวนครัวในกระถางตั้งพื้น

3.2 การปลูkdในกระถางแบบแขวน ขนาดของกระถางจะไม่ใหญ่มากนักและมีน้ำหนักเบา เพื่อให้คนที่ใช้แขวนสามารถรับน้ำหนักได้ เพราะฉะนั้นวัสดุที่ใช้ต้องมีน้ำหนักเบาด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักการเลือกขนาดของกระถางต้องดูตามขนาดของต้นไม้เป็นหลัก เมื่อได้ขนาดกระถางแล้วให้วางกระเบื้องหรืออิฐทาบปิดรูก้นกระถางเพื่อช่วยในการระบายน้ำ อาหารอย่างเพียงพอและควรมีอินทรีวัตถุสูงเนื่องจากในกระถางมีพื้นที่ให้รากเจริญเติบโตอย่างจำกัด

ภาพที่ 2.17 ตัวอย่างการปลูกพืชผักสวนครัวในกระถางแบบแขวน

2.4.7 หลักการทั่วไปของการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับ มีหลักดังนี้

- 1.การจัดเป็นหน่วย (Unit) การจัดเป็นหน่วย คือ การเอาต้นไม้แต่ละชนิดและสิ่งที่จะนำมาประกอบในการจัดสวนมาจัดเป็นหมวดหมู่ เช่น ต้นไม้ที่มีดอกสีขาวจัดไว้เฉพาะกลุ่มสีขาว เป็นต้น
- 2.จุดเด่น (Dominance) จุดเด่น หรือจุดแห่งความสนใจในการจัดสวนนั้นเพื่อให้เป็นจุดดึงดูดแก่ผู้พบเห็นหรือผ่านไปผ่านมา ณ จุดนั้น
- 3.ความสมดุล (Balance) ความสมดุล มีความสำคัญในการจัดสวนมาก ซึ่งหมายถึง การวางต้นไม้หรือสิ่งต่างๆ ไม่ให้มีน้ำหนักด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป

ภาพที่ 2.18 ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.7.1 ลักษณะการนำพืชผักมาปลูกเป็น ไม้ดอกไม้ประดับ

1.การปลูกเป็นแปลงหรือสวนหย่อม ใช้หลักการของการปลูกไม้ดอกไม้ประดับของพืชในการปลูก

ภาพที่ 2.19 ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับแบบเป็นแปลงหรือสวนหย่อม

2.การปลูกเป็นซุ้มสำหรับบังร่มเงา การปลูกแบบนี้พืชผักที่จะนำมาปลูกควรเป็นไม้เลื้อย เช่น บวบ แตงกวา มะระ พักทอง พักเขียวหรือ พักแมว (มะระหวาน) เป็นต้น การปลูกแบบนี้อาจจะต้องใช้เวลาเล็กน้อยกว่าพืชผักเหล่านี้จะขึ้นคลุมเต็มร้านหรือซุ้มเพื่อจะให้ร่มเงาได้

ภาพที่ 2.20 ตัวอย่างการจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับแบบเป็นซุ้มสำหรับบังร่มเงา

3. สิ่งที่ต้องคำนึงในการปลูกพืชผักเป็น ไม้ดอกไม้ประดับ

1).วัตถุประสงค์การปลูก ต้องคำนึงว่าปลูกเพื่ออะไร ต้องการปลูกเพื่อบริโภคหรือเพื่อการจัดแสดงเป็นไม้ประดับ หรือทั้งสองอย่าง โดยส่วนใหญ่หากต้องการปลูกเป็นไม้ประดับก็ต้องปลูกพืชผักหลายชนิดเพื่อเน้นความสวยงาม แต่ถ้าหากต้องการทั้งสองอย่างพร้อมๆกัน โดยเฉพาะพืชผักที่ให้ผลในการบริโภค เมื่อพืชผักนั้นออกดอกติดผลก็เก็บเอามาบริโภค เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2).ชนิดของพืช ต้องมีความหลากหลายของชนิดพืชผักเพื่อเพิ่มความสวยงาม และในความหลากหลายของชนิดพืชผักควรเลือกผักที่มีระบบรากแตกต่างกันเพื่อไม่ให้เกิดการแย่งอาหารกัน และควรมีอายุของพืชผักที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การปลูกพืชผักหลายๆชนิดยังช่วยลดการระบาดของโรคและแมลงหรืออาจจะช่วยในการขับไล่แมลงได้อีกด้วย

3).ภาชนะที่ใช้ปลูก กับชนิด จำนวนหรือปริมาณ และขนาดของพืชผัก เพื่อไม่ให้ดูแน่นจนเกินไปเมื่อมีการปลูกพืชผักหลายๆชนิด นอกจากนี้ต้องเหมาะสมกับระบบรากของพืชผักชนิดนั้นๆด้วย และควรให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของราก

4).แร่ธาตุอาหาร เพราะการปลูกพืชผักหลายชนิด ความต้องการธาตุอาหารของพืชผักที่ปลูกก็แตกต่างกันไปด้วย เป็นการนำพืชผักต่างๆที่มีการบริโภคในครัวเรือนกันเป็นประจำ มาปลูกเป็นไม้ประดับเพื่อความสวยงามแก่สถานที่ อีกทั้งพืชผักที่ปลูกเองนั้นมีคุณภาพดี ปลอดภัยปราศจากยาฆ่าแมลง ทั้งยังเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ให้ความเพลิดเพลิน และ ประหยัดค่าใช้จ่ายจากการที่ต้องปลูกไม้ประดับที่นับวันจะมีราคาแพง (ระพีพรรณ ใจภักดี. 2544. และ สมภพ ชูติะวสันต์. 2537.)

หมายเหตุ หากต้องการศึกษาเรื่องการหมักดิน การทำน้ำหมักต่างๆสามารถดูได้ในภาคผนวก

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

รองศาสตราจารย์ พาสินี สุนากร กล่าวถึง การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ว่า 1. ครอบออกแบบบ้านให้ทำหน้าที่เหมือนต้นไม้ (Design a House that act like Tree) (Lay,2009) 2. การปลูกสร้างอาคารใหม่กลไกเหมือนต้นไม้ สามารถสังเคราะห์แสงหรือนำแสงมาให้เพื่อสร้างอาหารเองได้ดูดซับคาร์บอน ไดออกไซด์เข้าไป เพื่อคายออกมาเป็นออกซิเจน 3. การใช้พืชพรรณภายนอกอาคารช่วยลดความร้อนจากแสงแดดที่ส่งผ่านเข้าสู่อาคารทั้งยังลดความร้อนจากการแผ่รังสีออกสู่อากาศภายนอกด้วยการดูดซับคาร์บอน ไดออกไซด์มาใช้ในการสังเคราะห์แสงส่งผลต่อปรากฏการณ์เรือนกระจกอันเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน 4.การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อประโยชน์แก่มนุษย์และสภาพแวดล้อมอาจจัดเป็นหัวข้อใหญ่ดังนี้ 1.พืชพรรณช่วยปรับปรุงคุณภาพอากาศ 2. การลดความร้อนภายในและภายนอกอาคาร 3. การหน่วงน้ำและการบำบัดน้ำโดยวัชพืชธรรมชาติ 4.การทำไร่บนอาคารเพื่อการบริโภค 5. การลดความเครียด พักสายตาให้สุนทรีย์ภาพ 5. แนวความคิดเรื่องการทำไร่บนอาคารหรือ ในแนวตั้ง (Vertical Farming)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดขึ้นจากการขาดแคลนพื้นที่เพาะ-ปลูกที่จะเลี้ยงประชาชนในเมืองใหญ่เพื่อที่จะลดการขนส่งอาหารจากนอกเมืองเขามาสู่เมือง ลดการติดเชื้อซึ่งอาจปนเปื้อนมาในดิน 6.ประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดที่จะทำเกษตรกรรมในเมืองมาตั้งแต่พ.ศ.2543จากโครงการของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) โดยใช้พื้นที่ว่างที่ไม่ได้ใช้งาน

2.5.2 การทำไร่ในอาคาร พื้นที่กำลังจะเป็นจริง

รองศาสตราจารย์ พาสินี สุนากร (วารสารอาษา 08:53-09:53) รองจินตนาการคู่มืออาคารที่ตั้งอยู่กลางเมือง ปกคลุมไปด้วยพืชที่รับประทานได้ น่าจะเป็นผลดี ด้านสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ด้วย ช่วยลดความร้อนให้อาคารข้างเคียงโดยการปกคลุมด้วยพืชทำให้พื้นผิวอาคารเย็นลง รวมทั้งกรองฝุ่นละอองอีกด้วย Professor Dickson D.Despommier (1999) นักพฤกษศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดที่ชื่อว่า Vertical Farm โดยรองศาสตราจารย์ พาสินี สุนากร สรุปถึงแนวคิดการทำไร่บนอาคารสำหรับประเทศไทยว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและอยู่ในเขตร้อนชื้นซึ่งมีผลผลิตทั้งปี การปลูกในสภาพปกติจึงทำได้เช่นบริเวณหลังคา ระเบียง และผนังอาคารไม่จำเป็นจะต้องปลูกในเรือนกระจกทั้งหมด ทำให้ประหยัดพลังงานมากกว่าในเขตหนาว 1. พืชที่ปลูกภายในอาคารเป็นผักสลัดชนิดต่างๆ 2. กล้วยน้ำว้าหรือผนังภายนอกที่ได้รับแสงปลูกผักที่เลื้อยเกาะให้ใบและผลที่รับประทานได้ เช่น ตำลึง พักแก้ว พักทอง น้ำเต้า บวบ ถั่วต่างๆ 3. หลังคา ระเบียง ได้รับแสงแดดเต็มที่ ปลูกข้าวและข้าวโพดได้

2.5.3 การปลูกต้นไม้กระถางในออฟฟิศดีต่อสุขภาพ

การปลูกต้นไม้กระถางในออฟฟิศดีต่อสุขภาพ นักวิจัยพบช่วยลดความเหนื่อยล้า ความเครียด อาการปวดศีรษะ ไอ และผิวแห้งได้ การศึกษานี้ทำโดย ดร.ที นา บริงสโลมาร์ค ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและทีมนักวิจัยจากนอร์วีเจียน ยูนิเวอร์ซิตี ออฟ ไลฟ์ไซน์ส์ และมหาวิทยาลัยอูปล่าในสวีเดน ใช้ตัวอย่างเป็นพนักงานออฟฟิศ 385 คน นักวิจัยพิจารณาสถิติการลาป่วยและจำนวนต้นไม้ที่พนักงานแต่ละคนสามารถมองเห็นได้จากโต๊ะทำงาน ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่า ยังมีต้นไม้ไม่มากเท่าไร พนักงานมีแนวโน้มลาป่วยน้อยลงเท่านั้นคำอธิบายหนึ่งคือต้นไม้และจุลินทรีย์ในดินช่วยในการขจัดสารระเหยและสารอินทรีย์ที่อาจส่งผลต่อสุขภาพ นอกจากนี้ ยังมีคำอธิบายทางจิตวิทยาในแง่ที่ว่า คนเราเชื่อว่าต้นไม้มีสุขภาพดี และมีแนวโน้มประเมินสุขภาพของตนเองในแง่บวกมากขึ้น การศึกษานี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน สเตท, สหรัฐอเมริกา ที่มีข้อสรุปว่า ไม้กระถางมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับสำนักงานที่ไม่มีหน้าต่างในการวิจัยของทีมนักวิจัยอเมริกันนั้น พนักงานถูกจับเวลาในการทำภารกิจหน้าจอกอมพิวเตอร์ในห้องที่ไม่มีต้นไม้ ซึ่งพบว่าเมื่อนำต้นไม้มาไว้ในห้องทำงาน พนักงานมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น และตอบสนองเร็วขึ้น 12% รวมถึงยังเครียดน้อยลงและมีระดับความดันโลหิตต่ำลง "การศึกษา

จีนี่ยืนยันว่า ต้นไม้ที่ปลูกทั่วไปภายในบ้านช่วยลดระดับความเครียดได้" ดร.เวอร์จิเนีย ลอร์ ผู้นำการวิจัยกล่าวงานศึกษาของลอร์ยังพิสูจน์ว่า สามารถลดระดับฝุ่นในที่ทำงานได้ถึง 20% เมื่อปลูกไม้ใบในออฟฟิศ และ ดร.บริงสโลมาร์กเห็นด้วยว่า ไม้ใบอาจเป็นประโยชน์มากกว่าไม้ดอก "ไม้ใบต้นใหญ่ผลิตออกซิเจนมากที่สุดและช่วยย่อยสลายสารพิษในอากาศ"(www.vcharkam.com : 2554)

2.6 กรณีศึกษาโครงการที่ใกล้เคียงกับงานวิจัย

2.6.1 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

(VERTICAL & ROOF GARDEN.บ้านและสวน 2554) Rooftop Agricultural Gardenสวนผักบนดาดฟ้า"ใครบอกว่าพื้นที่บนปลูปลูกผักไม่ได้ ปลูกได้มาเกือบสิบปีแล้ว ผ่านกระบวนการคิดและทดลองมากมาย พัฒนาให้เหมาะกับพื้นที่ ทั้งพืชผักสวนครัวไทย เพื่อสู้โร โดสะอาด

ภาพที่ 2.21 บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการสวนเกษตรคาดฟ้าเกิดจากความบังเอิญครั้งแรกที่คุณเพ็ญศรีและเพื่อนปลูกผักบนพื้นที่ข้างสำนักงานเขตหลักสี่ ซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าจากโครงการวิจัยของเอกชน เมื่อเข้าไปวางที่เพื่อปลูกผัก คนเริ่มสนใจ เมื่อเห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเจ้าของที่ดินจึงขอมรดินคืน ขณะนั้นผักที่ปลูกอยู่กำลังงาม ก็เกิดเสียดาย เมื่อผู้บังคับบัญชาทราบจึงให้มาคู้พื้นที่ว่างบนตึกสำนักงานว่าสามารถใช้ได้หรือไม่ ขณะนั้นมีพื้นที่ว่างชั้น 4 และชั้น 9 จึงเลือกชั้น 9 เริ่มแรกก็หนักใจพอสมควร เพราะไม่มีความรู้เรื่องเกษตรบนพื้นปูน จึงลองผิดลองถูกกัน

ภาพที่ 2.23 บรรยากาศสวนคาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่

“ตอนแรกชุดผักที่ปลูกมาใส่กระถางวางเรียงบนคาดฟ้า พอแสงแดดส่อง ผักเหี่ยวหมด ต่อมาจึงคิดทำเป็นแปลงเหมือนที่เคยทำบนดิน โดยปรึกษาผู้รู้ด้านโครงสร้าง ซึ่งบอกว่าพื้นที่ 1×1 เมตร น้ำหนักกดทับไม่ควรเกิน 200 กิโลกรัม หากหนักกว่านี้ควรวางไว้ตรงคันซึ่งรับน้ำหนักได้ 400 – 600 กิโลกรัม “การออกแบบแปลงเป็นแปลงสูงประมาณ 20 เซนติเมตร ส่วนความกว้างพอให้มือเอื้อมถึงประมาณ 1 – 1.20 เมตร และเว้นทางเดินไว้ให้เข้าไปดูแลได้ทั่วถึง”

ภาพที่ 2.24 บรรยากาศสวนคาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.25 บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่

“เริ่มขนย้ายต้นไม้ขึ้นมาตั้งแต่ปี 2544 – 2545 สวนเริ่มเป็นรูปเป็นร่างประมาณปี 2546 – 2547 เมื่อคนที่มาติดต่อราชการเริ่มรู้และเริ่มขึ้นมาดูมีการบอกกันปากต่อปาก สื่อเริ่มเข้ามาถ่ายทำ จากเริ่มแรกทำเพียงเล็กๆ สำหรับคนในตึก ต่อมาจึงค่อยขุดเพิ่มเพื่อเผยแพร่ความรู้ ทำเป็นตัวอย่างให้เห็นว่า การใช้ประโยชน์บนพื้นที่ดาดฟ้าสามารถทำได้ เพราะในกรุงเทพฯ มีพื้นที่ลักษณะนี้ค่อนข้างมาก เราเริ่มจากเงินทุนหมุนเวียนที่หลักพัน ค่อยๆ ทำจนปัจจุบันเลี้ยงตัวเองได้”

ภาพที่ 2.26 บรรยากาศสวนดาดฟ้าสำนักงานเขตหลักสี่

ปลูกพืชให้เหมาะกับพื้นดิน

“หากใครมีดาดฟ้าหรือระเบียงเล็กๆ ควรเริ่มจากดูเรื่องทิศทางแสงก่อนว่าเพียงพอหรือไม่ เพราะพืชข่มต้องการแสงแดด ค่ะน้ำ ผักบุ้ง ชอบแสงเต็มวัน หากไม่พอเขาจะหอมและหัก สำหรับบริเวณที่ได้แดดไม่เต็มวันอาจเปลี่ยนมาปลูกชะพลู วอเคอร์เครส ปูเล่ ขึ้นฉ่าย ผักชี หรือผักสลัด ก็พอได้”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ควรเลือกชนิดของผักให้เหมาะกับขนาดพื้นที่ด้วย หากพื้นที่น้อยอาจใช้วิธีปลูกแนวตั้ง หรือใส่ตะกร้าแขวน โดยหลักการปลูกในตะกร้าก็คล้ายกับปลูกในแปลง คือในแปลงจะใช้เปลือกมะพร้าวรองกัน แต่หากปลูกในตะกร้าจะใช้กาบมะพร้าวสับแทน และเลือกพืชที่รากสั้นต้นไม้ใหญ่อย่างผักสลัด วอเตอร์เครส ผักบุ้ง

“ควรเลือกปลูกผักตามฤดูกาล ฤดูร้อนปลูกผักใบแข็งอย่างคะน้า กวางตุ้ง ผักกาด บวบ ถั่ว ฤดูหนาวปลูกสลัดแก้ว สลัดเขียว กะหล่ำปลี มะเขือเทศ แคนตาลูป และ “ที่นี้เคยปลูกข้าว ปลูกในกระบะให้รู้ว่าบนพื้นปูนก็ปลูกได้”

2.6.2 ผู้ชนะการประกวดสวนผักของคนเมือง (Vegetable Garden in Capital) กรุงเทพฯ

เรื่องเล่า 9 คนเมืองที่ได้รับรางวัลจากโครงการ “มือเปื้อนดิน ใจเปี่ยมสุข” ด้วยเห็นว่าแนวคิด วิธีการ เทคนิค ของแต่ละคนแต่ละประเภท มีทั้งเหมือนและแตกต่าง ซึ่งน่าจะได้ออกไปสู่สาธารณะเพื่อเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจให้แก่คนเมืองอีกจำนวนมากที่กำลังจจๆ จ้องๆ แต่ไม่กล้าลงมือ (ปลูก) โครงการครั้งนี้ ทำให้ได้เห็นว่ามีในเมืองที่วุ่นวาย เมืองที่เหลือนดินน้อยนิด ยังมีพื้นที่สีเขียวและผู้คนหัวใจสีเขียวอยู่มากมายเพียงใด ในงานวิจัยเรียกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องมาเพียง 3 ท่าน (อรุณวาท สนิถะวาทิ.2552)

ภาพที่ 2.27 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สบายใจ เพราะผักของเรา
ไม่มียาฆ่าแมลงอยู่แล้ว

ภาพที่ 2.28 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง

คุณธีรชัย เจียมงศพรพัฒน์พร เจ้าของทาวน์เฮ้าส์

พื้นที่ที่ถูกเทคอนกรีตให้เป็นลานจอดรถกลับมีพืชผักสวนครัวและไม้ประดับหลายชนิด ได้รับการจัดวางอย่างสวยงาม และนำไปประกอบอาหาร ได้จริง มีการใช้วัสดุเหลือใช้ในการนำมาเป็นกระถางแทน เช่น ตะกร้าเก่า กล่องโฟม ชนิดของผักที่ปลูกคือ โหระพา มะเขือเทศ คะน้า ผักกาด ผักกูด ต้นหอม บวบก ฝรั่ง ผักชีฝรั่ง และมะเขือเทศ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นผักที่สามารถเก็บมาใช้ได้เมื่อต้องการ นับว่ามากชนิดและครอบคลุมเมนูอาหารสามัญประจำบ้านที่ใครๆ ก็ทำกินได้

ภาพที่ 2.29 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประกวดสวนผักของคนเมือง

คุณชุมพล บัวแย้ม กับภรรยา คุณแม่ และลูกชายตัวเล็กวัย 11 เดือน

พื้นที่สี่เหลี่ยมเหล่านี้นี้ใช้เพียงปลูกเพื่อความสวยงาม แต่ยังคงคือ “สวนผักในบ้าน” เมื่อปลูกผัก พื้นฐานกินเองและนำผักเหล่านั้นมาประกอบเป็นเมนูง่ายๆ สำหรับลูก ก็เริ่มเห็น ได้ชัดว่าผัดผัของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถูกขายไปน้ำหนักตัวกลับมาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และไม่ต้องไปหาหมออีก (ปลอดภัยจากสารพิษ) การมีพื้นที่สีเขียวหน้าบ้านยังช่วยลดไอความร้อนจากพื้นคอนกรีตได้อีกด้วย ทำให้บ้านร่มรื่น อากาศเย็น และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกไปซื้อผักนอกบ้าน

สวนผักดาดฟ้า คุณปนัดดา โตเกียรติรุ่งเรือง

ภาพที่ 2.30 บรรยากาศสวนครัวในโครงการ ประภาศวนผักของคนเมือง

คุณปนัดดา โตเกียรติรุ่งเรือง แม่บ้านวัย 54 ปีที่ผ่านการผ่าตัดรักษาโรคหัวใจเมื่อเกือบ 1 ปี บ้านของคุณปนัดดาตั้งอยู่ในพื้นที่เขตสาทร เป็นตึกแถวสูง 5 ชั้น มี ดาดฟ้าเนื้อที่ประมาณ 30 ตารางวา ใช้เวลาเดินเล่นออกกำลังกายบนดาดฟ้า ผักชนิดแรกๆ ในสวนผักของคุณปนัดดา คือ กระน้ำและ กวางตุ้งเริ่มด้วยการซื้อเมล็ดพันธุ์ ซื้อมือปลูกบรรจุสำเร็จในกระสอบเล็กๆ ที่เรียกว่าดินสีดาและใช้ ปุ๋ยคอกผสม และมี พืชอื่น ถั่วฝักยาว มะเขือยาว ใบกะเพรา โหระพา มะกรูด บวบ ตะไคร้ มะระ มะเขือเทศ มะละกอ ฯลฯ เมื่อได้ผลผลิต ก็สามารถที่จะนำไปประกอบอาหารและแบ่งปันได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 Maison Productive House (MpH) in CANNADA

ภาพที่ 2.31 บรรยากาศสวนครัวใน MpH

Maison Productive House (MpH) อยู่ในเมือง Montreal, ในประเทศCanada เป็นโครงการที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบูรณาการอาหารในศูนย์กลางเมืองและการปรับปรุงอาคารขึ้นใหม่ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเกื้อกูลต่อที่อยู่อาศัยของชุมชนเมืองยั่งยืน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยรอบสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้อยู่ร่วมกันรวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารที่อยู่ในความรับผิดชอบของชาวบ้านที่รับผิดชอบต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

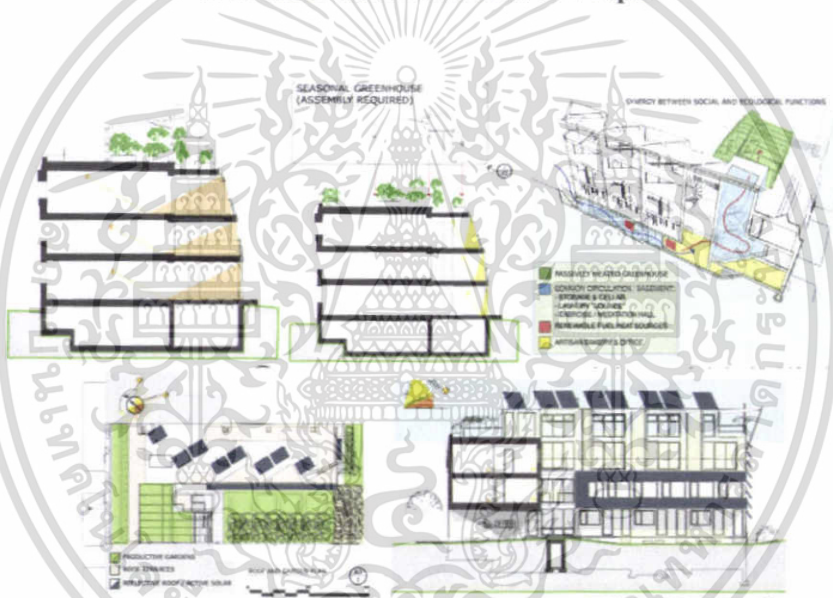
ภาพที่ 2.32 บรรยากาศสวนครัวใน MpH

Maison Productive House (MpH) ให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งของอาคาร ตัวอาคารตั้งอยู่ในที่พักอาศัยของแรงงานในพื้นที่ใกล้เคียงจุด St-ชาร์ลส์ที่อยู่ใกล้ตลาด Atwater Montreal ของประวัติศาสตร์และที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยเส้นทางจักรยานขนส่งสาธารณะและการเดินเท้า เส้นทาง 15,700 ตารางฟุต (1,460 ตารางเมตร) โครงการยังคงรักษาต้นไม้ด้านหน้าของอาคารเดิมไว้ ต้นไม้มีแนวรูปร่าง เป็นตัว L เป็นแนวป้องกันสภาพภูมิอากาศจากภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.33 บรรยากาศสวนครัวใน MpH

ภาพที่ 2.34 บรรยากาศโครงสร้างใน MpH

การผลิตอาหารที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่บูรณาการของอาคารที่เชื่อมต่อการได้รับประโยชน์โดยรวมและความเพลิดเพลินของผู้อยู่อาศัยในขณะที่ลดการปล่อยคาร์บอนของพวกเขาที่มีศักยภาพ แต่ละคนมีถิ่นที่อยู่พื้นที่ที่กำหนดเพื่อให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นสำหรับการที่เจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละสวนรวมห้องครัวและพื้นที่ที่รับแสง นอกจากนี้เครื่องใช้ในการใช้น้ำต่ำเก็บน้ำฝนและน้ำสีเทาในระบบรีไซเคิลลดน้ำพื้นที่อาหารการผลิตต่างๆ MPH มีความพยายามที่สำคัญที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะต้องมองไปที่ความคิดสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพของการผลิตอาหารในบริบทที่อยู่อาศัยในเมือง โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นวิธีการแก้ปัญหาและปรับขนาดจำลองแบบที่สามารถดำเนินการในสถานที่อื่น ๆ หลายแห่งทั่วโลก, การสร้างสภาพแวดล้อมในเมืองที่หล่อเลี้ยงตัวเอง (<http://productivehouse.com> และ <http://productiif.com,2554>)

2.7 สรุปจากการทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องเกษตรในเมือง (CITY FARM)

2.1.1 แนวคิดเกษตรในเมืองในประเทศไทย สรุปได้ดังต่อไปนี้

เกษตรในเมือง คือ การทำเกษตรกรรมในพื้นที่เมืองและชานเมือง โดยเน้นการเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองของคนเมือง เรื่องความต้องการในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยการหันกลับมาพึ่งพาตนเองของคนเมืองและเกษตรกรที่อาศัยอยู่ชานเมือง

สวนผักคนเมือง คือ เป็นการปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษในพื้นที่จำกัด โดยคนเมืองที่ไม่มีพื้นฐานทางการเกษตร และผลผลิตในเชิงปริมาณอาจจะไม่ดีเท่าภาคเกษตรในชนบท เพราะมีข้อจำกัด

การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองได้นั้น มีทั้งในระดับบุคคล และชุมชน

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทั้งทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

2.1.2 แนวคิดเกษตรในเมืองในต่างประเทศ สรุปได้ดังต่อไปนี้

คลื่นลูกแรกคือ การล้อมรั้วเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ (แนวคิดเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน)

คลื่นลูกที่สอง เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม (ศตวรรษที่ 18) มีการการอพยพแรงงาน (โดยเฉพาะในยุโรป) จึงเกิดเมืองอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เกิดคนจนเมือง มีการแจกพื้นที่เล็กๆ เรียกว่า Allotment ให้คนจนเมืองปลูกอาหารกินเอง

คลื่นลูกที่สาม ศตวรรษที่ 19 เกิดแนวคิดเรื่อง 'Garden City' เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อด้านทานการพัฒนาไปในแนวทางเมืองอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม

คลื่นลูกที่สี่ เกิดจากการ ปรับตัวรับวิกฤติของเมืองต่างๆ ทั่วโลก การจัดแบ่งประเภทของเกษตรในเมือง ได้ถูกจัดแบ่งไว้ 4 ประเภทกว้างๆ ดังนี้ 1.ประเภทที่เน้นพึ่งตนเอง 2.ประเภทที่เน้นการตลาดและการกระจายอาหาร 3.ประเภทที่เน้นสร้างกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย 4.ประเภทที่ผสมผสานระหว่างประเภทต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพอร์มาคัลเจอร์ (Permaculture) เป็นการออกแบบและจัดวางพื้นที่และออกแบบการเพาะปลูก การจัดการผลผลิตและชุมชนที่มุ่งให้เกิดการใช้แรงงาน ทรัพยากรและพลังงานอย่างเหมาะสม เพื่อความยั่งยืนและเกื้อกูลกันของสิ่งมีชีวิตกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการทำลายความสมดุล หรือก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ

2.1.3 รูปแบบเกษตรกรรมทางเลือกเพื่อการพึ่งพาตนเอง

เกษตรกรรมธรรมชาติ คือเป็นการทำเกษตรบนพื้นฐานของการสร้างความสมดุลของระบบนิเวศน์ในพื้นที่โดยใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกจัดสรรสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืช

เกษตรผสมผสาน คือ เป็นการใช้พื้นที่ทางการเกษตรที่มีอยู่เดิมมาเพิ่มกิจกรรมให้มากกว่าเดิมตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป อาจเป็นการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ เป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากราคาผลผลิตตกต่ำหากปลูกเพียงอย่างเดียว

วนเกษตรคือ เป็นการทำการเกษตร โดยคำนึงถึงระบบนิเวศน์ของป่าเป็นสำคัญ เป็นการทำการเกษตรในพื้นที่ป่าโดยให้เกิดการเกื้อกูลกันโดยไม่ทำลายความเป็นป่า

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กำจัดวัชพืชหรือฮอร์โมนต่างๆเน้นสร้างธาตุอาหารแก่พืช

เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ เป็นแนวคิดทฤษฎีในการทำการเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีหลักการในเรื่องการจัดสรรพื้นที่ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร เพื่อนำไปสู่ความเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นที่สีเขียว มีดังต่อไปนี้

- ลักษณะพื้นฐานของบุคคล
- ทัศนคติถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ความต้องการด้านคุณภาพชีวิต

2.3 อาคารพักอาศัย

อาคารพักอาศัย คือ อาคารซึ่งโดยปกติบุคคลใช้อาศัยได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นการอยู่อาศัยอย่างถาวรหรือชั่วคราว

บ้านแถว หรือ ทาวน์เฮาส์ หมายความว่า ตึกที่ปลูกติดต่อกันตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป โดยมีฝาส่วนกันด้านหนึ่งหรือสองด้านขึ้นไปอาจเป็นชั้นเดียวหรือหลายชั้นก็ได้ ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารแต่ละคูหา

อาคารชุด คือ คอนโด ส่วน อาคารอยู่อาศัยรวม ก็คือ อพาร์ทเมนท์ หรือหอพักนั่นเอง อาคารชุดอาจจะปรับเปลี่ยนเป็น อาคารอยู่อาศัยรวมได้ และอาคารอยู่อาศัยรวมโดยมากแล้วไม่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอาคารชุดเพื่อขายได้ เพราะกฎหมายควบคุมอาคารชุดมีความเข้มข้นต่างกัน

2.4 ผักสวนครัว

การปลูกผักสวนครัว เป็นการปลูกผักในที่ว่างขนาดเล็กหรือในภาชนะต่างๆ ตามบริเวณบ้าน เพื่อใช้ผักสดที่ได้สำหรับทำอาหารที่บ้าน ที่มีคุณภาพดี ปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายประจำวัน

ประโยชน์ของการปลูกผักสวนครัว

1. ประโยชน์โดยตรง พืชผักสวนครัวแต่ละชนิดให้สารอาหารแก่ร่างกายที่แตกต่างกันไป เพื่อบำรุงและสร้างความเจริญเติบโตแข็งแรง
2. ประโยชน์ทางอ้อม พืชผักสวนครัวเป็นตัวเพิ่มรสชาติให้อาหารน่ารับประทานยิ่งขึ้น เช่น ฝรั่ง สลัด กุ้ง และรส
3. ได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการออกกำลังกายวันละเล็กน้อยอย่างไม่หักโหม ช่วยให้อารมณ์ดีและยังช่วยปรับปรุงสุขภาพจิตให้คลายความตึงเครียดจากงานประจำวันได้เป็นอย่างดี
4. ได้รับประทานผักสด รสดี สะอาด ปราศจากพิษตกค้างของยาฆ่าแมลง และสามารถเก็บมาบริโภคได้ทุกเวลาที่ต้องการ ช่วยประหยัดรายจ่ายประจำวัน
5. ช่วยทำให้บริเวณบ้านดูสวยงาม
6. สอนให้เกิดความร่วมมือในการทำงานที่เป็นประโยชน์

รูปแบบของการปลูกผักสวนครัว

1. สวนครัวหลังบ้าน แบบนี้เหมาะสำหรับบ้านที่มีบริเวณพอสมควร ควรเป็นที่ที่มีแสงแดดส่องถึง
2. ครัวสวนหย่อม แบบนี้เหมาะสำหรับบ้านที่มีบริเวณเพียงเล็กน้อย แต่ก็จะจัดทำสวนหย่อมไว้ดูเล่นเพลินๆ
3. สวนครัวเลื้อย พันธุ์ไม้เลื้อยก็มีความสวยงาม ไปอีกแบบหนึ่งมีพืชผักสวนครัวหลายชนิดเป็นพันธุ์ไม้เลื้อยที่สามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ
4. สวนครัวอากาศ เหมาะสำหรับบ้านที่ไม่มีบริเวณ เช่น ผู้ที่อาศัยตามแฟลต ทาวน์เฮาส์ หรือห้องแถวร้านค้าริมถนน ความจริงสวนครัวอากาศก็คือการปลูกผักในภาชนะที่แขวนธรรมดาๆ และเป็นวิธีการปลูกต้นไม้ประดับที่เป็นที่รู้จักกันดี มีการดัดแปลงเอาภาชนะปลูกธรรมดาๆ ที่บ้างก็เป็นของเหลือทิ้ง บ้างก็มีราคาถูก มาใช้ปลูกพืชผักสวนครัว
5. สวนครัวกระถาง สวนครัวแบบนี้ไม่ใช่ของใหม่แต่อย่างใด เพราะคนไทยที่อาศัยอยู่ตามห้องแถว แพลตอยน้ำ ชุมชนแออัดที่ไม่มีที่ดินของตนเอง นิยมปลูกผักสวนครัวในกระถางหรือภาชนะอื่นใดสุดแต่จะหาได้ เช่น กะละมัง โอ่ง ไห กระป๋อง หม้อ

หลักการออกแบบสวนครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดหลักคือ สามารถจัดสวนได้ทุกพื้นที่ ไม่จำกัดขนาดและตำแหน่ง และไม่จำเป็นต้องปลูกบนพื้นดินเสมอไป นอกจากนี้ยังสามารถทำได้ทุกฤดู (all season garden) แต่เนื่องจากอาจมีพื้นที่จำกัด จึงควรเลือกปลูกเฉพาะพืชที่นิยมนำมาใช้ประกอบอาหาร เช่น พริก ตะไคร้ ใบมะกรูด หรือเรียกว่า “พืชต้มยำ” ก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดที่บริโภคได้แทรกในแปลงสวนครัว ช่วยเพิ่มความสวยงามและยังใช้ตกแต่งในจานอาหารได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 การใช้พืชพรรณประกอบอาคารเพื่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

1. พืชพรรณช่วยปรับปรุงคุณภาพอากาศ 2. การลดความร้อนภายในและภายนอกอาคาร 3. การหมุนเวียนและการบำบัดน้ำโดยวิธีธรรมชาติ 4. การทำไร่นาอาคารเพื่อการบริโภค 5. การลดความเครียด พักสายตาให้สุนทรีย์ภาพ 5. แนวความคิดเรื่องการทำไร่นาอาคารหรือในแนวตั้ง (Vertical Farming) เกิดขึ้นจากการขาดแคลนพื้นที่เพาะ-ปลูกที่จะเลี้ยงประชาชนในเมืองใหญ่ เพื่อที่จะลดการขนส่งอาหารจากนอกเมืองเข้ามาสู่เมือง ลดการติดเชื้อซึ่งอาจปนเปื้อนมาในดิน 6. ประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดที่จะทำเกษตรกรรมในเมืองมาตั้งแต่พ.ศ.2543จากโครงการของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) โดยใช้พื้นที่ว่างที่ไม่ได้ใช้งาน

2.5.2 การทำไร่นาอาคาร พื้นที่กำลังจะเป็นจริง

แนวความคิดการทำไร่นาอาคารสำหรับประเทศไทยว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและอยู่ในเขตร้อนชื้นซึ่งมีผลผลิตทั้งปี การปลูกในสภาพปกติจึงทำได้เช่นบริเวณหลังคา ระเบียง และผนังอาคารไม่จำเป็นจะต้องปลูกในเรือนกระจกทั้งหมด ทำให้ประหยัดพลังงานมากกว่าในเขตหนาว

2.5.3 การปลูกต้นไม้กระถางในออฟฟิศคือสุขภาพ

การปลูกต้นไม้กระถางในออฟฟิศคือสุขภาพ นักวิจัยพบช่วยลดความเหนื่อยล้า ความเครียด อาการปวดศีรษะ ไอ และผิวแห้งได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาแนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ, เพื่อศึกษาการรับรู้, ความเข้าใจและยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร, เพื่อศึกษาความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร และเพื่อสรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 วิธีการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร โดยมีการทำการลงพื้นที่สำรวจเบื้องต้นในครั้งแรกโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในอาคารชุดเอื้ออาทร ปัญญา – งามอินทรา กรุงเทพมหานคร เมื่อทราบข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ หรือ การทำสวนผักคนเมือง ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มปัจเจกบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ, การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability Sampling) ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์.2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือผู้ที่เข้ารับการอบรมจากศูนย์อบรมของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(แห่งประเทศไทย) ศูนย์อบรม สวนผักบ้านคุณตา(สุขุมวิท 62)และศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ ตั้งแต่ สิงหาคม พ.ศ. 2553 ถึง กันยายน พ.ศ. 2554 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยได้เข้ารับการอบรมไปแล้วทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน (ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านพักอาศัยหลังจากได้เข้ารับการอบรม) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว(ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์.2538) คือจากศูนย์อบรม สวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) และศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ ไปสู่กลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน ได้แก่ 1.บ้าน ก. 2.บ้าน ข. 3.บ้าน ค. 4.บ้าน ง. 5.บ้าน จ. 6.บ้าน ฉ. 7.บ้าน ช. 8.บ้าน ซ. 9.บ้าน ฅ. 10.บ้าน ญ. 11.บ้าน ฎ. และได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะที่อยู่อาศัย ดังนี้ 1.ประเภท บ้านเดี่ยว ได้แก่ บ้าน ก, บ้าน ง, บ้าน ฉ, บ้าน ฅ. 2.ประเภท ทาวน์เฮาส์ ได้แก่ บ้าน ข, บ้าน ค, บ้าน จ, บ้าน ซ และ 3.ประเภท คอนโด ได้แก่ บ้าน ช, บ้าน ญ, บ้าน ฎ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบการสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพ, แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง, แบบสอบถาม, การจดบันทึก, การบันทึกเสียงและ การถ่ายภาพโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบการสำรวจและสังเกตลักษณะทางกายภาพ ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ประกอบด้วย

- ตำแหน่งที่ตั้ง (ชอย) และวันที่เก็บข้อมูล
- พื้นที่ว่างสำหรับการเขียนแบบร่างของผังพื้นที่ของสวนผักที่สำรวจ

ส่วนที่สอง ประกอบด้วยการจดบันทึกลักษณะทั่วไปของพื้นที่ที่สำรวจ

- กิจกรรมที่เกิดขึ้น (พฤติกรรม, กิจกรรม)
- ลักษณะของประเภทสวนที่มี (สวนกระถาง, สวนแนวตั้ง, สวนลอย)

- รูปแบบของพืชที่ปลูก (ชนิด, การจัดวาง)
- รูปแบบวัสดุที่ใช้
- ขนาดของพื้นที่รวมโดยประมาณ

3.3.2 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด CITY FARM , รูปแบบความต้องการพื้นที่สีเขียวและชนิดของพืชที่ต้องการ และข้อมูลทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

- 1 ลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้อาศัยในอดีต และ ปัจจุบัน
- 2 สาเหตุและที่มาของการปลูก-ทำสวนผักคนเมือง
- 3 แนวคิดเกี่ยวกับสวนผักคนเมืองก่อน และ หลังเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรม
- 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดสวนผักคนเมือง (CITY FARM)

3.3.3 อุปกรณ์ในการทำวิจัย

1 อุปกรณ์จัดบันทึก ในการสำรวจและสังเกตพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการช่วยบันทึกข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยการจดบันทึกด้วยมือเปล่า ผู้วิจัยจึงใช้สมุดจดบันทึก รวมถึงปากกาและดินสอ เป็นเครื่องมือ

2 กล้องถ่ายรูป ใช้ในการถ่ายรูปสภาพแวดล้อมในการสำรวจและสังเกตพื้นที่ ซึ่งกล้องถ่ายรูปที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ กล้องดิจิทัลแคนนอน EOS 550D ความละเอียด 18 ล้านพิกเซล ความสามารถเลนส์ EF-S 18-55mm f/3.5-5.6 IS

3 อุปกรณ์บันทึกเสียง ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ เนื่องจากในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือในการอัดเสียงเพื่อเป็นหลักฐาน และนำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป ผู้วิจัยจึงใช้กล้องดิจิทัลแคนนอน EOS 550D ในการช่วยบันทึกเสียง และปากกา รวมถึงเครื่องบันทึกเสียงที่ติดมากับโทรศัพท์มือถือ

4 ตลับเมตรและเครื่องมือวัด ใช้ในการวัดระยะความกว้าง ความยาวของพื้นที่ใช้สอย ระยะเวลาต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงขนาดที่ถูกต้องในการศึกษา

3.4 ตัวแปรที่ศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปรที่จะนำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ได้ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ตัวแปรด้านแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ มีดังนี้ แนวคิดในประเทศ คือ เกษตรอินทรีย์, เศรษฐกิจพอเพียง, การพึ่งตนเอง เป็นต้น ทำให้ทราบ

ถึง การจัดสรรพื้นที่, การเลือกชนิดพันธุ์ผักสวนครัวที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย ตลอดจนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ และพื้นที่ในการทำสวนผักคนเมือง แนวคิดในต่างประเทศ คือ เกษตรในเมือง (CITY FARM), Permaculture ฯลฯ ทำให้ทราบถึง ระบบการจัดการ และวิธีการทำสวนผักคนเมืองในต่างประเทศเป็นต้น ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

3.4.2 ตัวแปรด้านการรับรู้, ความเข้าใจ และยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ เรื่องการรับรู้, ความเข้าใจในแนวคิด หมายถึง เคยได้ยิน ได้พบ หรือได้ปฏิบัติเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) หรือไม่อย่างไร และทราบถึงความเข้าใจว่าแหล่งที่มาของแนวคิดตามความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างมาจากที่ใด และมีความหมายว่าอย่างไร เรื่องการยอมรับ หมายถึง หลังจากเข้ารับการอบรมแล้วนั้น ได้กลับมาทำสวนผักคนเมืองอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด มีการส่งเสริมต่อหรือไม่อย่างไร เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม, อุปกรณ์บันทึกเสียงและจดบันทึก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 3.1

3.4.3 ระดับความต้องการพื้นที่, รูปแบบพื้นที่, ตำแหน่งพื้นที่ ของสวนผักคนเมืองของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ ระดับความต้องการพื้นที่ แบ่งเป็น 5 ระดับคือ 5 มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมืองในระดับมากที่สุด, 4 มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมืองในระดับมาก, 3 มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมืองในระดับปานกลาง, 2 มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมืองในระดับน้อย, 1 มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมืองในระดับน้อยที่สุด และ 0 ไม่มีความต้องการพื้นที่สวนผักคนเมือง เรื่องรูปแบบพื้นที่, ตำแหน่งพื้นที่ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรูปแบบพื้นที่สวนผักคนเมืองเป็นแบบใดระหว่างแบบส่วนตัว กับ แบบส่วนรวม(ส่วนกลาง) และ ตำแหน่งของสวนผักคนเมืองที่ต้องการคือตำแหน่ง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม, อุปกรณ์บันทึกเสียงและจดบันทึก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 3.2

3.4.4 ประเภทพืชที่ต้องการปลูกในสวนผักคนเมืองของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างต้องการปลูกพืชชนิดใด (ผักสวนครัว, ไม้ดอก, ไม้ประดับ, ผสมผสาน) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม, อุปกรณ์บันทึกเสียงและจดบันทึก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 3.2

3.4.5 ลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง (ที่ตั้ง, ผังบริเวณ, ลักษณะเด่น, ชนิดพืชที่ปลูก) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม, แบบสำรวจ, อุปกรณ์บันทึกเสียงและจดบันทึก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 3.3

3.4.6 ตัวแปรด้านข้อมูลทั่วไป ได้แก่

- เพศ, อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ต่อเดือน, สมาชิกในครอบครัว, ภูมิฐานะเดิม, ลักษณะที่อยู่อาศัย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์, แบบสอบถาม, อุปกรณ์บันทึกเสียงและจดบันทึก โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงตัวแปรด้านการรับรู้, ความเข้าใจ และยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง
(CITY FARM)

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
ตัวแปรด้านการรับรู้ในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)					
1	เคยได้ขึ้นแนวคิด CITY FARM	-ไม่เคย -เคย	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
2	แหล่งที่มาของ แนวคิด CITY FARM	-การบอกเล่า -หนังสือการเกษตร -หนังสือพิมพ์ -อินเตอร์เน็ต -การเข้ารับกร อบรม	1 2 3 4 5	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
ตัวแปรด้านความเข้าใจในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)					
3	คิดว่าแนวคิด สามารถเกิดขึ้น ได้ในที่พัก	-ไม่ได้ -ได้	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
4	ความคิดเห็นต่อ ความหมายของ แนวคิด CITY FARM	-เห็นด้วยอย่างมาก -เห็นด้วย -ไม่แน่ใจ -ไม่เห็นด้วย -ไม่เห็นด้วยอย่าง มาก	5 4 3 2 1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
5	ความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM)			ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
ตัวแปรด้านการยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)					
6	ทัศนคติของต่อ การปลูกพืชผัก สวนครัว	-ไม่เห็นด้วย -เห็นด้วย	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
ตัวแปรด้านการยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)					
7	เคยปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเองหรือไม่	-ไม่เคย -เคย	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
8	เลือกหาผักสดมารับประทานได้จากแหล่งใด	-ปลูกเอง -ห้างสรรพสินค้า -ตลาดใกล้บ้าน -รถเร่ขาย -อื่นๆ	5 4 3 2 1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
9	จุดเริ่มต้นของการปลูกผักสวนครัว			ความถี่ / ร้อยละ	Nominal

ตารางที่ 3.2 ระดับความต้องการพื้นที่, รูปแบบพื้นที่, ตำแหน่งพื้นที่ ของสวนผักคนเมือง

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
ระดับความต้องการพื้นที่, ตำแหน่งพื้นที่ ของสวนผักคนเมือง					
11	ระดับความต้องการสวนผักคนเมือง	-มากที่สุด -มาก -ปานกลาง -น้อย -น้อยที่สุด	5 4 3 2 1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
12	ปัจจุบันปลูกพืชชนิดใด	-ไม่ดอกไม้ประดับ -ไม้ยืนต้น -พืชผักสวนครัว	1 2 3	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
13	ความต้องการเลี้ยงสัตว์	-ไม่เลี้ยง -เลี้ยง	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
14	เสียงสัตว์ชนิดใด	-ไก่ เป็ด นกกระทา (กินไข่)	6	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-ไก่ เป็ด (กินเนื้อ)	5		
		-ไก่ เป็ด นกกระทา (กินไข่ และ กินเนื้อ)	4		
		-วัว (กินนม)	3		
		-วัว (กินนม)	2		
		-ปลา กุ้ง หอย ปู ฯลฯ	1		
		-หมู (กินเนื้อ)	0		
		-อื่นๆ โปรดระบุ			
ระดับความต้องการรูปแบบพื้นที่					
15	ต้องการสวยดีรูปแบบ	-ส่วนตัว	1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
		-ส่วนรวม	2		
16	สวนครัวในที่พักอยู่บริเวณใด	-ครัว	5	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-รับแขก	4		
ระดับความต้องการรูปแบบพื้นที่					
16	สวนครัวในที่พักอยู่บริเวณใด	-ห้องน้ำ	3	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-รับประทานอาหาร	2		
		-ริมหน้าต่าง	1		
		-อื่นๆ	0		
17	วันเวลาที่อยู่ในที่พักอาศัย	-วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ	3	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ	2		
		-อยู่บ้านทุกวัน	1		
		-ไม่จำกัดเวลา	0		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
ระดับความต้องการตำแหน่งพื้นที่ ของสวนผักคนเมือง					
18	เมื่อมีพื้นที่ว่าปลูก อะไร	- ไม้ดอกไม้ ประดับ - ไม้ยืนต้น - ไม้ดอกไม้ ประดับและ ไม้ยืน ต้น - พืชผักสวนครัว - อื่นๆ	5 4 3 2 1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
19	สาเหตุที่ปลูกพืช	- งานอดิเรก - ลดค่าใช้จ่าย - อื่นๆ	2 1 0	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
20	ปลูกผักสวนครัว ประเภทใด	- กินใบ - กินหัว - กินดอกหรือผล - อื่นๆ	4 3 2 1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 ลักษณะทางกายภาพ

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
ระดับความต้องการรูปแบบพื้นที่					
21	เลือกปลูกผักจากสิ่งใด	-เลือกปลูกเฉพาะผักที่มีราคาแพง ในท้องตลาด -เลือกปลูกตามฤดูกาลที่ปลูกง่าย -เลือกปลูกตามสะดวกไม่จำกัด -เลือกตามที่สมาชิกในบ้าน รับประทาน	3 2 1 0	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
22	ชื่อผักที่ชอบรับประทานที่สุด 3 ลำดับ			ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
23	ผักที่ซื้อบ่อยที่สุด 3 ลำดับ			ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
24	คิดอย่างไรกับแนวคิดเกษตรในเมือง CITY FARM			ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
25	มีการเชิญชวนสมาชิกในบ้านมาปลูกผัก	-ไม่ชวน -ชวน	0 1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
ลักษณะทางกายภาพ					
26	ตำแหน่งเพาะกล้า	ฝั่งบริเวณ	การสำรวจ		Nominal
27	ตำแหน่งทำปุ๋ย	ฝั่งบริเวณ	การสำรวจ		Nominal
28	ตำแหน่งสวนผัก	ฝั่งบริเวณ	การสำรวจ		Nominal
29	ตำแหน่งที่ตั้งกับทิศทางแสงแดด	ฝั่งบริเวณ	การสำรวจ		Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงตัวแปรประเภทข้อมูลทั่วไป

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
1	เพศ	-หญิง -ชาย	1 2	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
2	อายุ	-ต่ำกว่า 18 ปี -18-24 ปี -25-34 ปี -35-44 ปี -45-54 ปี -55 ปีขึ้นไป	1 2 3 4 5 6	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
3	ระดับ การศึกษา	-ต่ำกว่า ม.ปลาย -ม.ปลาย/ปวช. -อนุปริญญา/ปวส. -ป.ตรี -ป.โท -ป.เอก -อื่นๆ	1 2 3 4 5 6 7	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
4	อาชีพ	-นักเรียน, นักศึกษา -ค้าขาย -พนักงาน -ข้าราชการ -รัฐวิสาหกิจ -รับจ้าง -แม่บ้าน -เกษียณอายุ -อื่นๆ	1 2 3 4 5 6 7 8 9	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
5	สถานภาพ	-โสด -สมรส -หย่า -อื่นๆ	1 2 3 4	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวแปร	Value	Coding	การแสดงผล	ประเภทตัวแปร
6	รายได้ต่อเดือน	-5,000 บาท	1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-5,001-10,000 บาท	2		
		-10,001-20,000 บาท	3		
		-20,001-50,000 บาท	4		
		-50,001 บาทขึ้นไป	5		
7	ลักษณะที่อยู่อาศัย	-คอนโด	1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
		-ทาวน์เฮาส์	2		
		-บ้านเดี่ยว	3		
		-หอพัก	4		
		-อื่นๆ	5		
8	จำนวนสมาชิก	-1 คน	1	ความถี่ / ร้อยละ	Ordinal
		-2 คน	2		
		-3 คน	3		
		-4 คน	4		
		-5 คน	5		
		-มากกว่า 5 คน	6		
9	ภูมิลำเนา	-กรุงเทพมหานคร	1	ความถี่ / ร้อยละ	Nominal
		-ต่างจังหวัด	2		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 วิธี คือ

3.5.1 การศึกษาจากข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง, ข้อมูลจากสื่อต่างๆ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์ต่างๆของกลุ่มสวนผักคนเมือง

3.5.2 การศึกษาจากวิจัยภาคสนาม โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดังนี้

1) การแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในอาคารชุดพักอาศัยเอื้ออาทร ปัญญา – รามอินทรา กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นก่อนทำการลงพื้นที่จริง โดยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้จัดการโครงการอาคารชุดพักอาศัยเอื้ออาทร ปัญญา – รามอินทรา กรุงเทพมหานคร

2) การลงเก็บข้อมูลจริง ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและบันทึกเสียง แก่กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ที่เข้าไปฟังบรรยาย,อบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ทาง กลุ่มสวนผักคนเมือง ของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(ประเทศไทย) ณ ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) และศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ ตั้งแต่ สิงหาคม พ.ศ. 2553 ถึง กันยายน พ.ศ. 2554 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยได้รับการอบรมไปแล้วทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน (ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านพักอาศัยหลังจากได้ได้รับการอบรมและผ่านการตรวจสอบจากศูนย์อบรม) โดยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึง ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา (สุขุมวิท 62) และศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่

3) การลงเก็บข้อมูลจริง ด้วยการสำรวจลักษณะทางกายภาพ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจด้วยแบบสำรวจลักษณะทางกายภาพ แก่กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่เข้าไปฟังบรรยาย,อบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ทาง กลุ่มสวนผักคนเมือง ของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน(ประเทศไทย) ณ ศูนย์อบรมสวนผักบ้านคุณตา สุขุมวิท 62 และศูนย์อบรมสำนักงานเขตหลักสี่ตั้งแต่ สิงหาคม พ.ศ. 2553 ถึง กันยายน พ.ศ. 2554 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยได้เข้ารับการอบรมไปแล้วทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยินยอมให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 11 หลัง (ทำการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านพักอาศัยหลังจากได้ได้รับการอบรมและผ่านการตรวจสอบจากศูนย์อบรม) โดยดำเนินการทำ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึง ท่านเจ้าของบ้าน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ได้ใช้กระบวนการศึกษาและวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย และในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงได้ทำการแยกชนิดของข้อมูลออกตามกระบวนการศึกษาวิจัยและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะมีลักษณะและประเภทของข้อมูลที่แตกต่างกันไป แล้วจึงใช้วิธีที่เหมาะสมทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ, เพื่อศึกษาการรับรู้, ความเข้าใจและยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร, เพื่อศึกษาความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร และเพื่อสรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, วิเคราะห์ผังบริเวณ, วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงพื้นที่, วิเคราะห์พืชพันธุ์ที่มีในที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพและสังเกตการณ์ สามารถที่จะแบ่งประเภทของข้อมูลได้ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด CITY FARM, รูปแบบความต้องการพื้นที่สีเขียวและชนิดของพืชที่ต้องการ และข้อมูลทั่วไป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา โดยลำดับและแยกเป็นประเด็นตามรายละเอียดของเนื้อหา

3.6.2 ข้อมูลจากแบบสำรวจ การศึกษาจากวิจัยภาคสนามโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย จดบันทึก เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของรูปแบบสภาพแวดล้อมของสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สามารถแยกประเด็นต่างๆ ออกได้ คือ

- ผังพื้นที่และการจัดวางพื้นที่ ทำการวิเคราะห์ด้วยการนำเสนอรูปแบบแปลนของแต่ละบ้าน
- ชนิดของพืชที่ปลูกในแต่ละพื้นที่ รวมไปถึง รายละเอียดของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละประเภทกลุ่มตัวอย่าง

3.7 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเริ่มจากการกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย จากนั้นเข้าสู่การตั้งคำถามในการวิจัยและกำหนดตัวแปรในการวิจัย แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบแนวทางในการวิจัย รวมไปถึงสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในงานวิจัยนี้ใช้การตรวจสอบเครื่องมือ โดยการทำการลงเก็บข้อมูลในขั้นต้น (PILOT STUDY) เมื่อเก็บข้อมูลในขั้นต้นแล้วพบข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่ควรศึกษาเพิ่มเติม ทำการออกแบบเครื่องมืออีกครั้ง จากนั้นทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจริง แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย โดยวิธีการดำเนินการวิจัยนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

3.7.1 การศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1 ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2 เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของสวนผักคนเมืองจากเอกสาร บทความ และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 3 เก็บข้อมูลโดยการสำรวจและสังเกตรูปแบบสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์ สำรวจและสังเกต และการถ่ายรูป
- 4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสำรวจและสังเกต การสัมภาษณ์ มาประมวลผลและสรุป

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 นำผลของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสังเกตและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ มาสรุปผลเกี่ยวกับรูปแบบสวนผักคนเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- 2 นำผลที่ได้มาอภิปรายผลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร

3.8 แผนการทำงานสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการทำงาน (Work Schedule) สำหรับการวิจัย ดังนี้

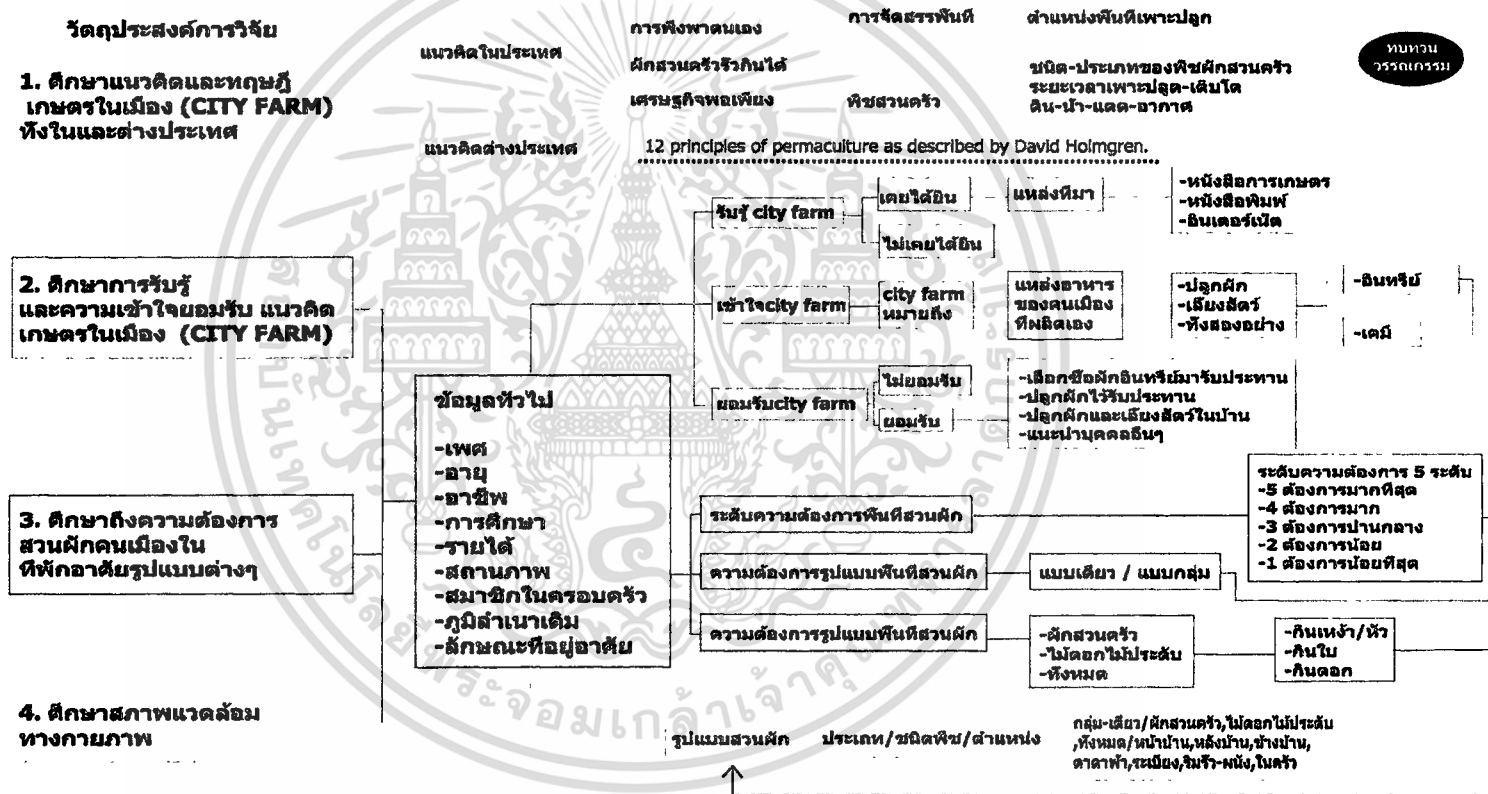
ตารางที่ 3.5 แผนภูมิแสดงแผนการทำงานวิจัย (Work Schedule)

	ธันวาคม 2554	สัปดาห์ที่ 9-18	สัปดาห์ที่ 19-25	พฤษภาคม 2555
ทบทวนวรรณกรรม	↔		↔	
สรุปประเด็นปัญหาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง	↔			
ออกแบบเครื่องมือ		↔		
Pilot study		↔		
แจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์และสำรวจ กับกลุ่มตัวอย่าง			↔	
จัดทำข้อมูลเพื่อสรุปผลจากแบบสอบถามและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง			↔	
วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล			↔	
เสนอแนะแนวทางการออกแบบ				↔
นำเสนองานวิจัย				↔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย จ.กรุงเทพมหานคร
CITY FARM IN THE RESIDENTIAL DESIGN APPROACH, BANGKOK

CONCEPT : CITY FARM = แหล่งผลิตอาหารเพื่อบริโภคของคนเมืองเพิ่มความมั่นคงทางอาหาร (การปลูกผักกินเองหรือขายในชุมชน)

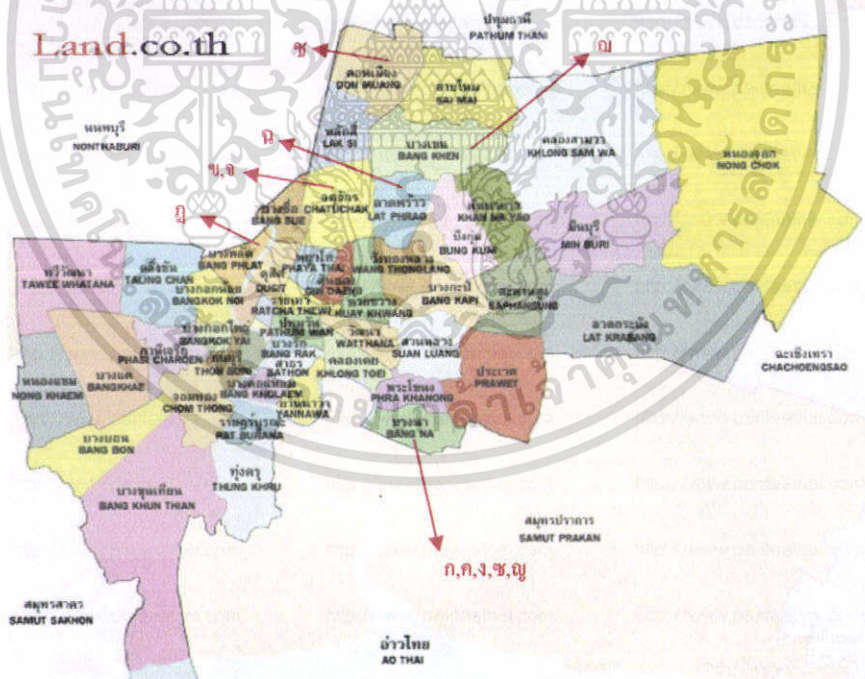

ภาพที่ 3.1 การแปลงตัวแปรการวิจัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและการศึกษาสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ของกรณีศึกษา

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ศึกษาแนวคิดและ
ทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ ,ศึกษาการรับรู้ เข้าใจและยอมรับใน
แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร,ศึกษาความต้องการสวน
ผักคนเมืองในที่พักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร และข้อมูลทั่วไปด้านสภาพแวดล้อมทาง
กายภาพโดยการวิเคราะห์ผังบริเวณ,รูปแบบสวนผักคนเมืองและชนิดของพืชผักสวนครัวที่ปลูกโดย
ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์,จดบันทึก(บันทึกเสียง),ถ่ายภาพและสังเกตการณ์ จากกรณีศึกษา
โดยเลือกที่พักอาศัยที่มีรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บ้านเดี่ยว
ทั้งหมด 4 หลังคาเรือน(บ้าน ก,ง,ฉ,ฉ) ทาวน์เฮ้าส์ทั้งหมด 4 หลังคาเรือน(บ้าน ข,ค,จ,ช) และ
อพาร์ทเมนต์ แฟลตหรือคอนโดทั้งหมด 3 หลังคาเรือน(บ้าน ซ,ญ,ฎ) รวมเป็น 11 หลังคาเรือน

ที่มา : www.Land.co.th

ภาพที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง(CITY FARM)ทั้งในและต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง(CITY FARM) โดยแบ่งการศึกษาและเปรียบเทียบออกเป็น 2 ส่วนคือ 1.การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา และ 2.การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในต่างประเทศ โดยเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา

แนวคิดเกษตรอินทรีย์ (www.th.wikipedia.org) มี 4 หลักการสำคัญคือ สุขภาพ, นิเวศวิทยา, ความเป็นธรรม และการดูแลเอาใจใส่ (Health, ecology, fairness and care)

1. ด้านสุขภาพ : ส่งเสริมและสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมและรวมถึงภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวม ปฏิเสธการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เวชภัณฑ์สัตว์และสารปรุงแต่งอาหารที่มีอันตรายต่อสุขภาพ
2. ด้านนิเวศวิทยา : ควรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและ วัฏจักรแห่งธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ โดยการเรียนรู้และสร้างระบบนิเวศสำหรับให้เหมาะสมกับการผลิตแต่ละชนิด เช่นการปรับปรุงดิน เน้นการใช้ซ้ำ การหมุนเวียน เพื่อที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน
3. ต้นความเป็นธรรม : ควรจะติดตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ที่มีความเป็นธรรมระหว่างสิ่งแวดล้อมโดยรวมและสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดวางผลผลิตเกษตรอินทรีย์ แก่ไขความยากจน และในการผลิตอาหารและผลผลิตเกษตรอื่นที่เพียงพอและมีคุณภาพที่ดี
4. ด้านการดูแลเอาใจใส่ : จะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง ซึ่งเกษตรอินทรีย์เป็นระบบที่มีผลวัตรและมีชีวิตในตัวเองซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกจะต้องมีการประเมินผลกระทบต่างๆ ต้องศึกษาและคัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้มั่นใจว่าเกษตรอินทรีย์นั้นปลอดภัยและเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบแนวคิดการเกษตรอินทรีย์กับการทำสวนผักคนเมือง
ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 หลังคาเรือน

เกษตรอินทรีย์	บ้าน											
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ญ	ฎ	
1. ด้านสุขภาพ (การเป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านนิเวศวิทยา (ใช้ซ้ำ หมุนเวียน เรียนรู้ระบบ)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ด้านความเป็นธรรม (แก้ไขความยากคนในครัวผลิตอาหาร)	✓			✓			✓	✓	✓	✓		
4. ด้านการดูแลเอาใจใส่ (มีการศึกษาเลือกใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย)	✓	✓	✓				✓			✓		

จากตารางจะเห็นได้ว่า : กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ปฏิบัติตามแนวคิดเกษตรอินทรีย์ในเรื่องด้านสุขภาพและระบบนิเวศวิทยาเป็นหลัก และกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามแนวคิดเกษตรอินทรีย์ในเรื่องด้านความเป็นธรรมและการดูแลเอาใจใส่

แนวคิดการพึ่งพาตนเอง คือความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคงสมบูรณ์ มี 5 ประการต่อไปนี้

การพึ่งพาตนเองได้ทางเทคโนโลยี : การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัสดุ เช่น เครื่องไม้เครื่องมือ เครื่องจักรกล มาใช้ให้มีประสิทธิภาพและนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้หรือประยุกต์ใช้

การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ : ความสามารถในการทำมาหากินเลี้ยงชีพอย่างมีสมดุล

การพึ่งพาตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ : ความสามารถในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การพึ่งพาตนเองได้ทางจิตใจ : การต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆทั้งการเลี้ยงชีพ

การพึ่งพาตนเองได้ทางสังคม : มีการรวมกลุ่มที่สามารถช่วยเหลือกันเองและสามารถช่วยเหลือชุมชนตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ตารางเปรียบเทียบแนวคิดการพึ่งพาตนเองกับการทำสวนผักคนเมืองของกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 11 หลังคาเรือน

การพึ่งพาตนเอง	บ้าน											
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ญ	ฎ	
1. การพึ่งพาตนเองทางด้านเทคโนโลยี	✓							✓		✓		
2. การพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ	✓			✓				✓	✓	✓	✓	
3. การพึ่งพาตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. การพึ่งพาตนเองในด้านสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางจะเห็นได้ว่า : กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีการพึ่งพาตนเองในเรื่องของทางด้านจิตใจการพึ่งพาตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและ การพึ่งพาตนเองได้ในสังคมมากที่สุดคือ การทำสวนผักคนเมืองนั้นทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความภูมิใจและถือเป็นงานอดิเรกที่คุ้มค่า และยังส่งผลถึงเรื่องลดการรับประทานอาหารที่มีสารเคมี ได้สุขภาพใจและกายที่ดี และส่งผลถึงการมีปฏิสัมพันธ์กันกับสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านที่ดีขึ้น ผลผลิตที่เหลือจากการรับประทานในครอบครัว ยังสามารถแจกจ่ายแก่คนในชุมชนได้อีก ส่วนการพึ่งพาตนเองในด้านเศรษฐกิจนั้น กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งกล่าวว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้บางส่วน แต่ส่วนที่เหลือกล่าวว่า การที่จะทำสวนผักคนเมืองนั้น มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการไปซื้อผักสดจากที่ต่างๆ เพราะต้องซื้อทั้งดินหมัก ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักต่างๆ เพราะไม่สะดวกที่จะทำเอง ส่วนการพึ่งพาตนเองทางด้านเทคโนโลยีแล้วนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการทำสวนผักคนเมืองนั้น มีเฉพาะผู้ที่มีความรู้ในแขนงที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น บ้าน ก. เป็นผู้ที่เผยแพร่เกี่ยวกับการทำสวนผักคนเมืองจึงเข้าใจในระบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนผัก บ้าน ข. เป็นผู้ที่จบการศึกษาใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แขนงที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม สามารถออกแบบพื้นที่ให้เพียงพอต่อความต้องการให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้น และบ้าน ณ. ผู้ที่เข้าใจทางระบบวิศวกรรม ได้นำเทคโนโลยีการตั้งเวลารดน้ำสวนผักในบ้าน ลด ปัญหาเรื่องไม่มีเวลาดูแลสวนผักลงไปได้ และยังสามารถทำงานประจำได้อย่างไม่มีผลกระทบต่อ กัน

4.1.2 การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในต่างประเทศ โดย เปรียบเทียบกับกรณีศึกษา

แนวคิด Permaculture (อ้างโดย วียากร เชียงกุล)

1. ใช้อย่างอนุรักษ์ (ไม่ใช้ไม่ใช้แต่ใช้เท่าที่จำเป็น)
2. ใช้ให้เกิดประโยชน์หลายทาง
3. ไม่พึ่งทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ
4. แทรกอยู่ในธรรมชาติ – ในธรรมชาติทุกสิ่งพึ่งพากันและกันทั้งนั้น
5. ทำในขนาดที่เหมาะสม คือสามารถทำงานได้ด้วยเวลาที่กะและเงินที่มีไม่ทำมากเกินไป
6. มีความหลากหลาย คือธรรมชาติพึ่งพากันเสมอ หลีกเลียงเกษตรเชิงเดี่ยว
7. ถ้ามีผลผลิตดี มีเหลือ ก็แจกจ่ายคือแม่แต่ต้นไม้อ้ามีมากก็ให้แจกจ่าย

ตารางที่ 4.3 ตารางเปรียบเทียบหลัก Permaculture 7 ประการกับการทำสวนผักของคนเมืองของ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 หลังคาเรือน

หลัก Permaculture	บ้าน											
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ฉ	ฎ	
1. ใช้อย่างอนุรักษ์ (ไม่ใช้ไม่ใช้แต่ใช้เท่าที่จำเป็น)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ใช้ให้เกิดประโยชน์หลายทาง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ไม่พึ่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ (แหล่งน้ำ ไฟ ดิน)	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓		
4. แทรกอยู่ในธรรมชาติ ทุกสิ่งพึ่งพากันและกัน	✓	✓		✓		✓	✓			✓		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หลัก Permaculture	บ้าน											
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฎ	
5. ทำในขนาดที่เหมาะสม (ทำได้ด้วยเวลา ทักษะ และเงินที่มี ไม่ทำมากเกินไป)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. มีความหลากหลาย (ปลูกพืชหมุนเวียน)	✓			✓	✓		✓					
7. ถ้าผลผลิตมีเหลือก็แจกจ่าย (มีการแข่งขันชุมชน เพื่อนบ้าน)	✓	✓		✓	✓		✓		✓			

จากตารางจะเห็นได้ว่า: กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีการปฏิบัติการหลัก Permaculture ในเรื่องของ 1. ใช้อย่างอนุรักษ์ 2. ใช้ให้เกิดประโยชน์หลายทาง และ 5. ทำในขนาดที่เหมาะสม คือมีการใช้ทรัพยากรที่มีหรือที่จัดหาจากที่ต่างๆอย่างคุ้มค่าและใช้เท่าที่จำเป็น เช่น มีการกรองน้ำฝนเพื่อใช้รดน้ำสวนผัก และทำสวนผักให้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าทุกพื้นที่ และทำเท่าที่จะบริโภคเท่านั้น โดยจะต้องมีการบริหารและจัดการเรื่องเวลาเป็นอย่างดี ส่วนกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่มีการปฏิบัติตามหลักของ Permaculture ในเรื่องของ 6. มีความหลากหลาย(การปลูกพืชหมุนเวียน)และ 4. แทรกอยู่ในธรรมชาติทุกสิ่งทั้งพากันและกัน(นำเศษอาหารมาทำปุ๋ยหมัก)สาเหตุมาจาก การที่จะปลูกพืชหมุนเวียนได้นั้นต้องมีความพร้อมทั้งเรื่องพื้นที่, พันธุ์ผัก, ความรู้ต่างๆ และการที่จะนำเศษอาหารมาทำปุ๋ยหมักได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการสะสมเศษอาหารเศษอาหารตลอดจนต้องมีพื้นที่ที่สามารถถ่ายเทอากาศได้ดี จึงถือเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในบ้านประเภท แฟลต, อพาร์ทเมนท์, คอนโด เป็นต้น

นโยบายและหลักการทำฟาร์มในเมืองของ เรเน่แวน วีจูเซน(Policy dimension and main type of urban farming) (www.web.idrc.ca/openbooks/216-3)ซึ่งมีหน่วยสำคัญใหญ่ๆอยู่ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กันคือ

1. ด้านสังคม(เมืองในภาพรวม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ด้านเศรษฐกิจ (ประสิทธิภาพของเมือง) และ
3. ระบบนิเวศ (สภาพแวดล้อม, เมืองสุขภาพ) โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านสังคม

1. ขจัดความยากจน
2. ความมั่นคงทางด้านอาหารและโภชนาการ
3. การรวมตัวทางสังคม
4. เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม(ลดการติด HIV)

รายละเอียด คือ มุ่งเน้นการดำรงชีวิตทางการเกษตรในเมือง ผลิตอาหารสำหรับบริโภคด้วยตนเอง ,ความมั่นคงทางด้านอาหารเพื่อสุขภาพและประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ,รายได้บางส่วนจากการขายส่วนที่มีเหลือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตอยู่ของคนในชุมชนที่ยากจน

ด้านเศรษฐกิจ

1. สร้างรายได้
2. สร้างการจ้างงาน
3. พัฒนาองค์กร
4. ทำการตลาด

รายละเอียด คือ ทำการเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาด สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์อาหาร ,เงินส่วนหนึ่งของรายได้การตลาด เป็นครอบครัวขนาดเล็กที่เป็นส่วนหนึ่งในระบบธุรกิจขนาดใหญ่

ด้านระบบนิเวศ

1. เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง
2. ปรับปรุงสภาพภูมิอากาศ
3. การจัดการภูมิทัศน์ความหลากหลายทางชีวภาพ
4. การศึกษาสิ่งแวดล้อม

รายละเอียด คือ รูปแบบที่หลากหลายของเกษตรในเมือง ,เกษตรอินทรีย์และความหลากหลายของเกษตรผู้ผู้บริโภค ,ใช้เป็นพื้นที่ร่วมกับส่วนอื่นๆได้,ทำปุ๋ยหมักจากของเสียที่มีอยู่ เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมกับสุขอนามัย

ตารางที่ 4.4 ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรนเน่แวน วิสุเจน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน

ด้านสังคม: มุ่งเน้นการ ดำรงชีวิตทางการเกษตรใน เมือง	บ้าน										
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ญ	ฎ
1. ผลิตอาหารสำหรับ บริโภคด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ความมั่นคงทางด้าน อาหาร - เพื่อสุขภาพ	✓					✓	✓				
- เพื่อประโยชน์ค่าใช้จ่าย ทางด้านอาหาร		✓						✓		✓	
- อื่นๆ			✓	✓	✓				✓		✓
3. รายได้จากการขาย ผลผลิตที่เหลือจากการใช้ หรือรับประทานใน ครัวเรือน	✓							✓		✓	
4. เป็นส่วนหนึ่งของการ ดำรงชีวิตของคนใน ชุมชนที่ยากจน	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรนเน่แวน วิสซูแซน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน

ด้านเศรษฐกิจ: ทำการเกษตร ที่มุ่งเน้นการตลาด	บ้าน										
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฎ
1. สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ ทางอาหาร	✓					✓	✓			✓	
2. เป็นส่วนหนึ่งของระบบ การตลาด						✓	✓			✓	
3. เป็นครอบครัวขนาดเล็ที่ ใช้ธุรกิจประกอบกิจการ ขนาดใหญ่							✓				

ตารางที่ 4.6 ตารางเปรียบเทียบแนวคิดของเรนเน่แวน วิสซูแซน กับ การทำสวนผักคนเมืองของกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 11 คน หลังคาเรือน

ด้านระบบนิเวศ: รูปแบบที่ หลากหลายของการทำ การเกษตรในเมือง	บ้าน										
	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฎ
1. ทำเกษตรอินทรีย์และ ความหลากหลายของ เกษตรผู้ผู้บริโภค	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ใช้พื้นที่ร่วมกับพื้นที่ อื่นๆ ได้ (พื้นที่พักผ่อน พื้นที่การศึกษา)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร	✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓	
4. เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมกับ สุขอนามัย (พยายามลด ปริมาณขยะและการใช้ ทรัพยากรให้คุ้มค่า)	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางจะเห็นได้ว่า : ในด้านสังคมกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีการผลิตอาหารสำหรับบริโภคด้วยตนเองได้ กลุ่มตัวอย่างยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตของคนในชุมชนและผู้ที่ต้องการกลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงทางด้านอาหารในเรื่องของการทำสวนผักคนเมือง เพราะเป็นงานอดิเรก, เพื่อสุขภาพและเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีรายได้จากการขายผลิตที่เหลือจากการใช้หรือรับประทานในครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้ทำการทำสวนผักแก่เพื่อรับประทานในครอบครัวและปัจจัยทางด้านขนาดของพื้นที่ที่มี (ตารางที่ 4.4)

ในด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่สามารถสร้างรายได้จากการผลิตผลิตภัณฑ์ทางอาหาร, เป็นส่วนหนึ่งของระบบการตลาดตามลำดับ(ตารางที่ 4.5)

ในด้านระบบนิเวศ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสามารถทำการเกษตรอินทรีย์ใช้พื้นที่อื่นๆ ที่ได้คือ สวนผักสามารถเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน, ทำงาน ตลอดจนเป็นแหล่งการศึกษาได้ด้วย และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากสามารถเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมกับสุขอนามัย คือ พยายามลดปริมาณขยะต่างๆ ในครัวเรือนต่างๆ สามารถทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหารเพื่อนำไปไว้ใช้ในการทำสวนผักต่อไป(ตารางที่ 4.6)

4.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ก

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่
และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

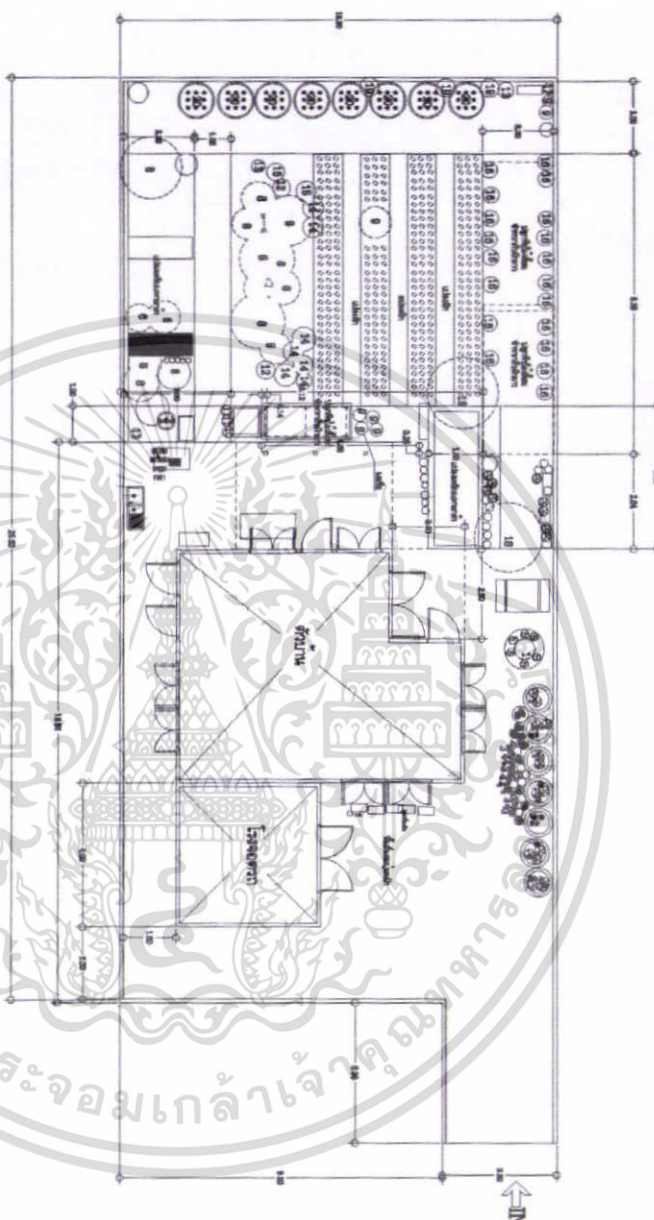
4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ก

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ก

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">บ้าน ก</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.สุขุมวิท 62</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : บ้านเดี่ยว</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบสวนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 100 ตารางวา</p>	 <p style="text-align: center;">แสดงที่ตั้งบ้าน ก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
	 <p style="text-align: center;">แผนผังบ้าน ก</p>

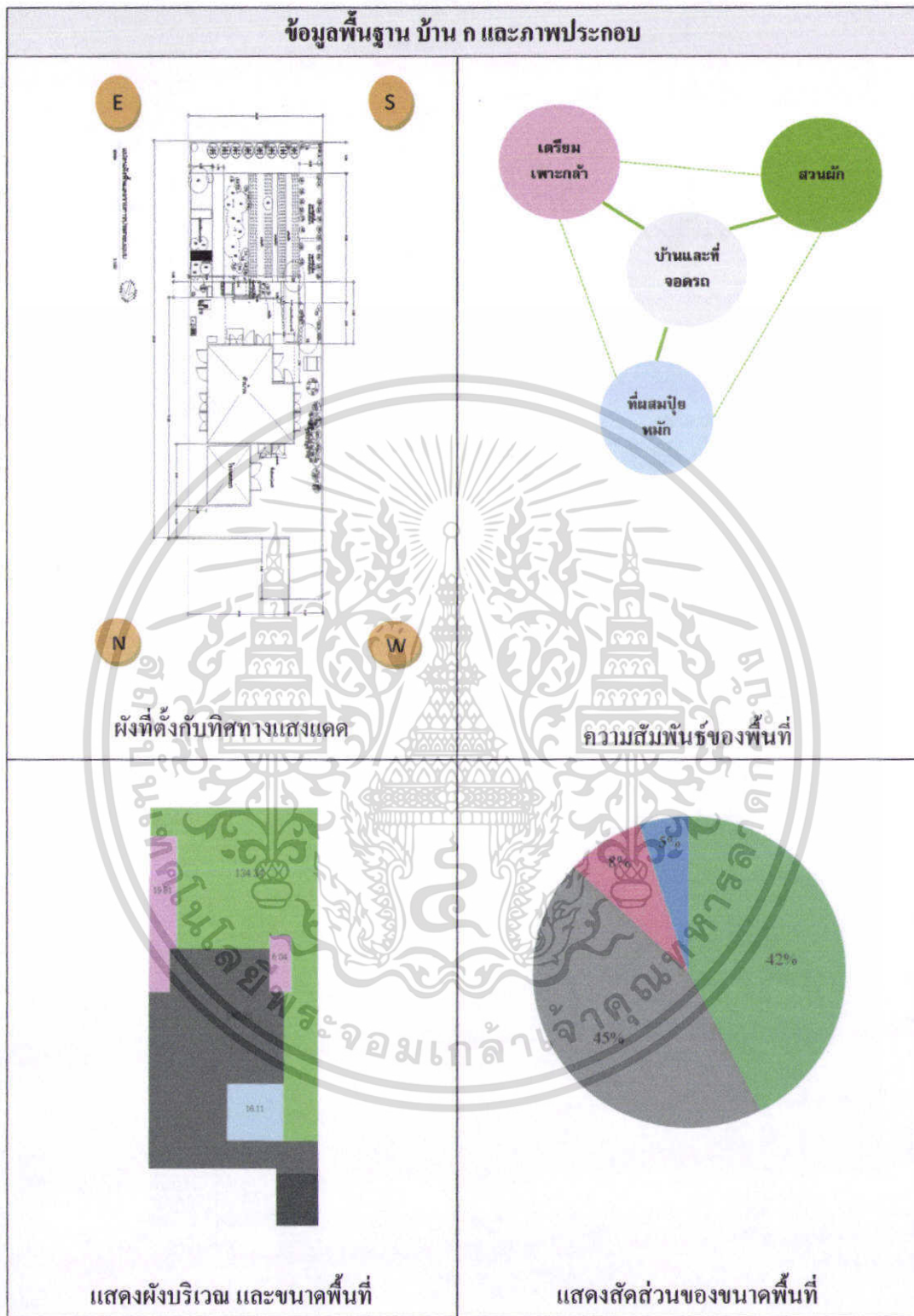
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ																																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>สัญลักษณ์</th> <th>รายการประกอบแบบ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>①</td> <td>โระหะหา ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>②</td> <td>ฝักส้มฝรัง ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>③</td> <td>ฝักเม็ดเขียว ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>④</td> <td>ฝักเม็ดแดง ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>⑤</td> <td>ฝักมะม่วงขาว ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>⑥</td> <td>ฝรัง ϕ 0.80m.</td> </tr> <tr> <td>⑦</td> <td>ทวนระฆาก ϕ 0.70m.</td> </tr> <tr> <td>⑧</td> <td>กลวย ϕ 1.00m.</td> </tr> <tr> <td>⑨</td> <td>มะเขือ ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>⑩</td> <td>มะขุม ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>สัญลักษณ์</th> <th>รายการประกอบแบบ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>⑪</td> <td>ฝักฝรัง ϕ 0.10m.</td> </tr> <tr> <td>⑫</td> <td>ตะไคร้ ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑬</td> <td>พริก ϕ 0.20-0.30m.</td> </tr> <tr> <td>⑭</td> <td>เตยหอม ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑮</td> <td>ข่า ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑯</td> <td>บวบ, บวบเทศียม, ตะลิง</td> </tr> <tr> <td>⑰</td> <td>มะขุม ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑱</td> <td>มะเขือ ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑲</td> <td>ควงกล้วย ϕ 0.40m.</td> </tr> <tr> <td>⑳</td> <td>ตมกราว ϕ 1.00m.</td> </tr> </tbody> </table> <p>รายการประกอบแบบบ้าน ก</p>	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	①	โระหะหา ϕ 0.20-0.30m.	②	ฝักส้มฝรัง ϕ 0.20-0.30m.	③	ฝักเม็ดเขียว ϕ 0.20-0.30m.	④	ฝักเม็ดแดง ϕ 0.20-0.30m.	⑤	ฝักมะม่วงขาว ϕ 0.20-0.30m.	⑥	ฝรัง ϕ 0.80m.	⑦	ทวนระฆาก ϕ 0.70m.	⑧	กลวย ϕ 1.00m.	⑨	มะเขือ ϕ 0.20-0.30m.	⑩	มะขุม ϕ 0.20-0.30m.	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	⑪	ฝักฝรัง ϕ 0.10m.	⑫	ตะไคร้ ϕ 0.40m.	⑬	พริก ϕ 0.20-0.30m.	⑭	เตยหอม ϕ 0.40m.	⑮	ข่า ϕ 0.40m.	⑯	บวบ, บวบเทศียม, ตะลิง	⑰	มะขุม ϕ 0.40m.	⑱	มะเขือ ϕ 0.40m.	⑲	ควงกล้วย ϕ 0.40m.	⑳	ตมกราว ϕ 1.00m.
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ																																												
①	โระหะหา ϕ 0.20-0.30m.																																												
②	ฝักส้มฝรัง ϕ 0.20-0.30m.																																												
③	ฝักเม็ดเขียว ϕ 0.20-0.30m.																																												
④	ฝักเม็ดแดง ϕ 0.20-0.30m.																																												
⑤	ฝักมะม่วงขาว ϕ 0.20-0.30m.																																												
⑥	ฝรัง ϕ 0.80m.																																												
⑦	ทวนระฆาก ϕ 0.70m.																																												
⑧	กลวย ϕ 1.00m.																																												
⑨	มะเขือ ϕ 0.20-0.30m.																																												
⑩	มะขุม ϕ 0.20-0.30m.																																												
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ																																												
⑪	ฝักฝรัง ϕ 0.10m.																																												
⑫	ตะไคร้ ϕ 0.40m.																																												
⑬	พริก ϕ 0.20-0.30m.																																												
⑭	เตยหอม ϕ 0.40m.																																												
⑮	ข่า ϕ 0.40m.																																												
⑯	บวบ, บวบเทศียม, ตะลิง																																												
⑰	มะขุม ϕ 0.40m.																																												
⑱	มะเขือ ϕ 0.40m.																																												
⑲	ควงกล้วย ϕ 0.40m.																																												
⑳	ตมกราว ϕ 1.00m.																																												

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของกรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ก. ประเภทที่พักอาศัย บ้านเดี่ยว(100 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ สุขุมวิท 62 เป็นเพศหญิง มีอายุ 26 ปี สถานภาพโสด การศึกษาสูงสุด ป.ตรี อาชีพพนักงานบริษัท(วิทยากร) มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 3 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2 การรับรู้แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) จากการทำงานเกี่ยวกับการเกษตร และคุณพ่อเป็นบรรณาธิการหนังสือที่เกี่ยวกับการเกษตร ได้ทำงานและเรียนรู้รูปไปเรื่อยๆว่าทำอะไร จนได้มาเป็นวิทยากร

คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะประเทศไทยทำได้อยู่แล้ว ดินดี อากาศเกือหนุน แต่ต้องแล้วแต่ขนาดพื้นที่ด้วย แสงแดดถึงมากน้อยแค่ไหน สามารถปรับได้ ถ้ามีพื้นที่มากก็สามารถเลี้ยงสัตว์ไว้กินไข่ได้หรือเอามูลมาทำปุ๋ยได้

3 เข้าใจแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง, เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และเป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง เห็นด้วยกับการปลูกพืชผักไว้ส่งขายในกรณีที่มีการจัดการที่ดีและมีพื้นที่ที่ปลูกได้ในปริมาณมากๆ แต่เบื้องต้นควรเป็นการพึ่งพาตนเองในหน่วยครัวเรือนก่อน

เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ พื้นที่ในเขตเมืองที่มีที่ว่างไม่มากแต่สามารถทำการเกษตรได้ (ทำฟาร์มได้) หรือปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ แล้วแต่ระบบการจัดการของแต่ละครัวเรือน

4 การยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด, การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเริ่มจากพืชที่ปลูกง่ายๆ ผัก บ้าง, กระเพรา, สลัด, โหระพา

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากเห็นคุณพ่อปลูกก่อน จึงเข้ามาช่วยได้คลุกคลีกับการปลูก ผักมากขึ้นเข้าใจมากขึ้น และเริ่มเห็นว่าการปลูกผักไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไปจากนั้นก็ได้มาเป็น วิทยากรเกี่ยวกับเกษตรในเมือง

เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามตลาดใกล้ๆบ้าน

4.2.3 การวิเคราะห์ความต้องการสวนผักคนเมืองในพื้นที่พักอาศัยของกรณีศึกษา

1 ระดับความต้องการสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมาก และในปัจจุบันนี้ ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น ผักบวบ, กระเพรา, สลัด, โหระพา, ผักปลั่ง, ผักเป็ดน้ำ มีการปลูก พืชหมุนเวียนเสมอๆ

พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกเลี้ยงสัตว์ ประเภท ไก่, เป็ด, นกกระทา เพื่อไว้กินไข่ และกระต่าย, ไล่เดือนเพื่อนำมูลมาทำปุ๋ย

2 ความต้องการรูปแบบของสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนตัว เพราะต้องการจะพัฒนา ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ครบวงจรเพื่อขยายผลต่อการทำสวนผักคนเมืองแบบส่วนรวมต่อไป

หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ ริม หน้าต่างห้องครัว เพราะ ใกล้กับส่วนที่ต้องการใช้มีแสงแดดส่องถึง

วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย เป็น วันเสาร์ – อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ จะมีเวลาในการดูแล สวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว

สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก และ เพื่อทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ ภายในสวนผักคนเมืองปลูกพืชทั้งที่กินใบ, กินผลและกินหัวหรือเหง้า

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ ผักสลัด, ผักบวบ, ผักชีฝรั่ง, พริก, โหระพา, กระเพรา, มะเขือเทศ, สะระแหน่, ยี่ห่วย, มะเขือชนิดต่าง ๆ, มะกูด, ถีนฉ่าย, แครอท, หัวไชเท้า, ผักคะน้า, ถั่วงอก และเห็ด

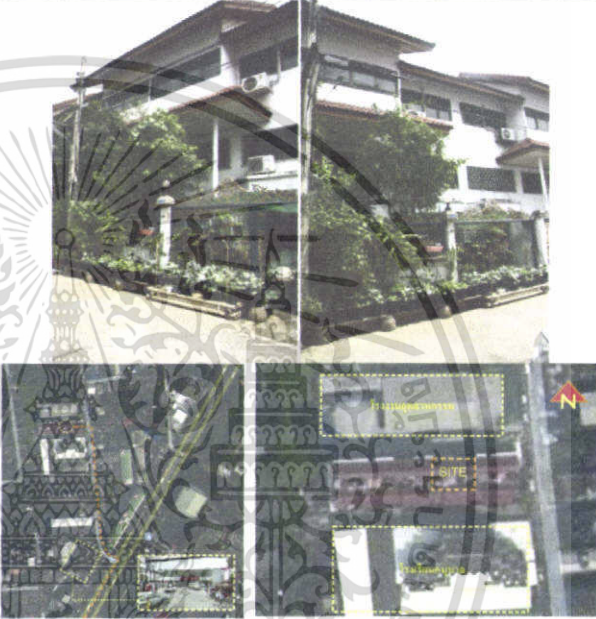
โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

4.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ข

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

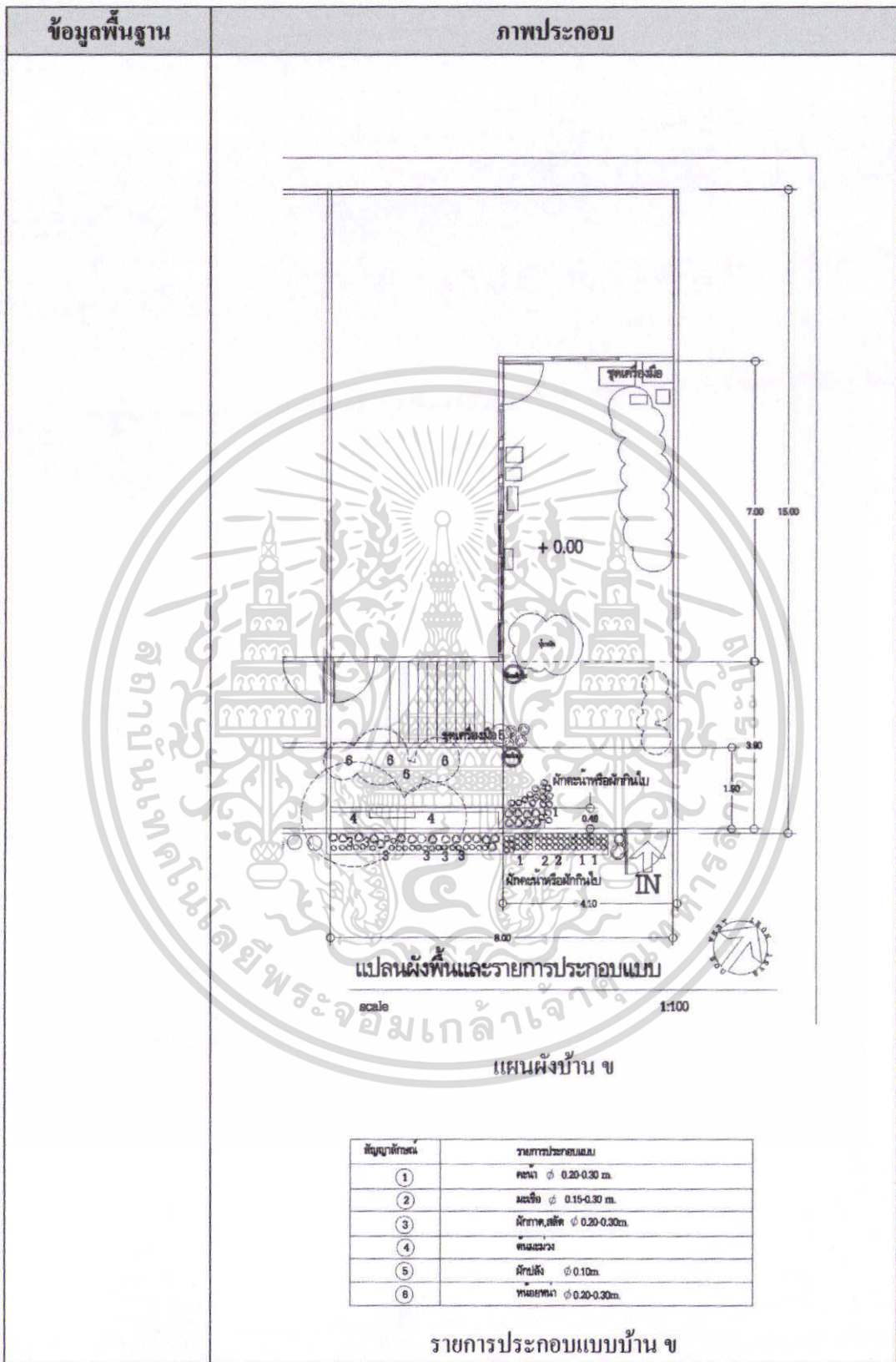
4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ข

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ข

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">บ้าน ข</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.พหลโยธิน 47 ประเภทที่พักอาศัย : ทาวน์เฮ้าส์ ประเภทสวนผัก : เป็นแบบสวนครัว ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 38 ตารางวา</p>	 <p style="text-align: center;">แสดงที่ตั้งบ้าน ข</p>

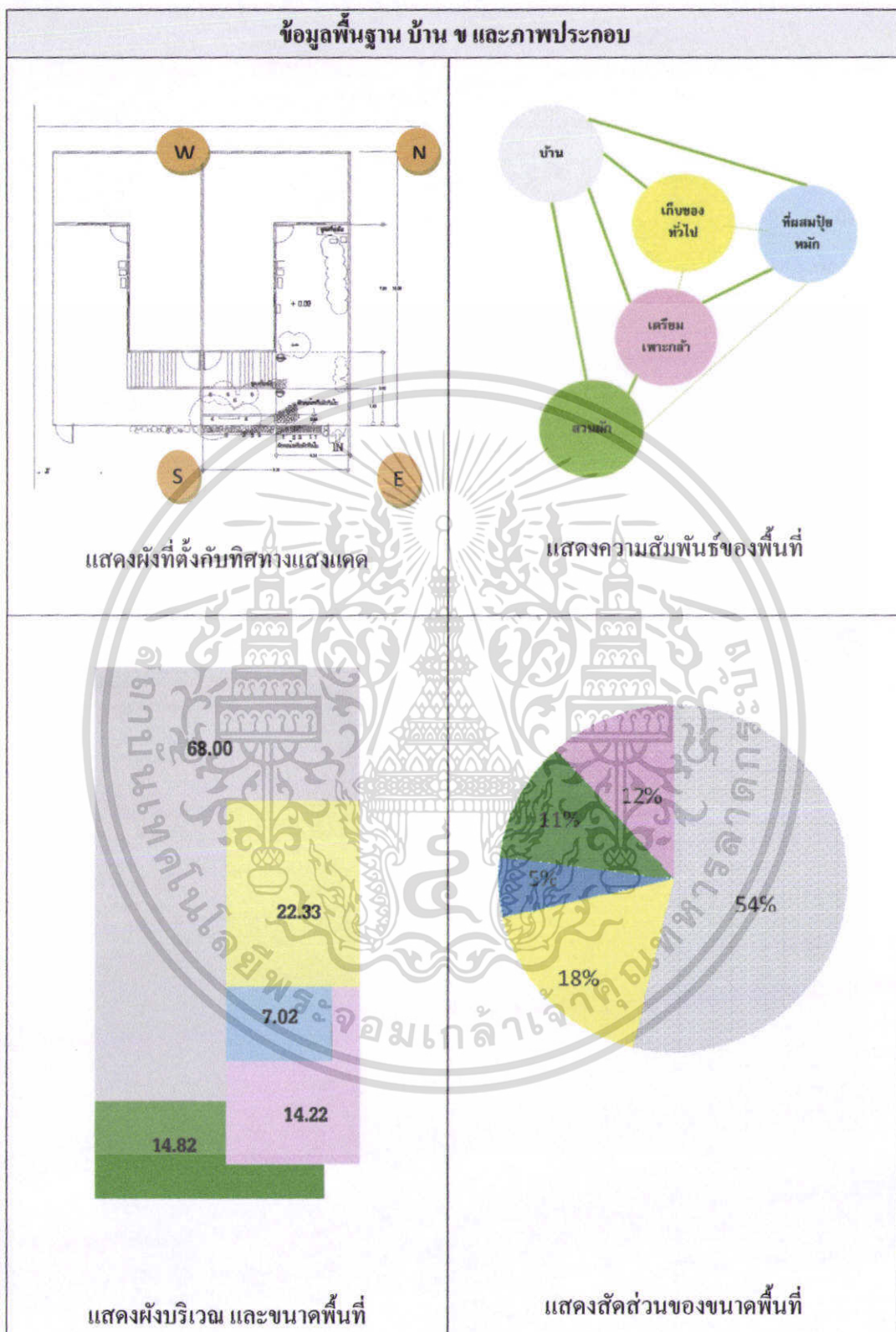
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ข. ประเภทที่พักอาศัย ทาวน์เฮ้าส์(38 ตร.วา)ตั้งอยู่ที่ ซ.พหลโยธิน 47 เป็นเพศชาย มีอายุ62 ปีสถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.เอกอาชีพ ผู้เกษียณอายุ มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 3 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ ต่างจังหวัด

2 การรับรู้แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร

คิดว่าแนวคิด เกษตร ในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะ ประเทศไทยทำได้อยู่แล้ว ดินดี อากาศเกือหนุน สามารถทำได้

3 เข้าใจแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

เห็นด้วย กับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง, เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และไม่เห็นด้วยกับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง และไม่เห็นด้วยกับการปลูกพืชผักไว้ส่งขาย

ไม่ทราบความหมายของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) แต่คิดว่าน่าจะเป็นการจัดการกับสภาพแวดล้อมในรูปแบบของเมือง

4 การยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่อง ไม่นทันสมัย และเห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด(จะได้มีธาตุอาหารที่หลากหลาย), การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผัก

สวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเริ่มจากการปลูกพวกไม้ผล

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากหลังจากเกษียณอายุแล้ว มีเวลาว่างมากขึ้นจึงทำเป็นงานอดิเรก เพื่อออกกำลังกาย คลายเครียด เพื่อต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษ

เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามห้างสรรพสินค้า

4.3.3 การวิเคราะห์ ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

1 ระดับความต้องการสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยน้อย และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น คะน้า, ผักกาด, กระเพรา, สลัด, กวางตุ้ง, ผักปลัง, โหระพา, พริก, ตำลึง

พื้นที่ในปัจจุบัน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในการปลูกพืชผักสวนครัว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกเลี้ยงสัตว์ประเภท ไก่, เป็ด, นกกระทา เพื่อไว้กินไข่ และเพื่อนำมูลมาทำปุ๋ย

2 ความต้องการรูปแบบของสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนตัว เพราะไม่ค่อยมีปัญหาดี

หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ริมหน้าต่างห้องครัว เพราะมีแสงแดดส่องถึง วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย ทุกวันจึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก

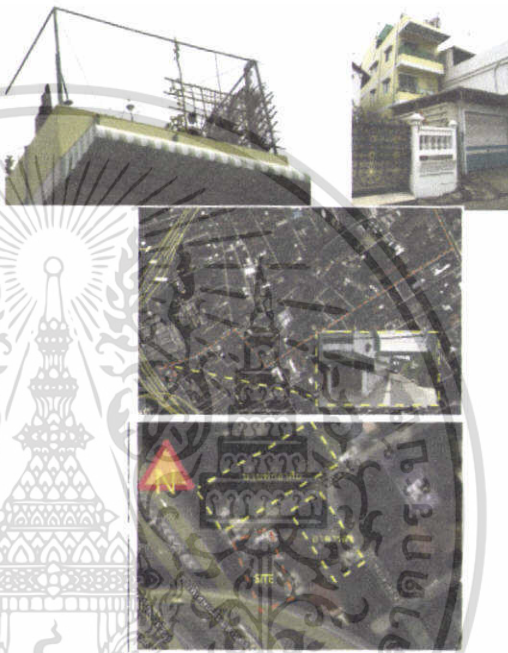
ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ คะน้า, ผักกาด, กระเพรา, สลัด, กวางตุ้ง, ผักปลัง, โหระพา, พริก, ตำลึงและเห็ด โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้าน รับประทาน

4.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ก

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

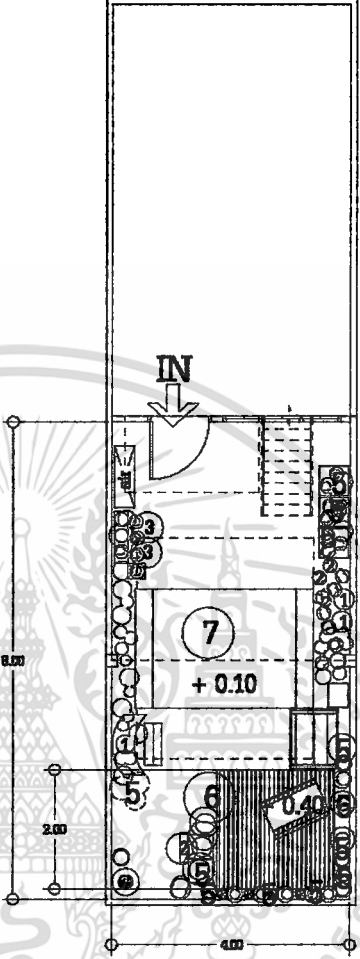
4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ก

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ก

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">บ้าน ก</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.สุขุมวิท 64</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : ทาวน์เฮ้าส์</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 30 ตารางวา</p>	 <p style="text-align: right;">แสดงที่ตั้งบ้าน ก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ																
	 <p style="text-align: center;">แผนผังบ้าน ค</p> <table border="1" data-bbox="647 1386 1132 1664"> <thead> <tr> <th>สัญลักษณ์</th> <th>รายการประกอบแบบ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>①</td> <td>มสายดิน ϕ 0.30 m.</td> </tr> <tr> <td>②</td> <td>งอเหล็ก ϕ 0.40 m.</td> </tr> <tr> <td>③</td> <td>กอลตรา ϕ 0.30 m.</td> </tr> <tr> <td>④</td> <td>โหลเสา ϕ 0.40 m.</td> </tr> <tr> <td>⑥</td> <td>ไม้ประตัม</td> </tr> <tr> <td>⑧</td> <td>ยกพื้นสูง 2.00 x 2.00 m.</td> </tr> <tr> <td>⑦</td> <td>ศาลาที่พัก 2.00 x 2.00 m.</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">รายการประกอบแบบบ้าน ค</p>	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	①	มสายดิน ϕ 0.30 m.	②	งอเหล็ก ϕ 0.40 m.	③	กอลตรา ϕ 0.30 m.	④	โหลเสา ϕ 0.40 m.	⑥	ไม้ประตัม	⑧	ยกพื้นสูง 2.00 x 2.00 m.	⑦	ศาลาที่พัก 2.00 x 2.00 m.
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ																
①	มสายดิน ϕ 0.30 m.																
②	งอเหล็ก ϕ 0.40 m.																
③	กอลตรา ϕ 0.30 m.																
④	โหลเสา ϕ 0.40 m.																
⑥	ไม้ประตัม																
⑧	ยกพื้นสูง 2.00 x 2.00 m.																
⑦	ศาลาที่พัก 2.00 x 2.00 m.																

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ค. ประเภทที่พักอาศัย ทาวน์เฮ้าส์(30 ตร.วา)ตั้งอยู่ที่ ซ.สุขุมวิท 64 เป็นเพศชาย มีอายุ48ปี สถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุดต่ำกว่าม.ปลาย มีอาชีพค้าขาย มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 10 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2 การรับรู้แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)แต่เคยได้
ยื่นการปลูกผักไว้รับประทานเอง

คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการหนังสือที่
เกี่ยวกับทางด้านการเกษตร

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะ
เป็นการใช้วัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีผักไว้รับประทาน

3 เข้าใจแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า การปลูกพืชผัก
และเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และเห็นด้วยกับความหมายของ เกษตร
ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่าเป็นการปลูกผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง ไม่แน่ใจ
ว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง และไม่เห็นการปลูกพืชผักไว้ส่งขาย ในกรณีที่มีการจัดการที่ดี
และมีพื้นที่ที่ปลูกได้ในปริมาณมากๆ แต่เบื้องต้นควรเป็นการพึ่งพาตนเองในหน่วยครัวเรือนก่อน
เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ การพึ่งพาตนเองของแต่ละครัวเรือน

4 การยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่าการปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับ
ทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด,การปลูกผักสวนครัวปลูก
จากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้บ่อยที่สุด,การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อ

หลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเริ่มจากพืชที่ปลูกง่ายๆ มะเขือ, มะกรูด, ตะไคร้, มะนาว

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากการสร้างบ้านใหม่ หาพื้นที่สีเขียวเพื่อคลุมอาคารคาดฟ้า, เพื่อฟอกอากาศเพราะบ้านอยู่ติดกับริมทางด่วน ต้องการทำให้พักผ่อนสำหรับครอบครัว สอดแทรกการปลูกผักสวนครัวไว้ในสวนพักผ่อนด้วย เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามตลาดใกล้ๆบ้าน

4.4.3 การวิเคราะห์ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

1 ระดับความต้องการสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมาก และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น กระเพรา, สลัด, โหระพา, มะเขือ, มะกรูด, ตะไคร้, มะนาว พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกเลี้ยงสัตว์ประเภท ไก่, เป็ด, นกกระทา เพื่อไว้กินไข่ ไม่กินเนื้อเพราะทำใจไม่ได้

2 ความต้องการรูปแบบของสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนตัว เพราะต้องการที่จะดูแลในส่วนของตัวเองให้ดีกว่า

หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ห้องครัว เพราะ ใกล้กับส่วนที่ต้องการใช้มีแสงแดดส่องถึงและมีพื้นที่ว่างพอดี

วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย คืออยู่ทุกวันจึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก และ จะได้มีผักสดๆไว้รับประทาน ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีกระเพรา,สลัด, โหระพา,มะเขือ,มะกรูด,ตะไคร้,มะนาว โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกปลูกตามฤดูกาลที่ปลูกง่าย

4.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ง

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

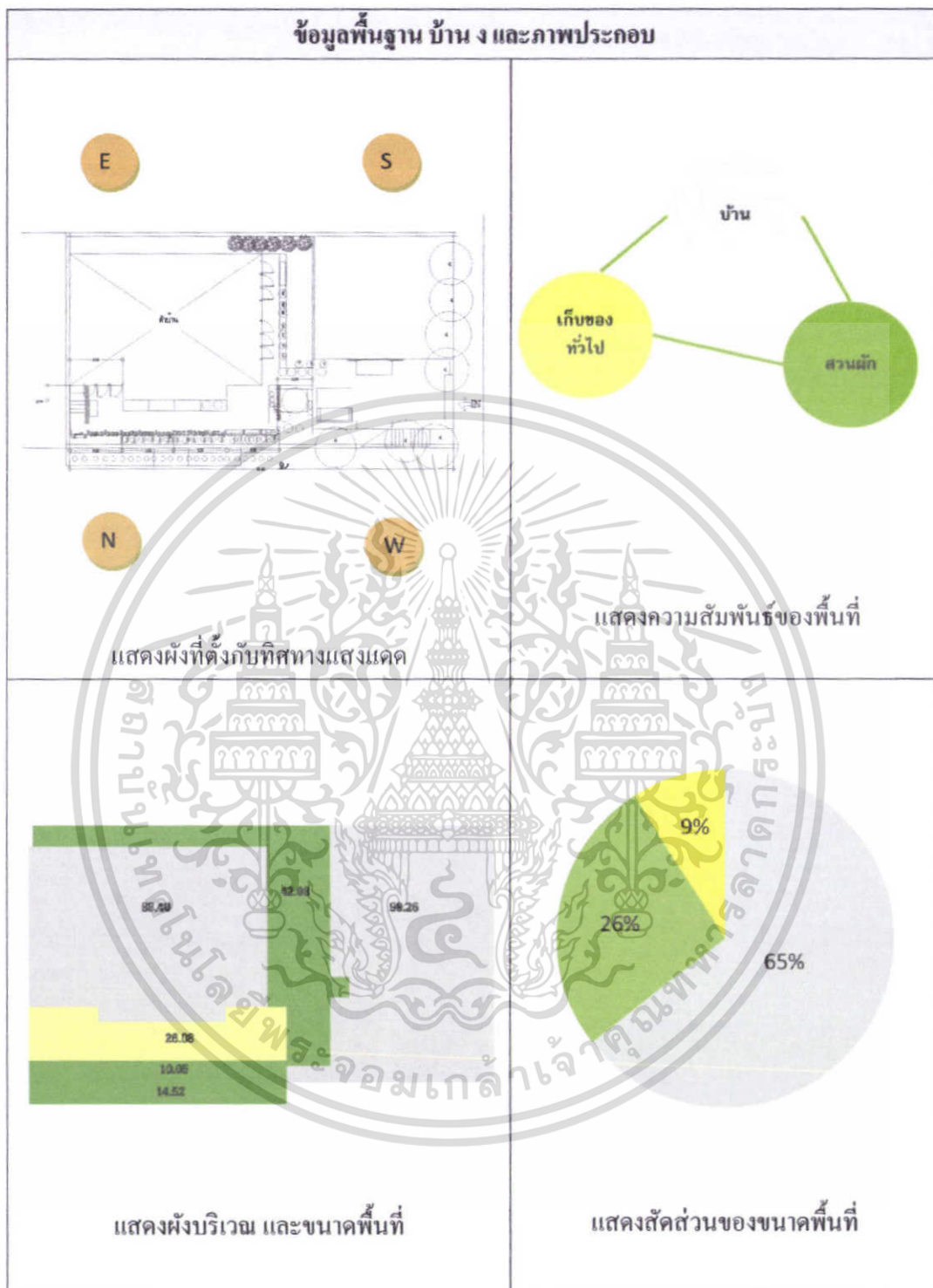
4.5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ง

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ง

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน ง</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.ปรีดีพนมยงค์ 14</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : บ้านเดี่ยว</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โคยประมาณ 70 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน ง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

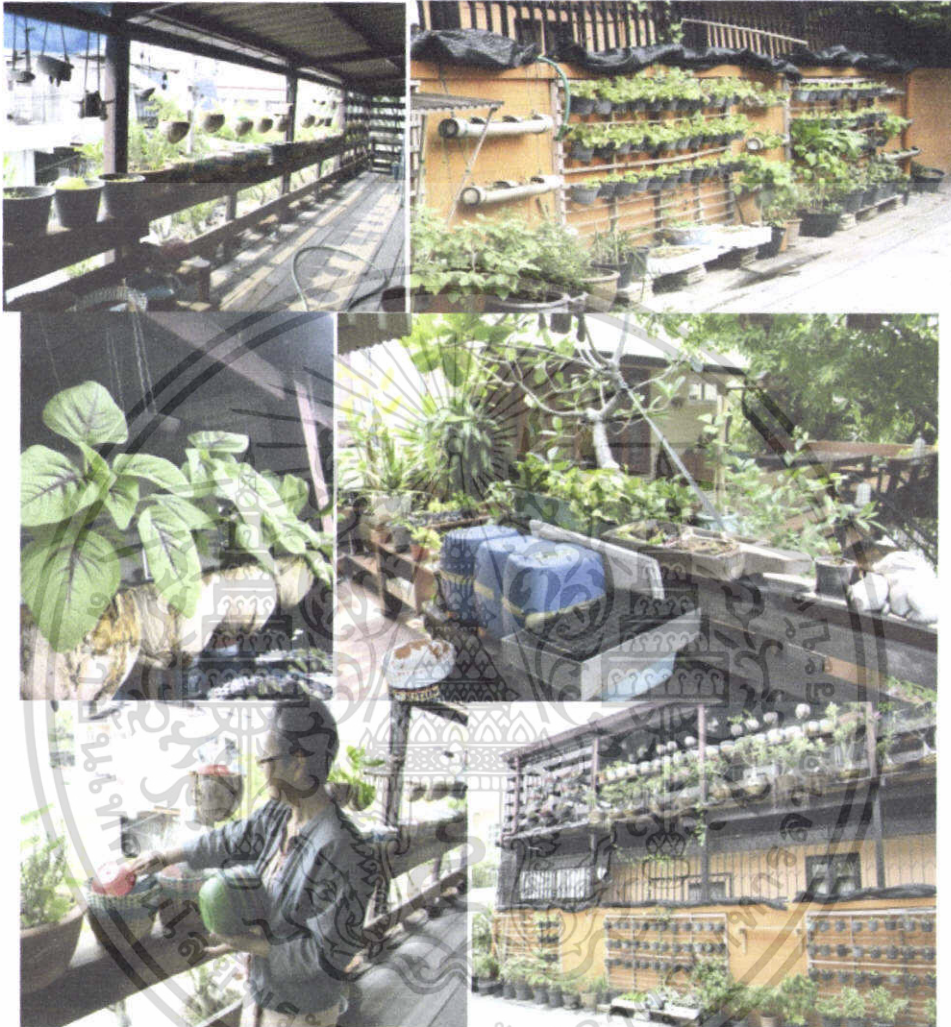
ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

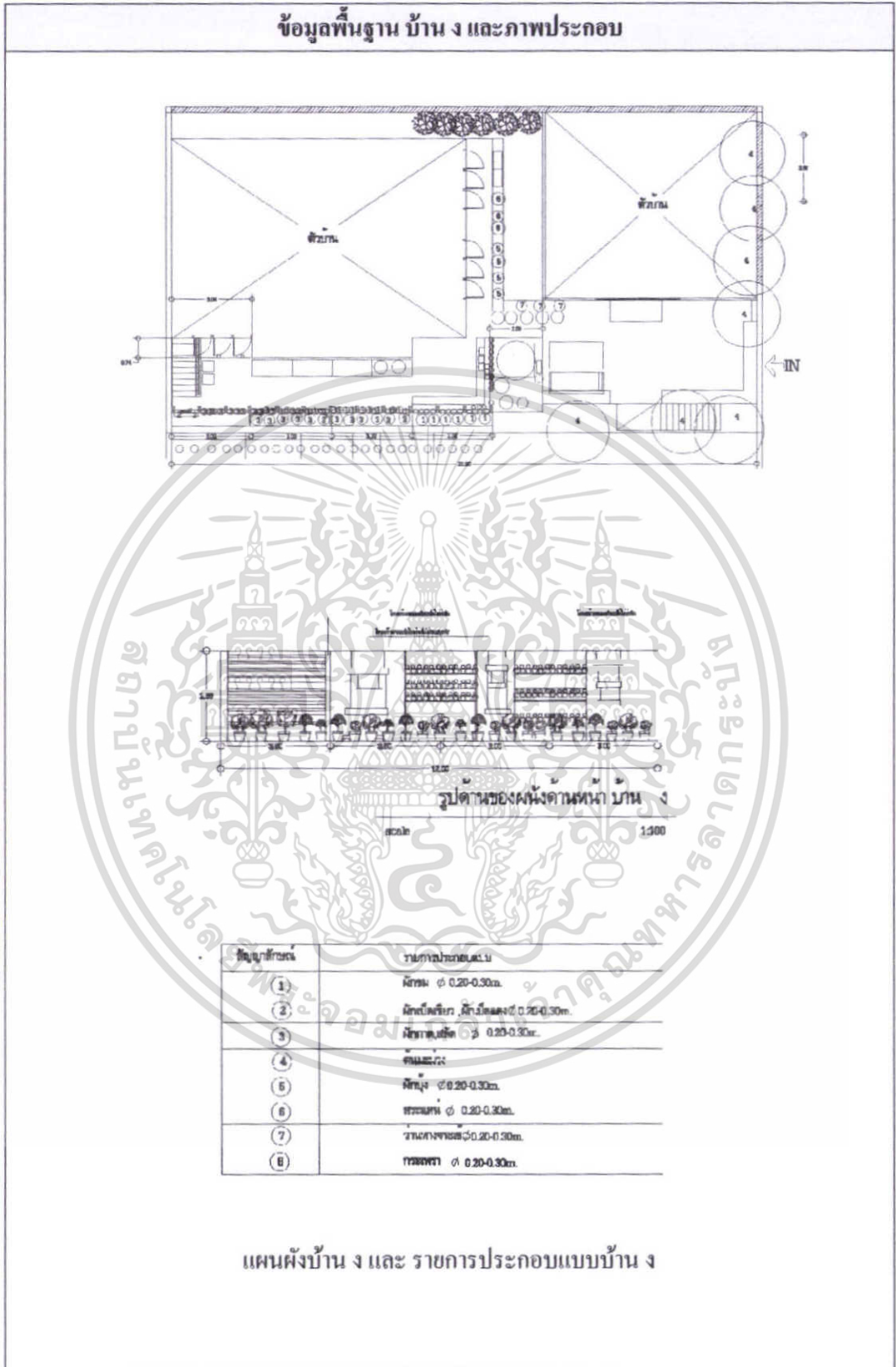
ข้อมูลพื้นฐาน บ้าน ง และภาพประกอบ

แสดงตำแหน่งพันธุ์พืช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของกรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ง. ประเภทที่พักอาศัย บ้านเดี่ยว(70 ตร.วา)ตั้งอยู่ที่ ซ.ปริศิพนมยงค์ 14 เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปี สถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพแม่บ้าน มีรายได้ 20,001-50,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 4 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2 การรับรู้แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยถ้ามีพื้นที่ และมีความตั้งใจ

3 เข้าใจแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

เห็นด้วย กับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมืองไม่แน่ใจกับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง ไม่เห็นด้วยกับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า การปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง ไม่เห็นด้วยกับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักไว้ส่งขาย

ไม่ทราบความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ปลูกผักสวนครัวเพราะต้องการรับประทานผักที่ไม่มีสารเคมี

4 การยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด, การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็ก ๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา ไม่เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากเห็นข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ต(กินเปลี่ยนโลก) จนได้เข้ารับการอบรมที่สวนผักบ้านคุณตาเพราะเดิมไม่มีความรู้เลย จากนั้นก็ลงมือทำ ทราบปัญหาต่างๆแล้วก็ซักถามแลกเปลี่ยนความรู้กันกับสมาชิกในกลุ่มในอินเทอร์เน็ต เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามตลาดใกล้ๆบ้าน

4.5.3 การวิเคราะห์ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยในกรุงเทพมหานคร

1 ระดับความต้องการสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมาก และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น ผักบุ้ง, กระเพรา, สลัด, โหระพา, ผักปลัง, ผักเป็ดน้ำ มีการปลูกพืชหมุนเวียนเสมอๆ พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกเลี้ยงสัตว์ประเภท ไก่, เป็ด, นกกระทา เพื่อไว้กินไข่ และกระต่าย, ไล่เดือนเพื่อนำมูลมาทำปุ๋ย

2 ความต้องการรูปแบบของสวนผักคนเมือง

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนรวมของหมู่บ้าน เพราะต้องการจะขยายผลเป็นแปลงผักของหมู่บ้านขึ้นอยู่กับคนในหมู่บ้าน หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ ริมหน้าต่างห้องครัว เพราะ ใกล้กับส่วนที่ต้องการใช้มีแสงแดดส่องถึง วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย เป็น วันเสาร์ – อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ จะใช้เวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ ผักสลัด, ผักบุ้ง, ผักชีฝรั่ง, พริก, โหระพา, กระเพรา, มะเขือเทศ, สะระแหน่, ยี่ห่วย, มะเขือชนิดต่าง ๆ, มะกรูด, ต้นกล้วย, โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงาน

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ ผักสลัด, ผักบุ้ง, ผักชีฝรั่ง, พริก, โหระพา, กะเพรา, มะเขือเทศ, สาระแหน่, บี้หรร่า, มะเขือชนิดต่าง ๆ, มะกรูด, ต้นกล้วย, แครอท, หัวไชเท้า, ผักคะน้า, ถั่วงอก และเห็ด โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

4.6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน จ

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

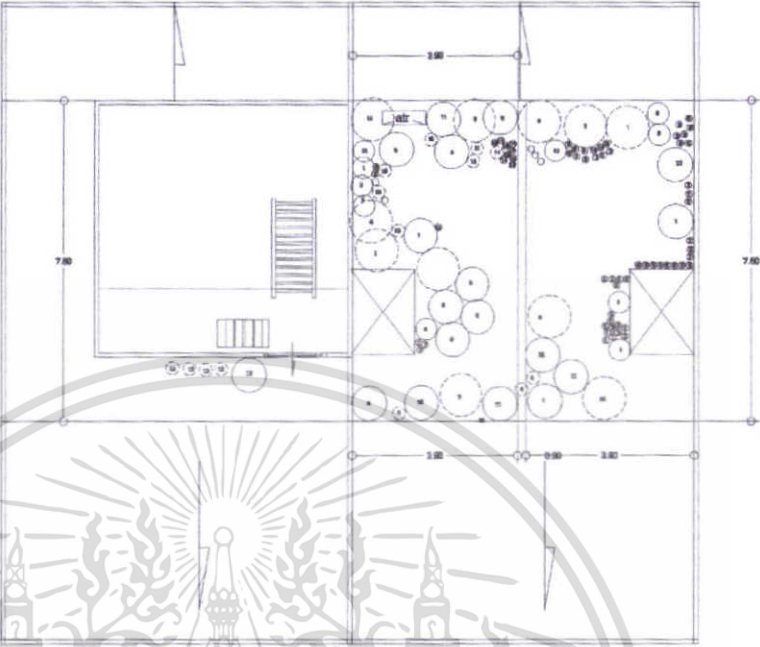
4.6.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน จ.

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน จ

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน จ</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.พหลโยธิน 47</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : ทาวน์เฮ้าส์</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 38 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน จ</p>

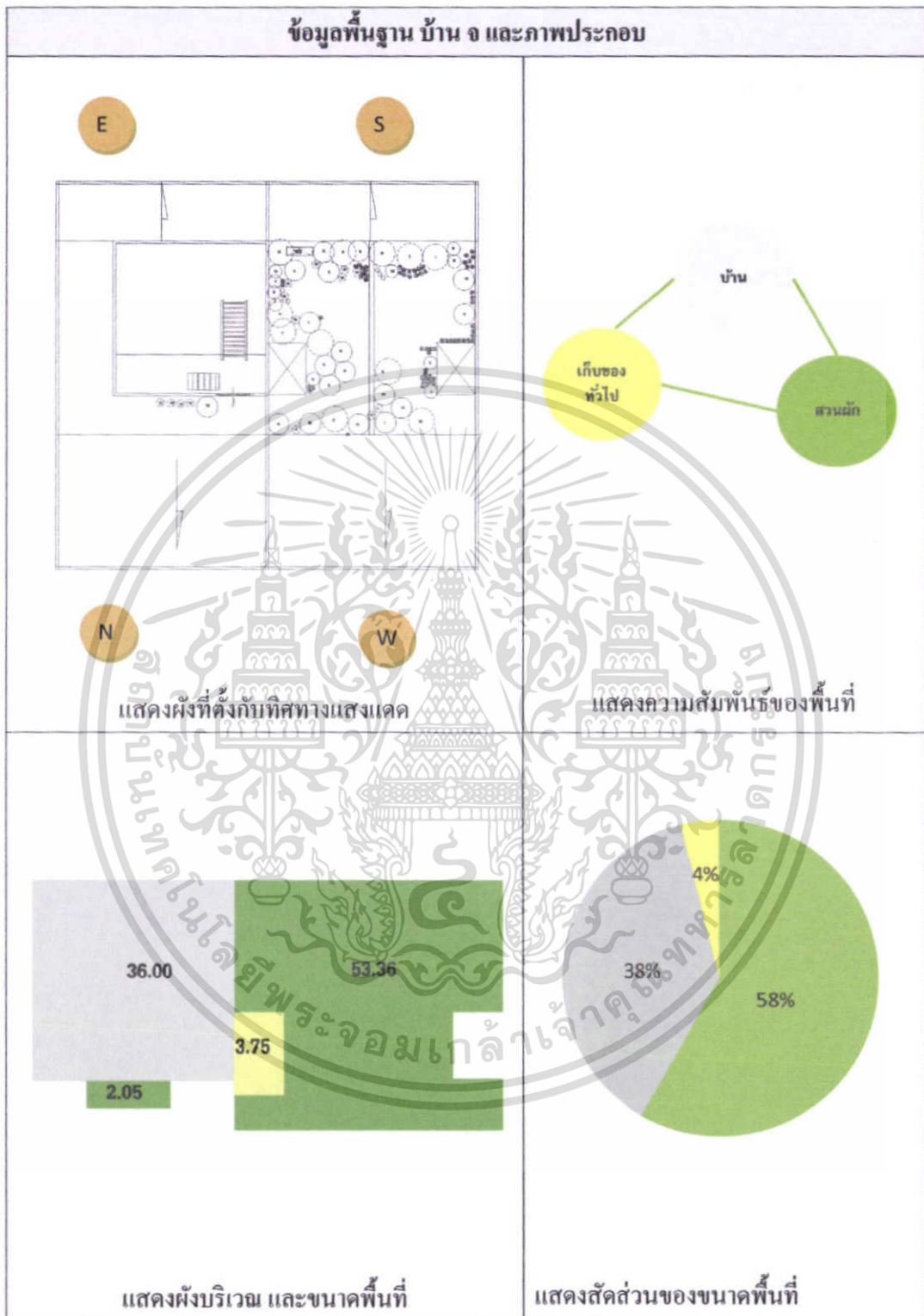
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ																																		
	 <table border="1" data-bbox="583 1035 1161 1589"> <thead> <tr> <th>สัญลักษณ์</th> <th>รายการประกอบแบบบ้าน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>วงรี ϕ 1.00 - 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>พรมสี่เหลี่ยม ϕ 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>โต๊ะกลม ϕ 0.50 - 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>วงรี ϕ 1.00 - 0.60 m.</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>วงรี ϕ 0.80 m.</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>โต๊ะ ϕ 0.80 m.</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.50 - 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>เก้าอี้ ϕ 1.00 m.</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.30 m.</td> </tr> <tr> <td>11</td> <td>เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.50 m.</td> </tr> <tr> <td>12</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.80 - 0.60 m.</td> </tr> <tr> <td>13</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.80 m.</td> </tr> <tr> <td>14</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>15</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.</td> </tr> <tr> <td>16</td> <td>เก้าอี้ ϕ 0.30 m.</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="627 1662 1122 1699">แผนผังบ้าน จ และรายการประกอบแบบบ้าน จ</p>	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบบ้าน	1	วงรี ϕ 1.00 - 0.15 m.	2	พรมสี่เหลี่ยม ϕ 0.15 m.	3	โต๊ะกลม ϕ 0.50 - 0.15 m.	4	วงรี ϕ 1.00 - 0.60 m.	5	วงรี ϕ 0.80 m.	6	โต๊ะ ϕ 0.80 m.	7	เก้าอี้ ϕ 0.15 m.	8	เก้าอี้ ϕ 0.50 - 0.15 m.	9	เก้าอี้ ϕ 1.00 m.	10	เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.30 m.	11	เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.50 m.	12	เก้าอี้ ϕ 0.80 - 0.60 m.	13	เก้าอี้ ϕ 0.80 m.	14	เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.	15	เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.	16	เก้าอี้ ϕ 0.30 m.
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบบ้าน																																		
1	วงรี ϕ 1.00 - 0.15 m.																																		
2	พรมสี่เหลี่ยม ϕ 0.15 m.																																		
3	โต๊ะกลม ϕ 0.50 - 0.15 m.																																		
4	วงรี ϕ 1.00 - 0.60 m.																																		
5	วงรี ϕ 0.80 m.																																		
6	โต๊ะ ϕ 0.80 m.																																		
7	เก้าอี้ ϕ 0.15 m.																																		
8	เก้าอี้ ϕ 0.50 - 0.15 m.																																		
9	เก้าอี้ ϕ 1.00 m.																																		
10	เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.30 m.																																		
11	เก้าอี้ ϕ 1.00 - 0.50 m.																																		
12	เก้าอี้ ϕ 0.80 - 0.60 m.																																		
13	เก้าอี้ ϕ 0.80 m.																																		
14	เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.																																		
15	เก้าอี้ ϕ 0.30 - 0.15 m.																																		
16	เก้าอี้ ϕ 0.30 m.																																		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน จ. ประเภทที่พักอาศัย ทาวน์เฮ้าส์ (38 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ ซ.พหลโยธิน 47 เป็นเพศชาย มีอายุ 65 ปี สถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพเกษียณอายุ มีรายได้ 5,000-10,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 2 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ต่างจังหวัด

2.การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

ไม่เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) แต่คอยติดตามข่าวเกี่ยวกับวงการการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ หรือสื่อต่างๆ แต่ก็มีค่อนข้างน้อย

คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการบอกเล่าต่อกันมา อาจเป็นคำพูดจากนักวิชาการต่างๆ หรือผู้รู้ทางด้านเกษตรที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ไป

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่าง ๆ นั้นอยู่กับคนไทย เพราะขนาดที่บ้านที่ต่างจังหวัดยังทำได้ทำไมในเมืองจะทำไมได้คิดว่าเป็นเรื่องใกล้ๆ ตัวแต่สมัยนี้อาจโดนละเลยไป

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง เห็นด้วยกับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง โดยรวมถึงควรปลอดสารพิษด้วย ถึงแม้จะไม่มีความรู้แต่ก็ยังได้ทำแม้จะเล็กน้อยก็ตาม ไม่เห็นด้วยกับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกผักไว้ส่งขาย เพราะมันดูใหญ่โตเกินกว่าที่ขนาดพื้นที่ของคนเมืองจะทำได้ และสำหรับคนเมืองไม่เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานเพราะดูจะเป็นการรบกวนเพื่อนบ้าน และไม่สะดวก

เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ เข้าใจว่าหมายถึงการพึ่งพาตนเองในครอบครัวหรือชุมชน น่าจะเหมือนกับหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวง

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย เพราะว่าถ้าหากใครมีเวลาและสถานที่เอื้ออำนวยแล้ว ไม่ถือเป็นการกระทำ และ ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้น เพราะควรที่จะเผยแพร่แต่กลุ่มคนที่สนใจ ไม่ควรบังคับคนที่ไม่สนใจ เห็นด้วยกับทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด อันที่จริงควรปลูกมากกว่านั้นเพราะจะได้มีพืชหมุนเวียน , การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด เพราะเน้นเรื่องการใส่ใจสุขภาพมากขึ้นด้วย , ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้านโดยเฉพาะเด็ก ๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ ถือเป็นการปลูกฝังในหลายๆด้าน ทั้งเรื่องสุขภาพ ความรับผิดชอบ และฝึกสมาธิได้อีกด้วย , และสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

ก่อนหน้านี้ไม่เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยได้เริ่มปลูกไม้ดอก-ไม้ประดับมากกว่า

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากมองเห็นสถานที่ว่ามีอยู่ โดยตรวจสอบรอยรั่วหรือสภาพบ้านตามจุดต่างๆและซ่อมแซม หากอุปกรณ์ที่จะเป็นกระถาง เช่น ถังน้ำ กระป๋องสี ที่หาได้ง่ายและบรรจุดินได้เยอะ เริ่มศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพาะพันธุ์ตามฤดูกาล โดยปกติเป็นคนทานผักอยู่แล้ว ผักที่ปลูกส่วนใหญ่ก็เป็นผักที่รับประทาน มีเวลาว่างมากจึงดูแลได้ตลอดเพราะทำค้ายาง

เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามรถเร่ขาย เพราะมาหาถึงที่ และราคาไม่แพงมาก เพราะผักที่ปลูกไม่ได้มีครบทุกอย่างด้วย

3. ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมาก และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น มะม่วง มะละกอ ฝรั่ง มะเขือ มะเขือเทศ กระเพรา โหระพา พริกทอง สะระแหน่ ใบแมงลัก พริก ต้นหอม หม่อน แดงร้าน

พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัวแล้ว หากมากไปจะแลไม่ไหว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภครักด้วยนั้นจะไม่เลี้ยงสัตว์เพราะ
ดูแลยาก กลัวรบกวนเพื่อนบ้านและพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย ดูแลเรื่องความสะอาดยากอาจทำให้เกิดโรค
ได้

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนตัว เพราะต้องการจะทำใน
ส่วนพื้นที่ของเราให้ดีที่สุด และค่อยๆ ขยับขยายแบ่งปันออกไปหากมีการปลูกผักสวนครัวภายใน
ตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้น ไม่มีความต้องการจะปลูกเพราะเน้นเรื่องความสะอาดภายในบ้าน ไม่อยาก
ให้มีเศษดินตกในบ้านทำให้ดูสกปรก วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย เป็น ทุกวัน จึงมีเวลาในการ
ดูแลสวนผักได้เต็มที่ ได้วันละหลายรอบ

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชที่หลากหลายขึ้นทั้งไม้ดอก
ไม้ประดับ หรือสวนครัว ผสมผสานกันไป สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็น
งานอดิเรก ส่วนเรื่องที่สุดค่าใช้จ่ายนั้นอาจรู้สึกว่าจะลดจากการที่ไม่ได้ซื้อผักแต่ละลงมาคิดคำนวณ
แล้ว ค่าอุปกรณ์แพงกว่าที่เราออกไปซื้อผักมารับประทาน แต่ก็จะได้ความรู้ที่ปลอดภัยเท่ากับ
เราปลูกไว้รับประทานเอง

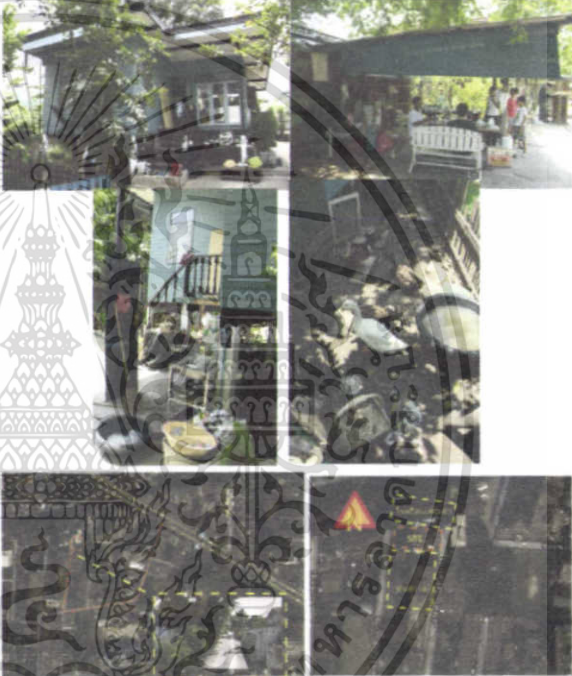
ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้, พริก, โหระพา, กะเพรา, มะเขือเทศ, สะระแหน่, บี้หรรษา,
มะเขือชนิดต่าง ๆ, มะกรูด, ต้นกล้วย, ถั่วฝักยาว, องุ่น โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการ
เลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

4.7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ฉ

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

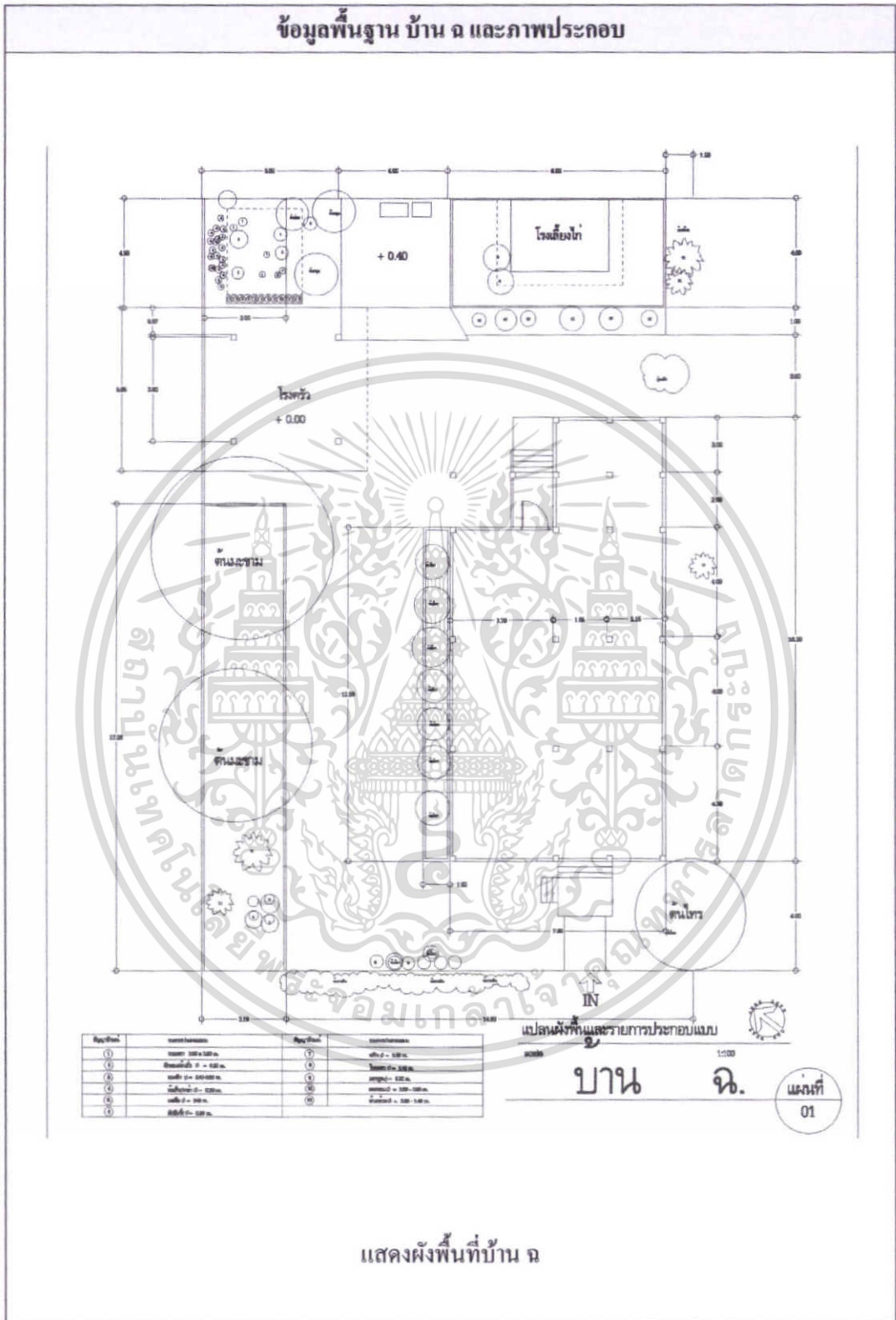
4.7.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ฉ

ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ฉ

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">บ้าน ฉ</p> <p>ที่ตั้ง : ซ.ลาดพร้าว 48 ประเภทที่พักอาศัย : บ้านเดี่ยว ประเภทสวนผัก : เป็นแบบสวนตัว ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 100 ตารางวา</p>	 <p style="text-align: center;">แสดงที่ตั้งบ้าน ฉ</p>

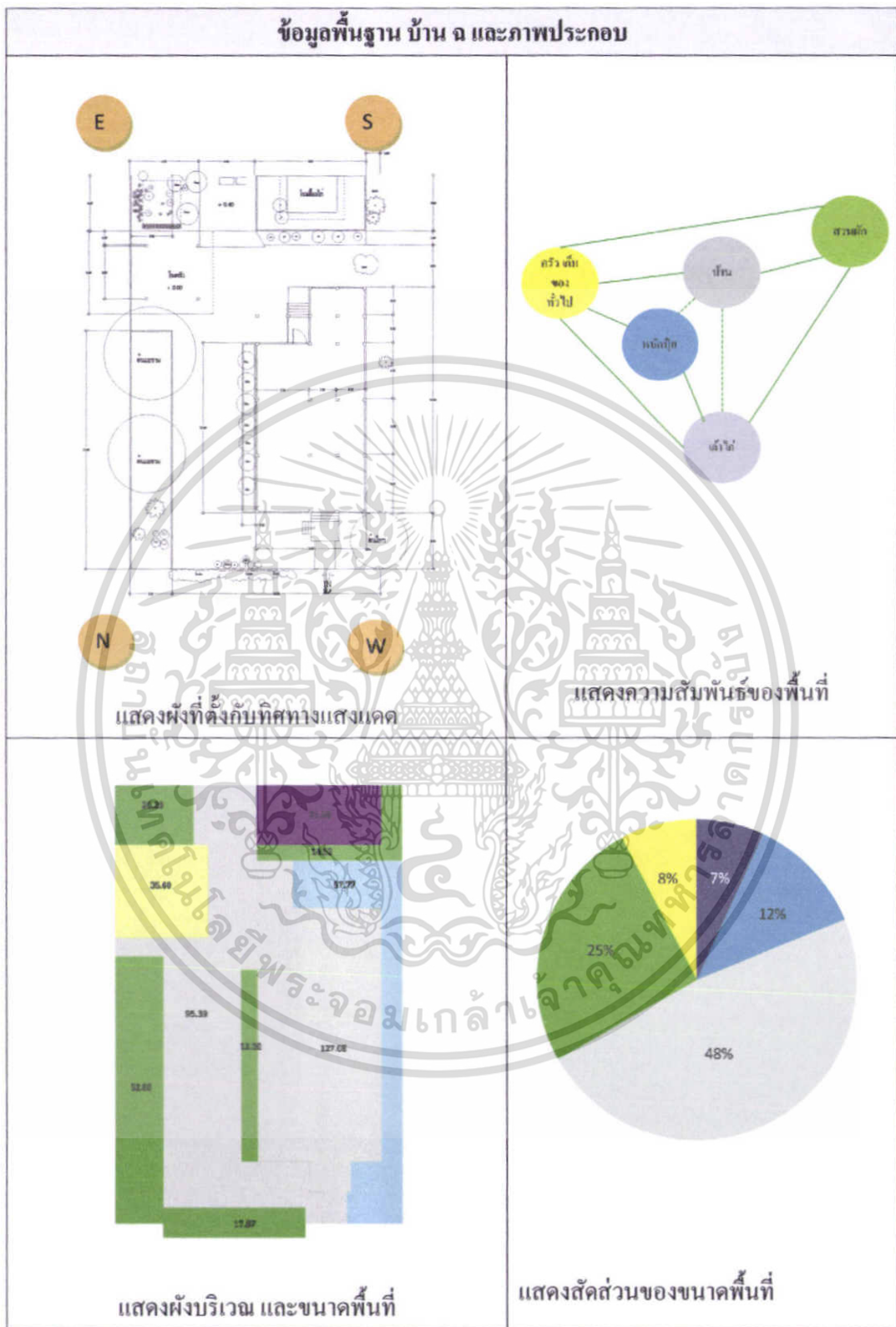
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน จ. ประเภทที่พักอาศัย บ้านเดี่ยว(100 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ ซ.ลาดพร้าว 48 เป็นเทศหญิง มีอายุ 40 ปี สถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพบรรณาธิการนิตยสาร รายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 3 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2. การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) จากการที่ทำงานไปออกบูท ที่งาน Green Market ได้พบคุณชูเกียรติ โกเมน กำลังเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักแบบไม่มีสารพิษไว้รับประทานเอง คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากหนังสือที่เกี่ยวกับการเกษตรต่างๆ หนังสือพิมพ์ และสื่อต่างๆ ไป

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะ เคยลองทำที่บ้านหลังเก่าของตนเองที่เป็นทาวน์เฮ้าส์ก็ยังสามารถทำได้ โดยปลูกใส่ในกระถาง ถือเป็นเรื่องปกติของวิถีชีวิตของคนไทยเพียงแต่อาจจะ โดยวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันค่อยๆ ถูกละเลยจนดูเหมือนเป็นเรื่องที่ไม่น่าเกิดขึ้นได้สำหรับคนเมือง

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง เห็นด้วยกับการที่เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง ไม่แน่ใจว่าเป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง และไม่เห็นด้วยกับการปลูกพืชผักไว้ส่งขาย เบื้องต้นควรเป็นการพึ่งพาตนเองในหน่วยครัวเรือนให้ได้ก่อน

เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ การทำฟาร์มในเขตเมือง อันที่จริงก็ไม่เห็นเคมีใครได้ระบุว่า “เมือง” ไม่มีการทำการเกษตรอยู่ เนื่องจากปัจจุบันเมืองถูกใช้เป็นที่อาคารจนไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเหมือนเดิม แต่คนเมืองก็โหยหาพื้นที่สีเขียว เมืองไทยและคนไทยกับการทำเกษตรส่วนตัวเชื่อว่าเรามีทักษะเหล่านั้นแฝงอยู่ในสายเลือดอยู่แล้ว เมืองไทยเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว แต่ปัจจุบันการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปเป็นเพียงมิติเดียว คือ การทำงานหาเงิน ควรส่งเสริมให้หันมา

ริมหน้าต่างห้องครัว เพราะ ใกล้กับส่วนที่ต้องการใช้งานและมีแสงแดดส่องถึง วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย ทุกวันทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว คู่กับไม้ดอกไม้ประดับ สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก และ เพื่อเป็นอาหารของคนในครอบครัวได้ดี

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ มะกรูด มะขาม กลั้วฝรัง เตยหอม พริก กระเพรา โหระพา มะเขือยาว มะเขือพวง ตะไคร้ ถั่ว เห็ด หัวบุก โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

4.8 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ช

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

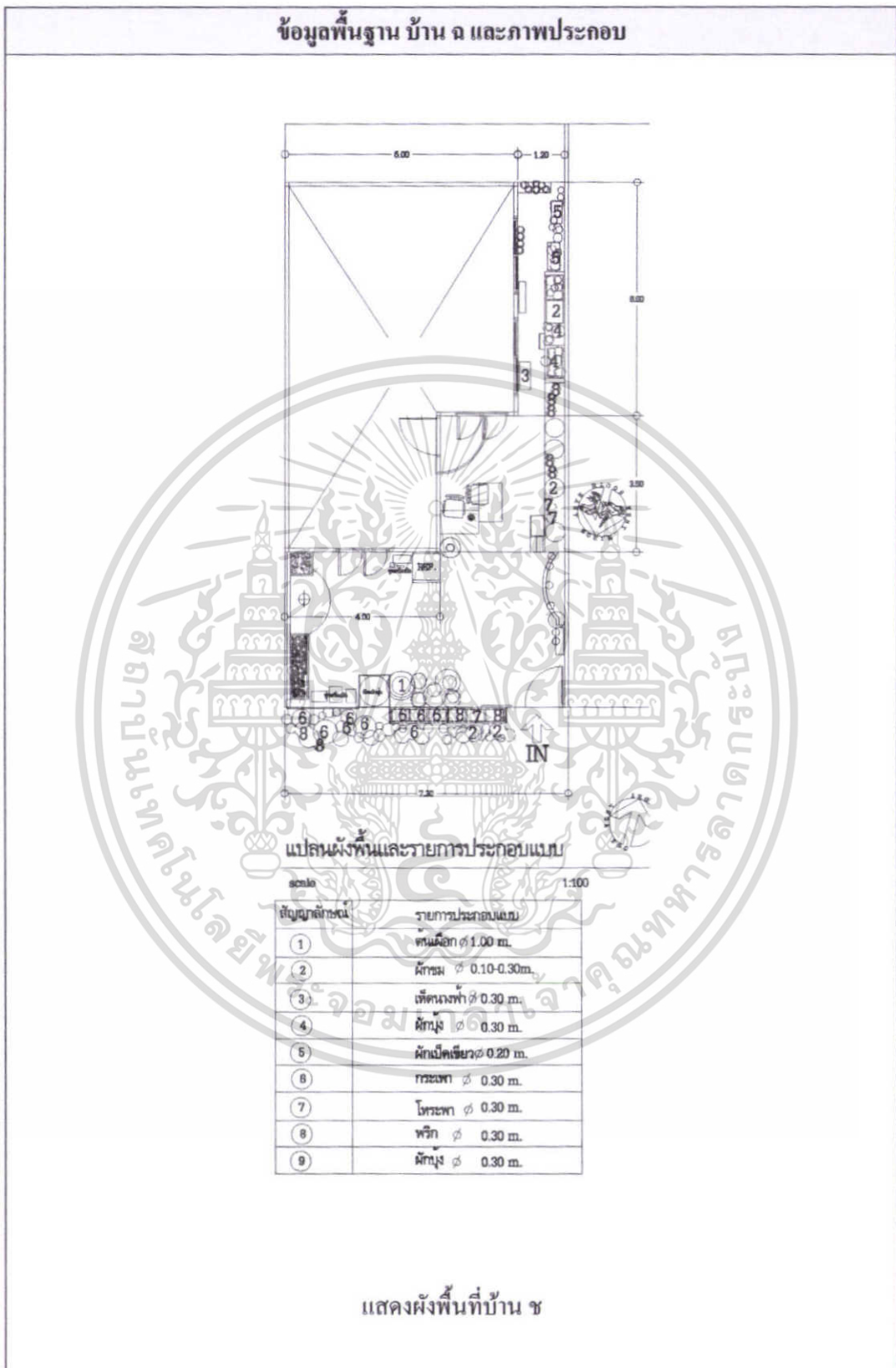
4.8.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ช

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ช

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน ช</p> <p>ที่ตั้ง : แคราย</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : ทาวน์เฮ้าส์</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 24 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน ช</p>

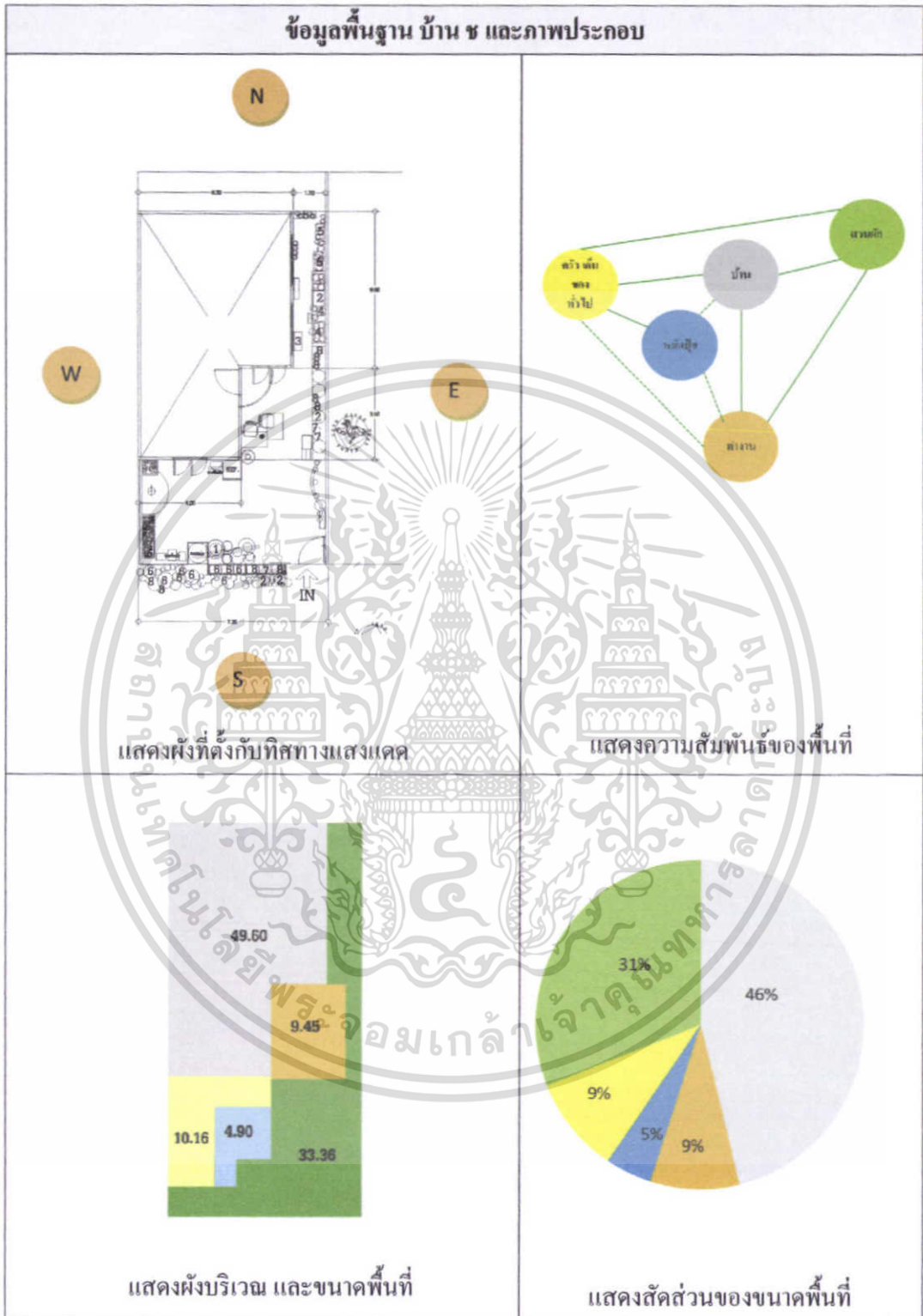
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ข. ประเภทที่พักอาศัย ทาวน์เฮ้าส์ (24 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ แคราย เป็นเพสทิง มีอายุ 65 ปี สถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพเกษียณอายุ มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 1 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ต่างจังหวัด

2. การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) อินเทอร์เน็ต และหนังสือ คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านเกษตร คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะ ประเทศไทยทำได้อยู่แล้ว เอาแค่แบบพอเพียงจะดีมากหากเป็นทุกบ้าน และส่งต่อไปยังชุมชน

เห็นด้วย กับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง, เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และ การปลูกพืชผักไว้ส่งขาย เชื่อว่าคนเมืองเก่งเรื่องการบริหารจัดการและมีช่องทางในก้าขายกว้างขวาง, และไม่แน่ใจกับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง

ไม่ทราบความหมายของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) แต่คิดว่าน่าจะเป็นการจัดการกับสภาพแวดล้อมในรูปแบบของเมือง การปลูกผักแต่คิดว่าไม่น่าจะถึงขนาดระบบฟาร์ม ที่ครบวงจร

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด(ควรจะมีเยอะๆ), การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มี

ความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเริ่มจากการปลูกพวกเถียงาย

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากหลังจากเกษียณอายุแล้ว มีเวลาร่างมากขึ้นจึงทำเป็นงานอดิเรก เพื่อออกกำลังกาย เพื่อต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษ เมื่อก่อนซื้อผักจากรถกับข้าวแล้วทานไม่ทันเน่าทิ้งเลยเสียค่า เดิมชอบปลูกต้นไม้อยู่แล้ว และสนใจเรื่องไม้ดอกไม้ประดับที่รับประทานได้ กลับมาดูพื้นที่บ้านของตัวเองแล้วพบว่าไม่สามารถขึ้นไปปลูกบนหลังคาได้ จึงเริ่มจากการปลูกในภาชนะเล็กๆน้อยๆ จึงได้ทำสวนผักแบบเคลื่อนที่ไม่ได้ โดยใช้โครงสร้างแบบ เอเฟรม โดยการคำนวณจากการใช้เหล็กฉากอย่างไม่ให้เหลือเศษ ผสมผสานกับความรู้ด้านสถาปัตยกรรมที่เรียนมาเลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามรถเร่ขาย

3. ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยน้อย และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น คะน้า, ผักกาด, กระเพรา, สลัด, กวางตุ้ง, ผักปลัง, โหระพา, พริก, ตำลึง, เห็ด, ผักชี, ผักบุ้ง

พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัวและ เพราะมีสวนผักแบบ เอเฟรมเพิ่มแล้ว หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะไม่เลือกเลี้ยงสัตว์เพราะไม่สามารถดูแลได้

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนตัว เพราะไม่ค่อยมีปัญหา หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ ห้อยครัว เพราะมีแสงแดดส่องถึง และ ใกล้พื้นที่ใช้งาน วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย ทุกวันจึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

4.8.3.3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกแบบผสมผสาน สาเหตุสำคัญที่ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี และได้บริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ กระบี่, ผักกาด, กระเพรา, สลัด, กวางตุ้ง, ผักปลัง, โหระพา, พริก, ตำลึง และเห็ด โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน

4.9 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ช.

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆ และชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

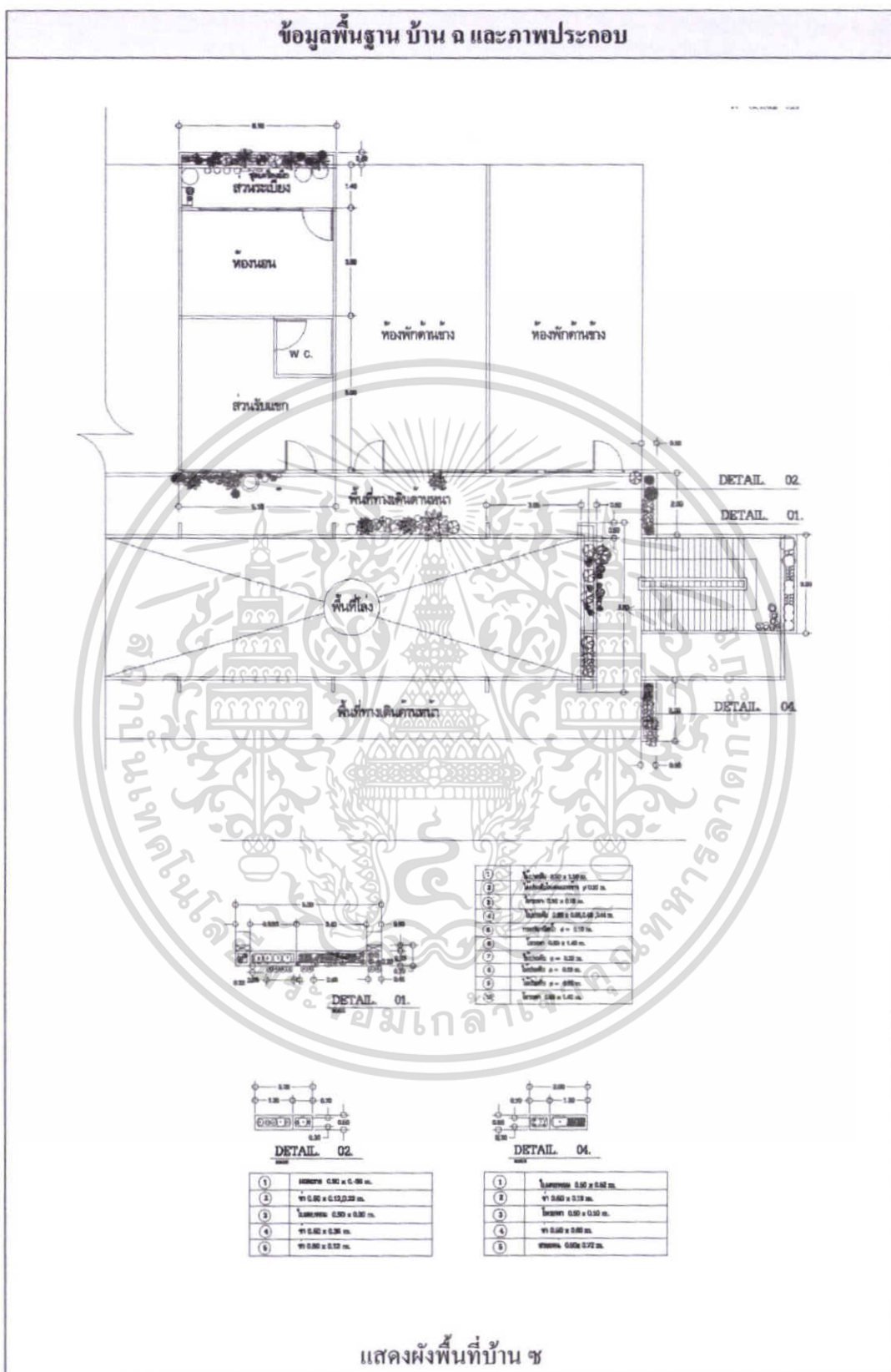
4.9.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ช.

ตารางที่ 4.14 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ช

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน ช</p> <p>ที่ตั้ง : แฟลตทหารเรือบางนา</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : แฟลต</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 30 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน ช</p>

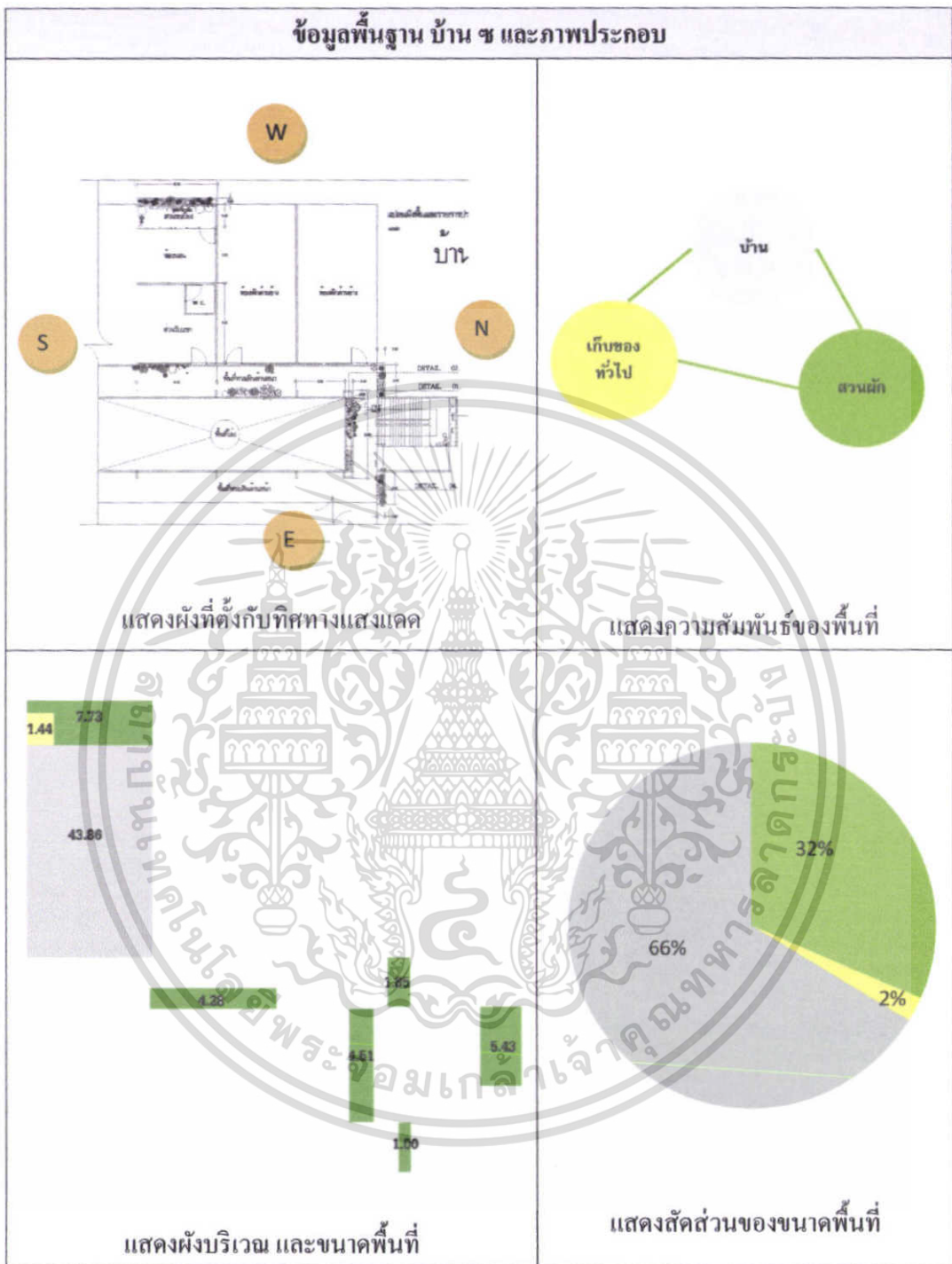
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ข. ประเภทที่พักอาศัย แฟลต (30 ตร.วา)ตั้งอยู่ที่ แฟลตทหารเรือบางนา เป็นเพตหญิง มีอายุ 54 ปีสถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ปวส. มีอาชีพเกษียณอายุ มีรายได้ 20,001-50,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 5 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2 การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ผ่านทางเฟสบุ๊ค และเคยได้ยื่นการปลูกผักไว้รับประทานเอง ซึ่งปกติก็ทำอยู่แล้ว คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะเป็นการใช้ชีวิตเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีผักไว้รับประทาน

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมืองและยังเป็นการปลูกผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมืองและเห็นด้วยกับความหมายของเกษตรในเมือง(CITY FARM) ที่ว่า การปลูกพืชผักไว้ส่งขายการ ไม่เห็นด้วยที่ว่าเป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ การพึ่งพาตนเองของแต่ละครอบครัว

ไม่เห็นด้วยกับ ทรรศนะที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับทรรศนะที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด,การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้ง่ายที่สุด,การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด,ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ,ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเริ่มจากพืชที่ปลูกง่าย ๆ โหระพาที่เหลือจากที่ซื้อกับข้างมากี่เอามาปักชำไปเรื่อยๆก็ได้ผลดี จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากเมื่อซื้อผักมาบริโภคแล้วเหลือบ้างก็เอากิ่งมาปักชำ หากมีเมล็ดก็ลองเอามาปลูก จากนั้นก็เริ่มหาซื้อเมล็ดพันธุ์มาเพาะปลูกเพื่อเป็นการประหยัด เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามตลาดใกล้ๆบ้าน โดยเลือกจากผักที่มีรอยแมลงกัดกิน

3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมาก และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น กระชาย,ขมิ้น,กระเพรา, โหระพา,มะเขือ,มะละกอ,ตะไคร้,สะระแหน่ พื้นที่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกเลี้ยงสัตว์ ไก่ไว้กินไข่แต่เพราะไม่มีพื้นที่ และคิดว่าระบบการจัดการซับซ้อนจึงต้องทำการศึกษาให้คิด

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบสวนรวม เพราะต้องการที่จะได้มีการพบปะช่วยเหลือสานสัมพันธ์เพื่อนบ้านช่วยเหลือเรื่องรายได้ซึ่งกันและกัน เป็นการออกกำลังกายร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สด สะอาด หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นไม่มีความต้องการจะปลูกที่ เพราะเดิมไม่ค่อยมีแสงสว่างและดูแลรักษายาก วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย คืออยู่ทุกวันจึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้เต็มที่

3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเอาไว้รับประทาน สาเหตุสำคัญที่ทำให้การปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ สดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และ จะได้มีผักสดๆไว้รับประทาน ส่งผลต่อจิตใจและสุขภาพที่ดีของคนในครอบครัว

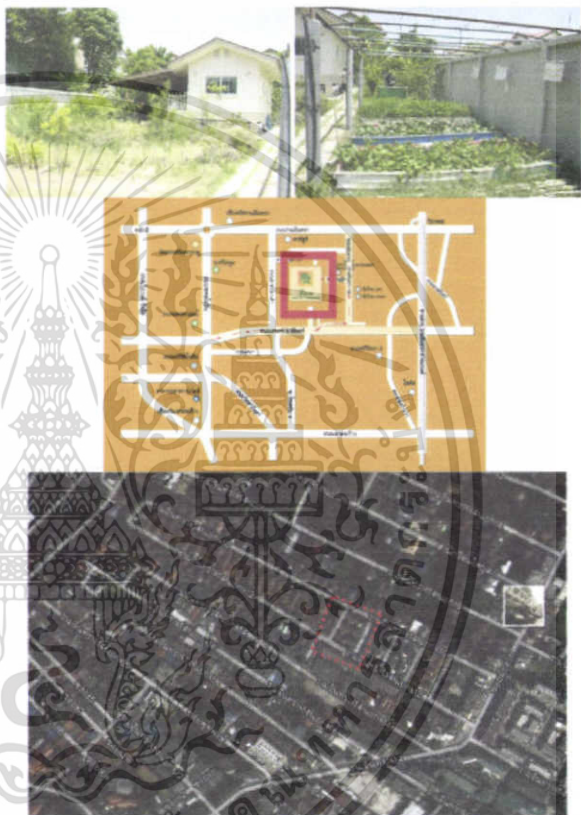
ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีกระชาย,ขมิ้น,กระเพรา, โหระพา,มะเขือ,มะละกอ,ตะไคร้,สะระแหน่ โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกปลูกตามฤดูกาลที่ปลูกง่าย

4.10 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ณ.

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

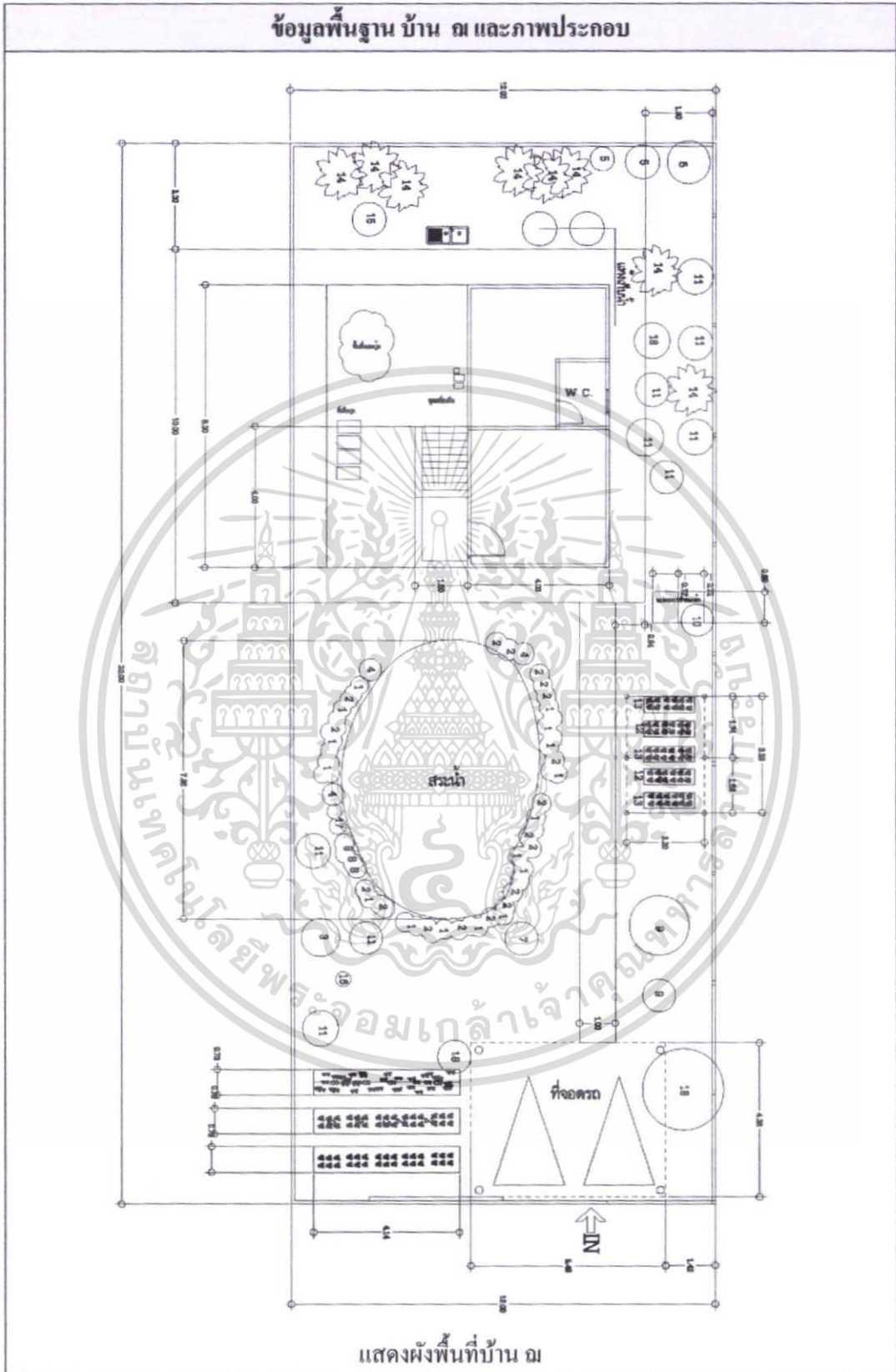
4.10.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ณ.

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ณ

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน ณ</p> <p>ที่ตั้ง : รามอินทรา 14</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : บ้านเดี่ยว</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบสวนครัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 100 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน ณ</p>

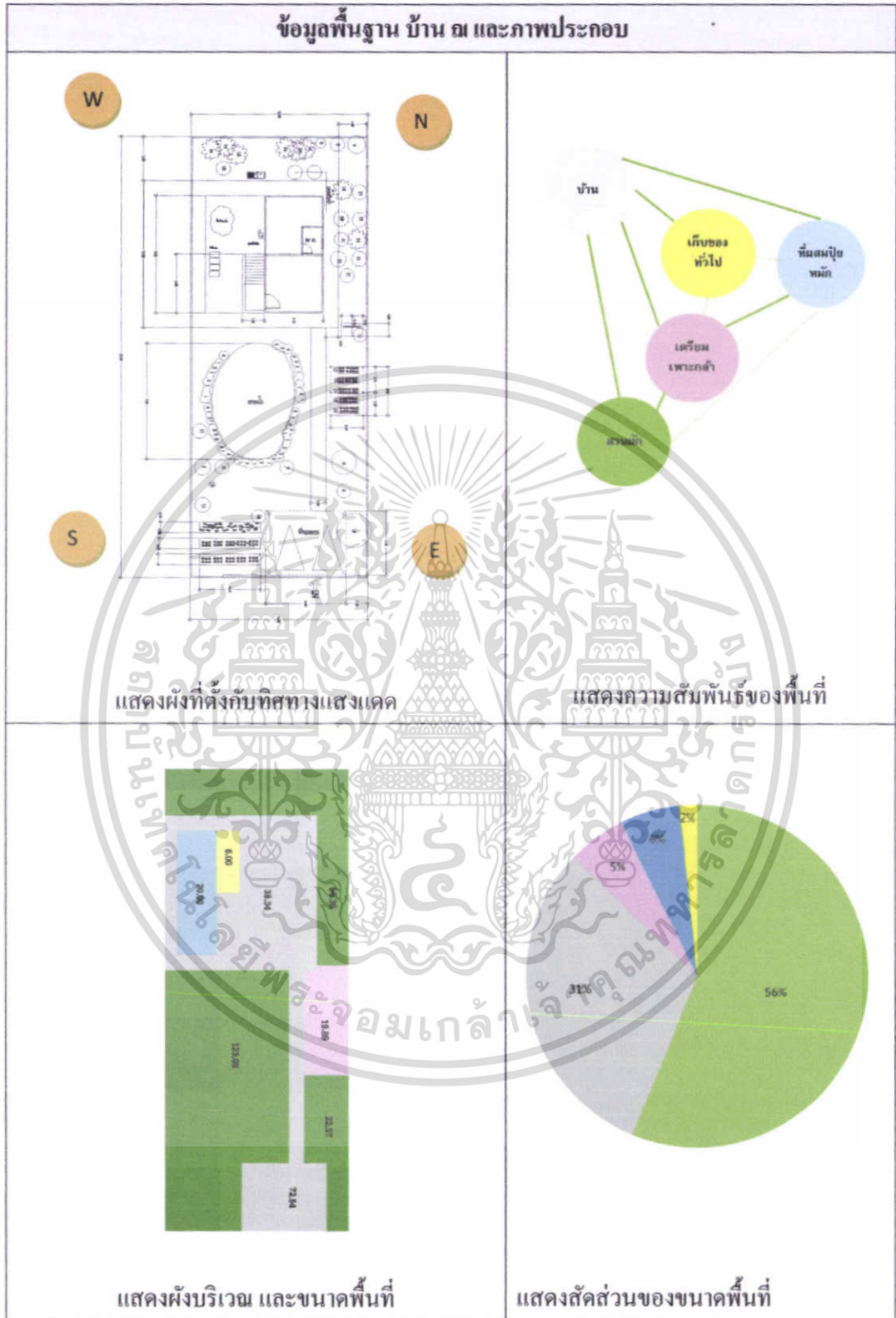
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ณ. ประเภทที่พักอาศัย บ้านเดี่ยว (100 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ รามอินทรา 14 เป็นเพศชาย มีอายุ 54 ปีสถานภาพ สมรส การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพวิศวกร มีรายได้ 20,001-50,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 3 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2. การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) จากหนังสือเกษตรธรรมชาติ บอกระดานที่เรียนรู้เพิ่มเติม คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการหนังสือที่เกี่ยวกับทางด้านการเกษตร

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะเป็นการทำสวนครัวเล็กๆก็ได้ แล้วแต่ขนาดของพื้นที่บ้าน แสงสว่าง ความชอบส่วนตัวเอาใจใส่ การศึกษาข้อมูลต่างๆเพิ่มเติม

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง เห็นด้วยกับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่าการเป็นการปลูกผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และ ไม่เห็นการปลูกพืชผักไว้ส่งขาย เพราะถ้ามีงานประจำอยู่แล้วยังไม่มีความจำเป็น และปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง เกษตรในเมือง (CITY FARM) คือ การพึ่งพาตนเองของแต่ละครัวเรือน การทำฟาร์มในเมือง คนเมืองปลูกผักที่บ้าน

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด, การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัว ให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา

ไม่เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยเคยปลูกแต่ไม้ดอกไม้ประดับ ที่ทำถือเป็นแปลงทดลอง มีการเพาะเมล็ด เพาะต้นกล้า

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากการที่อยากได้ที่พักผ่อนเพียงเดิมจึงไปเลือกซื้อบ้านที่ไม่ห่างจากบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน โดยมาสร้างใหม่เป็นเหมือนกระท่อมปลายนาและค่อยๆปรับพื้นที่ ลงเมล็ดพืช ย้ายต้นกล้า จนทำการปลูกไปเรื่อยๆ โดยใช้ระบบการรดน้ำอัตโนมัติในการช่วยรดน้ำต้นไม้ในแต่ละวัน หากทำงานแล้วกลับมาดึก โดยจะมีปั้มน้ำ 2 ส่วนคือ ถังไว้ใช้ในครัวเรือน และถังที่ผสมกับน้ำหมักชีวภาพเอาไว้รดน้ำต้นไม้ โดยตั้งเวลา 2 รอบ คือ เช้า และตอนเย็น มีการทำแปลงผักอนุบาลไว้ในที่แคคร่าไร โดยใช้ สแลนพาสติกคลุมปิดไว้ในวันที่แดดแรงและช่วยป้องกันไม่ให้นกมากิน เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามห้างสรรพสินค้า โดยเลือกจากผักที่มีการรับรองว่าเป็นผักปลอดสารพิษ

4.10.2.3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยน้อย และในปัจจุบันนี้ได้ปลูกพืชผักสวนครัวดังต่อไปนี้ เช่น กระเพรา,สลัด, โหระพา,มะเขือ,มะกรูด,ตะไคร้,มะนาว,พริก,มะเขือยาว พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการ ในการปลูกพืชผักสวนครัว

หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะเลือกไม่เลี้ยงสัตว์ใดเลยเพราะทำใจมาไม่ได้ และดูแลไม่ไหว จะเป็นการรบกวนคนอื่น

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบสวนรวม เพราะต้องการที่จะขยายการดูแลในส่วนของครอบครัวตัวเองไปให้ดีขึ้น หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ ห้องครัว เพราะ ใกล้กับส่วนที่ต้องการใช้ ระยะเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย คืออยู่เสาร์และ อาทิตย์ ต้องหมั่นรดน้ำก่อนออกจากบ้าน

4.10.3.3 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

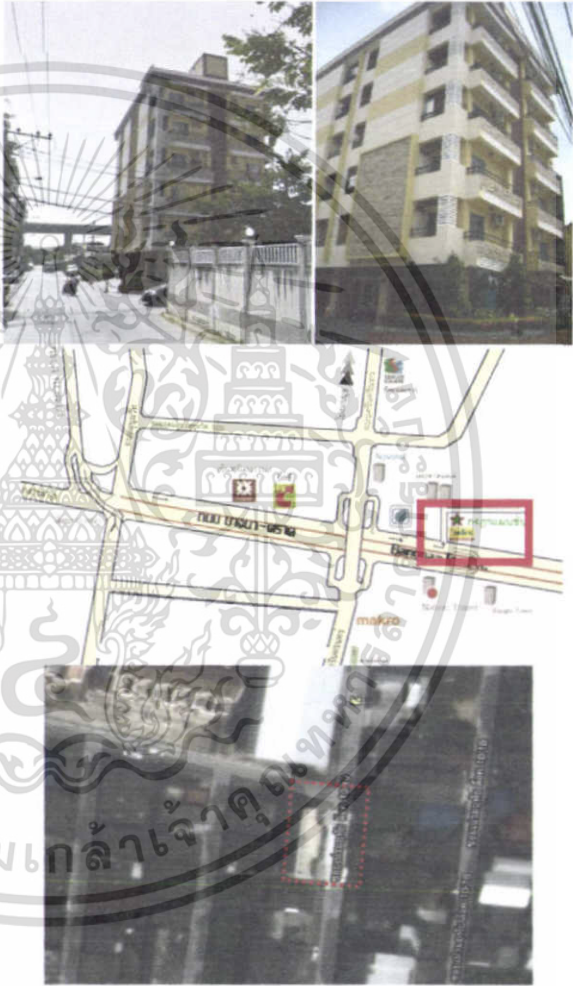
หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกพืชผักสวนครัวสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก และ จะได้มีผักสดๆไว้รับประทาน ส่งผลต่อจิตใจและสุขภาพที่ดี ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีกระเพรา,สลัด, โหระพา,มะเขือ,มะกรูด,ตะไคร้,มะนาว,พริก, มะเขือยาวโดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกปลูกตามฤดูกาลที่ปลูกง่าย

4.11 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ญ.

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆและชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

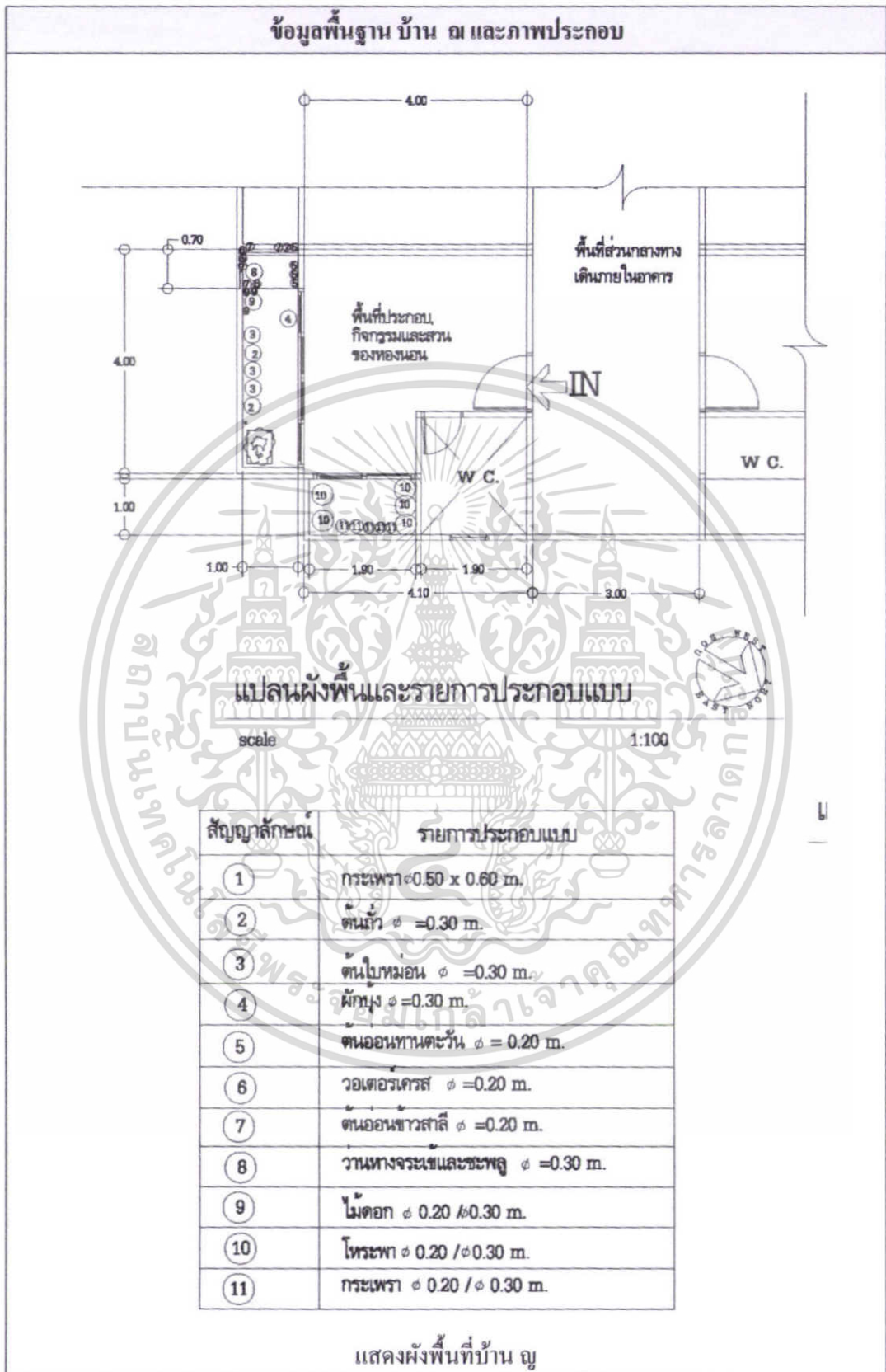
4.11.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ญ.

ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ญ

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p style="text-align: center;">บ้าน ญ</p> <p>ที่ตั้ง : บางพลี</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : คอนโด</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 28 ตารางวา</p>	 <p style="text-align: center;">แสดงที่ตั้งบ้าน ญ</p>

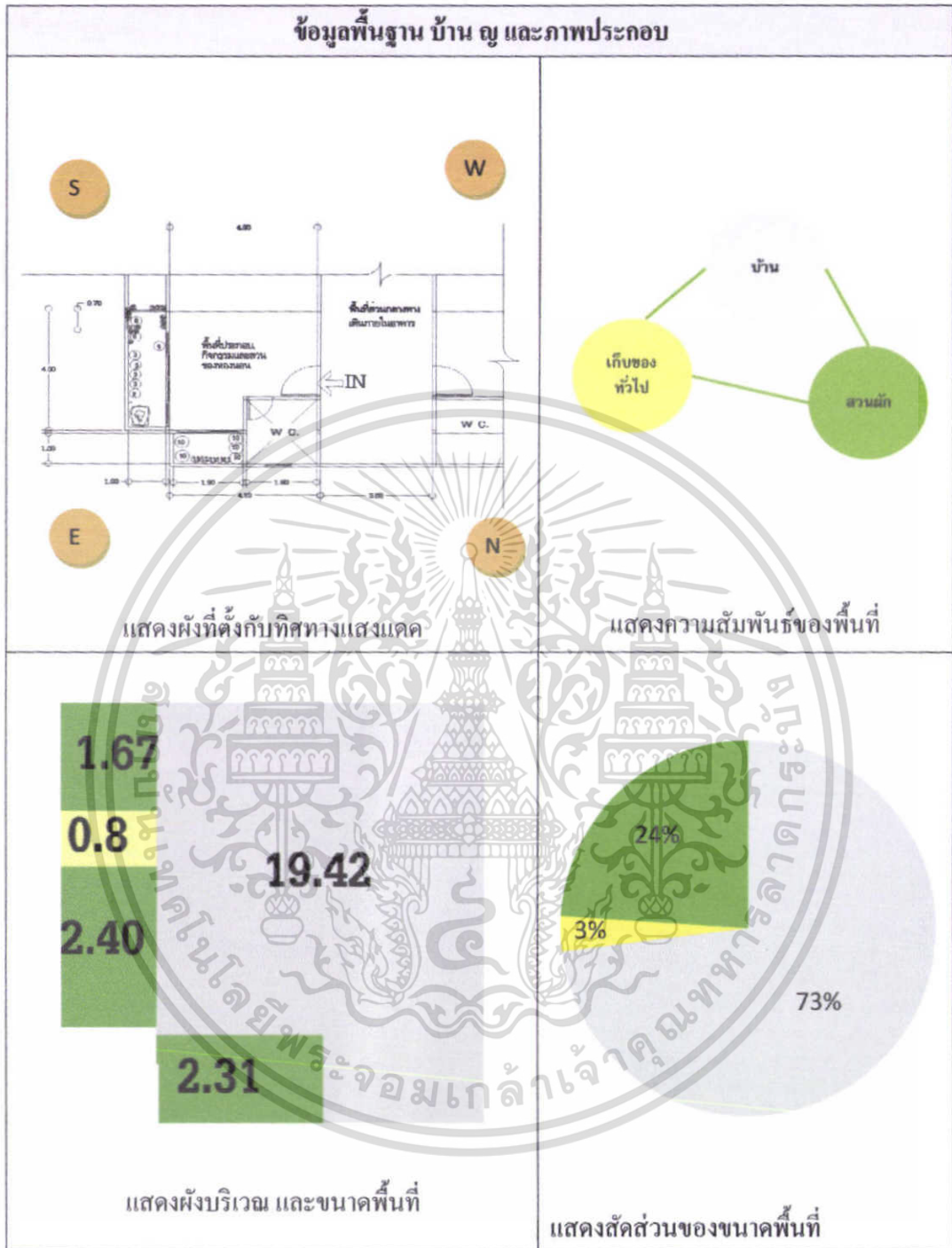
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

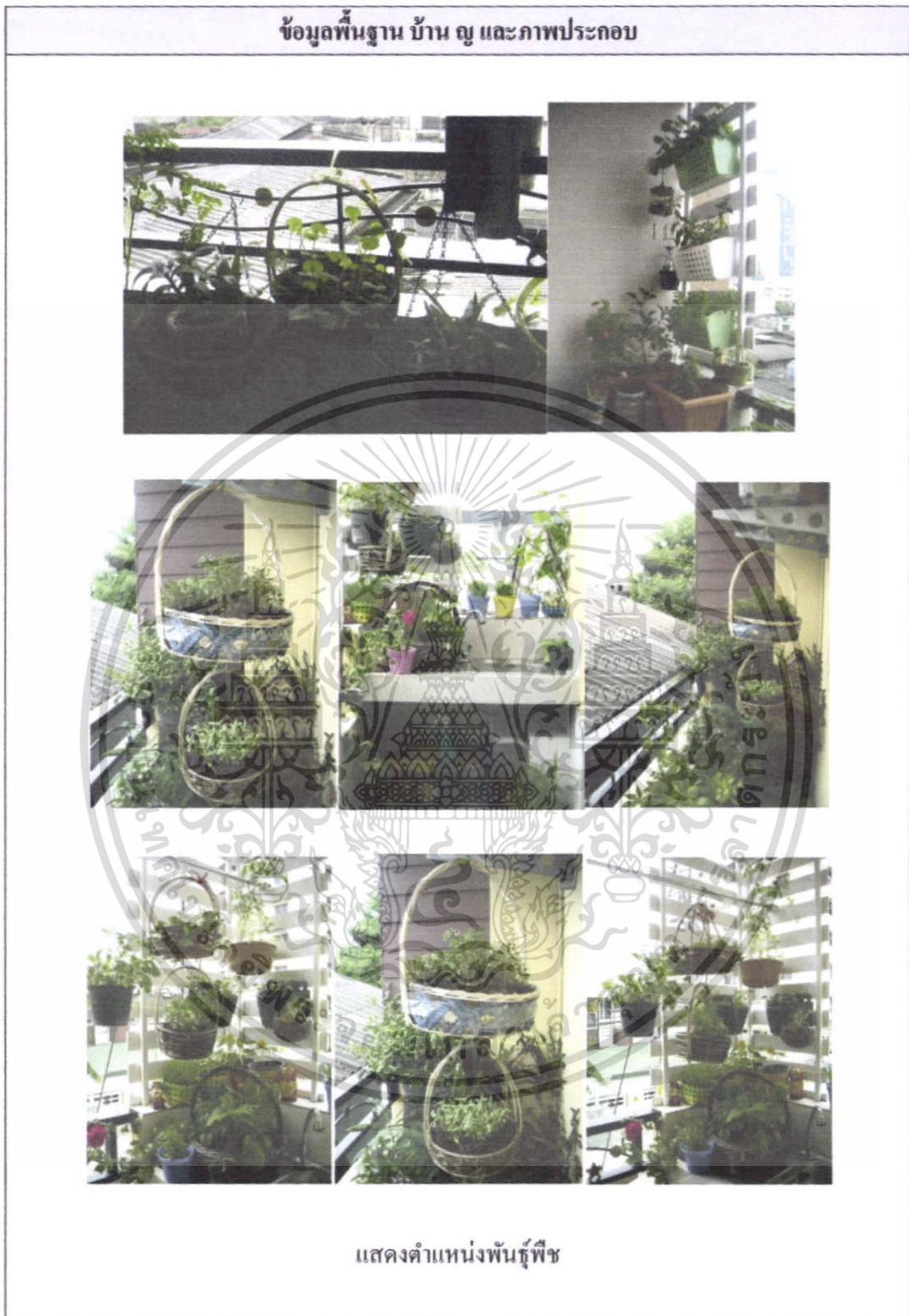
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.11.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ญ. ประเภทที่พักอาศัย คอนโด (28 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ บางพลี เป็นเพศหญิง มีอายุ 54 ปี สถานภาพ โสด การศึกษาสูงสุด ป.ตรี มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวนสมาชิกในบ้าน 2 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ กทม.

2 การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) จากโครงการสวนผักในบ้านฉันมาแจกใบปลิวและชวนให้ส่งผลงานเข้าประกวด และ ได้รู้จักกับโครงการสวนผักคนเมือง มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน ในงานสมุนไพรมหาชาติ คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการบอกเล่าต่อกันมา

คิดว่าแนวคิด เกษตร ในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะราคาผักแพงขึ้น คนก็เริ่มปลูกผักไว้กินเองในบ้านเพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย และคนเริ่มใส่ใจในสุขภาพมากขึ้น เริ่มรู้แล้วว่าผักในท้องตลาดปนเปื้อนด้วยสารเคมี ก็อยากปลูกไว้กินเองจะได้ปลอดภัยและทำให้สุขภาพแข็งแรงขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันคนป่วยเป็นโรคมะเร็งมากขึ้น แพทย์จะแนะนำให้กินผักปลอดสารพิษ ผู้ป่วยและญาติก็อยากจะทำผักไว้กินเองที่บ้าน (ถ้าทำได้)

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของเกษตร ในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง, เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และ เป็นการปลูกพืชผักและที่ว่า เลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง และ ไม่แน่ใจกับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) การปลูกพืชผักไว้ส่งขาย คิดว่าความหมายของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) คือการปลูกพืชผักผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ ในบริเวณที่อยู่อาศัยในเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) และ ในอำเภอเมืองทุกอำเภอของทุกจังหวัด

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด(ควรจะมีอะไรๆ), การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้อย่างที่พูด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มี

ความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และไม่มีเวลา

เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว โดยปลูกเห็ด ตะไคร้หอมใน หอ้งน้ำ ปลูกสาระแหน่ ใบเตย เล็บครุฑในกระถางวางไว้บนฝาซึกโครก ปลูกพืชผักสวนครัวไว้บน อ่างล้างจาน (จัดเป็นสวนสวยกินได้เล็ก ๆ) เพราะเห็ด เพราะเมล็ดงอกได้อย่างดีงานปลูกพืชผักสวน ครัวไว้บริเวณระเบียงหน้าห้องทั้งค้ำหน้าและค้ำข้าง

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากการตั้งปณิธานกินเจตลอดชีวิต บางครั้งไม่สะดวกในการ ซื้ออาหารมารับประทาน ถ้าเราปลูกเองก็สะดวกในการทำอาหารไว้รับประทานเอง และไม่ ต้องการไปซื้อผักตามท้องตลาดเพราะกลัวจะปนเปื้อนด้วยสารเคมี เลือกรับประทานจากการ ซื้อตามรถเร่ขาย ส่วนมากจะปลูกทานเอง

3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมากที่สุด และใน ปัจจุบันนี้ได้ปลูกไม้ดอก-ไม้ประดับเช่น กุหลาบหนู กุหลาบมอญ กลิ้วไม้ ชบา ไม้ยืนต้น เช่น มะรุม (ในกระถาง), พืชผักสวนครัว เช่น เห็ด โกงสน กระเพรา โหระพา หม่อน ถั่วฝักยาว วอเตอร์ เครส ต้นอ่อนทานตะวัน ต้นอ่อนข้าวสาลี ผักไผ่ผักบุ้ง ใบบัวบก จิงจูฉ่าย เล็บครุฑ ช้าพลู ว่านหาง จระเข้ ผักกะแยง มะระขี้นก ตะไคร้ มะกรูด หูเสือค้าง อัญชัน สาระแหน่

พื้นที่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว หากการทำสวนผักคน เมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะไม่เลือกเลี้ยงสัตว์ เพราะ เลิกบริโภคเนื้อสัตว์ทุก ชนิดแล้ว (ตั้งปณิธานกินเจตลอดชีวิตที่เหลืออยู่)

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนรวม เพราะจะได้เป็นแหล่ง แลกเปลี่ยนความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนพืชผักสวนครัวกันในระหว่างคนเมืองที่ สนใจ หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ หอ้งครัว เพราะใกล้พื้นที่ใช้งาน วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย ทุกวันจึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักได้ เต็มที่

4 ความต้องการชนิดของพืชผักของสวนผักคนเมือง

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำให้การปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี และได้บริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีดังนี้ ผักสลัด, ผักบุ้ง, ผักชีฝรั่ง, พริก, โหระพา, กะเพรา, มะเขือเทศ, สะระแหน่, ชีหระ, มะเขือชนิดต่าง ๆ, มะกรูด, หัวไชเท้า, ถั่วงอก, เห็ด, เล็บครุฑ, ผักไผ่, หม่อน, ถั้วฝักยาว โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทานและปลูกง่ายตามฤดูกาล

4.12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพของกรณีศึกษา บ้าน ฎ.

ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้าน รายละเอียดการปลูกพืชในส่วนต่างๆ และชนิดของพืชที่และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในสภาพปัจจุบัน

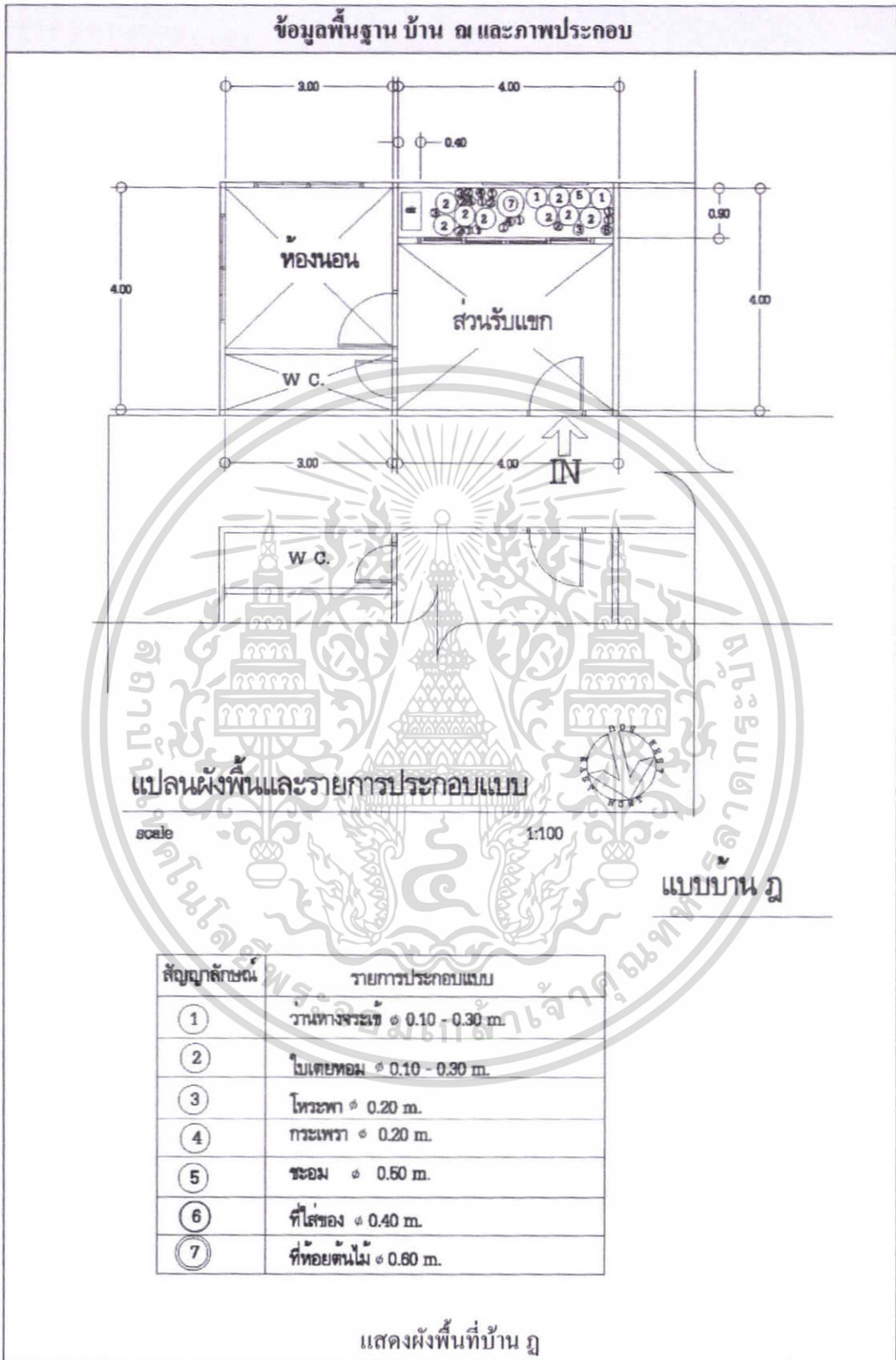
4.12.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ฎ.

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง บ้าน ฎ

ข้อมูลพื้นฐาน	ภาพประกอบ
<p>บ้าน ฎ</p> <p>ที่ตั้ง : ปิ่นเกล้า</p> <p>ประเภทที่พักอาศัย : คอนโด</p> <p>ประเภทสวนผัก : เป็นแบบส่วนตัว</p> <p>ขนาดพื้นที่ : โดยประมาณ 48 ตารางวา</p>	 <p>แสดงที่ตั้งบ้าน ฎ</p>

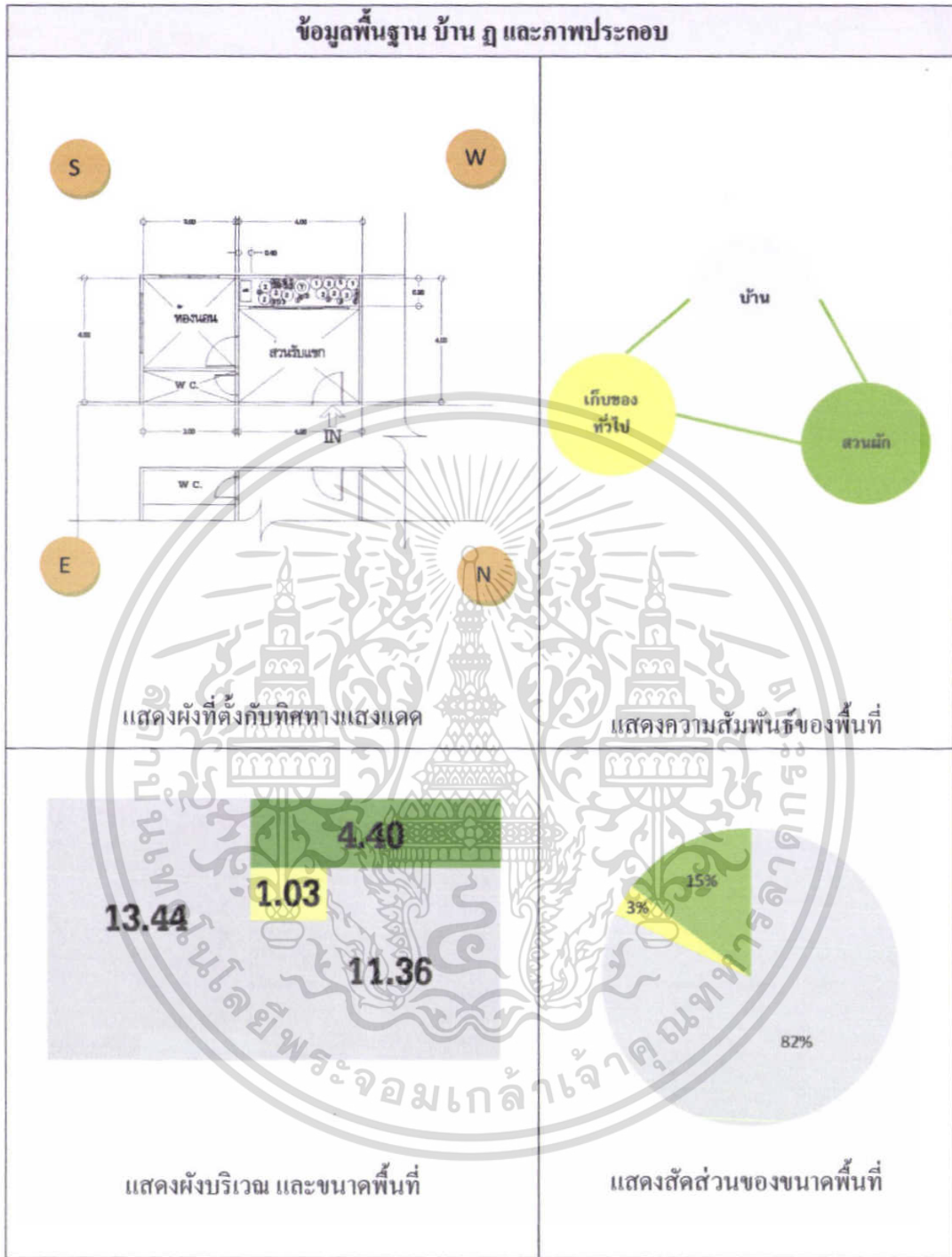
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

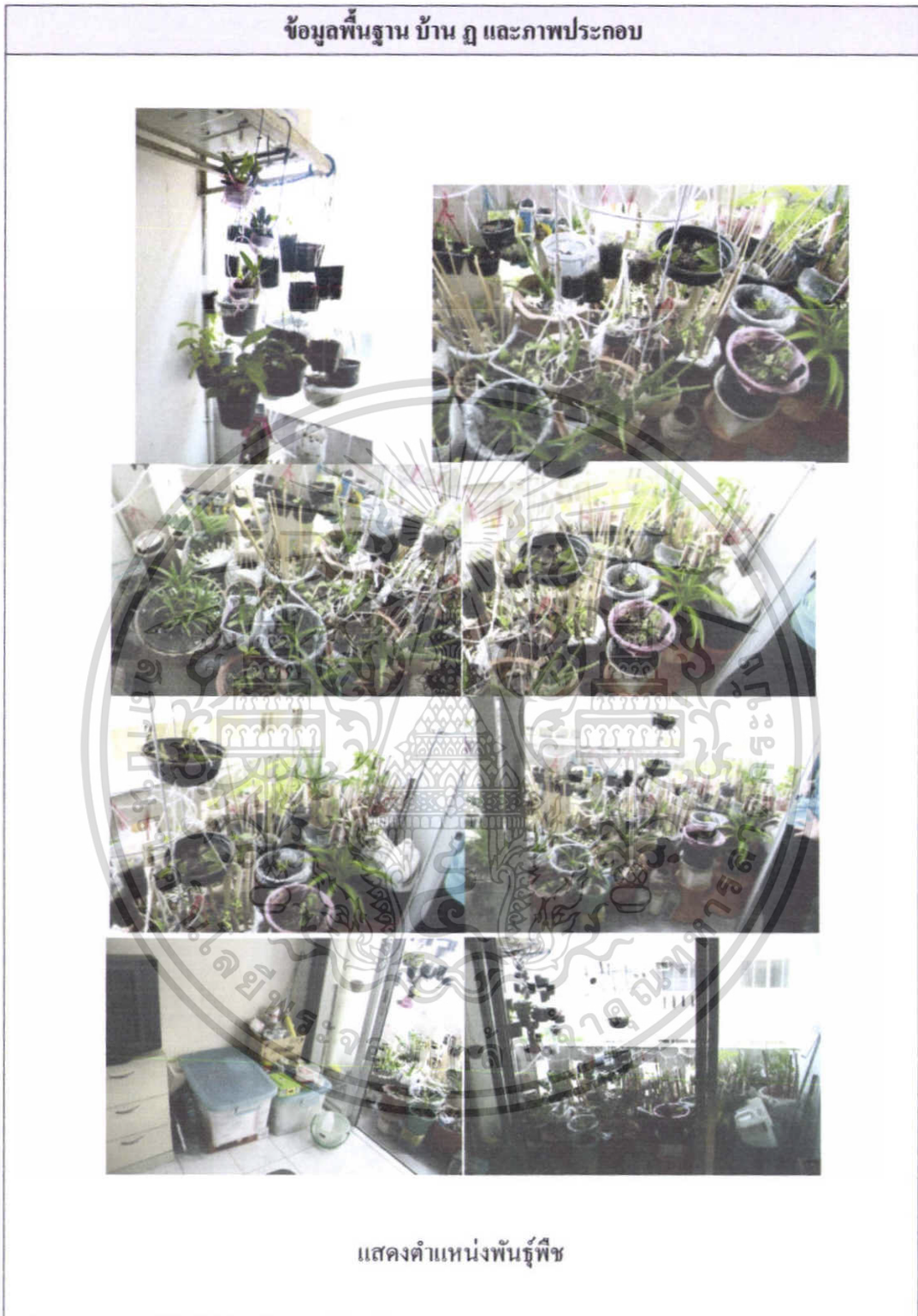
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.12.2 การวิเคราะห์การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของ กรณีศึกษา

1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

บ้าน ฎ. ประเภทที่พักอาศัย คอนโด (48 ตร.วา) ตั้งอยู่ที่ ปิ่นเกล้า เป็นเพตหญิง มีอายุ 50 ปี สถานภาพ โสด การศึกษาสูงสุด ป.เอก มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวนสมาชิกในบ้าน 1 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ ต่างจังหวัด.

2. การรับรู้, เข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย

เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตร ในเมือง (CITY FARM) จากโครงการสวนผักในบ้านฉันมาแจกใบปลิวและชวนให้ส่งผลงานเข้าประกวด คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการหนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต และสื่อต่างๆ

คิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยเพราะถ้ามีความสนใจ รูปแบบชีวิตที่ควรใส่ใจเรื่องการกินมากขึ้น และควรปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็ก ต้องมีความเชื่อและอยากทำ แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคล

เห็นด้วยอย่างมาก กับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) ที่ว่า เป็นแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง, เป็นการปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง และ เป็นการปลูกพืชผักและที่ว่าง เลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง และ ไม่แน่ใจกับความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) การปลูกพืชผักไว้ส่งขาย คิดว่าความหมายของแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) คือการปลูกพืชผักในบริเวณที่อยู่อาศัยในเมืองหลวง

ไม่เห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และเห็นด้วยกับ ทศนคติที่ว่า ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด(ควรจะมีเยอะๆ), การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ, ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้นและสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา เคยมีการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองในครอบครัว ใ้เคย เพราะว่าขึ้นง่ายมีกลิ่นหอม ว่านหางจระเข้ เพราะเป็นสมุนไพร จากนั้นใครให้อะไรมาก็ปลูก

จุดเริ่มต้นของการปลูกผักมาจากการพลางความร้อนที่จะเข้าสู่ภายในห้อง สนใจเรื่องเกษตรมานานแล้ว ไปดูงานที่ต่างประเทศยิ่งเกิดแรงบันดาลใจกลับมาลงมือปลูก ด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์ เลือกผักมารับประทานจากการซื้อตามตลาดใกล้ๆบ้าน แต่เลือกผักประเภทปลอดสารพิษ

3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยของคนไทยในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยปานกลาง และในปัจจุบันนี้ พืชผักสวนครัว เช่น กระเพรา โหระพา พริก เตย ว่านหางจระเข้ พื้นที่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการในการปลูกพืชผักสวนครัว หากการทำสวนผักคนเมือง หมายถึงการเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคด้วยนั้นจะไม่เลือกเลี้ยงสัตว์ เพราะ ไม่กล้ากิน

ปัจจุบันนั้นมีความต้องการสวนผักคนเมืองประเภท แบบส่วนรวม เพราะจะได้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนพืชผักสวนครัวกันในระหว่างคนเมืองที่สนใจ

หากมีการปลูกผักสวนครัวภายในตัวบ้านพักอาศัยแล้วนั้นมีความต้องการจะปลูกที่ห้องครัว เพราะใกล้พื้นที่ใช้งาน วันเวลาที่อยู่ในบ้านพักอาศัย วันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ จึงทำให้มีเวลาในการดูแลสวนผักบ้าง อาศัยรดน้ำเข้าเย็น

หากมีเนื้อที่ว่างภายในบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้น เลือกที่จะปลูกผักสวนครัว สาเหตุสำคัญที่ทำให้การปลูกพืชผักสวนครัวเพราะ เป็นงานอดิเรก เสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี และได้บริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย

ชนิดของพืชผักที่ปลูกนั้นมีกระเพรา โหระพา พริก เตย ว่านหางจระเข้ โดยพิจารณาชนิดของผักที่จะนำมาปลูกจากการเลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน และปลูกง่ายตามฤดูกาล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพกึ่งปริมาณ ที่เน้นศึกษาลักษณะของรูปแบบสภาพแวดล้อมภายในบ้านพักอาศัย ที่ทำการปลูกผักสวนครัว และศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและ ต่างประเทศ, การรับรู้, ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคน ไทยใน กรุงเทพมหานคร, ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยรูปแบบต่างๆของคนไทย ใน กรุงเทพมหานคร และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสวนผักคนเมืองโดยผู้วิจัย ได้ถึงเห็นถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและได้ตั้งคำถามในการศึกษาวิจัยว่า

1. ผู้อยู่อาศัยมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) มากน้อยเพียงใด
2. ผู้อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย มากน้อยเพียงใด
3. ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองเป็นแบบใด (กลุ่ม -เดี่ยว)
4. ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย ชนิดใดบ้าง
5. รูปแบบของสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย เป็นแบบใด

จากคำถามการวิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งผลของการวิจัย ที่ จะสามารถนำไปใช้และตอบสนองต่อความต้องการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาการรับรู้, ความเข้าใจและการยอมรับในแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของคนไทย
3. เพื่อศึกษาความต้องการสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัยของคนไทยใน กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อสรุปและเสนอแนะเป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการของคน ไทยใน กรุงเทพมหานคร

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- 5.1.1 สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ
- 5.1.2 การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ของกลุ่มตัวอย่าง
- 5.1.3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยรูปแบบต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง
- 5.1.4 แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมือง โดยแบ่งตามประเภทที่พักอาศัย
- 5.1.5 เสนอแนะรูปสวนผักคนเมืองโดยแบ่งตามประเภทที่พักอาศัย

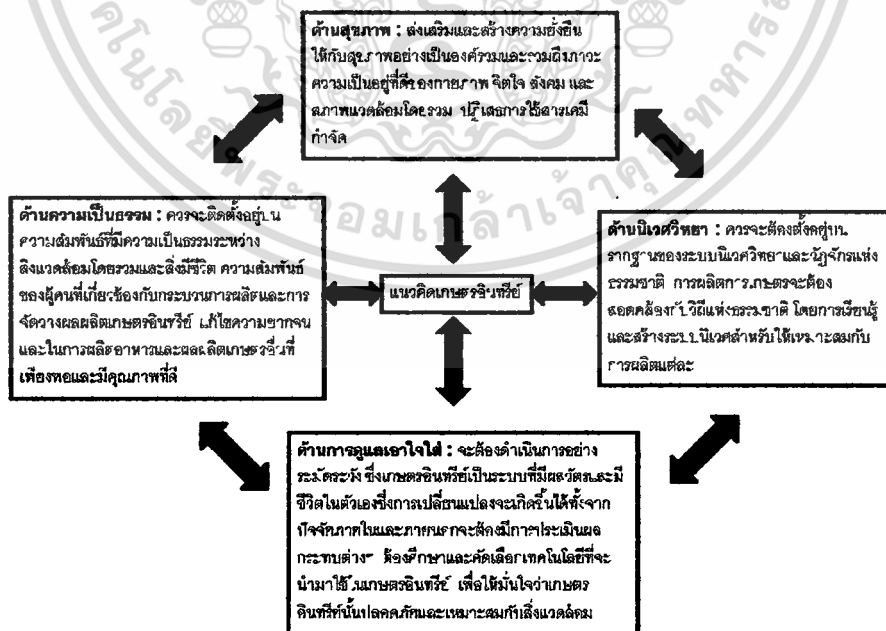
5.2 ข้อจำกัดในงานวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.1 สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกษตรในเมือง (CITY FARM) ทั้งในและต่างประเทศ

แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

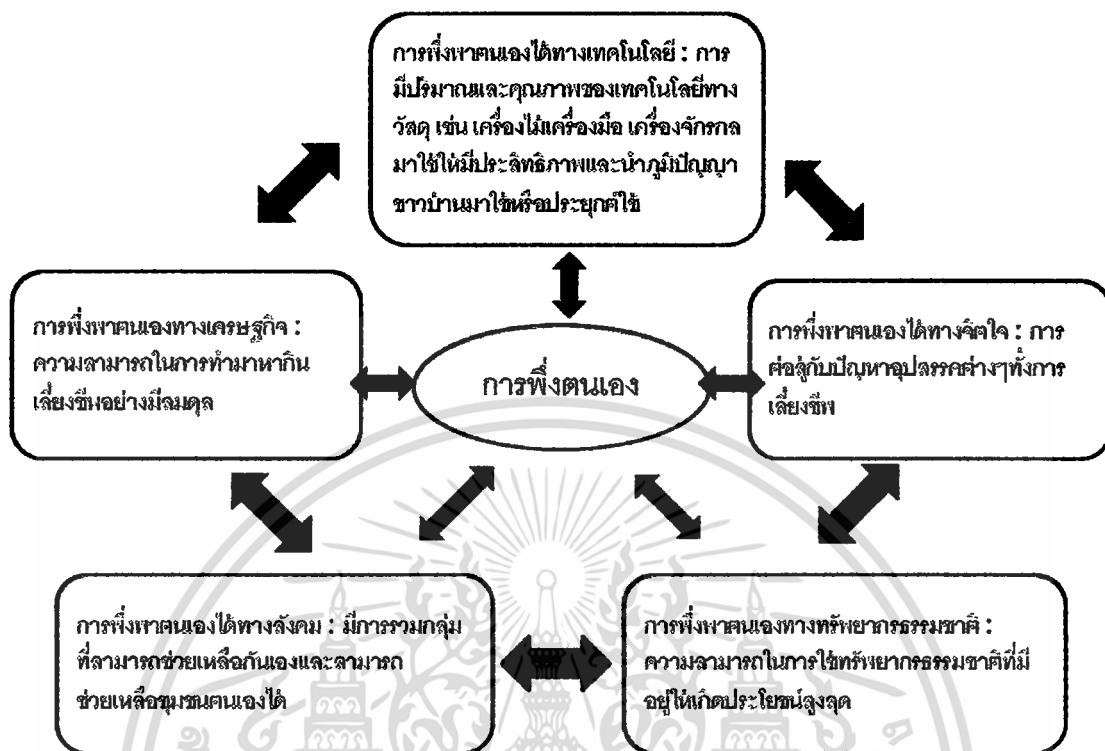
1.แนวคิดเกษตรอินทรีย์ (www.th.wikipedia.org) มี4หลักการสำคัญคือ สุขภาพ, นิเวศวิทยา, ความเป็นธรรม และการดูแลเอาใจใส่ (Health, ecology, fairness and care)

ภาพที่ 5.1 สรุปแนวคิดเกษตรอินทรีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวคิดการพึ่งพาตนเอง คือความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคงสมบูรณ์ มี 5 ประการต่อไปนี้

ภาพที่ 5.2 สรุปแนวคิดการพึ่งตนเอง

แนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) ของต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

1. หลักแนวคิด Permaculture

1. ใช้อย่างอนุรักษ์ (ไม่ใช้ไม่ใช้แต่ใช้เท่าที่จำเป็น)
2. ใช้ให้เกิดประโยชน์หลายทาง
3. ไม่พึ่งทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ
4. แทรกอยู่ในธรรมชาติ – ในธรรมชาติทุกสิ่งพึ่งพากันและกันทั้งนั้น
5. ทำในขนาดที่เหมาะสม คือสามารถทำงานได้ด้วยเวลาที่กะทัดรัดและเงินที่มีไม่ทำมากเกินไป
6. มีความหลากหลาย คือธรรมชาติพึ่งพากันเสมอ หลีกเลียงเกษตรเชิงเดี่ยว
7. ถ้ามีผลผลิตดี มีเหลือ ก็แจกจ่ายคือแม่แต่ต้น ไม้ถ้ามีมากก็ให้แจกจ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. นโยบายและหลักการทำฟาร์มในเมืองของ เรเน่แวน วีจูเซน(Policy dimension and main type of urban farming) (www.web.idrc.ca/openebooks/216-3)ซึ่งมีหน่วยสำคัญใหญ่ๆอยู่ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กันคือ

1. ด้านสังคม(เมืองในภาพรวม)
2. ด้านเศรษฐกิจ (ประสิทธิภาพของเมือง) และ
3. ระบบนิเวศ (สภาพแวดล้อม, เมืองสุขภาวะ) โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 สรุปแนวคิดของ เรเน่แวน วีจูเซน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศไทยนั้นหมายถึง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หรือแนวคิดการพึ่งพาตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้จากในจดหมายเหตุต่อนึ่งว่า “ชาวสยามเข้าใจทำนุบำรุงสวน ปลูกผลผลิตและผัก ไม่น้อยกว่าการ ไถคราดท้องนาปลูกข้าว”(วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551)และ สมัยสุโขทัย เช่น สมัยพ่อขุนรามคำแหงพบว่ามี การสร้างสวนไม้ผล ได้แก่ หนาม มะพร้าว ถาน มะม่วง ตาล ในสมัยอยุธยา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชโปรดเกล้าฯให้สร้างสวนแบบฝรั่งเศสอย่างสวยงาม มีการปลูกไม้ดอกร่วมกับไม้ผล ขุดสระน้ำ สร้างน้ำพุ ปลูกบัว และสร้างภูเขาจำลอง สวนดังกล่าวได้รับการขนานนามว่าเป็น “แวร์ซายแห่งกรุงสยาม” ซึ่งพบได้บริเวณ บึงพระราม จังหวัดลพบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325 – ปัจจุบัน) รัชกาลที่ 1 ได้โปรดเกล้าฯให้ชาวบ้านทำสวนปลูกผักบริเวณเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซานเมือง ทำไร่ไถนาบริเวณเขตรอบนอก และไม่เน้นการปลูกไม้ดอกสวยงามในวัง เพื่อป้องกันไม่ให้คนที่พบเห็นมุงเน้นแต่เรื่องความสวยงามเพราะทรงเน้นทางด้านความมั่นคงของประเทศชาติ และศาสนามากกว่า สมัยรัชกาลที่ 2 ทรงปฏิบัติตามรัชกาลที่ 1 โดยให้หัวเมืองทำสวนหมาก พลู มะพร้าว ตาล และนาเกลือ เริ่มมีการสร้างสวนขวาในพระบรมมหาราชวัง และ วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2482 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่า อย่างน้อยก็ควรเร่งรัดกวัดขันการทำงานเหล่านี้คือ ก. การทำสวนครัว ต้องการให้ทำได้ทั่วถึงทุกบ้านเรือนที่พอจะทำได้ และ ควรจะเริ่มด้วยข้าราชการทำ เป็นตัวอย่างชักนำราษฎร ได้ก็ดี พืชผลที่กระทำขึ้นนั้นนอกจากสำหรับกินสำหรับใช้ในครัวเรือน แล้วถ้ารวบรวมกัน ให้เป็นสินค้าได้ด้วยก็ยิ่งดี” ต่อมาวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2482 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งอีกฉบับหนึ่งถึงข้าหลวงประจำจังหวัดทุกจังหวัด เน้นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านต่างๆว่า “ความจริงเรื่องการช่วยตัวเองของชาวไทยนั้น ไม่เป็นการที่ยากหรือมีอุปสรรคขัดข้องคั่งที่ชาวชาติอื่นๆ ต้องประสบเลย ประเทศเรามีความอุดมสมบูรณ์ได้เปรียบประเทศอื่นๆ อยู่มาก” ต่อมาวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2482 กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งถึงคณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัดเรื่องการทำสวนครัวและการเลี้ยงสัตว์มีเนื้อความโดยย่อว่า “ให้ข้าราชการลงมือทำเป็นตัวอย่าง หากข้าราชการไม่ทำจะมีความผิดตามกฎหมาย ว่าไม่เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา รวมทั้งครูประชาบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พนักงานเทศบาล ฯลฯ”

จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้เองมีผลทำให้ชาวไทยนิยมทำสวนครัวกันทุกหลังคาเรือนสืบเนื่องจนมาถึงปี พ.ศ.2504 การทำสวนครัวจึงเสื่อมโทรมลง เพราะรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 แปรเปลี่ยนการผลิตเพื่อยังชีพเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก และเปลี่ยนประเทศจากเกษตรกรรม ไปเป็นอุตสาหกรรม จนกระทั่งส่งผลให้ประเทศไทยประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคมอย่างรุนแรงเอาเมื่อกำลังเริ่มต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 8 (เมฆ จันทน์ประยูร.2548) จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ได้อธิบายได้ว่า การปลูกพืชผักสวนครัวเป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติกันมายาวนาน จนกระทั่งปัจจุบันแม้จะมีการทำการเกษตรลดลง แต่ยังคงมีกลุ่มประชากรส่วนหนึ่งที่คอยกระตุ้นสนับสนุนและพยายามฟื้นฟูระบบเกษตรอินทรีย์ ในปัจจุบันหากแต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และขาดการช่วยเหลือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จึงควรช่วยกันรณรงค์ให้คนไทยหันมาใช้ชีวิตแบบวิถีพอเพียง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) ในประเทศต่างประเทศนั้นหมายถึง การทำเกษตรกรรมในพื้นที่เมืองและซานเมือง โดยเน้นการเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองของคนเมือง รวมถึง เกี่ยวโยงกับเรื่องอื่นๆ เช่น พื้นที่สีเขียว สุขภาพ มลภาวะ พลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร การเรียนรู้ การจ้างงาน การจัดการของเสียในเมือง และการเพิ่มพูนความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อกันระหว่างผู้ผลิต-ผู้บริโภคหรือทุนทางสังคม ถือเป็นหน่วยหนึ่งของ แนวคิดทางเกษตรกรรมที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นต้นการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Permaculture) โดยมีวิถีปฏิบัติที่สอดคล้องกับธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วิถีเกษตรกรรมแบบ ‘เพอร์มาคัลเจอร์’ จะให้ความสำคัญกับการออกแบบจัดวางพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการออกแบบอาคารบ้านเรือนและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ แต่ยังมีความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ภายใต้วิถีที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อมลพิษ เน้นการพึ่งพาธรรมชาติและพึ่งพาแหล่งพลังงานภายในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันเป็นแนวคิดที่มีความแพร่หลายและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในต่างประเทศ มีการตื่นตัวและปฏิบัติอย่างจริงจัง ถึงเห็นถึงผลกระทบในระยะยาวมีการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี

5.1.2 การรับรู้เข้าใจและยอมรับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM)

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมืองโดยตรง แต่เคยได้ได้รับข่าวสารหรือข้อมูลแต่เรื่องการปลูกผัก ไร่รับประทานในบ้าน(การพึ่งพาตนเอง)และรู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน เพียงแต่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเด็กในยุคสมัยปัจจุบันไม่มีความรู้เรื่องนี้แล้ว และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง เพราะทำงานเกี่ยวข้องกับกาเผยแพร่แนวคิดเกษตรในเมือง(CITY FARM) ซึ่งมีบุคลากรในครอบครัวที่ทำงานเกี่ยวกับหนังสือที่เกี่ยวกับการเกษตร กลุ่มตัวอย่างส่วนมากที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก คิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากการเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร และ กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยคิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากหนังสือที่เกี่ยวกับการเกษตร และ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดว่าแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัย โดยขึ้นอยู่กับกาหาพื้นที่และแนวทางความตั้งใจเอาสิ่งของเหลือใช้มาทำก็เกิดประโยชน์ สามารถปลูกพืชไร่รับประทานได้เพราะบ้านเราปลูกอะไรก็ขึ้น ถ้ามีพื้นที่มากอาจจะเลี้ยงไก่ ไร่กินไข่ทั้งหมดขึ้นอยู่กับการศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติรวมไปถึงการบริหารจัดการต่างๆ

ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นด้วยอย่างมากว่าเกษตรในเมือง (CITY FARM) หมายถึงการปลูกพืชผัก ไร่รับประทานในครอบครัวของคนเมืองและเป็นการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ ไร่รับประทานในครอบครัวของคนเมือง และเห็นด้วยว่าเกษตรในเมือง (CITY FARM) หมายถึงแหล่งผลิตอาหารของคนเมือง และกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่ง คิดว่าความหมายของเกษตรในเมือง (CITY FARM) คือพื้นที่ในเขตเมืองที่มีพื้นที่ไม่กว้างมากแต่สามารถทำการเกษตรหรือปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ได้ และเป็น การพึ่งพาตนเองในระดับครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับในแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่าในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด , การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ใช้น้อยที่สุด, การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด, ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ และควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวให้มีความรู้มากขึ้น และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง จากเหตุผลที่ว่า ปลูกผักที่เกิดง่าย ไม่ต้องดูแลเป็นพิเศษและเป็นปลูกผักที่ใช้ประกอบอาหาร และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงมีการซื้อผักสดมาประกอบอาหารจากตลาดใกล้บ้าน และจุดเริ่มต้นของการปลูกพืชผักสวนครัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาจาก มีคนในบ้านเริ่มปลูกจึงมีการช่วยทำต่อ , ทำเป็นงานอดิเรกหลังเกษียณอายุ , มีเวลาว่างเหลือพอไปอบรมปลูกผักรับประทานเองเพราะอยากได้ผักปลอดสารพิษ และ ต้องการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบ้าน โดยได้แหล่งอาหารเพิ่มไปในตัว

5.1.3 ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัยรูปแบบต่างๆ

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวนผักคนเมืองในบ้านพักอาศัย ระดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการปลูกทั้ง ไม้ดอก ไม้ประดับ, ไม้ยืนต้น ผสมผสานกับพืชผักสวนครัว กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีความต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้นเพื่อการปลูกผักสวนครัวและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในบ้านเช่น ไก่, เป็ด, นกกระทา เพื่อกินไข่ แต่ไม่กินเนื้อเพราะไม่สามารถฆ่าได้

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการลักษณะของสวนผักคนเมืองจากกลุ่มตัวอย่างจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีความต้องการลักษณะของสวนผักคนเมืองเป็นแบบเดี่ยว เพราะเพื่อต้องการที่จะได้พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ครบวงจรให้แก่กลุ่มคนที่สนใจการพึ่งพาตนเองและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับคนอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างอีกครึ่งหนึ่งมีความต้องการลักษณะของสวนผักคนเมืองเป็นแบบกลุ่ม เพราะต้องการพื้นที่ส่วนกลางสำหรับคนที่ไม่พร้อมจะทำเองลำพังและต้องการสร้างความสัมพันธ์ในหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการปลูกพืชผักสวนครัวภายในบ้านพักอาศัยที่ตำแหน่งห้องครัว กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีเวลาอยู่บ้านเพื่อดูแลสวนผักทุกวัน

5.1.4 แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมือง โดยแบ่งตามประเภทที่พักอาศัย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปแนวทางการออกแบบสวนผักคนเมือง

คอนโดมิเนียม	ทาวน์เฮ้าส์	บ้านเดี่ยว
<p>จัดเป็นที่พักอาศัยที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก ที่สุดในการทำการวิจัยในครั้งนี้ จึงทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องขนาดพื้นที่และปริมาณแสงที่จะได้รับในแต่ละช่วงของวัน พื้นที่ที่สามารถที่จะทำสวนผักคนเมืองได้นั้น คือบริเวณระเบียง, ริมหน้าต่าง หรือบริเวณที่มีแดดส่องถึง</p>	<p>ทาวน์เฮ้าส์เป็นที่อยู่อาศัยที่มีการเรียงตัวของบ้านค่อนข้างติดกัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายบ้านเดี่ยว แต่มีพื้นที่ว่างสำหรับปลูกผักสวนครัวเพียงบริเวณหน้าบ้าน และข้างบ้านเพียงเล็กน้อย</p>	<p>เป็นที่อยู่อาศัยที่มีพื้นที่มากที่สุด เมื่อเทียบกับที่พักอาศัยประเภทอื่น จึงเลือกปลูกผักสวนครัวได้ทั้งหน้าบ้าน ด้านข้าง หลังบ้าน ลานซักล้าง ฯลฯ รูปแบบที่เหมาะสม</p>
<p>รูปแบบของสวนผักคนเมือง เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งทางด้านขนาดของพื้นที่ และข้อจำกัดในการต่อเติมส่วนต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของสวนผักคนเมืองจึงสมควรเป็นแบบ สวนแนวตั้ง หรือที่เรียกสวนแบบแขวน ซึ่งเป็นการใช้ภาชนะปลูกที่มีน้ำหนักเบา สามารถดัดแปลงให้มีที่สำหรับแขวนหรือเอาไว้เกี่ยวได้ สามารถนำไปแขวนมุมต่างๆของที่พักอาศัยได้</p>	<p>รูปแบบของสวนผักคนเมือง บริเวณหน้าบ้าน เป็นพื้นที่ที่ส่วนใหญ่แล้วจะทำการเทปูน หรือปูกระเบื้อง ไม่ค่อยมีพื้นดินให้เห็น จัดได้ว่าเป็นพื้นที่ที่ได้รับแสงแดดค่อนข้างสม่ำเสมอ ทำให้เหมาะกับการปลูกผักที่โตในภาชนะต่างๆ เช่น กระสอบ กระถาง ถังโฟม หรือแม้กระทั่งยางรถยนต์ เพราะสามารถเคลื่อนย้ายพืชที่ปลูกได้ง่าย</p>	<p>รูปแบบของสวนผักคนเมือง ข้างบ้าน ริมรั้ว มักอยู่ข้างกำแพงหรืออยู่ในร่มเงาของบ้านข้างๆ ควรเลือกปลูกพวกขึ้นดิน เช่น แคร่ ช่วยพรางสายตาได้ด้วย หรืออาจทำซุ้มให้สูงขึ้นมา ปลูกไม้เถาเลื้อย เช่น ถั่วฝักยาว บวบ น้ำเต้า ถั่วพู โดยพื้นที่ด้านล่างซุ้มยังลงผักที่ชอบร่มๆ ได้อีก เช่น เถย ชะพลู สะระแหน่ ผักชีฝรั่ง</p>

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

คอนโดมิเนียม	ทาวน์เฮ้าส์	บ้านเดี่ยว
	<p>ก่อนที่จะวางภาชนะปลูกต่างๆ ควรที่จะทำการยกพื้น ประมาณ 10 ถึง 20 เซนติเมตร เพื่อเป็นการระบายอากาศ เนื่องจากพื้นดังกล่าวมักจะ คลายความร้อน การยก</p>	<p><u>หลังบ้าน</u></p> <p>ส่วนใหญ่มักเป็นห้องครัว หรือพื้นที่สำหรับซักล้าง ก่อนข้างร่มตลอดทั้งวันมีความชื้นมาก จึงควรปลูกพืชจำพวกเคยหอม ตะไคร้ แกง ตะไคร้หอม สะพลู แต่หากมีแสงแดดบ้างก็อาจปลูกโหระพา แมงลักร่วมด้วย</p> <p><u>สนามหน้าบ้าน</u></p> <p>เป็นบริเวณที่ได้รับแสงแดดอย่างสม่ำเสมอพื้นที่ค่อนข้างกว้าง สามารถเลือกวิธีการปลูกแบบขึ้นแปลงหรือการทำกระบะควรมีความกว้างประมาณหนึ่งเมตร เพื่อสะดวกต่อการดูแล ส่วนความยาวก็ตามความเหมาะสมของพื้นที่ทิศทางควรเป็นแนวเหนือ – ใต้ เพื่อให้แปลงหรือกระบะได้รับแสงเต็มที่ ส่วนพื้นที่รอบๆแปลงก็สามารถปลูกได้อีก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ลักษณะที่ใช้ในการปลูก	ลักษณะที่ใช้ในการปลูก	ลักษณะที่ใช้ในการปลูก
<p>ลักษณะที่ใช้ในการปลูก ควรมีน้ำหนักเบา ง่ายต่อการเคลื่อนย้าย เช่น กระถางพลาสติก กระบะ ตะกร้า และ วัสดุรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำดื่ม แก้วน้ำ ของน้ำยาปรับผ้านุ่มชนิดเดิม ฯลฯ</p>	<p>ลักษณะที่ใช้ปลูกควรมีลักษณะที่ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายในกรณีที่เกิดแสงแดดมีรำไร หากเป็นพริก กะเพรา โหระพา หรือประเภทหัวไชเท้า ให้เลือกภาชนะที่ทรงกระบอกอย่างน้อยลึก 30 ซม.และควรมีความกว้าง 12 นิ้วขึ้นไปจะทำให้ไม่ต้องย้ายกระถางบ่อย แต่หากต้องการปลูกผักกินใบ ควรเลือกภาชนะที่มีลักษณะปากกว้างและไม่สูงมาก เช่น ตะกร้าหรือกระสอบ (วางในแนวนอน)</p>	<p>บ้านเดี่ยวสามารถเลือกวิธีการและชนิดผักที่ต้องการปลูกได้หลากหลายขึ้นอยู่กับบริเวณที่เราต้องการปลูกซึ่งรูปแบบอาจเป็นแปลงลงดิน กระบะหรือภาชนะชนิดต่างๆเช่น กระถาง กระป๋อง ตะกร้า ฯลฯ</p>
ชนิดของผัก	ชนิดของผัก	ชนิดของผัก
<p>เนื่องจากขนาดของพื้นที่ค่อนข้างมีจำกัด การเลือกที่จะปลูกผักใบชนิดต่างๆเช่น กวางตุ้ง ผักกาดขาว หรือแม้กระทั่งผักคะน้าอาจจะไม่เพียงพอ และบริโภคได้ไม่ต่อเนื่อง ควรเป็นผักที่มีระบบรากคั้น ไม่ลึกมากและปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บกินได้หลายครั้ง เช่น สมุนไพรต่างๆ สาระแหน่ กะเพรา แมงลัก พริก มะเขือ มะเขือเทศ ผักโขม วอเตอร์เครส ผักบุ้งจีน โหระพา</p>	<p>เลือกจำพวกที่ดูแลง่ายและได้หยิบใช้บ่อย จำพวกผักสามัญประจำบ้านทั่วไป เช่น กะเพรา โหระพา แมงลัก ตะไคร้ พริกขี้หนู สาระแหน่ มะเขือเปราะ เหยหอม ต้นอ่อนพืชต่างๆ ฯลฯ</p>	<p>สามารถปลูกได้ทุกชนิดแต่ควรดูทิศทางของแสงแดดเป็นหลัก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

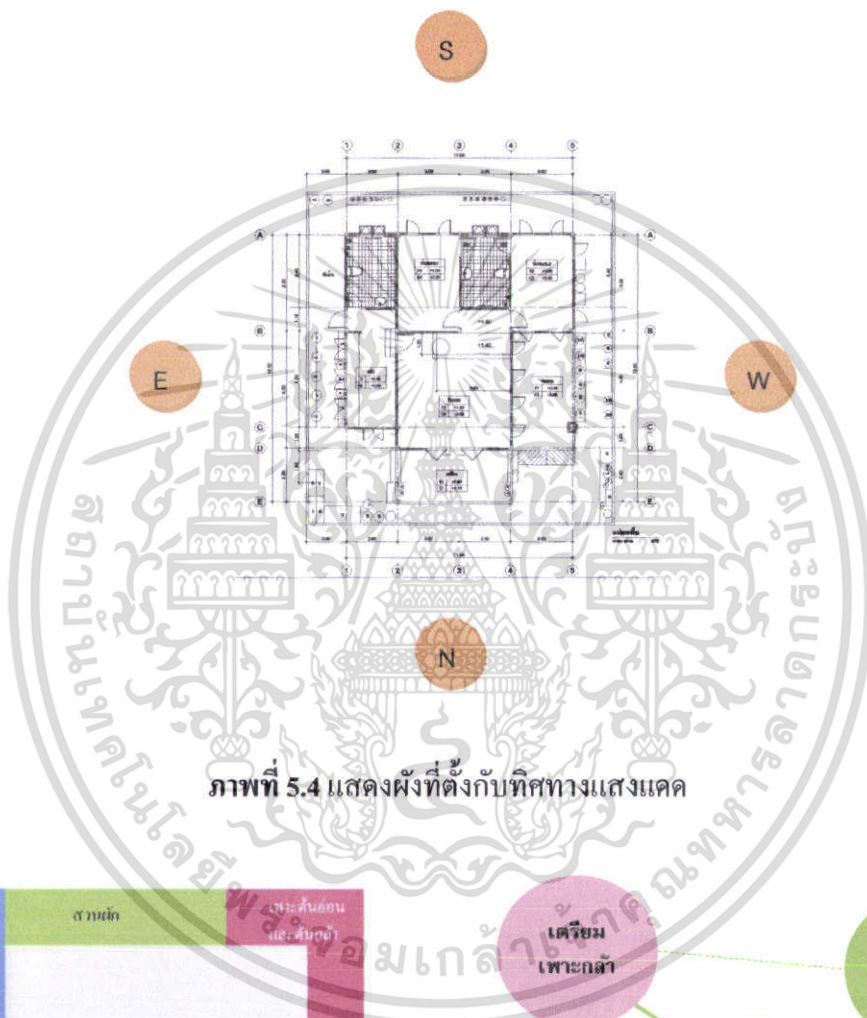
ชนิดของผัก	ชนิดของผัก	ชนิดของผัก
<p>หรือที่มีอายุการปลูกสั้น เช่นต้นอ่อนร็อกเก็ตต่างๆเช่นทานตะวัน ถั่วแดง ทั้งนี้การเลือกชนิดของผักนอกจากความชอบส่วนตัวเป็นหลัก ยังต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่องแสงและการจัดสรรขนาดพื้นที่เพื่อใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น สาระแหน่ มินต์ ผักชีฝรั่ง ต้นหอม ฯลฯ ถ้าได้รับแสงครึ่งวัน พืชที่เหมาะสมเช่น ผักบุ้งมะเขือเปราะ มะเขือเทศ พริก ฯลฯ ส่วนพวกกะเพรา โหระพา วอเตอร์เกต ต้นอ่อนร็อกเก็ตต่างๆสามารถที่จะปลูกได้ด้วยแดดทั้งสองลักษณะ</p>		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

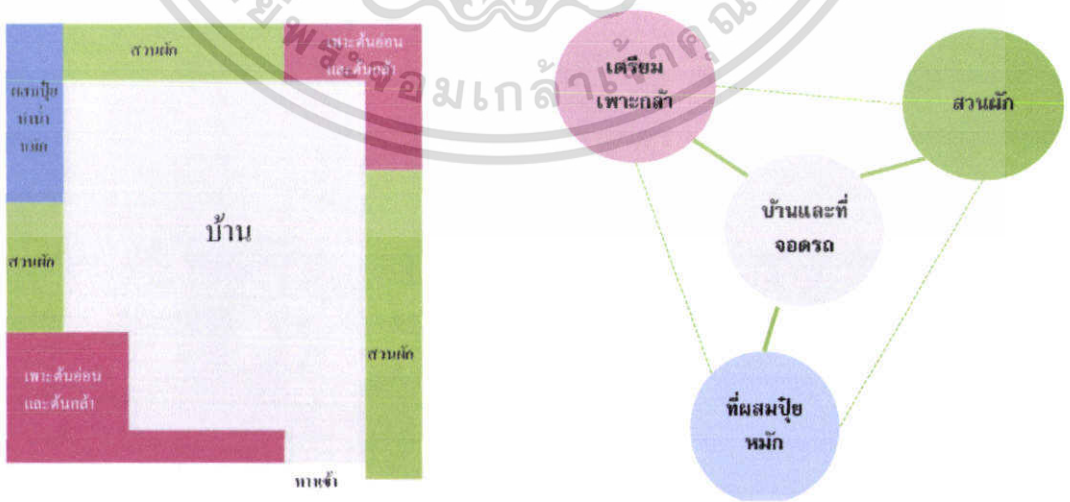
5.1.5 เสนอแนะรูปสวนผักคนเมืองโดยแบ่งตามประเภทที่พักอาศัย

แบบบ้านเดี่ยว และ คอนโด โดยบ้านเดี่ยวจัดได้ว่าเป็นที่พักอาศัยที่มีขนาดพื้นที่สวนผักคนเมืองมากที่สุด และ คอนโดจัดได้ว่าเป็นที่พักอาศัยที่มีขนาดพื้นที่สวนผักคนเมืองน้อยที่สุด

1) แบบเสนอแนะ สวนผักคนเมืองสำหรับบ้านเดี่ยว

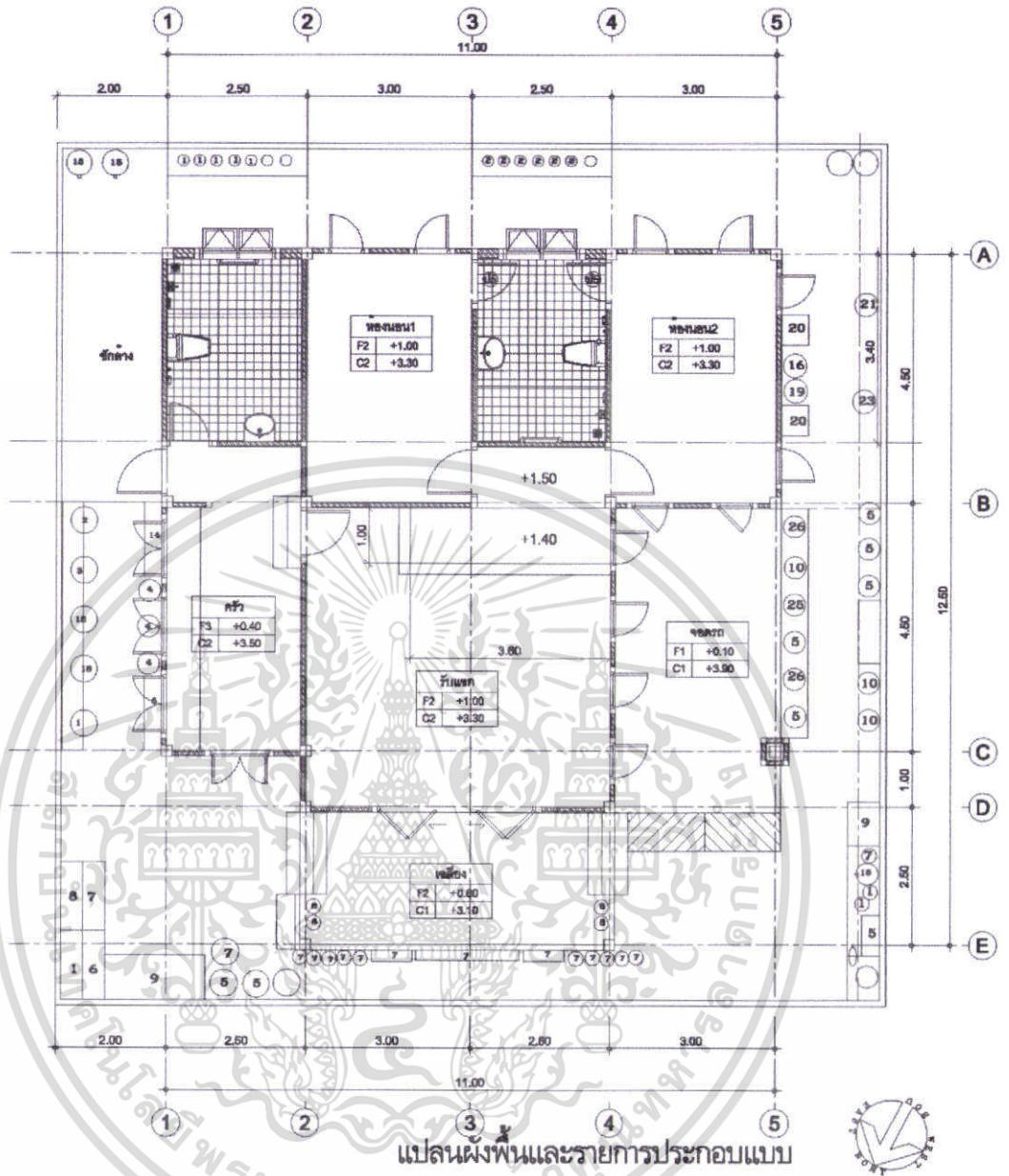

ภาพที่ 5.4 แสดงผังที่ตั้งกับทิศทางแสงแดด

ภาพที่ 5.5 แสดงผังพื้นที่และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

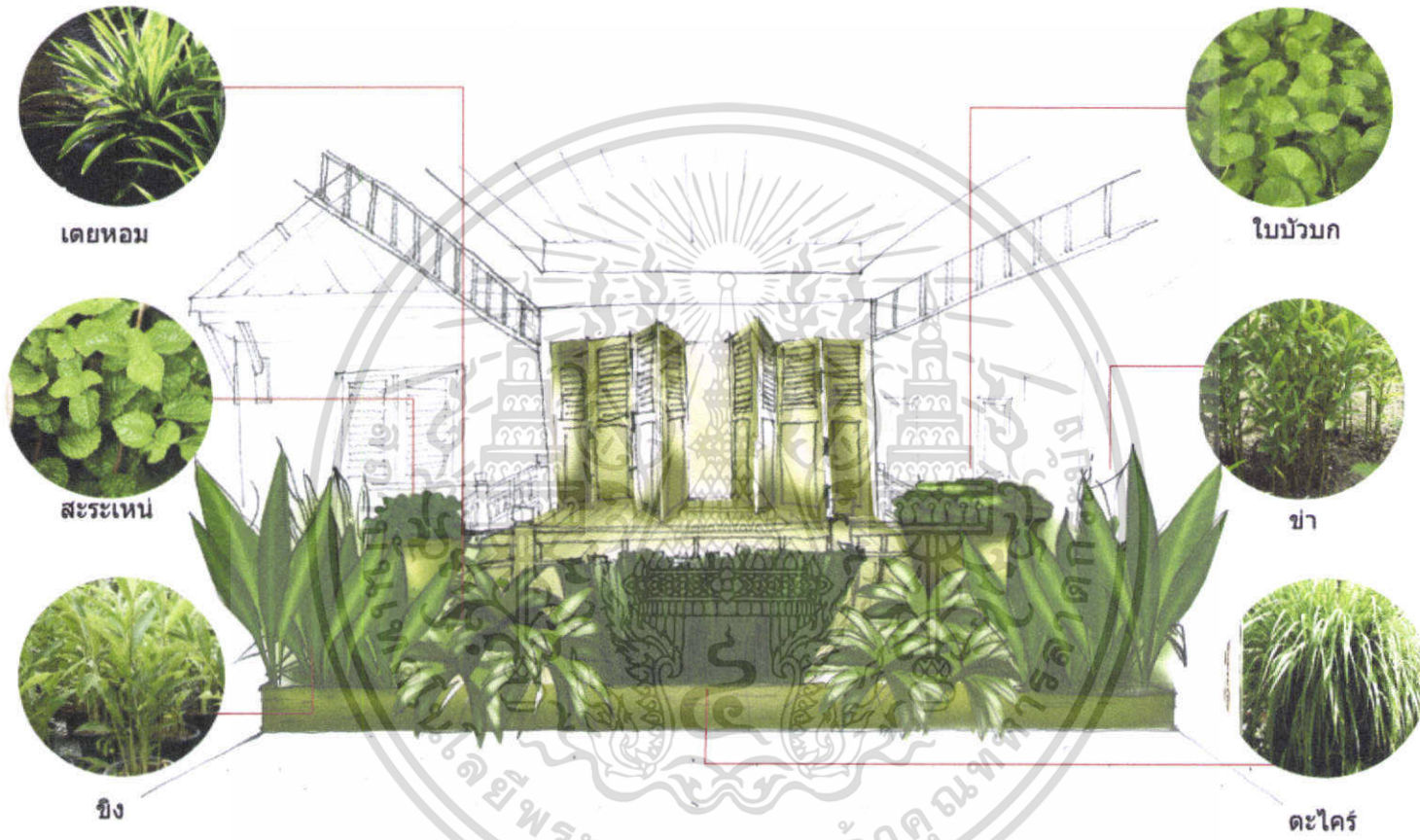
แปลนผังพื่นและรายการประกอบแบบ

scale 1:75

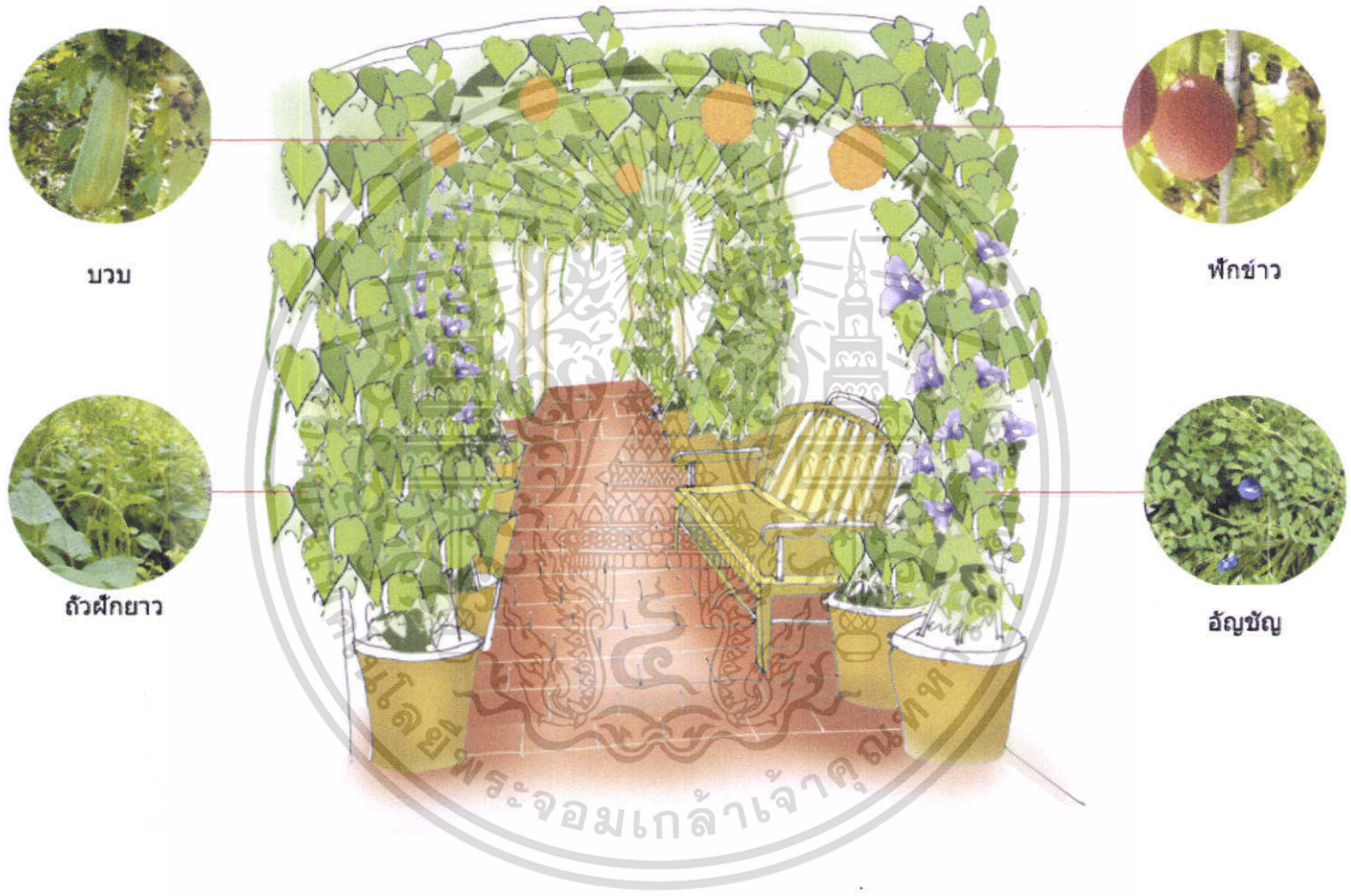
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ
1	ผนัง	9	ฝ้าเพดาน	17	บันได	28	บันได
2	โถง	10	ฝ้าเพดาน	18	ประตู	29	ฝ้าเพดาน
3	ผนัง	11	ฝ้าเพดาน	19	บันได	30	บันได
4	ฝ้าเพดาน	12	ฝ้าเพดาน	20	บันได	31	บันได
5	ผนัง	13	ฝ้าเพดาน	21	บันได	32	บันได
6	ผนัง	14	ฝ้าเพดาน	22	บันได	33	บันได
7	ผนัง	15	ฝ้าเพดาน	23	บันได	34	บันได
8	ผนัง	16	ฝ้าเพดาน	24	บันได	35	บันได

ภาพที่ 5.6 แสดงผังพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

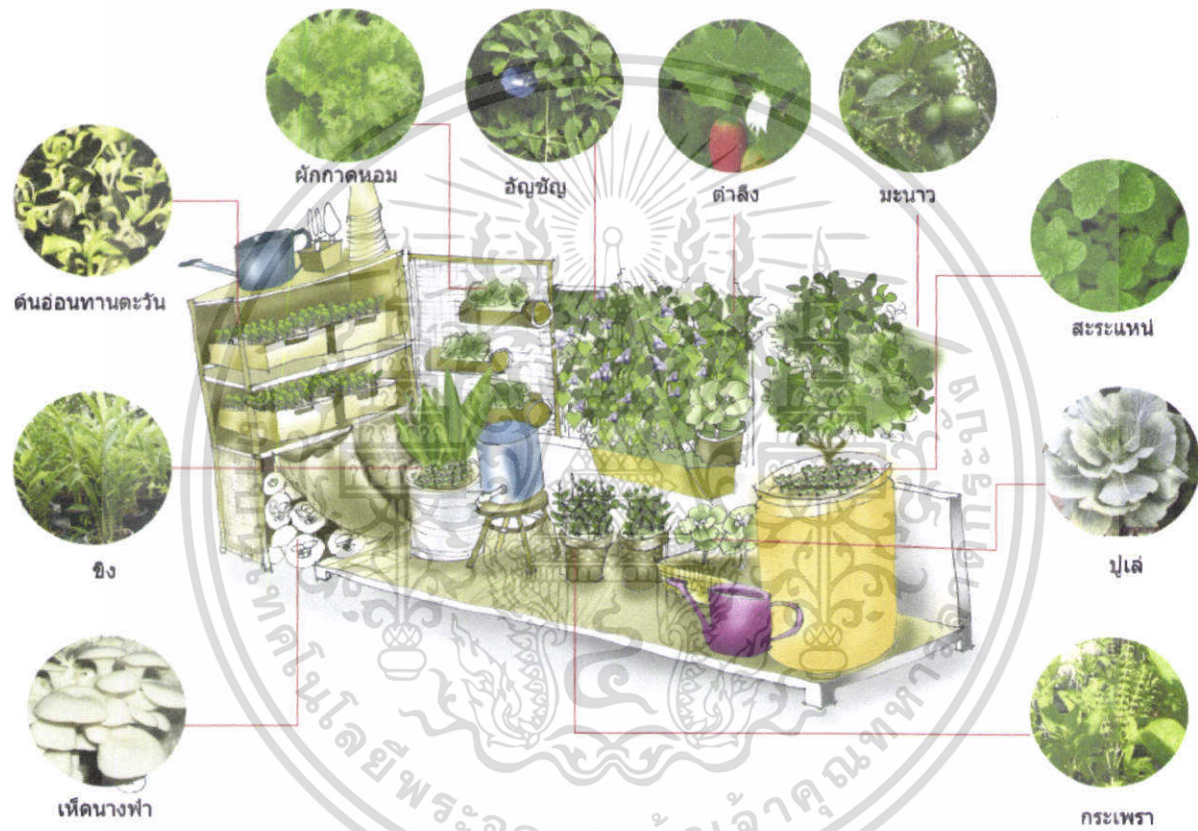
ภาพที่ 5.7 ทศนียภาพที่ 1

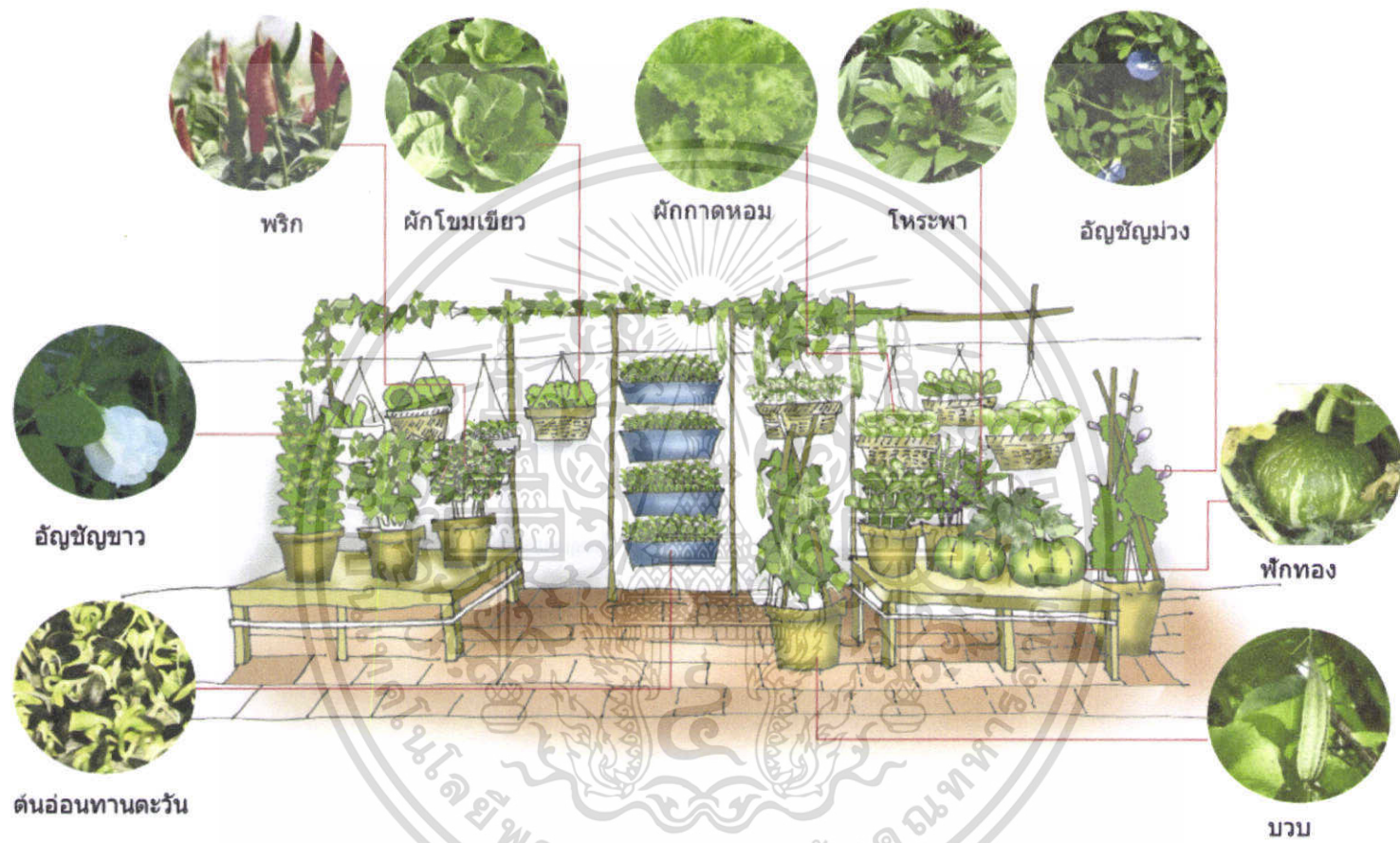
ภาพที่ 5.8 ทักษิณภาพที่ 2

ภาพที่ 5.9 ที่สถานีภาพที่ 3

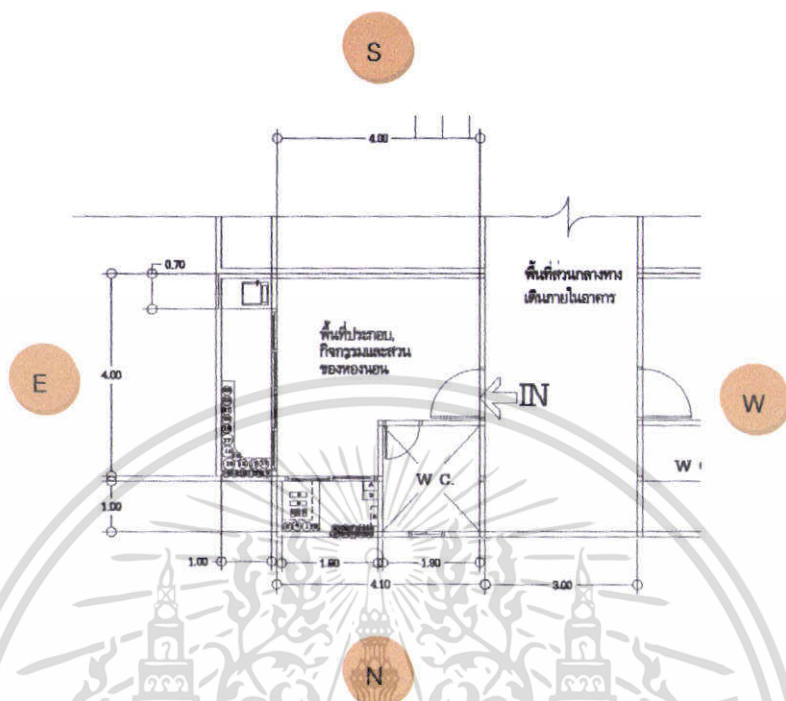

ภาพที่ 5.10 ที่สถานีภาพที่ 4

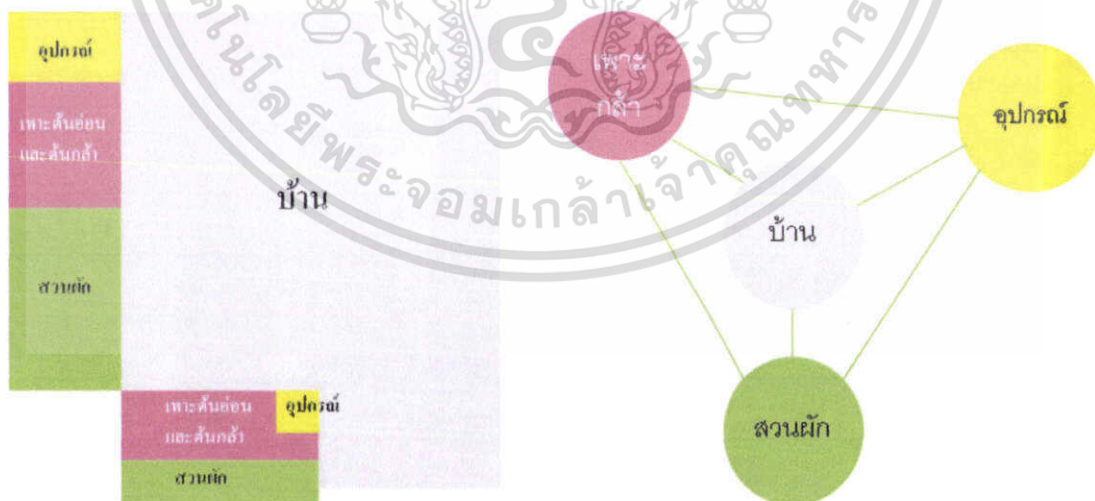

ภาพที่ 5.11 ทัศนียภาพที่ 5

2)แบบเสนอแนะ สวนพักผ่อนเมืองสำหรับคนโศก

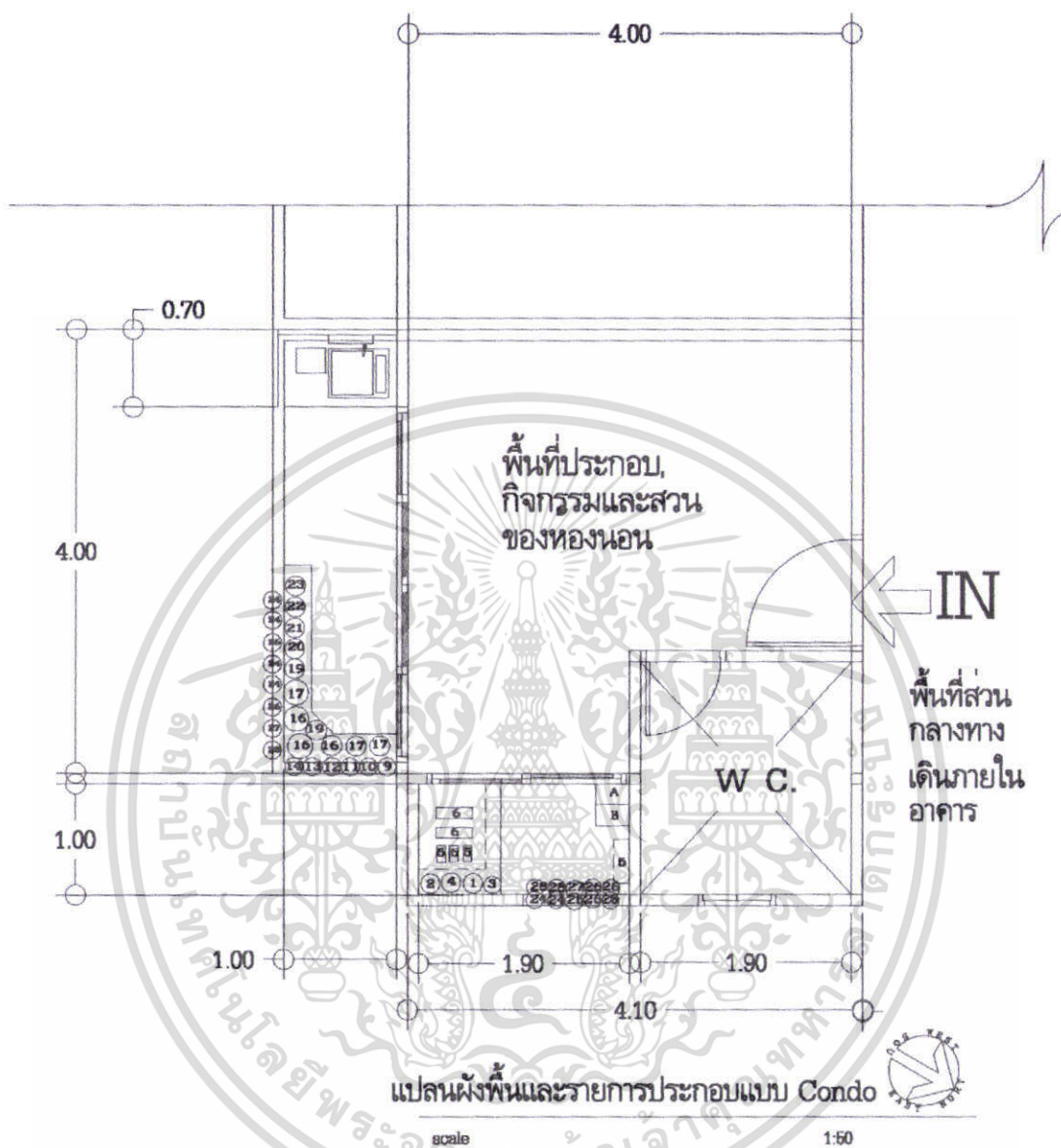

ภาพที่ 5.12 แสดงผังที่ตั้งกับทิศทางแสงแดด

ภาพที่ 5.13 แสดงผังพื้นที่และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์

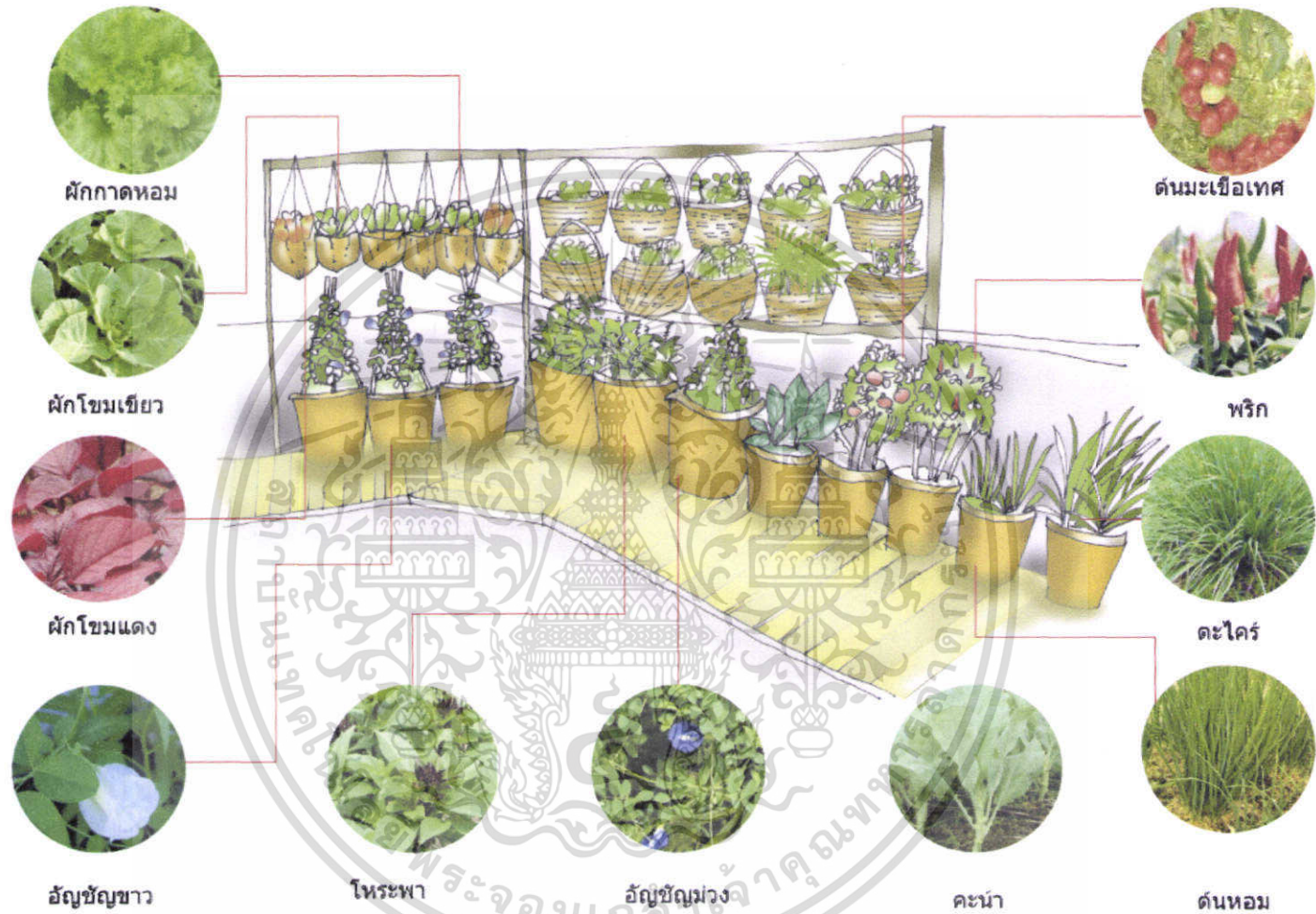
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

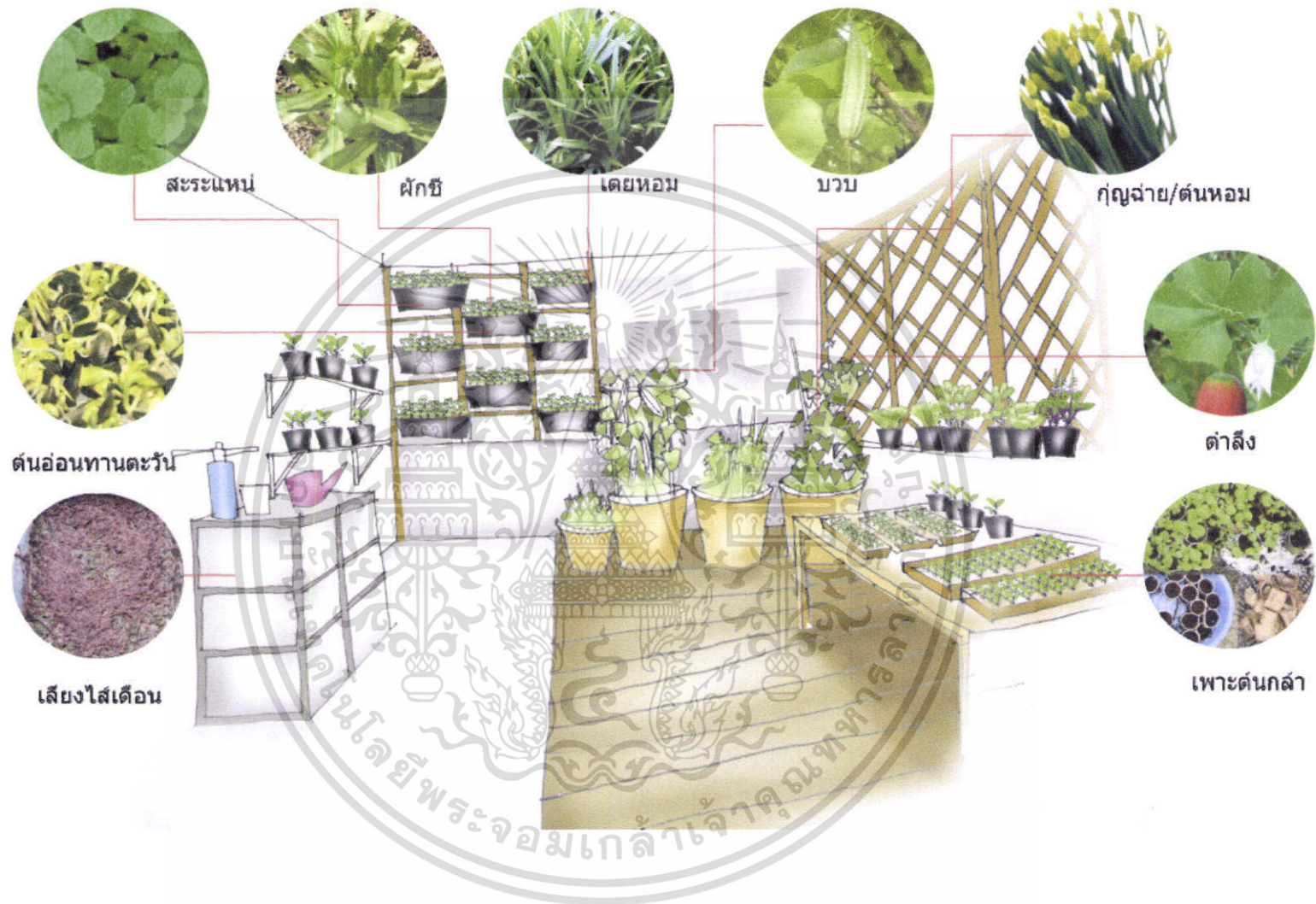
สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ	สัญลักษณ์	รายการประกอบแบบ
1	เคาน์เตอร์	11	ลิ้นชักบน	21	สวิตช์
2	ตู้ลิ้นชัก	12	ลิ้นชักบน	22	ตู้เก็บของใต้เตียง
3	ตู้ลิ้นชัก	13	ลิ้นชักบน	23	สวิตช์
4	ตู้ลิ้นชัก	14	ลิ้นชักบน	24	ตู้เก็บของ
5	ตู้ลิ้นชัก	15	ลิ้นชักบน	25	โถชักโครก
6	ตู้ลิ้นชัก	16	ลิ้นชักบน	26	โถชักโครก
7	ตู้ลิ้นชัก	17	ลิ้นชักบน	27	โถชักโครก
8	ตู้ลิ้นชัก	18	ลิ้นชักบน	28	โถชักโครก
9	ตู้ลิ้นชัก	19	ลิ้นชักบน	A	ตู้ลิ้นชัก
10	ตู้ลิ้นชัก	20	ลิ้นชักบน	B	ตู้ลิ้นชัก

ภาพที่ 5.14 แสดงแสดงผังพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.15 ทักษะภาพที่ 1

ภาพที่ 5.16 ทักษิณภาพที่ 2

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การระบายบริเวณท่อน้ำทิ้งควรจะทำที่ทรงเศษดินหรือใบไม้ จากฝ้ามุงลาด 1 ชั้น ละถัดมาเป็นผ้าขาวบางอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันเศษใบไม้เศษดิน ไหลลงไปในท่อระบายน้ำขณะรดน้ำต้นไม้
2. หรือรองกระถางต้นไม้ด้วยจานรองกระถาง หรือปูพลาสติกปูพื้นก่อนวางกระถาง
3. ยกพื้นขึ้นประมาณ 0.10 เซนติเมตรด้วยพื้นไม้ และรองด้วยพลาสติกรองพื้นอีกทีเพื่อป้องกันดินร่วงจากการรดน้ำต้นไม้

4. สวนครัวเพื่อการบำบัด

กลุ่มคนที่ควรได้รับการบำบัดในที่นี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ ผู้สูงอายุ (eider) ผู้ป่วย (patient) ผู้พิการนั่งเก้าอี้รถเข็น (wheel-chair) และผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น (visually impaired) ซึ่งมีทั้งผู้ที่ตาบอดสนิท (blind) และผู้ที่มองเห็นเลือนราง (partially blind) คนทั้งสี่กลุ่มนี้มีความต้องการด้านต่างๆ เช่นเดียวกับคนปกติ แต่มีข้อจำกัดทางร่างกายจึงต้องการกิจกรรมที่ดึงความสนใจออกจากอาการบกพร่องที่ตนประสบ ซึ่งการศึกษาวิจัยหลายครั้งพบว่า สวนที่มีน้ำจะช่วยดึงความสนใจของกลุ่มคนเหล่านี้ให้ไม่จมอยู่กับข้อบกพร่องหรือความป่วยไข้ของตนเองได้

ภาพที่ 5.17 ภาพสวนครัวบำบัด

กลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วย ส่วนใหญ่เดินพุงตัวด้วยไม้เท้า ใช้เครื่องช่วยต่างๆ หรือใช้รถเข็น บางรายมีปัญหาการมองเห็นร่วมด้วย ดังนั้นการออกแบบสวนครัวสำหรับคนกลุ่มนี้จึงทำลายละเอียดของกลุ่มคนพิการที่นั่งเก้าอี้รถเข็นและกลุ่มคนที่มีความบกพร่องทางสายตา สรุปได้ว่า จำเป็นต้องมีราวให้จับเกาะที่มั่นคงแข็งแรงอย่างทั่วถึง พื้นผิวควรเรียบ ไม่ลื่น สามารถเข็นรถได้ สะดวกไม่ขรุขระ ไม่ลาดเทมาก ไม่มีลวดลายมากจนเกินไป (ศศิยา ศิริพานิช และคณะ.สวนสวยกินได้, 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ข้อจำกัดในงานวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยขั้นนี้ผู้ทำการวิจัยได้พบข้อจำกัดบางประการ ดังต่อไปนี้

5.2.1.งานการวิจัยขั้นนี้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เข้ารับการอบรมของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (แห่งประเทศไทย)ใน กรุงเทพมหานคร เท่านั้นอาจจะทำให้ความหลากหลายของลักษณะความต้องการต่างๆ ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากรกลุ่มอื่นๆ ดังนั้น งานวิจัยนี้อาจมีบางประเด็นที่ไม่สามารถนำไปใช้กับประชากรในกลุ่มอื่นๆ ได้

5.2.2.การศึกษาและการเก็บข้อมูล มีบางส่วนที่ไม่สามารถทำได้ เช่นเรื่อง โรคและแมลงที่เป็นศัตรูพืชต่างๆ และเรื่องการเพาะเห็ด

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป

ในปัจจุบันกระแสแนวคิดเกษตรในเมือง (city farm) ในประเทศไทยกำลังเป็นกระแสนิยมไม่ว่าจะในสื่ออินเทอร์เน็ต นิตยสาร รายการทีวี ก็ให้ความสนใจเพิ่มขึ้น ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเพียงเฉพาะกลุ่มปัจเจกบุคคล หรือเฉพาะในที่พักอาศัยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป คือ

1. ควรเลือกศึกษาในพื้นที่ประเภท ส่วนรวม หรือส่วนกลางของชุมชน,พื้นที่ว่างสาธารณะ, พื้นที่อาคารราชการ,โรงพยาบาล หน่วยงานเอกชนต่างๆ หรือสวนครัวเพื่อคนพิการและคนชราเป็นต้น
2. ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเพื่อให้เห็นพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของสวนผักคนเมืองแบบส่วนรวมหรือเพื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างสวนผักคนเมืองแบบส่วนรวมที่เพิ่งเริ่มต้น กับที่สามารถเลี้ยงดูชุมชน ได้แล้ว

ทั้งนี้ทางผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักออกแบบบอสังหาริมทรัพย์,อาคารสูง และผู้ที่สนใจในอนาคต และงานวิจัยนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็แรงผลักดันอีกแรงที่จะปลุกฝังให้เยาวชนและประชาชนไทยหันกลับมาใส่ใจในวิถีชีวิตแบบเกษตรพอเพียงเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

“การปลูกไม้กระถางในออฟฟิศดีต่อสุขภาพ” [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก: [http:// www.vcharkarn.com](http://www.vcharkarn.com) : 2554

คมสัน หุตะแพทย.2555, “แนวคิดสวนผักคนเมือง” สารคดีปีที่ 28 ฉบับที่ 325

มีนาคม.กรุงเทพฯ: สารคดี

จิรวรรณ เพ็ชรสุทธิ และนิสราภรณ์ ภักดีพันธ์. “การปลูกผักสวนครัวเป็นไม้ประดับ”,

กรุงเทพฯ: วารสารรามคำแหง

ช่อขวัญ วงศ์สุวรรณ.2544. “ผักสวนครัว”. กรุงเทพฯ: เกษตรสาส์น

ญาติ ศรีมณี.2553. “ประเทศไทยกับภาวะโลกร้อน”, [ออนไลน์][อ้างเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2555]

เข้าถึงได้จาก: http://www.km.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=443

จิตินันท์ ศรีสถิต.2555 . “Permaculture”. [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก : <http://www.nstda.or.th/cc/index.php/2011/02/permaculture>

ณัฐภูมิ สุดแก้วและคณะ. 2554 “นิยามศัพท์เกษตรอินทรีย์”.

ณัฐภูมิ สุดแก้วและคณะ.2554. “หนึ่งไร่หนึ่งแสนบาท”. กรุงเทพฯ:มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน

Maison productivehouse (MpH)in cannada [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://productivehouse.com>

และ <http://productiif.com>,2554

ธ คือ ดวงใจ ไทยทั้งชาติ “การพึ่งพาตนเอง” [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://3armyarea-rta.com>

นคร ลิ้มปยุตถาวร “แนวคิดเกษตรในเมือง” [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก

<http://www.facebook.com/pages/CITY-FARM-NEWS,2554>

นักส่งเสริมเกษตรอินทรีย์.2555. GreenNet[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก

<http://www.greennetorganic.blogspot.com>)

นิยามที่พ้องอาศัย . 2555 [ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://www.yala.ac.th>.2554

นิยามอาคารพ้องอาศัย[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก [http:// www.civil.rtaf.mi.th](http://www.civil.rtaf.mi.th).2554

นิยามศัพท์อาคารชุด[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก <http://www.freesplans.com>.2554

ปริญญา จงวิศาล.2553 . “แนวคิดการเพิ่มพื้นที่ในอาคารชุด(คอนโดมิเนียม)ในกรุงเทพมหานคร”

วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต,คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ภาควิชาออกแบบอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปิยะพงษ์ บุญบงกั2554 “แนวคิดเกษตรอินทรีย์” อ้างถึง Mougeot [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicityfarm.com>:

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ปิยะพงษ์ นุชบงก์.2554 “ปลูกเมืองปลูกชีวิต”กรุงเทพฯ:พิมพ์ดี
มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนแห่งประเทศไทย.2554 “สวนผักคนเมือง” [ออนไลน์]
เข้าถึงได้จากwww.thaicityfarm.com
- เมฆ จันทน์ประยูร.2548. “ผักสวนครัวก้าวสำคัญแห่งการพึ่งตัวเอง”.กรุงเทพฯ:มิติใหม่
ระพีพรรณ ใจภักดี. 2544. และ สมภพ ฐิตะวสันต์. 2537. “การจัดสวนครัวเป็นไม้ประดับ”.
กรุงเทพฯ:วารสารรามคำแหง
- ระพีพรรณ ใจภักดี. 2544. “ผักดอก Flower vegetable”.กรุงเทพฯ:แสงแดดเพื่อนเด็ก
รองศาสตราจารย์ พาสินี สุนากร .2553. “การทำไร้อาคราฟีนที่กำลังเป็นจริง”
กรุงเทพฯ:วารสารอาษา
- รองศาสตราจารย์ พาสินี สุนากร.2553. “เรื่องการใช้พืชพรรณประกอบอาคาร”
กรุงเทพฯ:วารสารอาษา
- รศ.พาสินี สุนากร.2554. “VERTICAL & ROOF GARDEN”.กรุงเทพฯ
: บ้านและสวน
- วิทยากร เชียงกุล.2555 . แนวคิด permaculture ในหมู่บ้านโลก[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก
<http://www.lanpanya.com/wash/archives/2914>)
- วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551. “การปลูกผักสวนครัว” .กรุงเทพฯ: เพชรสีน้ำเงิน
- วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551. “การปลูกพืชผักทั่วไป” .กรุงเทพฯ: เพชรสีน้ำเงิน
- อัญญรัตน์ อ่อนสุทธิ.2554. “สวนผักในบ้านฉันปี 3” .นนทบุรี: สามลดา
- ศศิธา ศิริพานิช,เสริมศิริ จันทร์เปรม.2553. “สวนสวยกินได้ Kitchen garden”
.กรุงเทพฯ: บ้านและสวน
- ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย.2554. “สถานการณ์ภาวะโลกร้อน”[ออนไลน์][อ้างเมื่อ 10 มีนาคม 2554]เข้าถึง
ได้จาก:<http://www.thanonline.com>
- สำนักข่าวไทย. “การปลูกผักในทำเนียบขาว” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
:[http:// www.news.mcot.net.2553](http://www.news.mcot.net.2553)
- อรุณวณา สนิกะวาทิ.2552. “สวนผักคนเมือง Vegetable Garden in Capital” .กรุงเทพฯ
:บริษัท ที คิวพี
- [akanek_ ja_ ja](http://www.akanek-ja-ja.com).2010.UrbangardenBusiness [ออนไลน์][อ้างเมื่อ 18 กรกฎาคม 2554]
เข้าถึงได้จาก:<http://community.akanek.com/th/story/2010/11/urban-garden-business>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

การจำแนกพืชผัก

1 การจำแนกพืชผักตามอายุการเก็บเกี่ยว

พืชผักฤดูเดียว (Annual crops) คือ พืชผักที่งอกจากเมล็ดแล้วเจริญเติบโตให้ดอก ผล และเมล็ดจนครบวงจรแล้วตาย ในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งฤดูกาลหรือหนึ่งปี เช่น ผักกาดต่างๆ คะน้า ผักชีไทย แดงกวา มะระ ฯลฯ

พืชผักสองฤดู (Biennial crops) คือ พืชผักที่มีอายุครบวงจรรอบหนึ่งในสองฤดูกาล หรือสองปี ฤดูแรกหรือปีแรก พืชมีการเจริญเติบโตทางกิ่ง ใบ ลำต้น ฤดูที่สองหรือปีที่สองจึงออกดอกและผลแล้วตาย เช่น พริก มะเขือ หอมหัวใหญ่ ฯลฯ

พืชผักหลายฤดู (Perennial crops) คือ พืชผักที่มีอายุยืนยาวกว่าสองฤดูหรือสองปี หรือหลายปี ผักบางชนิดมีการเจริญเติบโตให้ผลผลิตครบวงจรชีวิตภายในฤดูเดียวหรือปีเดียวก็ได้ แต่ผักบางชนิด ยังไม่ตายคงมีดอกออกผลในปีต่อๆ ไป เช่น ชะอม ตำลึง กระถิน ชิงช้า ตะไคร้ กระชาย ฯลฯ

2 การจำแนกตามอุณหภูมิ

พืชผักฤดูหนาว แบ่งได้ 2 กลุ่ม

1. กลุ่มพืชผักที่ชอบอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15.5 – 18.5 องศาเซลเซียส ได้แก่ กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก กะหล่ำปลม ผักกาดเขียวปลี ผักกาดหอม คะน้า แครอท ฯลฯ
2. กลุ่มผักที่ชอบอุณหภูมิ 12.5 – 24 องศาเซลเซียส ได้แก่ หน่อไม้ฝรั่ง หอมแดง หอมใหญ่ กระเทียม ฯลฯ

พืชผักฤดูร้อน แบ่งได้ 2 กลุ่ม

1. กลุ่มพืชผักที่เจริญงอกงามที่อุณหภูมิประมาณ 18.5 – 26 องศาเซลเซียส ได้แก่ แดงกวา พริกทอง มะเขือเทศ
2. กลุ่มพืชผักที่เจริญงอกงามที่อุณหภูมิสูงกว่า 21 องศาเซลเซียส ได้แก่ มะเขือ ถั่วฝักยาว พริกขี้หนู กระเจี๊ยบ

3 การจำแนกตามส่วนที่นำไปใช้ประโยชน์

1. ใบและลำต้น เช่น ผักคะน้า กะหล่ำปลี ผักสลัด ผักกาดต่างๆ หน่อไม้ฝรั่ง ฯลฯ
2. เมล็ดและผล เช่น มะเขือต่างๆ ถั่วต่างๆ พริกต่างๆ
3. ดอก เช่น กะหล่ำดอก
4. ส่วนที่อยู่ใต้ดิน เช่น ผักกาดหัว หอมแดง กระเทียม หอมหัวใหญ่ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

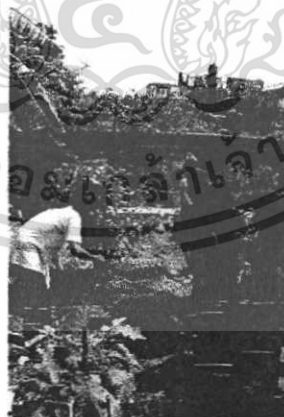
4 การจำแนกตามวิธีการปลูก

1. วิธีการเพาะเมล็ดก่อนแล้วย้ายกล้า เหมาะสำหรับพืชผักที่มีเมล็ดขนาดเล็ก ราคาแพง เช่น หอมหัวใหญ่ ผักกาดขาวปลี กะหล่ำปลี กะหล่ำปม มะเขือเทศ ผักเหล่านี้จำเป็นต้อง เพาะกล้า ก่อนแล้วจึงย้ายมาปลูกหรือย้ายมาชำ เมื่อขนาดโตพอสมควรจึงย้ายปลูก

ภาพ ขั้นตอนการเพาะเมล็ด

2. วิธีการหว่านเมล็ดลงแปลงปลูก พืชผักชนิดนี้อายุการเก็บเกี่ยวสั้น โตเร็ว เมล็ดหาซื้อง่าย ราคาถูก เช่น ผักบุ้ง ผักชี ตะค้า ผักกาดหัว ผักกาดเขียวปลี ผักกาดเขียวควางคึ่ง ผักที่หว่านเมล็ดลงแปลง ต้องรอให้ดินแตกใบจริง 2 - 3 ใบ แล้วจึงถอนแยก เหลือไว้ในแปลงในระยะปลูกพอดีกับชนิดผักที่ปลูก แล้วบำรุงดูแลจนเจริญเติบโต

ภาพ วิธีการหว่านเมล็ดลงแปลงปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. วิธีการใช้ส่วนต่างๆ ปลุก พืชผักที่ไร้หัว ไร้ต้น การปลุกในวัสดุเพาะหรือปลุกลงแปลงจะต้องให้การปฏิบัติดูแลเป็นอย่างดี เพราะพืชผักบางชนิดจะติดโรคได้ง่าย เช่น หอมแบ่ง กระเทียม ผักชีฝรั่ง ขิง ข่า ตะไคร้ ฯลฯ

ภาพ วิธีการใช้ส่วนต่างๆ ปลุก พืชผักที่ไร้หัว ไร้ต้น

4. วิธีการปลุกเป็นหลุมในแปลงปลุก พืชผักชนิดนี้จะมีเมล็ดขนาดใหญ่โตเหมาะที่จะใช้ปลุก ในหลุมหรือร่อง เช่น ถั่วต่างๆ แดงต่างๆ บวบ พักขาว โปด พักอ่อน ฯลฯ (วิเศษฐ คำสุวรรณ.2551)

ภาพ วิธีการปลุกเป็นหลุมในแปลงปลุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางแผนการปลูกผักสวนครัว

จะปลูกผักก็ควรจะมีการวางแผน เพื่อจะได้มีผักสดไว้รับประทานอย่างเพียงพอตลอดปี โดยเฉพาะการใช้พื้นที่และการดูแลรักษา

สวนครัวที่คิดว่าไม่ค่อยมีเวลาดูแลมาก ขนาดที่ทำการก็ควรจะเป็นสวนครัวขนาดเล็ก ปลูกผักที่ดูแลง่าย ๆ สัก 3-4 ชนิด จะดีกว่าทำขนาดใหญ่และปลูกหลายชนิด เพราะนอกจากจะใช้เวลาในการดูแลรักษามากแล้ว ยังทำหรือปฏิบัติได้ไม่อีกด้วย

ส่วนผู้ที่มีเวลา ก็สามารถใช้พื้นที่ในการปลูกให้ได้ประโยชน์มากที่สุด โดยปลูกให้ได้ชนิดมากที่สุด เพื่อที่จะได้มีผักไว้บริโภคหลายๆ อย่าง และวางแผนการปลูกให้สามารถเก็บผักมาประกอบอาหารได้ทุกวัน โดยทยอยปลูก

นอกจากนั้นแล้ว ควรจะศึกษาถึงอายุของผัก ระยะปลูกตลอดจนฤดูกาลด้วยว่า ผักแต่ละชนิดควรจะปลูกเมื่อไหร่จึงจะให้ผลดีที่สุด

การเลือกพื้นที่ปลูกผักสวนครัว

การเลือกที่สำหรับปลูกผักสวนครัวนั้น ไม่จำเป็นต้องพิถีพิถันนัก เพราะการเพาะเป็นการปลูกในเนื้อที่น้อย หากมีเนื้อที่หลายๆ อาจทำสวนครัวขนาดใหญ่ก็ได้ ทั้งนี้ควรให้อยู่ใกล้บ้านมากที่สุด เพื่อสะดวกในการเข้าไปทำงานและเก็บผัก

สวนครัวควรตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้ง ปราศจากร่มเงาของบ้านและต้นไม้ใหญ่ ป้องกันรากต้นไม้แย่งน้ำและอาหารจากพืชผักหรืออย่างน้อยควรเลือกที่มีแสงแดดส่องครึ่งวัน เพราะผักต้องการแสงจึงจะเจริญเติบโตได้ดี แต่ถ้าไม่มีทางเลือกก็อาจเลือกปลูกผักกินผล เช่น พริก มะเขือ ให้อยู่ในแปลงที่ได้รับแสงแดดทั้งวันและพวกที่เป็นผักกินใบ หรือส่วนของราก เช่น คื่นช่าย ผักกาดหัว ให้อยู่ในบริเวณที่ได้รับแสงแดดเพียงเล็กน้อย

สวนครัวควรตั้งอยู่ในที่ๆ เป็นดินดี เช่น ดินร่วนหรือดินทราย ซึ่งมีการระบายน้ำดี เพราะผักชอบดินชนิดนี้ ผักส่วนใหญ่ไม่ต้องการหน้าดินลึกเหมือนไม้ผล หน้าดินลึกเพียง 12 นิ้ว ก็เพียงพอ แต่ถ้าดินมีลักษณะแตกต่างไปจากนี้ก็ยังสามารถปลูกผักได้ แต่ต้องปรับปรุงให้ดินมีลักษณะโปร่งและระบายน้ำดี มีธาตุอาหารพืชอุดมสมบูรณ์ ด้วยการใส่อินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืชลงไป ซึ่งได้แก่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และการปรับปรุงดินให้มีลักษณะเป็นกรดอ่อนๆ โดยการใส่ปูนขาว ถ้าเป็นดินทรายหรือดินร่วน ก็อาจจะยกร่องเพียงเล็กน้อย แปลงปลูกผักควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ หรือมีน้ำรด เพราะผักเป็นพืชอายุสั้นและรากตื้น จึงต้องรดน้ำสม่ำเสมอ

การเตรียมดิน

การเตรียมดินปลูกผักควรให้ดินร่วนละเอียดและประณีตเพราะจะช่วยให้ดินมีการระบายน้ำและหมุนเวียนถ่ายเทอากาศทำให้ผักเจริญงอกงาม โดยมากใช้จอบขุดหน้าดินให้ลึกประมาณ 8 นิ้ว พลิกกลับดินบนลงล่าง ขุดดินตากให้แห้งประมาณ 5-7 วัน หลังจากนั้นก็รดน้ำให้ชุ่ม แล้วย่อยดินให้แตกร่วนเป็นก้อนเล็กๆ ใส่ปุ๋ยลงไป หว่านกระจายทั่วๆ แปลง ถ้าดินไม่สมบูรณ์ก็ใส่ปุ๋ยมากๆ สับดินให้เข้ากับปุ๋ย

ถ้าปลูกผักติดกันหลายๆ แปลง ต้องให้แปลงขนานไปกับแนวทิศตะวันตกและตะวันออก เมื่อปลูกผักที่มีความสูงต่ำต่างกัน ไว้ในแปลงใกล้กัน จะได้ไม่บังแดดกัน

ดินที่ใช้ปลูกผักในกระถางหรือภาชนะอื่นๆ ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน เพื่อให้เก็บความชื้นไว้ได้สม่ำเสมอ ระบายรากของพืช ถ้ามีการระบายน้ำเร็วเกินไป จะเก็บความชื้นไว้ไม่พอ หรือดินที่มีการระบายน้ำไม่ดีและภาชนะที่ใส่ดินมีช่องระบายแคบของเดียวอาจจะเก็บความชื้นไว้มากเกินไป รากของพืชอาจเน่าได้

ดินที่ใช้ปลูกพืชผักในภาชนะอาจจะซื้อจากร้านค้าขายดิน ขายต้นไม้ก็ได้ เพราะสะดวกในการใช้ หากจะผสมดินใช้เองสามารถใช้สูตร ทรายละเอียด 1 ส่วน ดินร่วนซุย 1 ส่วน อินทรีวัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือขี้เลื่อย 1 ส่วน ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน

ดินผสมบางชนิดที่มีขายอยู่เบามาก เหมาะสำหรับใช้ปลูกพืชผักในกระถางแขวน หรือภาชนะขนาดใหญ่ที่จำเป็นจะต้องเคลื่อนย้ายไปยังบริเวณต่างๆ หรือในที่ที่มีน้ำหนักมากแล้วจะเกิดปัญหา เช่น บนหลังคาบ้าน บนร้าน หรือบนหน้าต่าง แต่ถ้ามีลมแรงกระถางที่มีดินเบาและปลูกพืชต้นสูงอาจล้มได้

สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอุณหภูมิ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการปลูกผัก เพราะผักชนิดหนึ่งๆ ไม่สามารถจะปลูกได้ในสภาพแวดล้อมและฤดูกาลที่ต่างกัน เช่น ผักที่ต้องการอากาศเย็น แต่เอาไปปลูกในหน้าร้อน หรือบางชนิดอาจจะเจริญเติบโตได้ แต่เก็บผลผลิตไม่ได้ สังเกตง่ายๆ ว่าทำไมหน้าร้อนกะหล่ำปลี กะหล่ำดอก หรือถั่วลันเตาจึงมีราคาแพง เพราะผักพวกนี้ปลูกในภาคกลางไม่ได้ ส่วนใหญ่จะปลูกในภาคเหนือ หรือบริเวณที่มีอากาศเย็น

ความต้องการอุณหภูมิของผักแต่ละอย่างสามารถแยกได้ดังต่อไปนี้

1. ผักที่กินใบ เช่น ขึ้นฉ่าย ผักกาดหอม คะน้า ผักกาดเขียว ล้วนแต่ต้องการอากาศเย็นในการเจริญเติบโต ยกเว้นคะน้า ที่ปลูกได้ตลอดปี
2. ผักกินหัว ได้แก่ แครอท หอม ผักกาดหัว ควรปลูกในฤดูหนาว เว้นแต่ผักกาดหัวบางพันธุ์ที่ปลูกได้ตลอดปี
3. ผักกะหล่ำ ได้แก่ กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก กะหล่ำดอกต้องปลูกในฤดูหนาวทุกชนิด แต่มีบางพันธุ์ที่สามารถปลูกได้ในฤดูร้อน

4. ถั่ว แปะทุกชนิดปลูกได้ดีในฤดูร้อน เช่น ถั่วฝักยาว ถั่วเน่า ส่วนถั่วชนิดอื่นๆ คือ ถั่วลันเตา ถั่วแขก ต้องการอากาศหนาวเย็นในการปลูก
5. แดงต่างๆ ทุกชนิดปลูกได้ดีในฤดูร้อน อากาศร้อนเท่าไรแดงก็ทนได้ ในที่นี้มีแดงกวาแดงไท แดงโม ฟักทอง ฟักแฟง น้ำเต้า เป็นต้น
6. พริกและมะเขือ ส่วนมากปลูกได้ดีตั้งแต่อากาศอบอุ่นจนถึงร้อน ยกเว้นพริกยักษ์และมะเขือเทศบางพันธุ์ที่ต้องการอากาศค่อนข้างเย็น
7. ข้าวโพดและกระเจี๊ยบ เป็นพวกที่ปลูกได้ตลอดปีเหมาะสำหรับปลูกเป็นผักสวนครัว
8. ผักที่สามารถปลูกได้นานกว่า 1 ฤดู ได้แก่ หน่อไม้ฝรั่งปลูกได้ตลอดปี เหมาะสำหรับปลูกไว้ริมสวนด้านใดด้านหนึ่งเพราะปลูกแล้วอยู่ได้นานหลายปี

ฤดูกาลปลูก การปลูกผักควรหาจังหวะให้เหมาะสมสอดคล้องกับฤดูกาล เพื่อให้ได้ผักที่มีคุณภาพดี จึงควรพิจารณาเลือกปลูกผักดังนี้

1. ผักที่ควรปลูกในต้นฤดูฝน คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ได้แก่ หอมแบ่ง ผักกาดเขียวกวางตั้ง ผักบุ้ง คะน้า พริกต่างๆ มะเขือต่างๆ ผักกาดหัว ผักกาดหอม บวบ มะระ ฟักเขียว แพง แดงกวา ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว ถั่วพุ่ม น้ำเต้า ผักบุ้งจีน กระเจี๊ยบเขียว

2. ผักที่ควรปลูกปลายฤดูฝน ผักใดที่ปลูกต้นฤดูฝนก็ปลูกได้ผลดีในปลายฤดูฝน ยิ่งกว่านั้นยังปลูกผักฤดูหนาวได้อีกด้วย เช่น กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก กะหล่ำปลม บร็อกโคลี่ ถั่วลันเตา หอมหัวใหญ่ แครอท ผักชี ผักกาดเขียวปลี ผักกาดขาวปลี ผักกาดหอมห่อ ข้าวโพดหวาน แดงเทศ แดงโม พริกยักษ์ พริกหยวก ฟักทอง มะเขือเทศ ขึ้นฉ่าย

3. ผักที่ควรปลูกในฤดูร้อน ได้แก่ผักที่ทนร้อนได้ดี และทนความแห้งแล้งพอสมควร ถึงแม้ว่าผักเหล่านี้จะทนร้อนและความแห้งแล้งได้ แต่ถ้าปลูกในฤดูร้อนผักบางอย่างก็ต้องการน้ำเข้าเย็น ต้องพรวนดินแล้วคลุมด้วยหญ้าหรือฟางข้าวเพื่อรักษาความชุ่มชื้นไว้ให้พอ เช่น ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเทียน บวบ มะระ ถั่วฝักยาว ถั่วพุ่ม น้ำเต้า แพง ฟักทอง ถั่วพู คะน้า ผักกาดเขียวกวางตั้ง ผักกาดหอม ผักชี (ผักกาดหอมและผักชีนั้นควรทำร่มรำไรให้ด้วย) ผักกาดขาวเล็ก ผักกาดเขียวใหญ่ มะเขือมอญ

4. ผักและพืชบางอย่างที่ควรปลูกไว้รับประทานตลอดปี ทนทาน ปลูกครั้งเดียว เก็บเกี่ยวรับประทานได้ตลอดปี เช่น สะระแหน่ ผักชีฝรั่ง หอมแบ่ง (ต้นหอม) แมงลัก โหระพา กะเพรา ตำลึง ผักบุ้งไทย กระชาย ข่า ตะไคร้ บัวบก มะแว้ง มะเขือพวง พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนู มะเขือต่างๆ

ภาษาที่ใช้ปลูก

ภาษาที่ใช้ขึ้นอยู่กับชนิดของพืชผักที่จะปลูก ภาษาทุกชนิดทุกขนาดถ้ามีที่ว่างสำหรับราก พืชผักส่วนมากจะเจริญเติบโตได้ดี เช่น ลังไม้ กระจกโลหะ กระจกพลาสติก กระจกดินเผา หรืออาจเป็นภาษาของใช้ที่ชำรุดแตกหักใช้การไม่ได้ เช่น กระจกน้ำ หม้ออลูมิเนียม กะละมัง กระทะ เป็นต้น หรืออาจดัดแปลงจากถังแก๊สตอนที่ใส่น้ำมัน ภาษาที่มีขนาดใหญ่กว่านี้การเจริญเติบโตของผักจะดี แต่ถ้าใหญ่เกินไปจะมีปัญหาในเรื่องของการเคลื่อนย้ายเพราะมีน้ำหนักมาก ภาษาที่มีขนาดเล็กความชื้นแห้งเร็ว ต้องให้น้ำบ่อยครั้ง

ภาษาที่ปลูกควรมีรูที่กั้นกลางเพื่อเป็นที่ระบายน้ำ ผักส่วนมากที่ปลูกในภาษาที่ต้องให้น้ำทุกวัน และให้มีการระบายน้ำดี ภาษาที่ซื้อมาปลูกผักมีทั้งข้อดีและข้อเสีย กระจกดินเผาอาจหาซื้อได้ง่ายกว่าภาษาชนิดอื่นๆ มีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน กระจกดินเผาระบายน้ำได้ดี ดูเข้ากับบรรยากาศของสวน แต่ข้อเสียคือแตกง่าย ถ้าใส่ดินและรดน้ำมากจะหนักและเคลื่อนย้ายลำบาก ส่วนกระจกพลาสติกราคาแพง เบา แต่ใช้ไปนานๆ มักจะแตกกรอบ มีช่องระบายอากาศน้อย รากพืชอาจเน่าง่าย พลาสติกดีสำหรับการปลูกผักแบบแขวน เพราะเบาและเก็บความชื้นได้ดี การปลูกผักในกระถางแขวนต้องทำราวแขวนให้มั่นคง เพราะกระถางมีน้ำหนักมาก อาจตกลงลงมาได้

ขนาดของภาษาชนิดต่างๆ ที่ใช้ปลูก ควรมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 6 นิ้ว ลึกไม่ต่ำกว่า 8 นิ้ว ภาษาขนาดนี้สามารถปลูกพริก ผักกาดหอม หอมแดง หอมกินดี กระเทียม และผักอื่นๆ ที่มีระบบรากตื้น พกพื้นหัว เช่น แครอท ผักกาดหัว ต้องการดินที่ลึกและปากภาษากว้างกว่านี้ พืชผักที่ต้องการภาษาขนาดใหญ่ๆ ก็มีอีก เช่น ข้าวโพดฝักอ่อน แตงกวา ถั่ว มะเขือเทศ เป็นต้น (วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551)

ตาราง แสดงลักษณะต่างๆ ของพืช (ประเภทใบ ลำต้นและดอก)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
1	กะหล่ำปลี - กะหล่ำปลีธรรมดา - กะหล่ำปลีแดง - กะหล่ำปลีอื่น	ระยะระหว่างต้น 40-50 ซม.	60-70 วัน 80-90 วัน 50-70 วัน	ค.ค.-ม.ค.	ชอบอากาศหนาว เย็นมีความชื้นสูง
2	กะหล่ำดอก - กะหล่ำดอกพันธุ์เบา - กะหล่ำดอกพันธุ์กลาง - กะหล่ำดอกหนัก	1. หว่านเมล็ด ระยะระหว่างต้น 50 ซม. 2. ย้ายกล้าระยะ ระหว่างต้น 50×60 ซม. (และระหว่างแถว)	60-75 วัน 80-90 วัน 90-150 วัน	ตลอดทั้งปี คั้นฤดูหนาว (ค.ค.-ก.พ.)	อากาศตอนกลาง คืนต้องเย็น พอสมควร
3	ผักกาดขาว	- ระยะห่าง ระหว่างต้น 50×50 ซม.	50-80 วัน	ค.ค.-ก.พ.	ชอบอากาศหนาว เย็น
4	ผักกาดหอม	- ระยะห่าง ระหว่างต้น 25 ซม. - ระยะห่าง ระหว่างแถว 30 ซม. - ยกแปลงสูง ประมาณ 50 ซม.	พันธุ์คอศ และพันธุ์ เรดลิป 40- 45 วัน พันธุ์สลัด แล้ว 60-70 วัน	ตลอดทั้งปี (เติบโตดี ในช่วง พ.ย -ก.พ.)	ชอบอากาศ ค่อนข้างหนาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
5	ผักกาดเขียวควางคึ่ง	-หว่านเมล็ดให้ทั่วแปลง -ระยะห่างระหว่างต้น 20-25 ซม.	35-40 วัน	ตลอดทั้งปี	ปลูกได้ตั้งแต่ปลายฝนและฤดูหนาว
6	คะน้า	-หว่านเมล็ดให้ทั่วแปลง -ระยะห่างระหว่างต้น 20 ซม.	25-40 วัน	พ.ย. – ม.ค.	ชอบอากาศเย็น
7	ตำลึง	-หยอดเมล็ดหลุมละ 3-5 เมล็ด -ตัดให้ยาว 5-6 นิ้ว ปักชำในถุงเพาะชำ	30 วัน	ฤดูฝนแตกยอดได้ดี	เป็นไม้เลื้อย
8	กระเพรา	หว่านเมล็ดโดยรอบระยะห่างระหว่างต้น 20×20 ซม.	30-35 วัน	ตลอดทั้งปี	-พืชล้มลุกสูงประมาณ 30-60 ซม. -ต้องการความชื้นสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
9	โหระพา	-หว่านเมล็ดให้ทั่ว แปลงปลูก -ระยะห่างระหว่างต้น 20×20 ซม.	30-35 วัน	ตลอดทั้งปี	พืชล้มลุกสูงสูงไม่เกิน 60 ซม.
10	แมงลัก	ระยะห่างระหว่างต้น 40×40 ซม.	45 วัน	ตลอดทั้งปี	พืชล้มลุกสูงสูงไม่เกิน 60 ซม.
11	สาระแหน่	ปักชำระยะห่าง ระหว่างต้น 20-30 ซม.		ตลอดทั้งปี	-ไม่เลือกคลุมดิน -ต้องการแสงสว่าง รำไร
12	ผักชีไทย	หว่านเมล็ดให้ทั่ว แปลงปลูก	30-45 วัน	ตลอดทั้งปีแต่ เหมาะที่จะ ปลูกฤดูหนาว	พืชล้มลุกมีอายุ 40-60 วัน
13	ผักชีฝรั่ง	ระยะห่างระหว่างต้น 20×20 ซม.	120 วัน หลังจาก เมล็ดคอก หรือ 30 วัน หลังจาก ย้ายแปลง	ตลอดทั้งปี	เจริญเติบโตได้ดี กับดินเหนียวน้ำ ไม่ท่วมขัง
14	ผักบุ้งไทย	-หาพื้นที่ก้นน้ำ 1-1.5 เมตร ในดินเพื่อให้ขึ้น ดินเลน -ตัดต้นพันธุ์ยาว 30 ซม. ปักดำทอละ 3-5 ต้น -ระยะระหว่างแถว 6 เมตร	หลังจาก ปลูก ประมาณ 3 เดือน	ตลอดทั้งปี	ปล่อยน้ำเข้าออก ควรทำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ประมาณ 30 ชม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
15	ผักบั้งจีน	ปลูกโดยหว่านเมล็ดให้ทั่วแปลงปลูก	หลังจากปลูก 20-25 วัน	ตลอดทั้งปี	-สูงประมาณ 30-35 ซม. -ชอบน้ำ
16	ผักกระเฉด	-ปลูกหรือปักชำ เตรียมแปลงแล้วสูบน้ำเข้า 30 ซม. ระยะห่างระหว่างกอประมาณ 30 ซม.	หลังจากปลูก ประมาณ 3 สัปดาห์ (21 วัน)	ตลอดทั้งปี	-ถ้าหนาวผลผลิตจะน้อยลง -เก็บได้ 8-12 สัปดาห์ ต้องถอนทิ้งแล้วปลูกใหม่
17	บุลู่ (กะหล่ำปลีของคนใต้)	-ใช้กระถางปากกว้าง 12 นิ้ว -ถ้าดินทำมุม เอน 45 องศา กับพื้นที่ตั้ง กระถางจะแตกแขนงเป็นจำนวนมาก	-เก็บได้ทุก 2-3 สัปดาห์ (เด็ดหรือปลิดใบล่างก่อน)	ให้ผลดีในฤดูหนาว	-ตลอดทั้งปี -เติบโตได้ในกระถาง -อายุมากกว่า 1 ปี จะสูง 1 ฟุต
18	ขึ้นช่าย	-แยกเป็นกอ กอละ 2-3 ต้น -ระยะห่างระหว่างต้น 10-15 ซม.	90 วัน หลังจากย้ายปลูก	เติบโตดีในฤดูหนาว	-ฤดูหนาวให้ผลผลิตดี -ชอบแดดเต็มวันหรือกึ่งร่มกึ่งแดดก็ได้(แดดคร่าวๆ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงลักษณะต่างๆของพืช (ประเภทเมล็ดและผล)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
1	มะระจีน	ระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 50-75 ซม. ลึก 20-25 ซม.	40-45 วันเก็บ ผลผลิตได้ตลอดจนถึงอายุ 85-90 วัน (ทั้งผลและใบ)	ตลอดทั้งปี (พ.ย.-ก.พ.)	
2	บวบ	ต้องปลูกโดยทำค้างมือเลื้อยแล้วให้ผลห้อย	50-75 วัน	ให้ผลดีในฤดูหนาว	ไม้เถาเลื้อย ทนแล้ง ทนฝน
3	มะเขือเทศ	ควรมีไม้ค้ำให้ต้นด้วย (ไม้สูงประมาณ 80-100 ซม.)	45-50 วัน	ให้ผลดีในฤดูหนาว	ได้ทั้งแปลงและกระถาง
4	กระเจี๊ยบเขียว	-หยอดเมล็ดลึก 1-2 ซม. ระยะระหว่างต้นประมาณ 30 ซม.	40-90 วัน	ตลอดทั้งปี	ไม่พุ่มอายุต้นปีเดียวสูงประมาณไม่เกิน 4 ม.
5	ถั่วถัสดำ	เตรียมหลุมระยะระหว่างต้น 30 ซม.	60 วัน	(ต.ค.-พ.ค.)	ชอบอากาศค่อนข้างเย็น
6	แตงกวา	-หยอดเมล็ดหลุมลึกประมาณ 3-4 นิ้ว ระยะห่างระหว่างต้น 60-80 ซม.	40-60 วัน	(ต.ค.-มี.ค.)	-ไม้เถาเลื้อย -ชอบอุณหภูมิเย็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
7	ฟักทอง	-หยอดเมล็ดหลุม ลึกประมาณ 3-5 ซม. -ระยะห่างระหว่างต้น, แถว 100×150 ซม.	พันธุ์เบา 50-60 วัน พันธุ์หนัก 120-180 วัน	(พ.ย.-ก.พ.)	-ถ้าดินอ่อนเป็นเถา ทอดค้ำตามพื้นดิน -ชอบอากาศแห้ง
8	ถั่วฝักยาว	-หยอดเมล็ดหลุม ลึกประมาณ 10-15 ซม. -ระยะห่างระหว่างต้น 50 ซม.	55-75 วัน	ตลอดทั้งปี ผลผลิตดี ในช่วงฤดู แล้ง	-เถาเลื้อยพันหลัก ทวนเข็มนาฬิกา
9	พริกขี้หนู	ขุดหลุมปลูก ระยะห่างระหว่างต้น 50 ซม.	60-85 วัน	ตลอดทั้งปี	พืชล้มลุก
10	มะเขือเปราะ	หยอดเมล็ด ระยะห่างระหว่างต้น 70-80 ซม.	60-85 วัน	ตลอดทั้งปี	-มีอายุหลายปี -ชอบแสงแดด
11	มะเขือพวง	เพาะเมล็ดในถาด ปลูกระยะห่างระหว่างต้น ประมาณ 70-75 ซม.	40-60 วัน	ตลอดทั้งปี	-ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-3 เมตร -ชอบแดด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง แสดงลักษณะต่างๆ ของพืช (ประเภทส่วนที่อยู่ใต้ดิน)

ลำดับ	ชนิดพืช	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
1	ผักกาดหัว	หยอดเมล็ดหลุม ลึกประมาณ 1 ซม. ระยะห่างระหว่าง ต้น 20-30 ซม.	40-45 วัน	ค.ค.-ม.ค.	วิธีเก็บควรรดน้ำให้ ชุ่มแล้วดึงขึ้นตรงๆ
2	ขิง	นำท่อนพันธุ์มา ปลูกระยะห่าง ระหว่างต้น 25 ซม.	-ขิงอ่อน 4- 6 เดือน -ขิงแก่ 10- 12 เดือน	แตกหน่อ ฤดูฝน	พืชล้มลุก
3	ข่า	-ขุดหลุมลึก 50 ซม. -ระยะห่างระหว่าง ต้น 100 ซม.	-ข่าอ่อน 6- 8 เดือน -ข่าแก่ 1 ปี	แตกหน่อ ฤดูฝน	ชอบความชุ่มชื้น แต่ไม่ชอบน้ำท่วม ขัง
4	กระชาย	นำหัวพันธุ์ ปลูกลึก ประมาณ 2-5 ซม. ระยะห่าง ระหว่างหัว พันธุ์ 15-20 ซม.	7-10 เดือน หรือปลาย ฝน	เม.ย.-พ.ค.	-พืชล้มลุกอายุยืน -ชอบอากาศร้อน ชื้น
5	ตะไคร้	ปักชำโดยปัก โคนลงใน ภาชนะ 2-3 ต้น ระยะห่าง ระหว่างต้น ประมาณ 30 ซม.	4 เดือน	ตลอดทั้งปี	พืชตระกูลหญ้าสูง ประมาณ 4-6 ฟุต
6	หอมแบ่งหรือต้นหอม	ระยะปลูก ระหว่างต้น 5 ซม.	48 วัน	ค.ค.-ม.ค. มิ.ย.-ก.ย.	-
7	หอมแดง	ระยะปลูก ระหว่างหัว 10 ซม.	2-3 เดือน	ได้ผลดีฤดู หนาว	ต้องการอุณหภูมิต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดผัก	วิธีการปลูก	เวลาเก็บเกี่ยว	ช่วงที่ปลูก	หมายเหตุ
8	กระเทียม	ระยะปลูก ระหว่างหัว 5-10 ซม.	55-60 วัน	ตลอดทั้งปี	ต้องการอุณหภูมิ ต่ำ
9	แครอท	-หยอดเมล็ดให้ กระจาย สม่ำเสมอบน แปลงเพาะ -ระยะห่างระหว่าง ต้น 12-15 ซม.	40-50 วัน	ตลอดทั้งปี	ชอบอากาศหนาว
10	ขมิ้น	เอาพันธุ์มา ปลูกระยะห่าง ระหว่างต้น ประมาณ 5-10 ซม.	8 เดือน หลังจาก ปลูก	ต.ค.-กพ.	-เป็นไม้พุ่มสูง 50- 200 ซม. -แปรเปลี่ยนการ เจริญเติบโตตาม แสง

(วิเชษฐ คำสุวรรณ .2551)

7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของผักสวนครัว

การเจริญเติบโต หมายถึง การเพิ่มขนาด ความสูงและความเจริญแตกกิ่งก้านสาขา ซึ่งการเจริญเติบโตของพืชผักเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ดังนั้นการที่เราจะทำการปลูกพืชผักควรต้องศึกษาลักษณะทางธรรมชาติของพืชผักแต่ละชนิดว่าต้องการอย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติดูแลพืชผักเจริญเติบโตสมบูรณ์ ปัจจัยที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืชผักประกอบด้วย 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรม (Genetic Factor)
2. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor)

.1 ปัจจัยทางด้านพันธุกรรม

เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชผักที่ถูกควบคุมโดยยีน (Gene) ที่ถ่ายทอดลักษณะต่างๆ จากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน เช่น ลักษณะสีของดอก ขนาดของใบ ลำต้น ผล ตลอดจนการให้ผลผลิตและคุณภาพ ดังนั้นการปลูกพืชผักชนิดเดียวกัน ในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน แต่ความสามารถในการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากยีนเป็นตัวควบคุมการเปลี่ยนแปลงโดยมากจะเกิดจากการผสมเกสร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.2 ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม

เป็นปัจจัยที่อยู่รอบๆ มีผลต่อการเจริญเติบโต ของพืชผักต่อปริมาณผลผลิต เช่น 1. ดิน (Soil) มีลักษณะที่แตกต่างกันตามวัตถุต้นกำเนิดของดิน และส่วนผสมของอินทรีย์วัตถุ จนกลายเป็นดินที่ใช้ในการเกษตร ดังนี้

ดินทราย อนุภาคของเม็ดดินหยาบ ไม่เกาะตัวกัน ระบายน้ำได้ดี ไม่สามารถอุ้มน้ำได้ ขาดความอุดมสมบูรณ์

ดินร่วน เป็นดินที่มีส่วนผสมของดินทรายและดินเหนียว มีการดูดซับได้ปานกลาง การเกาะตัวได้ดีพอสมควร การระบายน้ำดีปานกลาง เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การปลูกพืชผัก

ดินเหนียว อนุภาคของเม็ดดินละเอียด ดูดซับน้ำได้ดี การเกาะตัวกันดีแต่การระบายน้ำไม่ดี

การปรับปรุงดิน ควรพิจารณาถึงเนื้อดิน หากเนื้อดินละเอียด เช่น ดินเหนียว ควรแก้ไขด้วยการใส่อินทรีย์วัตถุ เช่น ทราย หรือขี้เถ้ากลบ เพื่อให้เนื้อดินมีการระบายน้ำได้ดีขึ้น แต่ถ้าเป็นดินทรายเนื้อดินหยาบ ควรเพิ่มอินทรีย์วัตถุที่มีคุณสมบัติในการดูดซับน้ำ เช่น ปุ๋ยคอก ซากพืช ซากสัตว์ลงไป นอกจากนี้ ดินยังประกอบด้วยแร่ธาตุต่างๆ ทั้งที่มีประโยชน์และโทษต่อพืชผักสวนครัว ทำให้สภาพทางเคมีของดินแตกต่างกันไป

สภาพของดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชผัก ควรอยู่ระหว่างค่า pH 6.5-7 ซึ่งเป็นสภาพทางเคมีของดินที่ทำให้แร่ธาตุอาหารของพืชละลายน้ำได้ดี พืชสามารถดูดน้ำและนำไปใช้ประโยชน์ได้ (ดินกรด คือ ดินที่มีค่า pH อยู่ระหว่าง 0-6.9, ดินกลาง คือ ดินที่มีค่า pH อยู่ระหว่าง 7)

การปรับปรุงสภาพดินที่เป็นกรด ผู้ปลูกสามารถเลือกปลูกโดยใช้วิธีการใดก็ได้ตามความเหมาะสม เช่น การใส่ปูนขาว ปูนมาร์ล (CaCO_3) หรือขี้เถ้ากลบแทนก็ได้ หรือยกทรงแปลงให้สูงขึ้น เพื่อลดระดับ น้ำใต้ดินให้ต่ำลง หรือใช้วิธีเกษตรกรรม เตรียมแปลงปลูกให้อากาศและแสงแดดผ่านเข้าไปในดิน ได้สะดวกจะช่วยลดปริมาณความชื้นให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

2. อากาศ (Air)

ก๊าซที่จำเป็นต่อพืชมีอยู่ทั่วไป ในชั้นบรรยากาศและดิน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชผัก เช่น

ออกซิเจน ถ้ามีอยู่ในดินน้อย จะทำให้ระบบรากพืชผักไม่แข็งแรง ไม่เจริญเติบโต คุนน้ำ และแร่ธาตุได้น้อย พืชผักจะโตช้า ฉะนั้นควรทำการพรวนดินให้แปลงผัก สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง

ไนโตรเจน ซึ่งก๊าซชนิดนี้จะละลายน้ำได้จะเป็นธาตุอาหารที่มีประโยชน์โดยพืชผักจะนำไปใช้ ในรูปของยูเรียและแอมโมเนียมซัลเฟต ช่วยสร้างคลอโรฟิลล์ในส่วนของใบและลำต้น

3. น้ำและความชื้น (Water and Humidity)

น้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพืชผักซึ่งจะขาดไม่ได้ ฉะนั้นผู้ปลูกจำเป็นต้องจัดเตรียมแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ถ้าพืชผักได้รับน้ำไม่เพียงพอ จะทำให้ชะงักต่อการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง ถ้าขาดน้ำอย่างรุนแรงพืชผักจะตาย พืชผักส่วนใหญ่ได้รับน้ำในรูปของความชื้นของดิน แต่ก็มีพืชผักบางชนิดได้รับน้ำในรูปของน้ำโดยตรง เช่น ผักบุ้งไทย ผักกระเฉด ผักแว่น บัวกินสาย ฯลฯ

ประโยชน์ของน้ำที่มีต่อพืชผัก

1. ช่วยละลายธาตุอาหารในดินให้อยู่ในรูปของสารละลาย รากพืชสามารถดูดน้ำไปใช้ประโยชน์ได้

2. ช่วยลำเลียงแร่ธาตุอาหาร แป้งและน้ำตาลที่ได้จากการสังเคราะห์แสงไปยังส่วนต่างๆ ของพืช

3. เป็นวัตถุดิบ ในกระบวนการสังเคราะห์แสงของพืช

4. เป็นตัวปรับระดับอุณหภูมิภายในต้นพืชด้วยการคายน้ำ (Transpiration)

5. ช่วยทำให้เซลล์ของพืชเต่งตึง

4. อุณหภูมิ (Temperature)

การเจริญเติบโตและการพัฒนาของพืชผักแต่ละชนิด อุณหภูมิในชั้นบรรยากาศเป็นตัวควบคุมอุณหภูมิภายในต้นพืช ซึ่งมีผลต่อกระบวนการของพืช คือ กระบวนการสังเคราะห์แสง กระบวนการหายใจ กระบวนการคายน้ำ และกระบวนการดูดซึมของพืช ถ้าอุณหภูมิในบรรยากาศเหมาะสม กระบวนการต่างๆ จะดำเนินการ ไปอย่างเป็นปกติ ถ้าอุณหภูมิลดลงหรือสูงขึ้น จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตหยุดชะงัก โดยทั่วไปพืชผักชอบอุณหภูมิในบรรยากาศประมาณ 15-20 องศาเซลเซียส

5. แสง (Light)

แสงสว่างจากดวงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดเพราะเป็นตัวควบคุมสภาพแวดล้อม ได้แก่ อุณหภูมิ การเกิดลม การเกิดฝน พืชผักใช้แสงสว่างเป็นวัตถุดิบในการสังเคราะห์แสง เพื่อสร้างน้ำตาลและแป้ง พืชได้รับความเข้มของแสงที่พอเหมาะจะสร้างแป้งและน้ำตาลได้มาก พืชผักแต่ละชนิดต้องการระดับแสงที่แตกต่างกันออกไป เช่น

1) ผักบางชนิดต้องพรางแสงให้ในเวลาปลูก หรือปลูกในที่ร่มรำไร

2) ผักบางชนิดต้องการแสงมาก โดยเฉพาะพืชผักที่รับประทานดอก

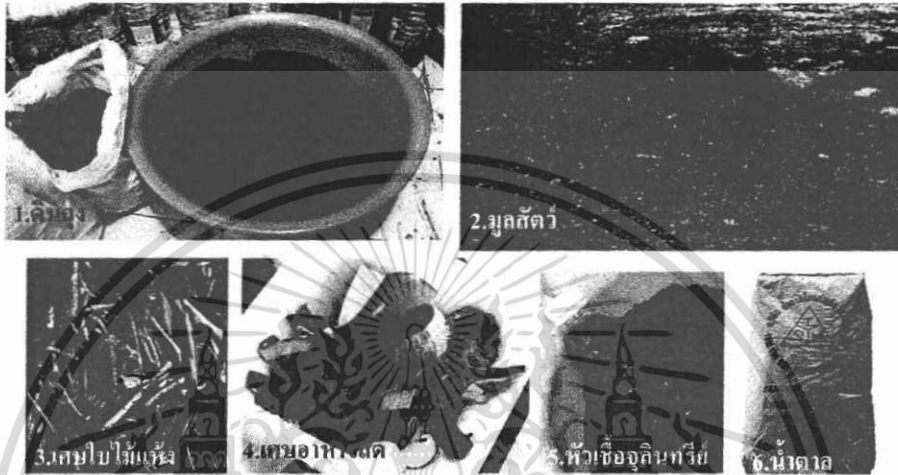
3) เมล็ดผักบางชนิดจะงอกได้ดีในสภาพที่มีแสงในการงอก เช่น เมล็ดหอม เมล็ดกระเทียม

นอกจากนี้ แสงสีแดงยังช่วยส่งเสริมการงอกของเมล็ด การเจริญเติบโตของต้นกล้า และผลิปุ่มปมของตาดอกอีกด้วย ปัจจัยดังกล่าวจะมีผลต่อการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตและคุณภาพของผลผลิต (วิเชษฐ คำสุวรรณ.2551)

การหมักดิน (www.thaicityfarm.com)

การหมักดินก็เพื่อย่นระยะเวลาที่ใช้ทำปุ๋ยหมักให้สั้นลงและสามารถใช้ได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วกว่า หากถามว่าการทำดินหมักจำเป็นหรือไม่ คำตอบคือจำเป็นมากเนื่องจากดินที่ซื้อตามร้านทั่วไปนั้น จำนวนไม่น้อยที่เป็นดินเปล่าไม่มีสารอาหารสำหรับพืช

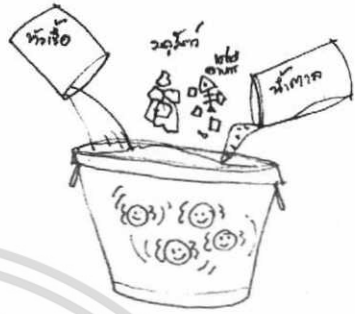

ส่วนผสม

ภาพ ตัวอย่างส่วนผสมการหมักดิน

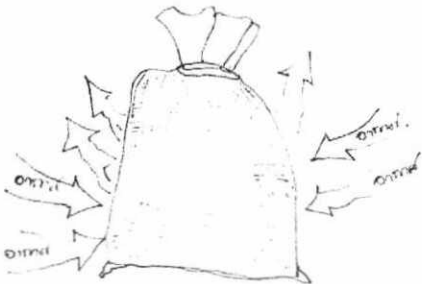
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง วิธีการหมักดิน

วิธีการหมักดิน	ภาพประกอบ
<p>นำดินที่ซื้อมาคลุกเคล้ากับมูลสัตว์ เศษใบไม้แห้ง เศษอาหาร และหัวเชื้อจุลินทรีย์ จากนั้นเติมน้ำตาล คลุกเคล้าให้เข้ากัน เติมน้ำพองุ้ม โดยให้กะปริมาณตามความเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องมีอัตราส่วนที่แน่นอน แต่มีหลักสำคัญที่ควรทราบก็คือ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - มูลสัตว์ที่นำมาใช้ควรเป็นมูลสัตว์แห้ง - เศษใบไม้ควรเลือกใบเล็ก และหากเป็นพืชตระกูลถั่วก็ย่อยง่ายขึ้น - เศษอาหาร ควรใส่ให้หลากหลายชนิด เพื่อให้ได้สารอาหารพืชหลายชนิด - น้ำตาลทราย เป็นน้ำตาลอะไรก็ได้ที่เราเติมลงไปเพื่อกระตุ้นให้หัวเชื้อจุลินทรีย์ที่เรานำมาผสมทำงานย่อย สลายได้เต็มประสิทธิภาพมากขึ้น - ส่วนผสมที่ใส่ ควรกะความชื้นให้เหมาะสม โดยสังเกตได้ด้วยการทดลองกำดินที่ผสมแล้ว ขึ้นมาหากจับกันเป็นก้อนไม่แตกและบีบไม่มีน้ำไหลเป็นใช้ได้ 	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ต่อ

วิธีการหมักดิน	ภาพประกอบ
<p>เมื่อผสมทุกอย่างเข้ากันแล้ว ให้นำดินที่ผสมแล้วใส่ถุงโดยถุงที่ใช้หมักดิน ควรเป็นถุงที่มีรูพรุนเล็กน้อยเพื่อให้สามารถระบายอากาศได้ ดังนั้นไม่ควรใช้ถุงพลาสติก และเพื่อให้จุลินทรีย์ทำงานได้เร็วขึ้น โดยที่ไม่ต้องกลับกอง แนะนำว่าควรเลือกใช้ถุงขนาดเล็กในการหมักดิน สำหรับระยะเวลาในการหมักนั้น แนะนำให้หมักจนกว่าดินจะหายร้อน แสดงว่ากระบวนการหมักสมบูรณ์แล้ว</p>	

3 การเพาะต้นกล้าผัก (ขูเกียร์ติ โกเมน www.thaicityfarm.com)

การเพาะต้นกล้าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปลูกผัก ในภาชนะปลูกชนิดต่าง ๆ เนื่องจาก การเพาะต้นกล้าก่อนปลูกทำให้เราสามารถเลือกต้นกล้าที่มีความแข็งแรง โตไว นำไปปลูกในภาชนะปลูกที่เราเตรียมไว้ ทำให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการปลูกผักจะมีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ส่วนผสม

1. ขี้เถ้ากลบ (ร่อนก่อนนำมาใช้) 1 ส่วน
2. ขุยมะพร้าว (ร่อนก่อนนำมาใช้) 1 ส่วน
3. ขี้วัว (ร่อนก่อนนำมาใช้) 1 ส่วน

ตาราง วิธีการเพาะต้นกล้าผัก

วิธีการเพาะต้นกล้าผัก	ภาพประกอบ
<p>1.ขุย มะพร้าว เมื่อนำขุยมะพร้าวมาร่อน เพื่อแยกเส้นใยมะพร้าวที่ติดมาออก จะได้ขุยมะพร้าวที่มีลักษณะเป็นขุยเล็ก ๆ ละเอียด ร่วน ซึ่งขุยมะพร้าวมีคุณลักษณะที่ดี ในการเก็บความชื้น และมีความโปร่ง ซึ่งเป็นลักษณะที่ดี เหมาะกับการนำมาใช้เป็นวัสดุสำหรับเพาะต้นกล้า</p> <p>2.ขี้ ด้ว แกลบ ขี้ด้ว แกลบ มีลักษณะเป็นผงเล็ก ๆ ก่อนข้างละเอียด มีสีดำ คล้ายถ่าน ดังนั้น ขี้ด้ว แกลบจึงมีคุณสมบัติในการเก็บความชื้นได้ดี</p>	
<p>3.ขี้ ้ว เนื่องจากในขั้นตอนการเพาะต้นกล้า ใช้ระยะเวลาในการดูแล จนกระทั่งย้ายปลูก ประมาณ 1 เดือน ดังนั้นเราควรเพิ่มสารอาหารให้กับวัสดุเพาะต้นกล้าเพื่อให้ต้นกล้าที่เรา เพาะได้รับสารอาหารอย่างเต็มที่ ซึ่งขี้วัวมักถูกใช้เป็นแหล่งอาหารให้กลับพื้น เนื่องจากเป็นแหล่งของสารอาหารจำพวก"ไนโตรเจน" อีกทั้งยังหาซื้อได้ง่ายตามร้านขายต้นไม้ทั่ว ๆ ไป ใกล้เคียง ๆ บ้านเราอีกด้วย ขี้วัวเมื่อเราซื้อมาแล้ว ก็นำมาร่อนด้วยตะกร้า เพื่อแยกส่วนที่เป็นชิ้นใหญ่ ๆ ออก ก่อนนำมาผสมเป็นวัสดุเพาะต้นกล้าต่อไป</p>	

ตาราง (ต่อ)

วิธีการเพาะต้นกล้าผัก	ภาพประกอบ
<p>4.ผสม ส่วนผสมทั้งหมดให้เข้ากัน จากนั้นนำไปใช้งานได้เลยทันที 4.1 สำหรับ การเพาะต้นกล้า หลังจากที่เราเตรียมวัสดุเพาะแล้ว แล้วก็นำวัสดุเพาะไปใส่ในภาชนะที่เราเตรียมไว้เพาะต้นกล้า โดยเวลาใส่ ให้ใส่วัสดุเพาะไม่ต้องเต็มภาชนะ ให้เหลือพื้นที่จากปากชนะลงมาประมาณ 1 นิ้ว เพื่อป้องกันเวลาเรารดน้ำแล้วแรงของน้ำจะทำให้เมล็ดกระเด็นหายไป</p>	
<p>5.จากนั้นเราอาจใช้ไม้บรรทัด ชีดให้วัสดุเพาะเป็นร่องตรงๆ ดิน ๆ ไม่ต้องลึกมาก (แค่พอกลบเมล็ดมิด)แล้วจึงโรยเมล็ดพันธุ์ผักที่ต้องการปลูกลงไป โดยเมล็ดที่ใช้เราอาจจะแช่น้ำมาก่อนแล้วก็ได้ (ถ้าต้องการแช่น้ำก่อนเพาะ ควรแช่ประมาณ 8 ชั่วโมง) หรือไม่แช่ก็ได้ แต่ถ้าเราแช่เมล็ดพันธุ์ก่อนเพาะ จะทำให้เมล็ดพันธุ์งอกได้เร็วขึ้น หลังจากเราโรยเมล็ดพันธุ์ลงในร่องที่ขีดแล้วก็ทำการกลบร่องบางๆ รดน้ำให้ชุ่ม</p>	
<p>6.นำกระดาษหนังสือพิมพ์ หรือกระดาษอะไรก็ได้ที่มีในบ้าน (ไม่ควรใช้กระดาษนิตยสาร เพราะหนาเกินไป) คลุมปิดผิวหน้าของภาชนะที่เราเพาะเมล็ด เพื่อรักษาความชื้น และป้องกันสัตว์ มากัด หรือนำเมล็ดพันธุ์เราไปเป็นอาหาร รดน้ำบนกระดาษให้ชุ่มอีกครั้ง</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

วิธีการเพาะต้นกล้าผัก	ภาพประกอบ
<p>7. ตั้งทิ้งไว้ในที่ร่มรำไร อากาศถ่ายเทได้สะดวก สัก 3 วัน โดยรดน้ำวันละ 1 ครั้งให้ชุ่ม (การรดน้ำ ให้รดบนกระดาษที่ปิดไว้) เมื่อครบ 3 วัน ให้เปิดดูว่าต้นกล้าเริ่มงอกหรือยัง? ถ้าเริ่มงอกแล้วให้เอากระดาษที่ปิดออก แล้วดูแลต่อไปอีกประมาณ 3 ถึง 4 สัปดาห์ หรือ ประมาณ 1 เดือน โดยเมื่อครบ 1 สัปดาห์ ให้เริ่มรดน้ำวันละ 2 ครั้ง (เช้า, เย็น) และให้ดูสุขภาพ ทุก ๆ 3 วัน (ในอัตราค่อนข้างเจือจาง ประมาณ 1 ต่อ 1,000 เท่า หรือ 1 ฝา ต่อ น้ำ 1 ลิตร) เมื่อดันกล้ามีอายุครบ 1 เดือน หรือมีใบแท้ประมาณ 4 ใบ จึงย้ายไปปลูกในแปลงปลูก หรือภาชนะที่เตรียมไว้ต่อไป</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแยกกล้าลงถาดหลุม (www.thaicityfarm.com)

หลังจากเห็นต้นกล้าเล็กๆค่อยๆเติบโตขึ้น ในตะกร้าแล้ว คราวนี้ก็ถึงอีกขั้นตอนสำคัญคือการแยกกล้าลงถาดหลุม โดยมีวิธีการทำดังนี้

ตาราง การแยกกล้าลงถาดหลุม

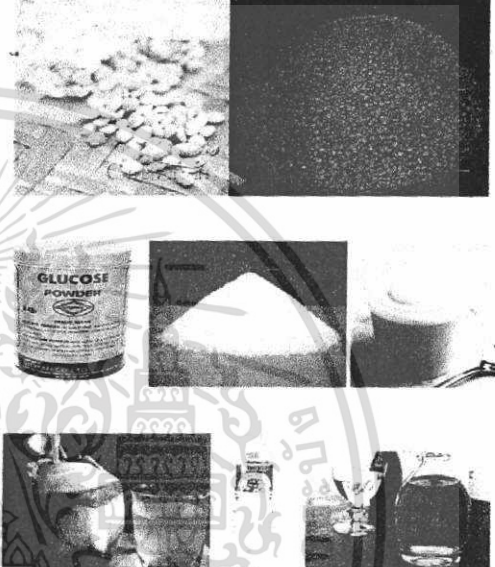

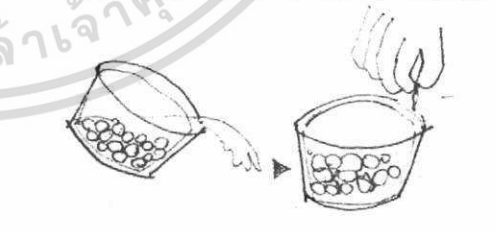
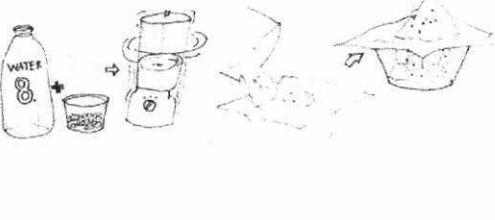
วิธีการการแยกกล้าลงถาดหลุม	ภาพประกอบ
<p>1. ร่อนดินใส่ในถาดเพาะกล้าที่เป็นหลุมๆ ให้เต็ม ปาดให้เรียบ แล้วรดน้ำให้ชุ่ม</p>	
<p>2. ใช้ไม้แหลมกล้ายแทงดินสอดหรือไม้ ลูกชิ้นแทงจัดต้นกล้าขึ้นมมาเป็นกระจุก</p>	
<p>3. เลือกต้นกล้าที่แข็งแรง คือต้นตรง ไม้คดงอ มีรากอยู่เยอะ</p>	
<p>4. วางต้นกล้าลงในถาดหลุม โดยให้รากจ่อไปที่ปากหลุม แล้วใช้ไม้จิ้มไปที่รากให้ต้นตั้งตรง รากจมดิน เหลือใบและลำต้นไว้ที่สำคัญระวังอย่ากดให้โคนต้น เพราะต้นอาจหักได้ วางพักไว้ในที่ร่มสัก 2 วัน พอเข้าวันที่ 3 จึงนำออกแดดได้ อย่าลืมรดน้ำอย่างระมัดระวังไม่ให้ต้นกล้าหัก พอต้นกล้าอายุได้ประมาณ 20 วัน จึงย้ายปลูกลงแปลงที่เตรียมไว้ต่อไป</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำฮอร์โมนถั่วเหลือง (ศิริกุล ชื่อต่อชาติ. www.thaicityfarm.com)

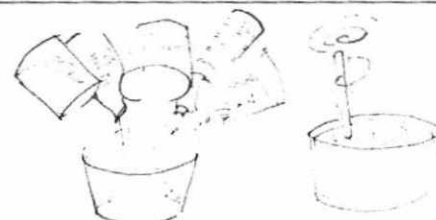
ฮอร์โมนถั่วเหลืองนี้จะช่วยเร่งต้น เร่งใบ ทำให้ผักอ่อนกรอบ ลำต้นไม้แคระแกรน ผักสมบูรณ์แข็งแรง และช่วยบำรุงดิน

ตาราง การทำฮอร์โมนถั่วเหลือง

วิธีการทำฮอร์โมนถั่วเหลือง	ภาพประกอบ
<p><u>สิ่งที่ต้องเตรียม</u></p> <p>1. ถั่วเหลืองผ่าซีก 1 กิโลกรัม (ที่ใช้ทำน้ำเต้าหู้) 2. ผงกลูโคส 1 กระป๋อง (ปริมาณ 400 กรัม) 3. น้ำตาลทรายขาว 1 กิโลกรัม 4. โยเกิร์ต (รสธรรมชาติ) 2 ถ้วย หรือ ยาคูลท์ 2 ขวด 5. นมเปรี้ยวอ่อน 4 ลูก 6. น้ำส้มสายชู ครึ่งขวด (ขนาด ขวดน้ำปลา) 7. น้ำเปล่า 8 ลิตร</p>	
<p><u>วิธีทำ</u></p> <p>1. นำถั่วเหลืองมาแช่น้ำค้างคืน 1 คืน</p>	
<p>2. เติมน้ำที่แช่ทิ้ง แยกเปลือกทิ้งออกให้หมด</p>	
<p>3. นำถั่วเหลืองมาปั่นให้ละเอียดกับน้ำเปล่า 8 ลิตร แล้วกรองเอากากทิ้งด้วยผ้าขาวบาง</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

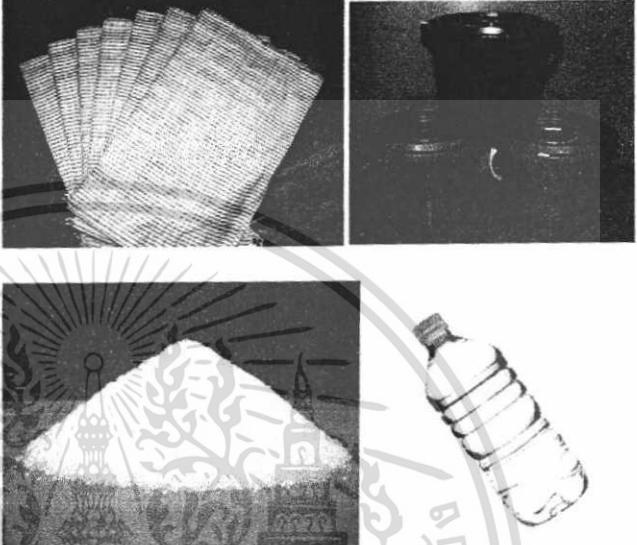
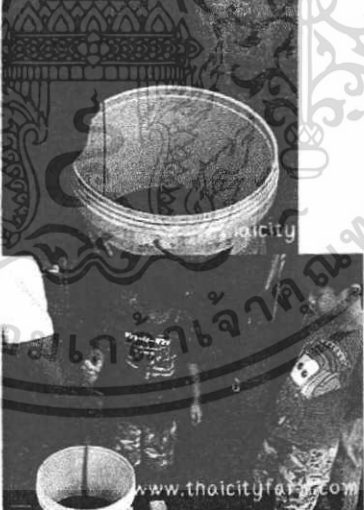

ตารางที่ (ต่อ)

วิธีการทำฮอร์โมนถั่วเหลือง	ภาพประกอบ
<p>5. นำน้ำถั่วเหลืองที่ได้มาผสมกับ ส่วนผสมที่เตรียมไว้ทั้งหมด คนผสมให้เข้ากัน</p>	
<p>6. ใส่ถัง(ควรเป็นถังทึบ)ปิดฝา ตัดเทปให้สนิทหากใช้ยาคุมทั้งหมดทิ้งไว้ 1 เดือน หากใช้โยเกิร์ตหมักทิ้งไว้ 1 เดือนครึ่ง</p>	
<p>เมื่อครบกำหนดให้นำมาปั่นอีกครั้ง ซึ่งจะเกิดฟองมาก แนะนำให้ตักฟองออกก่อน จากนั้นนำน้ำที่ปั่นแล้วกรองใส่ขวดบรรจุ ปิดฝาให้สนิททันที สำหรับฟองที่ตักออกเมื่อยุบตัวแล้ว สามารถนำมาบรรจุใส่ขวดได้ที่หลัง</p> <p>วิธีใช้ นำฮอร์โมนถั่วเหลือง 2 ซ้อน โด๊ปผสมน้ำ 5 ลิตร ใช้ฉีด พ่น ราดผักที่ปลูก วันเว้นวัน ** แนะนำว่าเวลาเปิดใช้ ควรค่อยๆเปิดฝาขวดเพื่อไล่แก๊สออก*</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหาร (นคร ลิมปคุปคถาวร. www.thaicityfarm.com)

ตาราง การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหาร

วิธีทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหาร	ภาพประกอบ
<p>อุปกรณ์</p> <p>1. ถุงกระสอบดินสำหรับใส่เศษอาหาร (www.watsan.com)</p> <p>2. ถังมีฝาปิด ขนาดที่สามารถใส่น้ำได้ 10 ลิตรขึ้นไป (www.tipsiamsupply.com)</p> <p>3. น้ำตาล 1 กิโลกรัม</p> <p>4. น้ำสะอาด 10 ลิตร ควรพักคลอรีนไว้สัก 1-2 คืน</p>	
<p>วิธีทำ - นำน้ำสะอาด 10 ลิตร มาเติมลงในถัง ใส่ถ่านน้ำตาล 1 กิโลกรัม หรือใส่น้ำตาล 1 ส่วน ใช้ไม้กวนให้เข้ากัน</p>	
<p>- จากนั้น นำเศษอาหารใส่ลงในกระสอบ (กระสอบดินถุงที่พอจะมีช่องระบายอากาศ) มัดปากถุงแล้วแช่ลงไป โดยแนะนำว่าไม่ควรใส่เศษอาหารเกิน 3 ส่วน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

วิธีทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหาร	ภาพประกอบ
<p>- หมักทิ้งไว้ประมาณ 20-30 วัน โดยควรปิดฝาให้สนิท เพื่อให้แมลงจะได้ไม่มาไข่ และทำให้ถังหมักของเราไม่มีหนอน เวลานำมาใช้รดน้ำต้นไม้ ก็ควรจะผสมให้เจือจาง แนะนำว่าควรใช้ 2 ฝา ต่อน้ำ 1 บัว (ประมาณ 20 ลิตร)</p>	
<p>- ส่วนกากที่เหลือก็สามารถนำไปหมักเป็นปุ๋ยต่อได้ โดยนำมาผสมกับใบไม้แห้ง และปุ๋ยคอก รดน้ำปรับความชื้น 60 เปอร์เซ็นต์ ทิ้งไว้ประมาณ 2 อาทิตย์ หรือสังเกตดูจนปุ๋ยหายร้อน ก็สามารถนำไปใช้ได้</p>	
<p>ระหว่างการหมัก ถ้าเป็นไปได้ก็ควรเทเข้าเทออกสักหน่อย คล้ายๆกับเป็นการกลับกองไปในตัว แต่ถ้าลองสังเกตหรือจับดูแล้วปุ๋ยที่หมักไม่ร้อนแสดงว่ากระบวนการหมักไม่เกิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเราปรับความชื้นไม่เหมาะสม หรือใส่สัดส่วนไม่พอดี ระหว่างสิ่งที่ย่อยเร็วกับย่อยช้า</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

ตารางข้อมูล PILOT STUDY		
ตารางที่ 1 เพศ		n=32
เพศ	ความถี่	ร้อยละ
หญิง	22	69
ชาย	10	31
ตารางที่ 2 อายุ		n=32
อายุ	ความถี่	ร้อยละ
18-24	17	53
45-54	5	16
35-44	4	13
55 ขึ้นไป	3	9
ต่ำกว่า 18	2	6
25-34	1	3
ตารางที่ 3 ระดับการศึกษา		n=32
ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ป.ตรี	24	75
ม.ปลาย / ปวช.	4	13
อนุปริญญา / ปวส.	2	6
ป.โท	2	6
ตารางที่ 4 อาชีพ		n=32
อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
นร.-นศ.	18	56
พนักงานขาย	7	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับจ้าง	3	9
แม่บ้าน	2	6
ค้าขาย	1	3
รัฐวิสาหกิจ	1	3
ตารางที่ 5 สถานภาพ		n=32
สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
โสด	25	78
สมรส	4	13
หย่า	2	6
อื่นๆ	1	3
ตารางที่ 6 รายได้ต่อเดือน		n=32
รายได้ต่อเดือน	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	13	41
5,001-10,000	7	22
10,001-20,000	4	13
20,001-50,000	4	13
50,001	4	13
ตารางที่ 7 ภูมิลำเนา		n=32
ภูมิลำเนา	ความถี่	ร้อยละ
กทม.	19	59
ต่างจังหวัด	13	41
ตารางที่ 8 การได้รับรู้แนวคิด		n=32
การได้รับรู้แนวคิด	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคยได้ยิน	17	53
เคยได้ยิน	15	47
ตารางที่ 9 แหล่งที่มาของแนวคิด		n=32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งที่มาของแนวคิด	ความถี่	ร้อยละ
การเข้ารับการอบรม	11	34
หนังสือพิมพ์ / อินเทอร์เน็ต	11	34
การบอกเล่า	6	19
หนังสือการเกษตร	4	13
ตารางที่ 10 แนวคิดcity farmสามารถเกิดขึ้นภายในที่พักอาศัย		n=32
แนวคิดcity farmสามารถเกิดขึ้นภายในที่พักอาศัย	ความถี่	ร้อยละ
ได้	29	91
ไม่ได้	3	9
ตารางที่ 11 ระดับความต้องการปลูกพืชสวนครัวในที่พักอาศัย		n=32
ระดับความต้องการปลูกพืชสวนครัวในที่พักอาศัย	ความถี่	ร้อยละ
มาก	13	41
ปานกลาง	12	36
มากที่สุด	7	22
ตารางที่ 12 พื้นที่ที่ต้องการปลูกผักสวนครัว		n=32
พื้นที่ที่ต้องการปลูกผักสวนครัว	ความถี่	ร้อยละ
หลังบ้าน	7	22
ระเบียง	6	19
คาดฟ้า	5	16
ในอาคาร	4	13
หน้าบ้าน	4	6
ข้างบ้าน	2	6
ริมรั้ว	2	6
ริมหน้าต่าง	2	6
ตารางที่ 13 ประเภทของการปลูกผักสวนครัว		n=32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทของการปลูกผักสวนครัว	ความถี่	ร้อยละ
กระถาง	13	42
แนวตั้ง,แขวน	8	26
แนวราบ	8	26
อื่นๆ	2	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม (Pilot study)

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่ได้รับบริการอบรม”สวนผักคนเมือง” เพื่อประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในที่พักอาศัย กรุงเทพมหานคร” โดย นักศึกษาหลักสูตร

สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิจัยสภาพแวดล้อมภายใน ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดย นางสาวจิตชนก สุขสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และขอรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้นขอขอบพระคุณ ในความร่วมมือ ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมภายในต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 หน้า โปรดใส่เครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความและเขียนคำตอบลงในช่องว่างส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ ต่ำกว่า 18 ปี 18-24 ปี 25-34 ปี
 35-44 ปี 45-54 ปี 55 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่า ม.ปลาย ม.ปลาย หรือ ปวช. อนุปริญญา หรือ ปวส.
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ
4. อาชีพ
 นักเรียน/นักศึกษา ค้าขาย พนักงานบริษัท
 ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง
 แม่บ้าน ผู้เกษียณอายุ อื่นๆ
5. สถานภาพ โสด สมรส หย่า อื่นๆ
6. ระดับรายได้ต่อเดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท
 20,001 - 50,000 บาท 50,000 บาทขึ้นไป
7. ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรับรู้, ความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

8. ท่านเคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) หรือไม่

() ไม่เคย () เคย

9. ท่านคิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากแหล่งใด

() การบอกเล่า () การเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตร

() หนังสือเกี่ยวกับการเกษตร () หนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต

10. ท่านคิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยหรือไม่ เพราะเหตุใด

() ไม่ได้ เพราะ

() ได้ เพราะ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการสวนผักคนเมือง, รูปแบบและชนิดของสวนผักคนเมือง

11. ปัจจุบันท่านมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

12. ท่านคิดว่าหากจะปลูกพืชผักสวนครัวควรปลูกบริเวณใดของบ้านพักอาศัย (เลือกได้ 1 ข้อ)

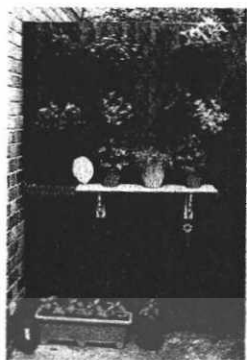
() คาดฟ้า

() ระเบียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ต่อ ท่านคิดว่าหากจะปลูกพืชผักสวนครัวควรปลูกบริเวณใดของบ้านพักอาศัย (เลือกได้ 1 ข้อ)

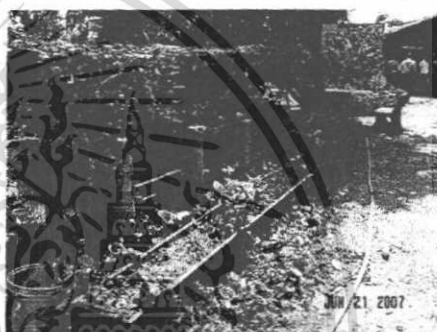
() ริมรั้ว

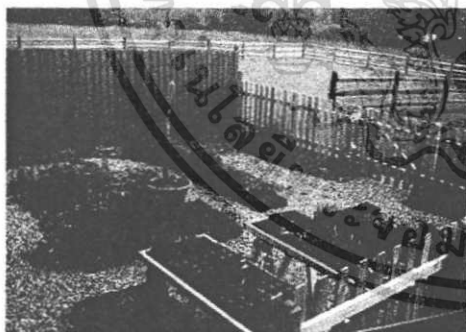
() ริมหน้าต่าง

() ในอาคาร

() หน้าบ้าน

() หลังบ้าน

() ข้างบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

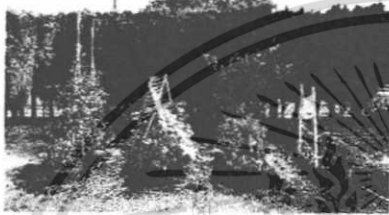
13.ประเภทของสวนที่ปลูก

() สวนแนวตั้ง (แขวน)

() สวนกระถาง

() สวนแนวราบ

() อื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุคที่.....

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการอบรม”สวนผักคนเมือง” เพื่อประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการออกแบบสวนผักคนเมืองในพื้นที่พักอาศัย จ. กรุงเทพมหานคร” โดย นักศึกษาหลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิจัย สถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดย นางสาวจิตชนก สุขสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และขอรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมภายในต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
ที่อยู่.....

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ.....
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่า ม.ปลาย ม.ปลาย หรือ ปวช. อนุปริญญา หรือ ปวส.
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่นๆ

4. อาชีพ
 นักเรียน/นักศึกษา ต้าขาย พนักงานบริษัท
 ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง
 แม่บ้าน ผู้เกษียณอายุ อื่นๆ

- 5.สถานภาพ โสด สมรส หย่า อื่นๆ

- 6.ระดับรายได้ต่อเดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท
 20,001 - 50,000 บาท 50,001 บาทขึ้นไป
7. ลักษณะที่พักอาศัย และขนาด
 คอนโด ขนาด.....(ทาวน์เฮาส์ขนาด.....(บ้านเดี่ยวขนาด

 หอพัก ขนาด..... ขนาดโดยประมาณ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.จำนวนสมาชิกในที่พักอาศัย

- () 1คน () 2 คน () 3 คน () 4 คน
 () 5 คน () มากกว่า 5 คน
- 9.ภูมิลำเนาเดิม () กรุงเทพมหานคร () ต่างจังหวัด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรับรู้, ความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM)

10. ท่านเคยได้รับข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกษตรในเมือง (CITY FARM) หรือไม่

- () ไม่เคย () เคย จากแหล่งใด.....

11. ท่านคิดว่าแหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรในเมือง (CITY FARM) มาจากแหล่งใด (ตอบเพียง 1 ข้อ)

- () การบอกเล่า () การเข้าร่วมการอบรมทางด้านการเกษตร
 () หนังสือเกี่ยวกับการเกษตร () หนังสือพิมพ์, อินเทอร์เน็ต

12. ท่านคิดว่าแนวคิด เกษตรในเมือง (CITY FARM) สามารถเกิดขึ้นได้ในบ้านพักอาศัยหรือไม่ เพราะเหตุใด

- () ไม่ได้ เพราะ

.....

- () ได้ เพราะ

.....

13. ท่านเห็นด้วยกับความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) มากน้อยเพียงใด

(5 = เห็นด้วยอย่างมาก , 4 = เห็นด้วย, 3 = ไม่น่าใจ, 2 = ไม่เห็นด้วย, 1 = ไม่เห็นด้วย
อย่างมาก)

เกษตรในเมือง (CITY FARM) หมายถึง	5	4	3	2	1
แหล่งผลิตอาหารของคนเมือง					
การปลูกพืชผักไว้รับประทานเองในครอบครัวของคนเมือง					
การปลูกพืชผักไว้ส่งขาย					
การปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ไว้รับประทานในครอบครัวของคนเมือง					

14. ท่านคิดว่าความหมายของ เกษตรในเมือง (CITY FARM) คืออะไร

.....

.....

.....

.....

15.ทัศนคติของท่านที่มีต่อการปลูกพืชผักสวนครัวเป็นอย่างไร

ทัศนคติของการปลูกผักสวนครัว	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
1. ในที่อยู่อาศัยควรปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยบ้านละ 2 ชนิด		
2. การปลูกผักสวนครัวปลูกจากชนิดที่คนในบ้านรับประทาน หรือ ให้อยู่ที่สด		
3. ท่านยังเห็นว่า การปลูกผักสวนครัวยังเป็นเรื่องไม่ทันสมัย		
4. ปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายของยาฆ่าแมลงจากผักที่ซื้อในตลาด		
5. ควรส่งเสริมสมาชิกในบ้าน โดยเฉพาะเด็กๆ ให้รักการปลูกผักหรือพืชอื่นๆ		
6. ควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัว ให้มีความรู้มากขึ้น		
7. สาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่นิยมปลูกผักสวนครัวเนื่องจากคิดว่าได้รับผลไม่คุ้มค่า และ ไม่มีเวลา		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. คุณเคยปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเองหรือไม่ อย่างไร

() ไม่เคย () เคย

.....

.....

.....

17. จุดเริ่มต้นของการปลูกพืชผักสวนครัว

.....

.....

.....

18. ท่านเลือกหาผักสดมารับประทานได้จากแหล่งใด (ตอบเพียง 1 ข้อ)

() ปลูกเอง () ตามห้างสรรพสินค้า () ตามตลาดใกล้บ้าน () ตามรถเร่ขาย ()

อื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการสวนผักคนเมือง, รูปแบบและชนิดของสวนผักคนเมือง

19. ปัจจุบันท่านมีความต้องการที่จะปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในบ้านพักอาศัยมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย ()

น้อยที่สุด

20. ปัจจุบันท่านปลูกพืชชนิดใดบ้าง

ไม้ดอก-ไม้ประดับ

เช่น.....

ไม้ยืนต้น

เช่น.....

พืชผักสวนครัว

เช่น.....

21. ปัจจุบันพื้นที่ว่างในบริเวณบ้านเพียงพอต่อการปลูกผักสวนครัวในปัจจุบันหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

() ไม่เพียงพอ () เพียงพอ

22. หากการทำ CITY FARM หมายถึงการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคด้วยแล้วนั้นท่านจะเลือกเลี้ยงสัตว์หรือไม่ว่างไร

() เลี้ยง เพราะ

() ไม่เลี้ยง เพราะ

23. หากการทำ CITY FARM หมายถึงการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคด้วยแล้วนั้นท่านจะเลือกเลี้ยงสัตว์ชนิดใด

() ไก่ เป็ด นกกระทา (กินไข่)

() ไก่ เป็ด (กินเนื้อ)

() ไก่ เป็ด นกกระทา (กินไข่ และ กินเนื้อ)

() วัว (กินนม)

() ปลา กุ้ง หอย ปู ฯลฯ

() หมู (กินเนื้อ)

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

24. ท่านต้องการลักษณะของสวนผักคนเมืองเป็นแบบใด

() แบบส่วนตัว เพราะ.....

() แบบส่วนรวม เพราะ.....

อื่นๆ.....

25. หากท่านปลูกพืชผักสวนครัวภายในบ้านพักอาศัยจะเลือกปลูกในตำแหน่งใด (ตอบเพียง 1 ข้อ)

() ห้องครัว () ห้องรับแขก () ห้องน้ำ

() ห้องรับประทานอาหาร () ริมหน้าต่าง () อื่นๆ โปรดระบุ

26. วันเวลาที่อยู่บ้านเต็มเวลา (ตอบเพียง 1 ข้อ)

() วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ () อาทิตย์ และวันหยุดอื่นๆ

() อยู่บ้านทุกวัน

() ไม่จำกัดเวลา

27. เนื้อที่ว่างถ้าหากมีในบริเวณบ้านท่านคิดจะปลูกพืชอะไร (ตอบเพียง 1 ข้อ)

() ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

() ปลูกไม้ยืนต้น

() ปลูกไม้ดอกไม้ประดับและไม้ยืนต้น

() ปลูกพืชผักสวนครัว

() อื่นๆ ระบุ.....

28. ท่านต้องการปลูกผักสวนครัวด้วยเหตุผลใด

- () เป็นงานอดิเรก () เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ()
 อื่นๆ.....
29. ขณะนี้ท่านปลูกพืชผักสวนครัวประเภทใดบ้าง
 () ถีนใบ () ถีนหัว () ถีนดอกหรือผล () อื่นๆ
 ระบุ.....
30. คุณปลูกพืชผักสวนครัวชนิดใดบ้าง (เลือกได้หลายข้อ)
 () ผักสลัด () ผักบุ้ง () ผักชีฝรั่ง () พริก ()
 โหระพา
 () กะเพรา () มะเขือเทศ () สะระแหน่ () บี้หว่า () มะเขือชนิดต่าง
 ๆ
 () มะกรูด () ถีนฉ่าย () แครอท () หัวไชเท้า () ผักคะน้า
 () ถั่วงอก () เห็ด () อื่นๆ

31. ท่านพิจารณาเลือกชนิดของผักที่จะนำมาปลูกโดย
 () เลือกปลูกเฉพาะผักที่มีราคาแพงในท้องตลาด
 () เลือกปลูกตามฤดูกาลที่ปลูกง่าย
 () เลือกปลูกตามสะดวกไม่จำกัด
 () เลือกตามที่สมาชิกในบ้านรับประทาน
32. โปรดระบุชื่อผักที่ท่านและสมาชิกในบ้านซื้อเข้ามาประกอบอาหารบ่อยที่สุด 3 ชนิดคือ

33. ชื่อผักที่ท่านชอบรับประทานมากที่สุด 3 ชนิดคือ.....

ชุดที่.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่.....เดือน.....ปี.....เวลา.....

แบบสำรวจ

บ้านหลังที่.....ที่อยู่.....

ประเภทอาคารพักอาศัย.....ขนาด

บันทึกอื่นๆ(ชนิดพืช,รูปแบบ,ทิศทาง,วัสดุ,

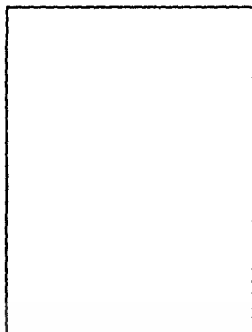
.....
.....
.....
.....
.....

แปลน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติ

ชื่อ	นางสาวชิตชนก สุขสมบุญ
วัน เดือน ปีเกิด	12 ธันวาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
ที่อยู่ปัจจุบัน	175/53 ม.พัฒนา ซ.ธุรกิจ2 ถ.กสิกรทุ่งสร้าง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
E-mail	โทรศัพท์ 089-6206005 see-scape@hotmail.com
การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ – คณิต โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จ.ขอนแก่น ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา (เกียรตินิยมอันดับ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้